

RIM / VČERAJ JAVNO GLASOVANJE V SENATU

Andreotti ob imuniteto

Dosmrtni senator povedal, da so ga na njegovo zahtevo palermski sodniki zaslišali še preden bi parlament zavrnil postopek proti Craxiju - »Objektivno zaznavna težnja po preganjanju«

VOJMR TAVCAR

RIM - Kot je napovedal, je Giulio Andreotti sam prosil senat, naj dovoli palermskim tožilcem nadaljevanje sodne preiskave. Ob tem pa si je privosil tudi majhno senzacijo. »29. aprila, se preden je zbornica glasovala (o Craxiju, op.ur.) so moji zagovorniki stopili v stik s palermskim tožilstvom. Prejšnji petek sem tako že spontano odgovoril na vprašanja Giancarla Casellija in dveh njegovih namestnikov.«

Z novico, ki je presenetila tako senatorje, kot tudi novinarje, ki so v velikem številu sledili razpravi, je bivši predsednik vlade hotel podčrtati svojo novo usmeritev, za katero se je odločil, »ker je v tej klimi treba prepričati kakršen koli dodaten razlog za poglobljanje razkoraka med parlamentom in javnostjo«. Ob taki Andreottijevi razpoložljivosti in ob dejstvu, da je bilo glasovanje javno, je bil izid glasovanja samoumeven. Senatorji so z večino glasov (del demokristjanov se je vzdržal) dovolili nadaljevanje sodnega postopka proti bivšemu premieru.

V spretnem, državnisko zasnovanem govoru, je Andreotti zavrnil vse obtožbe kot absurde in poudaril, da je »objektivno zaznavna težnja po preganjanju«. »Toda skrb, da bi oprostitev senata

izvenela kot politično kritje, me je silila, da spremenim začetno stališče, čeprav vem, da ima alternativna pot tudi ponizujoče aspekte in vzbuja strah dolgotrajnosti.« Andreotti ni napadel sodnikov. Poudaril pa je, da bo »treba odkriti preganjalce«. In skesanec, ki ga obtožujejo zagrozi, da klevetanje ne bo nekanovano. Končal je s trditvijo, da se ni nikoli izneveril obljubi o zvestobi republiki in ustavi. »Zato lahko trdim, čeprav zaupam tudi v posvetno pravico - da je moja vest mirna v zavesti, da je nad vsako

kontingentnosti in malenkostjo vzišeno, Božje razsodišče.«

Krščanska demokracija, pa tudi nekateri predstavniki drugih strank so pozdravili Andreottijev govor s ploskanjem, marsikdo je bivšemu premieru osebno cestital. V posegih, ki so sledili, so se skoraj vse stranke opredelile za odvzem imunitete. Vsem je v repliki odgovoril predsednik odbora za imuniteto Pellegrino, ki je izpostavil korektnost dela palermskih sodnikov, izrazil upanje, da bo Andreotti dokazal svojo nedolžnost.



Giulio Andreotti je tudi sam glasoval za odvzem parlamentarne imunitete (Fotokolor AP)

BALKAN / VOJNA

Četniški vojvoda Šešelj grozi sosedom z raketami SS-22

Danes »zasedanje vseh Srbov« v Beogradu, jutri referendum na Palah

BEOGRAD, SARAJEVO, MOSTAR, WASHINGTON - Sestnajst raket SS-22 (izboljšane sovjetske različice scudov) je pripravljenih na izstrelitev proti sosednjim državam nekdanje Jugoslavije, ce bi katera med njimi podprla morebiten vojaški poseg proti Srbom, je v četrtek v Beogradu izjavil Vojislav Seselj. Na tiskovni konferenci je ponovil groznje, da bodo v primeru mednarodnega vojaškega posega napadli civilne cilje v Italiji. Povedal je, da bo na

skupnem zasedanju srbskih parlamentov, ki ga je za petek v Beogradu sklical srbski predsednik Milošević, predlagal »združitev vseh Srbov na vseh njihovih ozemljih«. Skupno zasedanje srbskih parlamentov je zadnji poskus, ki so ga že vnaprej razglasili za »vsesrbski« kompromis, ki pa so ga zavrnili vodje bosanskih Srbov. Seselj je v četrtek popoldne v Loznici ob meji z Bosno organiziral miting z geslom: »Meja ne bo na Drini!« Generalstab JA je

demaniral Sesljeve trditve o raketah in strateskih načrtih. Medtem se vojne razmere spet zaostrujejo v vsej vzhodni Bosni, kjer ne odnehajo Srbi, v Hercegovini, okrog Mostarja pa se kljub premirju nadaljujejo spopadi med Muslimani in Hrvati. Predstavniki Visokega komisariata ZN za begunce pa je po vrnitvi iz Mostarja povedal, da hrvaška vojska na tem območju prisilno zadržuje več kot 2.260 muslimanov. Ravnanje z njimi pa ga spominja na Zide v

drugi svetovni vojni. Iz Madrida so sporočili, da je umrl španski castnik, ki je bil ranjen, ko je v Bosni spremljal konvoj. Kninski Srbi so zavrnili Tudjmanovo pobudo o avtonomiji.

Ameriški predsednik Clinton je za danes napovedal tiskovno konferenco, na kateri naj bi napovedal nove ukrepe za mir, njegov zaveznik, britanski premier Major pa je se enkrat izjavil, da pridejo v postev samo diplomatski pritiski. (Agencije)



Vojak HVO na bojnem položaju (Foto: AP)

GORICA / KOMPAKTNA UDELEŽBA DIJAKOV IN ŠOLNIKOV

Protest proti napovedani priključitvi učiteljsča k liceju



GORICA - Slovenski dijaki in solniki v Gorici so včeraj s kompaktno udeležbo na stavki izpricali protest zoper ministrski odlok o priključitvi učiteljsča Simon Gregoric k liceju Primož Trubar. Sin-

dikat slovenske sole je v izjavi utemeljil razloge, zaradi katerih ocenjuje, da je ministrski ukrep protizakonit in zahteva njegov preuk. Goriski solski skrbnik je sprejel delegacijo stavekajočih in jim

povedal, da je že posegel pri solskem ministrstvu in predlagal umik ukrepa. Če do tega ne bo prislo, napoveduje Sindikat slovenske sole stopnjevanje sindikalnega boja. Obsirneje na strani 7.

AFGANISTAN / KABUL V OGNJU

Raketno in topniško obstreljevanje

Zadeta je bila bolnišnica Rdečega križa, v kateri se zdravi 576 ranjencev

KABUL - V sredo in četrtek je bilo v spopadih med frakcijami mudzahidov v Kabulu ranjenih ali ubitih več kot tisoč oseb. V bolnišnice Rdečega križa so v sredo sprejeli 576 ranjenih civilnih in vojskih oseb, prav toliko pa v četrtek, je sporočil predstavnik Mednarodnega komiteja Rdečega križa. Natančnega števila mrtvih niso sporočili, ker je vsaka stran in vsaka družina sama pokopala svoje mrtve, ne da bi o tem sporočila podatke centralnim oblastem. Po dveh mesecih prekinitve ognja so spopadi znova izbruhnili v turek, ko so sile obrambnega ministra Ahmeda Shaha Massouda in uzbeškega vodje Rashida Dostama začele skupen napad na položaje, ki jih zaseda proiranska šitska frakcija Wahdat, povezana z islamskično stranko Gulbuddina Hekmatiarja. Sile Massouda in Dostama so v sredo zasedle poljsko ambasado, ruski kulturni center in trg Dehmazang na jugu Kabula, vendar pa je njihov napad poenjal v četrtek zaradi silovitega odpo-

ba Wahdata. Cilj napada je bil resitev obkoljenih vladnih sil na postojankah nekdanje tajne komunistične policije na skrajnem jugu prestolnice v bližini nekdanje kraljeve palače Darulaman. V četrtek so z raketami na slepo obstreljevali afganistansko prestolnico. Izstrelki vladnega topništva so zadeli tudi eno od bolnišnic Rdečega križa na območju pod nadzorstvom Wahdata, pri čemer je bilo enajst oseb ranjenih in ena mrtva. Silovito topniško obstreljevanje se je nadaljevalo se v četrtek na območju Dehmazanga in gostu naseljeni v šitski enklavi Dasht-i-Barchi. Trgovine osrednjega bazarja so bile zaprte in ulice povsem opustele. Islamabadski sporazum je namreč predvideval podaljšanje mandata Burhanuddin Rabbaniju za 18 mesecev in imenovanje njegovega glavnega tekmeca Gulbuddina Hekmatiarja za položaj predsednika vlade. Do tega pa ni nikoli prislo predvsem zaradi nesoglasij v zvezi z ministrstvom za obrambo. (APF)

KULTURA / MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL

Komu letošnja canneska palma?

Sinoči se je v Cannesu začel eden največjih svetovnih filmskih festivalov - Protesti filmarjev v Parizu

CANNES - Sinoči so s premiero francoskega filma Moj najljubši čas režiserja Andréa Téchinéa slovesno odprli 46. filmski festival v Cannesu, ki bo potekal do 24. maja. Na prireditvi se bo v tekmovalnem programu za zlato palmo potegovalo 23 filmov iz Francije, ZDA, Italije, Velike Britanije, Avstralije, Nemčije, Kitajske, Taiwan, Južnoafriške republike, Haitija in Rusije. Devetčlanski žiriji predseduje veliki francoski režiser Louis Malle (zmagovalc Cannes 1955, med člani žirije pa je tudi Emir Kusturica. Med netekmovalnimi programi festivala zbujata letos največje zanimanje retrospektiva zenskega filma.

Včeraj, na dan otvoritve festivala, pa so ob tej priložnosti pariski filmski delavci zasedli center za kinematografijo. Zahtevajo ustavitev rušenja studiov v Boulogne-Billancourt in sporazum o evropskih filmskih koprodukcijah. (T. D. V.)



Včeraj v Cannesu Judy Davis, William Lubtchansky in predsednik Luis Malle med fotografiji (Telefoto AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Kakšen obračun dela želnega sveta

Kakšen je obračun dela deželne skupščine Furlanije - Julijske krajine v minuli mandadni dobi? Pred junijskimi volitvami za njeno obnovo odgovarjata na to vprašanje deželna svetovalca DSL Milos Budin in SSK Ivo Jevnikar

stran 3

Brlog neonacističnih skinheadov v Trstu

Tržaška policija je v teh dneh v južnem predmestju Trsta odkrila »brlog« neonacističnega gibanja »skinheadov«. Nahajal se je v stanovanju 22-letnega nemškega državljan Holgerja Richterja. V njem je našla kopico propagandnega materiala. Vse to dokazuje, da so tržaški neonacisti tesno povezani s centralami v Nemčiji.

stran 4

Veselje v Parmi



Po zasluženem slavju Parme na sredinem finalu pokala pokalnih zmagovalcev proti Antwerpnu (3:1) je bilo seveda veselje v taboru Parme nepopisno. Ekipa trenerja Nevija Scale je zares navdušila privrženca nogometarja iz vse Evrope. Včeraj pa je ekipa v Parmi pričakalo kar 600 navdušenih navijačev.

stran 21

Malčki iz vrta talci nasilneža

Oboroženi črnc je včeraj vdrl v otroški vrtec v parškem predmestju Neuilly-sur-Seine in skupaj z vzgojiteljico zajel skupino otrok. Za osvoboditev talcev zahteva 100 milijonov frankov.

stran 23



RIM / TUDI SAM DOSMRNI SENATOR GLASOVAL ZA POOBLASTITEV SODNEGA POSTOPKA

Senatorji s tihim dvigom rok odvzeli Andreottiju imuniteto

Slovesno vzdušje Palače Madama premotil le beden izpad Vittoria Sgarbija

VOJIMIR TAVCAR

RIM - »Kdor soglasa s predlogom odbora, da se odvzame imuniteta senatorju Giulio Andreottiju, naj dvigne roko.« V senatni avli je zavladala grobna tišina, ki jo je zmotilo samo brnenje televizijskih kamer. In hip pozneje, medtem ko je pogled novinarjev komaj pronicnil skozi »gozd« televizijskih kamer, je iz zvočnikov odjeknil hripav glas predsednika Giovannija Spadolinija: »Senat sprejema.«

Koncala se je tako, s skoraj nevidnim, predvsem pa tihim dvigovanjem rok, več kot stiriurno razprava o usodi senatorja Giulia Andreottija, enega najvplivnejših italijanskih oblastnikov, človeka, ki je v skoraj pol stoletju politične kariere, opravljal najvidnejše in najbolj zahtevne vladne dolžnosti: predsednik vlade, zunanji minister, obrambni minister, proračunski minister. Senat je z dvigovanjem rok sklenil, naj palermški sodniki nadaljujejo preiskavo in poglobijo obtožbe mafijskih skesancev, čes da je bil prav Andreotti, nerjavljivi protagonist italijanske politične scene, politični referent Co-se nostre.

Po nekaj letih je senat včeraj spet prvič javno glasoval o odvzemu imunitete enemu od svojih članov. In v oči je kar bodla skromnost, nesvečanost geste - dvig roke, v primerjavi s pomembnostjo dogodka, s tonom razprave, ki je bil - razen v nekaj trenutkih, na visoki politični in moralni ravni. Zdelo se je skoraj nemogoče, da se tako pomemben dogodek, ki je vzbudil pričakovanje italijanskih in tujih medijev, ki je izzval v preteklih tednih toliko polemik, soocanj, uganj, ob katerem je bilo prelitega toliko črnih, konca v nekaj minutah, s tako skoraj težko zaznavno in neslovesno gesto, kot je dviganje rok. Zmanjkalo je tisto vzdušje, tisti ton, ki ga kljub vsemu daje glasovanje z elektronskimi napravami in s priziganjem zelenih ter rdečih lučk na panojih, ki prikazujejo polkrog senatorskih klopi.

Kvzišenemu tonu razprave je prispeval tudi sam Giulio Andreotti, ki je pred nekaj dnevi zmanjšal napetost, ker je sklenil, da osebno predlaga odvzem imunitete. Nekoliko sključen, a z mirnim in jasnim glasom, je bivši premier



Sen. Giulio Andreotti med včerajšnjo razpravo v senatu o odvzemu imunitete (AP)

prebral 15 strani dolg in izredno spreten govor, sad dolgega premišljanja in piljenja. In nato je sedel na svoje mesto, bled, skoraj negiben, dokler ni ob koncu dvignil roke in glasoval za odvzem imunitete.

Premaknil se je samo nekajkrat. Takoj po koncu govora, da je stisnil roko tistim, ki so mu cestitali (med njimi sta bila tudi tajnik KD Mino Martinazzoli in bivši predsednik republike

Francesco Cossiga, ki je na začetku seje demonstrativno sedel blizu bivšega premiera, kot bi ga hotel s svojo prisotnostjo podpreti), ali ko je obrnil glavo in skoraj srepo zrl v tiste, ki so bili najostreši do njega. Zdrzil se je morda za trenutek, ko je v dvorani odjeknil ganjeni glas Giuseppe Grassi, vdove palermškega podjetnika Libera, ki je padel pod strel mafije, ker ni hotel placati podkupnin.

»Kot prebivalca Palermo imam pravico vedeti...« Plahi zenski glas je segel do srca.

Bil je edini trenutek ganjenosti, morda najslovesnejša minuta včerajšnje več kot stiriurne razprave. Ta je samo enkrat padla pod raven sprejemljivosti, ko so senatorji najprej z mrmranjem in medsebojnim pogovarjanjem skoraj nemogočili govor senatorju Mreže Carmineju Mancusu. In to mrm-

ranje je vzel kot spodbudo poslanec Vittorio Sgarbi, ki je s tribune gostov najprej zakričal Mancusu »Pankrt«, senatorju Arrigu Boldriniju, ki ga je opomnil, naj molči, pa zabrusil: »Molci ti, zločinec.«

Predsednik Spadolini je odredil, naj bo poslanec nemudoma odstranjen iz dvorane, obenem pa posegel pri predsedniku zbornice Giorgiu Napolitanu in zahteval disciplinske ukrepe. Nekaj ur po incidentu se je Sgarbi povrnil k dogodku. Rekel je, da ni vedel, »kdo je tisti starček, ki mi je s klopi DSL kričal, naj molčim«. Bil je Boldrini? »Nevede, sem zadel z vzdevkom.« In potem ko je dodal, da so ga hoteli trije senatorji DSL preteptati, medtem, ko so ga funkcionarji pospremili iz senatne palače, je kot nameček izzivalnosti pribil se, da kar zadeva Boldrinija samega, »ni dvoma, da je morilec, razen, da ne bi imenovali druge tiste, ki ubija fasiste...«

On se najbrž tega ne zaveda, toda s svojo »hudobno izzivalnostjo« Vittorio Sgarbi ni nič več kot dvorski norček, ki bo kmalu navelik tudi tiste, ki mu danes se ploskajo, jutri pa ga bodo obsodili na anonimnost. A dotlej Bog, odpusti tistim, ki so ga volili.

GORICA / MEDNARODNO SODELOVANJE

Informest šele začel z delom

Strokovnjaki iz vse Evrope pri Bravu

MARKO WALTRITSCH

GORICA - Kaksne so naloge Informesta, delovnega in krajšega naziva Centra za servis in dokumentacijo o mednarodnem gospodarskem sodelovanju, ki je bil ustanovljen z italijanskim državnim zakonom št. 19 iz leta 1991? Kasne so naloge Informesta, prvega od treh centrov, predvidenih v tem zakonu o obmejnih področjih, ki so že pričeli z delom? Finančna družba Finest v Pordenonu je nameč sele v povojih, o finančnem centru offshore v Trstu nihče skoraj ne govori več. Da bi dobil odgovore in tudi nasvete, je predsednik Informesta Gianni Bravo povabil v Gorico kakih stideset strokovnjakov iz več krajev Evrope. Prisli so univerzitetni profesorji, funkcionarji ki se ukvarjajo z znanjo trgovino, zastopniki bank in strokovnih združenj iz raznih krajev Italije, iz Francije, Belgije, Nemčije, Avstrije, Slovenije, Madžarske in celo iz ZDA. V glavnem gre za ljudi in zastopnike ustanov, ki bodo sodelovale z goriškim centrom. Njegova naloga pravzaprav ni, da bi konkuriral za obstoječim ustanovam v Italiji in drugod po Evropi. Naloga Informesta naj bi bila posredovanje informacij malim in srednjim podjetjem, se zlasti italijanskim, ki si zelega na razne načine poslovati z Vzhodom.

Zelo dobro zaokrožen projekt Informesta je že na samem začetku posvetil nakazal njegov predsednik Bravo. V tem so mu razpravljalci tudi sledili in poudarili pozitivno vlogo, ki jo je na področju mednarodne trgovine imel v desetih letih, v katerih je bil na celu videmske Trgovinske zbornice.

Goriški center ne sme biti nekaj akademskega, sloneti pa mora na kakovosti. Povezan naj bo na eni strani z različnimi podobnimi centri, se zlasti s centri italijanskega zavoda za zunanjo trgovino ICE, kot tudi z dokumentacijskim centrom italijanskih trgovinskih zbornic. Na tak način bodo informacije (seveda po plačilu) prisle v roke tistih, ki jih poslovanje čez mejo zanima.

Na dvodnevem goriškem posvetu (bil je internega propedeutičnega značaja) je seveda bilo veliko govora o najrazličnejših težavah, s katerimi se soočajo vsi tisti, ki imajo opravka s trgovino ali drugačno gospodarsko izmenjavo. Minili so zlati časi enoumja v trgovinski izmenjavi. V vseh vzhodnih državah se dan za dnem rojeva na tisoce novih podjetnikov. Ponekod uveljavljajo najbolj divji kapitalizem. Upoštevajo uradne statistike je v teh državah danes veliko brezposelnih, proizvodnja upada, vedno več je težav finančnega in nasploh gospodarskega značaja. Te ugotovitve pa so marsikdaj nepopolne, kajti upoštevajo le velika, nekoč ali se sedaj državna podjetja. Statistike pa sploh ne jemljejo v postev nestetih malih zasebnih podjetij, ki so povrh tudi tista, katerih lastniki državi sploh ne plačujejo davkov. Prav ta siva ekonomija omogoča zaslužek velikemu številu ljudi. Ta pa ni majhen, zato se v teh državah poraja nov družbeni sloj, ki ga brezposelnost prav malo zanima.

Na posvetu je bilo veliko govora o položaju v raznih državah. V ospredju zanimanja razpravljalcev so bile predvsem Poljska, Madžarska, Češka in Slovaka. Gre za države, v katerih so evropske banke in podjetja investirale največ svojega denarja in



Predsednik Informesta Gianni Bravo

za katere na Zahodu velja veliko zanimanje. Precej je bilo besed o kaosu, ki vlada v nekdanji Sovjetski zvezi, o Rusiji, Ukajini, o Kazakstanu, o katerem so na primer govorniki precej več kot o Sloveniji. Jugoslavija in vse to, kar je nekod bila, je bila skoraj tabu, vključno s Slovenijo. Le redki so se dotaknili Slovenije, kot da dogajanje v Srednji in Vzhodni Evropi te države sploh ne bi zadevalo. Za nekatere je morda Slovenija že nekako v Evropi, ni več na Vzhodu. Za druge pa je še vedno povezana s pojmom Jugoslavije. Najbrž pa velja ugotovitev, da je Slovenija s svojima 2 milijonoma prebivalci, da bi bila gospodarsko zanimiva, saj so jo finančni in podjetniški svojci imeli v čislh le zato, ker je bila odskočna deska v sirsi jugoslovanski prostor. To pomanjkanje zanimanja za Slovenijo so na goriškem posvetu zaznali le nakteri analitiki, ki se z njo ukvarjajo že dalj časa. Nekatere so na primer menili, da bi bilo Slovenijo treba bolj ovrednotiti, ker je goriški center namenjen malim in srednjim podjetjem, torej takim, ki bi jih moralo slovensko tržišče pobliže zanimati. Kar je v našem primeru zaskrbljujoče, pa je, da strokovnjaki, ki so v Gorico prišli z Dunaja, iz Pariza, Strasbourga, Bruslja in iz Rima in Milana, gledajo na sirni vzhod, prav nič pa ne mislijo na sosedno Slovenijo, pa čeprav se nakateri v Ljubljani hvalijo z »velikim« zanimanjem Zahoda za državo na južni strani Alp.

S centrom Informest je Gorica veliko pridobila. Ta pridobitev bo še večja, če bo center zazivel in se razvijal tako, kot si ga zamislija Gianni Bravo. Banka podatkov bo nudila selektivni servis za male in srednje podjetnike. Izdajali bodo večjezični bilten z najnovejšimi vestmi o dogajanju in monografske publikacije. V Gorici bodo prirejali strokovne seminarje, podjetnikom pa bodo omogočali udeležbo na strokovnih posvetih drugod. Predsednik Bravo, ki pri svoji novi zadolžitvi izkorišča večletne izkušnje na domačem in mednarodnem področju kot tudi svojo agilnost, se nadeja, da bo center iz leta v leto uresničil vsaj po eno od zastavljenih nalog. Po njegovem in ne samo njegovem mnenju, bi bil to že velik uspeh.



Minister Valdo Spini

PODKUPNINE / PREISKAVE V MILANU IN RIMU

Craxi in Pomicino: zgodba se nadaljuje

Jamstveno obvestilo za ministra Spinija

Včeraj zaslišali bivšega upravnega tajnika KPI Pollinija in predsednika ENI Cagliarija

MILAN - Milanska sodna preiskava o podkupninah ne pozna zastojev. Državno pravdnstvo je včeraj poslalo devet novih jamstvenih obvestil, prejeli pa so jih socialistični poslanci Bettino Craxi, Claudio Signorile, Giusy La Ganga, Raffaele Mastrantuo- no ter demokrati Severino Citaristi, Giorgio Moschetti, Vittorio Sbardella, Cirino Pomicino in Enzo Sorice. Obtožujejo jih korupcije, prekupčevanja z ukradenim blagom ter kršitve zakona o javnem financiranju strank. Sbardello, Moschetti in Signorileja naj bi omenil Enzo Papi v zvezi z denarjem, ki naj bi bil izplačan za milansko podzemsko železnico, položaj Pomicina pa

je vezan s položajem Giuseppea Ciarrapica, ki so ga včeraj znova zaprli.

O Craxiju teče preiskava tudi v Rimu. Težko je verjeti, menijo tamkajšnji sodniki, da bivši socialistični tajnik ne bi vedel, od kod je izhajalo vsaj 14 milijard in pol lir, ki so se med leti 1985 in 1992 stekle v blagajne PSI. Ta denar je namreč skupina rimskih podjetnikov izplačala upravnemu tajniku PSI, da bi lahko javnim ustanovam prodali nepremičnine, ki so jih zgradili. V okviru te preiskave so Craxiju predvčerajšnjim poslali jamstveno obvestilo zaradi izsiljevanja in kršitve zakona o javnem financiranju strank. Iste obtožbe veljajo za že umrlega upravnega tajnika PSI

Vincenza Balzama in za predstavnike javnih ustanov (INPGI, INADEL, EPAM, ENPAIA, ENASARCO, ENPAS, INPDAI, INAIL, itd.), ki so nepremičnine kupili in ki so se za zapahli.

Rimska namestnica državnega pravdnika Evelina Canale, ki vodi preiskavo o sodelovanju med Italijo in Albanijo, je izdala nekaj jamstvenih obvestil, od katerih se dve nanašata na sedanjega ministra za okolje Valda Spinija (PSI) ter bivšega ministra Claudia Vitaloneja (KD). V jamstvenih obvestilih naj bi bil govor o izkroisanju uradnih aktov, prejela pa naj bi jih tudi bivši zunanji minister Gianni de Michelis ter ambasador Giuseppe

Santoro, ki sta bila že vpletena v glavni del preiskave o tem sodelovanju z Albanijo. To preiskavo koordinira namestnik državnega pravdnika Vittorio Paraggio.

Kot smo dejali, se je finančnik in predsednik Rome Giuseppe Ciarrapico včeraj znova znanel za resetskami. Nalog za zapor so izdali milanski sodniki, ki Ciarrapica dolžijo, da je Krčanski demokraciji izplačal milijard lir. Denar naj bi mu bil izročil Giuseppe Lo Moro, ki je bil zaposlen pri državni telefonski službi, njemu pa naj bi bil ta korak svetloval Cirino Pomicino.

Včeraj je namestnica državnega pravdnika Tiziana Parenti, ki vodi preiskavo o zadrugah in

domnevnem financiranju KPI, zaslišala bivšega upravnega tajnika KPI Renata Pollinija. Slednji je v bistvu dejal le, da je člana upravnega sveta državnih železnic Caporaliya zaposlil, naj bo konec diskriminacij do zadruge, zanikal pa je, da bi bil prejel podkupnine.

Okrog dve uri pa je trajalo zasliševanje Gabrielleja Cagliarija, bivšega predsednika ENI. Cagliari je sodnikom že pred časom izjavil, da je po njegovih izračunih ENI izplačal strankam okrog 27 milijard lir. Pojasnil je, da je tak način »upravljanja« poddedoval in si je prevzel vse odgovornosti, da je bil njim nadaljeval. Ni izključil možnosti, da je bil znesek še višji.

RIM / JUTRI JAVNO SREČANJE MED DSL IN DEMOKRATIČNIM ZAVEZNIŠTVOM

Demokratična levica razdvojena pred izbirami

Kakih dvajset parlamentarcev DSL (med njimi sen. Bratina) se je opredelilo za Segnijevo gibanje

RIM - Mavrica »stvar« razdvaja demokratično levico. In če se je okoli dvajset parlamentarcev dopoldne opredelilo za izziv Demokratičnega zavezništva, ker »nas ne sme biti strah preobraziti nas same, da bi spremenili tudi italijanski politični sistem« in ker je »pripravljenost vključevanja demokratične levice v sirsi progresivni in demokratični pol« cilj, zaradi katerega je nastala DSL, jih je nad petdeset popoldne odgovorilo s protidokumentom, v katerem zavračajo vsakršno hipotezo »konfuzije«, ker se je treba sicer »odpr-

to soočiti s težnjami po prenavljanju, kot so Demokratično zavezništvo ali druge slične skupine«. Z njimi je možno zavezništvo, »ne morejo pa biti nove politične formacije, ki nadomeščajo levico«.

Pred jutrišnjim javnim srečanjem med DSL in Demokratičnim zavezništvom na rimskem velesesumu, se v stranki do tega izrazil oblikujeta dve stališči, ki sta težko uskladjiv, medtem ko je tretje strankino krilo »demokratičnih komunistov« trenutno odmaknjeno in s Pietrom Ingramo razmišlja, ali je zanj sploh se

prostora v DSL.

Na trajektu, ki naj prepele Italijo iz prve v drugo politično fazo, ni sloznosti in ne soglasja o smeri plovbe. Marsikomu je jasno, da se je z referendumom 18. aprila in z uvajanjem večinskega sistema dosti spremenilo in nekaj tudi zlomilo, da nič ne bo več tako kot prej. Toda o tem, kaj bo, kaj pomeni »novo«, so predstave deljene.

Pristaši demokratičnega zavezništva priznavajo, da jim cilj ni se zelo jasen. »Spremeniti proizvodnjo ni težko,« je dejal sen. Darko Bratina, »težko je

odločiti, kako spremeniti proizvodnjo«. Toda vedo, katere so nevarnosti, ki se jim morajo izogniti. »Osvoboditi se moramo shematičnosti, saj so doslej mnogi zoperstavljali Scilo zmernosti Karibdi radikalizma,« je menil Willer Bordon. »Zakaj bi v bodočem progresivnem polu ne ziveli skupaj radikalnejša in zmernejša duša, mi in Segni?« V tej nevarni plovbi, se delno v megli pa se je treba paziti »tudi skusnjave siren, ki z omamnimi petjem in mikavnostjo hočejo zvabiti colnarje v past«. Kdo so siren? Bordon nima dvo-

mov: »Javnomnenske raziskave, ki prikazujejo DSL kot najmočnejšo stranko danes v Italiji, ali kot edino levičarsko stranko, ki bi preživela po novem volilnem potresu.« Toda to je po mnenju trzaskaga poslanca le privid.

Razkorak med vizijama ni majhen. Achille Occhetto se boji, da bi se skupini spremenili v konja, ki vlečeta v nasprotno smer. Zato zagovarja enotnost stranke in poziva Ingraa, naj ne izstopi iz DSL. Toda pravi naslovnik, se bolj kot veliki starček, sta ostali krili. (VT)

Z VELIKO VEČINO GLASOV POSLANCI ODPRAVILI DEL ČLENA 68 USTAVE

Korak k reformi parlamentarne imunitete

O problemu se bo moral izreči še senat, nato pa spet obe zbornici

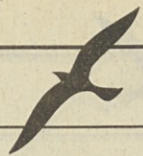
glasovanjem.

O tem problemu se bo moral sedaj izreči senat, vendar vse kaže, da bo popravek sprejet z veliko večino glasov, saj se vsi zavedajo, da postopek, kakršen je predviden danes, parlamentu bolj škodi kot koristi, se zlasti odkar je vprašanje imunitete po izbruhu podkupninske afeze pod drobnogledom javnega mnenja. Ker gre za ustavni zakon, pa se bosta oba domova morala izreči se enkrat, tri mesece potem, ko bo tudi senat odobril spremembo.

Včerajšnja razprava v poslanski zbornici je bila hitra in nepolemčna (nekoliko bodic je bilo le ob tem, kdo je dal prvo pobudo), medtem ko je prišlo do izraza nasoglasje med predsednikom zbornice Giorgiom Napolitanom in predsednikom socialistične skupine Silvanom Labriolo glede prehodne resitve. Napolitano je namreč osvojil in podprl sklep odbora za pravilnik, ki je po oprostitvi bivšega tajnika PSI Bettina Craxija pretresel pravilnik in sklenil, da se o odvze-

mu parlamentarne imunitete lahko glasuje tudi javno, saj imuniteta ne sciti posameznega parlamentarca pac predvsem dostojanstvo parlamenta. Labriola pa je menil, da taka sprememba v tolmačenju ni dopustna, če se ne spremeni istocasn tudi pravilnika.

Pred glasovanjem o imuniteti je zbornica z glasovanjem določila nujnostni postopek za sprejemanje novih volilnih pravil. Ustavna komisija bo morala do konca maja poročati avli o tem vprašanju. (VT)



TRST / PRED JUNIJSKIMI VOLITVAMI ZA OBNOVO DEŽELNEGA SVETA

Kako Budin (DSL) in Jevnikar (SSk) ocenjujeta delo deželne skupščine

Izgubljene priložnosti in delni uspehi - Kakšne prioritete naloge novoizvoljenega sveta FJK

TRST - V prejšnji mandatni dobi so v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine so sedeli stiri Slovenci in sicer Miloš Budin (DSL), Ivo Jevnikar (SSk), Dario Tersar (PSI) in Ivan Bratina (DSL). Slednji, pogovor s katerim smo objavili včeraj, ni več med kandidati, ostali trije pa znova "tekmujejo" za mesto deželnega svetovaleca.

Danes objavljamo intervju s predstavnikom Demokratične stranke levice Budinom in Slovenske skupnosti Jevnikarjem, v jutrišnji številki dnevnika pa bomo objavili pogovor s Tersarjem. Deželna svetovalca DSL in SSK smo najprej zaprosili za kratak, predvsem človeški obračun petletnega mandata v skupščini.

BUDIN: V tej zvezi je težko ločiti človeško izkusnjo od politične. Jaz sem vsekakor od petletnega dela v deželni skupščini odnesel ogromno, saj predstavlja deželni svet v vsakem primeru res veliko izkusnjo. Tokrat je bila ta izkusnjo se bolj popestrjena, ker je mandatna doba sovpadala z obdobjem velikih političnih in drugih sprememb v državi.

Zame je bilo seveda tudi vazno neposredno preverjati, kaj pomeni

biti na vladi, ker sem zupan, in kaj pomeni biti v opoziciji, kot sem bil teh pet let v deželni skupščini. To, kar me je najbolj motilo pa je dejstvo, da smo bili Slovenci v deželnem svetu - kot sicer vedno doslej - razdeljeni. SSK je bila namreč na strani vlade, mi pa smo bili v opoziciji. To je bilo v preteklosti sicer nekaj povsem normalnega, v novih razmerah pa je to učinkovalo zelo slabo. Meni se osebno zdi, da nas je to kot manjšino zelo pogojevalo in predvsem zelo sibilno.

JEVNIKAR: Nedvomno je delo v deželnem svetu pomembna izkušnja. Kot deželni tajnik SSK sem sicer poznal mehanizme te pomembne ustanove, kot tudi lep del svetovalcev in odbornikov, ki sem jim postal kolega. Delu svojega predhodnika Bojana Brezgarja sem skušal približati slediti. Kljub temu pa je vse kaj drugega doživljati zakonodajno in politično delo »od znotraj«. Marsikaj je teze od tega, kar se zdi na zunanji prizadevanje te tudi površno odločanje, velikokrat le na podlagi številne moči ali predhodkov. Dejstvo pa je, da sem nastopil sele konec lanskega novembra, ko se je že jasno cutilo bližanje volitev v izred-

nih razmerah: razpadanje političnega sistema v državi zaradi skandalov, naskok Severne lige, razmišljanje o nujnih institucionalnih spremembah, opuscanje politike ali negotovost o lastnih perspektivah številnih svetovalcev. Zato delo v tem obdobju ni bilo »normalno«, dolgoročno zastavljeno.

Kaj pa samemu sebi očitata, da nista naredila, kar bi lahko, oziroma nista imela priložnosti ali pogojev?

BUDIN: Najbolj žal mi je, da sedanja deželna oblast ni priznala slovenski narodni skupnosti vloge subjekta. To je prišlo najbolj do izraza pri zakonu o podpori kulturnim dejavnostim in kulturnim ustanovam naše manjšine in pri zakonu o razvoju Krasa. V obeh primerih, namesto da bi nam Dežela priznala položaj subjekta in predvsem avtonomijo, je nasprotno naredila vse, da slovensko manjšino se bolj negativno pogojuje ter podredi.

JEVNIKAR: V kratkem času gotovo nisem mogel dati vsega od sebe. Ob daljšem skupnem delu bi verjetno večje medsebojno poznavanje, tudi zaupanje, marsikaj olajšalo, pa tudi zastaviti bi se dalo kako stvar, ki terja daljše priprave. Tak primer je, recimo, za-

konski predlog o jusar-skih pravicah. Sestavil ga je že Brezgar, nedavni posvet na Opcinah je za ureditev zadeve ustvaril primerno razpoloženje, a dejansko ni bilo casa, da bi se postopek premaknil. Ko sem govoril o tem s predsednikom deželne vlade, ki je imel v nacrtu skladovnic osnutkov, ki naj bi jih odobrili pred koncem zakonodajne dobe, mi je dejal, naj pustimo kako nalogo se za naslednike... S tem povezan je bil primer servitutnih pravic v Kanalski dolini, ki bi ga v začetnem delu zakonodaje lahko rešili brez večjih zapletov. A to sta le primera. Omeniti je treba tudi nekaj uspehov: na področju rahljanja strogih vinkulacij kraškega ozemlja, dalje glede zajamčenega zastopstva slovenskih izseljencev v deželni izseljenski ustanovi, nato prilagoditev nekaterih postavk za slovensko kulturo, delno izboljšanje deželnega dokumenta o institucionalnih reformah, itd.

Kakšne pa bi morale po vašem mnenju - ne glede na to, ali bosta spet izvoljena ali ne - prioritete naloge novega deželnega sveta?

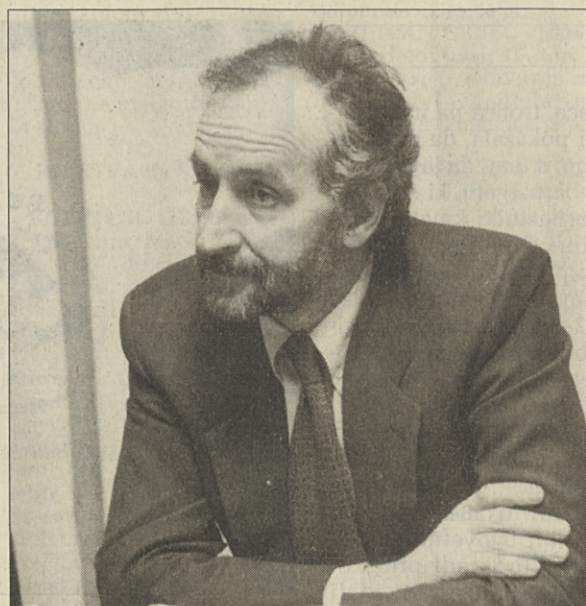
BUDIN: Novi deželni svet si bo moral nujno prizadevati, da dobi od Rima še večje kompeten-

ce in avtonomijo. Tudi v zvezi s Slovenci in s splošno zakonodajo na tem področju. To mora biti konkreten cilj Dežele in političnih sil, ki bodo zastopane v novi skupščini.

Od tega bomo imeli Slovenci največ koristi. Tega se moramo vsi jasno zavedati. V tem okviru si mora Dežela pridobiti pristojnosti tudi za volilno zakonodajo, znotraj katere bo lahko potem resno razmislila kako zascititi pravico slovenske manjšine do njenega predstavnstva.

JEVNIKAR: Slovenska skupnost se bo borila za potrditev svoje prisotnosti v deželnem svetu, ker smo mnenja, da je izrednega pomena za vso manjšino. Na vsak način pa zelimo s svojim nastopom doseči ne le državni, temveč mednarodni odmev za zahtevo po zajamčenem zastopstvu slovenske manjšine v vseh izvoljenih telesih. To bo tudi ena izmed nalog novega deželnega sveta. Ta bo moral resno nacetii vprašanje reforme deželnega statuta, ki mora med drugim zagotoviti slovenski manjšini ti-sto pozornost, zaradi katere je ustavodajna skupščina sploh sklenila, da dodeli Furlaniji-Juljski krajini status posebne dežele.

Zapisal S.T.



Miloš Budin



Ivo Jevnikar

BENEŠKA SLOVENIJA / PRED JUNIJSKO VOLILNO PREIZKUŠNJO

Na občinskih volitvah v Čenti se bodo predstavile štiri liste

Odločilen bo rezultat Severne lige - Zaskrbljenost KD

CEDAD - V prejšnjih dneh smo poročali o volitvah, ki bodo 6. junija zadevale občinski upravi v Dreki in Tavorjani. Tokrat bi nekoliko boljše orisali položaj v Centi, tretji občini, ki ne posredno zanima tudi Slovence iz videmske pokrajine.

Za junijsko volilno preizkušnjo se bodo predstavile štiri liste. Prva, »Unire Tarcento«, združuje levičarske in laične sile in predlaga za zupana podpredsednika videmske Pokrajine socialista Giacomu Cuma. Druga, »Che fare? Insieme rifondare Tarcento«, je izraz enotne občinske liste, kateri so se pridružili reformirani komunisti. Kandidat za zupana je nactelnic občinske liste Tollis.

Tretjo listo predstavljajo pristasi Severne lige, ki za prvega občana predlagajo mlado Michele Gasparuttijevo. Četrto listo sestavljajo zastopniki KD, ki kot kandidata za zupana imajo Alfonsa Muzzolinija, že prvega občana iz Magnana. V ilustracijo povejmo, da je bil doslej na celu Občine demokratjan Luigi Bonanni. Težko je napovedati, kdo bo zmagal oziroma, kdo si bo zagotovil večino v občinskem svetu. Povejmo, da so bili na zadnjih parlamentarnih volitvah aprila 1992 doseženi naslednji rezultati: PSI 18,1 odstotka; PSDI 2,6; Severna liga 23,3; DSL 6; SKP 4,2; KD 28,8. Iz tega jasno izhaja, da bodo rezultati, ki jih bo zbrala Severna liga, odločilno vplivali na bodočo sesta-

RUDI PAYSIC

vo občinskega sveta. To velja sicer v vseh 14 občinah na Videmskem, kjer bodo volili 6. junija. Bossijevi pristasi se bodo samostojno predstavili le v največjih, Codroipu, Latisani, Majanu, Palazzolu in Centi. Vprašanje pa je, komu bodo ligasi dali svoje glasove v ostalih, manjših občinah, kjer se ne bodo predstavili. Njihov glas bo vsekakor pomemben za zmago sredinske ali napredne liste.

Kar zadeva Dreko in Tavorjano so bili volilni rezultati iz lanskega 5. aprila naslednji. Dreka: PSI 10,7 odstotka; PSDI 6,4; Severna liga 9,1; DSL 3,2; SKP 0; KD 64,2. Po-

vedati velja, da je v tej občini v predzadnji mandatni dobi zmagala napredna lista z zupanom Maurizioom Namorjem na celu. Tavorjana: PSI 9,5 odstotka; PSDI 3,6; Severna liga 23,9; DSL 8; SKP 8,4; KD 41,6.

Dejstvo je, da bodoc SOLBICA (Rezija) - Na pobudo Zveze slovenskih kulturnih društev iz Rezije bo v nedeljo ob 16. uri v cerkvi na Solbici gostoval Trzaski oktet, ki se bo predstavil z izborom verskih in rezijanskih skladb pa tudi z nekaterimi deli Jacobusa Gallusa.

VIDEM / UMSKO ZDRAVJE

Na tridnevnom posvetu bodo skušali poenotiti prijeme na območju dežele

VIDEM - V Furlaniji-Juljski krajini veljajo na področju umskega zdravljenja različni »režimi«: na eni strani so se uveljavile metode Franca Basaglie, ki so jim med drugim dali tudi zakonsko veljavo, na drugi pa v nekaterih mestih - npr. v Vidmu in Gorici - se obstajajo klasične umobolnice. Ena od teh je umobolnica Sant'Osvaldo v Vidmu, pacientom katere bodo med drugimi pri-skočili na pomoč tudi mladi pevci, ki jih povezuje znani genovski kantavtor Gino Paoli. S koncertom, ki bo na sporedu

v četrtek, 20. t.m., v dvorani Menossi umobolnice Sant'Osvaldo, skušajo organizatorji med širsim krogom prebivalstva vzbuditi zanimanje za vprašanje, do katerega je treba pristopiti z veliko občutljivostjo. Cetrtek koncert, kateremu bo naslednji dan sledil nastop skupine Velemir Teatro zadruga »La collina« iz Trsta, sodi v okvir tridnevnega posveta o Razvojnem modelu umskega zdravja, ki ga organizira Koordinacijski odbor za umsko zdravje iz Vidma v sodelovanju s Studijskim centrom za umsko

zdravje FJK, medtem ko so pokrovitelji srečanja videmska KZE, Občina in Pokrajina Videm in deželno odborništvo za zdravstvo. Kot je podčrtal odgovoren za delzeli studijski center Giuseppe Dell'Acqua, bodo skušali na simpoziju preveriti in soociti različne prijeme, do katerih je prišlo v deželi na področju umskega zdravja, in opredeliti razvojne smernice, na osnovi katerih naj bi postopoma vsi bolniki zapustili tradicionalne umobolnice in nadaljevali zdravljenje v teritorialnih strukturah.

PRISPEVNE NOVOSTI IN SPREMENJENE ZAPADLOSTI

Dajatve za zdravje in priprava revizije zdravstvene reforme

BORIS SIMONETA

TRST - Italijanski zdravstveni sistem je zasel v slepo ulico in splošno zmedo se kopičijo neusklajeni, pa tudi krivični zakonski ukrepi, ki ob visokih participacijah uporabnikov priznavajo pravico do slabših, zato pa toliko dražjih storitev. Prispevnih novosti in spremenjenih zapadlosti je kar nekaj.

Za potrebe Vsedravnega zdravstvene službe SSN morajo vsi zavarovanci (oproscene so le osebe v breme staršev ali zakonca) od leta 1986 dalje odšteti davek na zdravje na vse dohodke, ki so navedeni v davčni prijavi, z izjemo prvih stihir milijonov navideznih dohodnin, ki jih prinasajo zemljska, stavbe in kapital. Ta omejitev ne velja za nezavarovane državljanke, ki morajo prispevati sorazmerno z vsemi postavkami davčne prijave. Doslej so za posamezne kategorije veljale diferencirane zapadlosti plačevanja tega prispevka, sedaj pa so poenotili rok za poravnavo davka na zdravje. Vsi zavarovanci, se pravi samostojni delavci (obrtniki, trgovci in kmetje), prosti poklici, nezavarovani državljan, odvisni delavci in upokojenci, ki so v letu 1992 poleg plače oziroma pokojnine ustvarili še kak drug dohodek, morajo na obrazcu 740 davčne prijave izračunati tudi višino davka na zdravje in odgovarjajoči znesek z navedbo pripadajočega kodeksa vplačati do podaljšane zapadlosti davčnih obveznosti (do 18. junija, medtem ko treba akontacijno davka ICI plačati do 19. julija in davek ICAP do 31. julija) z enakim pristopkom kot to velja za davščine IRPEF, ILOR in IRPEG: pri bančnem okencu, na postu ali pa kar preko davčne izterjevalnice. Tudi v primeru, da sta zakonca optirala za skupno davčno prijavo, mora vsak zase plačati svoj delež zdravstvenega prispevka in priložiti potrdilo davčni prijavi.

S tem se ne bo konec vseh obveznosti. Ze od 1. julija dalje bo moralo v roku 60 dni (do konca avgusta) kakih 30 odstotkov italijanskih

državljanov plačati 85.000 lir procapite za storitve splošnega zdravnika. Kot znano ta forfeatarna dajatev (poleg superetiketa za nakup zdravil, diagnostične izvide in specialistične preglede) bremeni nekoliko »premožnejše« družinske skupnosti (30 milijonov lir za eno osebo, 42 za dve, 50 za tri in še dodatnih 5 milijonov lir za vsakega nadaljnjega člana).

Dajatev, ki mora zajemati deleže vseh članov družine, se bo stekla v blagajne deželne uprave, ki bo nato preverjala verodostojnost podatkov z davčno upravo. Kdor je pred nekaj meseci na osnovi samoizjave dobil potrdilo, da ni dolzan plačati superetiketa (ker družinski dohodek ne presega prej omenjenih vrednosti), vendar ob sestavi davčne prijave ugotovi, da je prekoracil dohodkovni prag, mora v roku 30 dni to javiti Krajevni zdravstveni enoti, ki bo preklcala izdano avtorizacijo in terjala poravnavo neplačanih samoprprispevkov.

Sicer pa novoimenovana ministrica za zdravstvo Maria Pia Garavaglia ze napoveduje za leto 1994 »reformo spodletelne reforme«. Na udaru naj bi bili najbolj krivični predpisi, tako da se obeta revizija (upajmo z izboljševalnim predznakom) plačevanja ticketov in sploh dajatev za zdravstvene storitve, dopolnili pa naj bi tudi seznam patologij, ki imajo zagotovljeno brezplačno oskrbo. Ministrica si s takim manevrom obeta celo znižanje (beri klestenje) državnih stroškov za zdravstvo z »redistribucijo prispevnih bremen«, kar pomeni, da ni pričakovati bistvenih sprememb in upati je le, da bodo v večji meri kot doslej zascitene sibikeyši sloji oziroma bolj izpostavljene kategorije pacientov. Iz farmacevtskega kataloga bodo crtali najbolj cenena zdravila, višina tiketa pa naj bi bila »zmerna« in bi se računala na podlagi fiksnega odstotka, tako da bi razresili lekarnarje kompliciranih knjigovodskih izračunov.

Tajnik SKP Garavini danes v Trstu

TRST - Vsedravnai tajnik Stranke komunistične renove posl. Sergio Garavini bo danes v Trstu, kjer bo imel ob 18.30 volilni shod na Goldonijevem trgu. Pred njim bosta govorila sen. Jelka Gerbec, ki kandidata za trzaski pokrajinski svet, in podpolkovnik Vincenzo Cerceo, neodvisni kandidat za deželni svet.

Pred volilnim shodom se bo Garavini srečal s predstavniki krajevnega tiska ob 17. uri na sedežu SKP v Ul. Tarabocchia 3.

Jutri v Vidmu predstavitev kandidatne liste PSI

VIDEM - Deželno vodstvo Socialistične stranke bo program in kandidate za deželne volitve predstavil na srečanju, ki bo na sedežu deželnega tajništva PSI v Vidmu v soboto, 15. maja ob 11.15. Na srečanju bodo prisotni vsi kandidati za deželno volilno preizkušnjo ter sama deželna tajnica Roberta Breda.

Zeleni Paissan v Vidmu o podkupninskih aferah

VIDEM - »Kakšni pogoji za prenavo po aferi Tangentopoli?« Na to vprašanje bo skušal odgovoriti poslanec Zelenih Mauro Paissan, svojcas direktor casopisa »Il Manifesto« in podpredsednik parlamentarne komisije za nadzor nad RAI TV. Srečanje s Paissanom bo v ponedeljek, 17. maja, ob 17.30 v prostorih videmske palače Kechler.

SSk: medle Ciampijeve izjave o manjšinah

TRST - Ministriški predsednik Ciampi je v odgovoru na posege o zaupnici novi vladi v senatu končno le omenil manjšinsko problematiko. To pa je storil dokaj medlo in neobvezujoče, meni deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Odzval se je na posege poslancev in senatorjev manjšinskih strank Union Valdotaie in Südtiroler Volkspartei Caverija, Dujanya, Ebnerja in Ferrarja, katerim se je deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar toplo zahvalil, obenem pa izrazil zacudenje, ker nihče izmed številnih govornikov vsedravnih strank ni imel za potrebno, da bi se dotaknil vprašanja slovenske in ostalih manjšin.

Ker pa je Ciampi obljubil, da se bo razprava o posemeznih vprašanjih nadaljevala se v komisijah, je SSK naslovila posebni spomenici se na ministra za institucionalne reforme Elio in na zunanje-ga ministra Andreatto. Obema je poslala v vednost spomenico o zascitnem zakonu in volilnih reformah, ki jo je SSK dostavila Ciampiju 30. aprila. Andreatto pa je slovenska stranka spomnila se na neizpolnjeno obvezo ministra Colomba, ki je 24. novembra obljubil sprejem tudi slovenske stranke v sklopu priprav na pogajanje s Slovenijo, medtem ko so njegovi pogajalci 25. marca obljubili slovenskim sogovornikom, da bodo sprejeli skupno slovensko zastopstvo. Obe obljubi sta se neizpolnjeni.

Odgovor Paladina SSK

TRST - Novi minister za stike z Evropsko skupnostjo in za dezelna vprašanja, Trzacan prof. Livio Paladin se je z brzojavko zahvalil deželnemu tajniku Slovenske skupnosti Ivo Jevnikarju za prijazna voscila ob nastopu odgovorne službe. Skupno s cestitkami je SSK naslovila na ministra prosnjo, da bi se zavzel za pravičen zascitni zakon in za volilno reformo, ki naj uposteva upravičeno zahtevo po zajamčenem zastopstvu manjšin.

Benečan Vasco Petricig razstavlja v Legnanu

SPETER - Beneski umetnik Vasco Petricig te dni razstavlja v Legnanu pri Milanu. Samostojni razstavi je mlad beneski umetnik, ki se je pred tedni predstavil tudi v Spetru, dal naslov »Naloge za pocityne«.

V Reziji bi radi ustanovili občinsko knjižnico

REZIJA - V Reziji se pogovarjajo, da bi ustanovili občinsko knjižnico. V tem smislu so ustanovili komisijo, v kateri so Franco Siega, Rinaldo Gerusi, Roberto Dapit, Bruno Rossi, Catia Qualia, Luca Zanaga in Luigia Negro. Delovna skupina se je doslej ukvarjala z vprašanjem prostorov, kjer naj bi delovala knjižnica. Zaradi pomanjkanja primerne lokacije so se domenili, da bi kot začasno rešitev izbrali zupnišne na Stolbici. Odbor, ki mu naključje Luigia Negro, bo odslej skrbel za vse potrebno, da bo knjižnica v Reziji zacela cimprej delovati. (R.P.)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostave: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisok 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozajala po formatu, IVA 19%
Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-737373
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

TRZAŠKA POLICIJA ODKRILA »BRLOG« V JUŽNEM TRZAŠKEM PREDMESTJU

Neonacistični »skinheadi« so se razpasli tudi pri nas

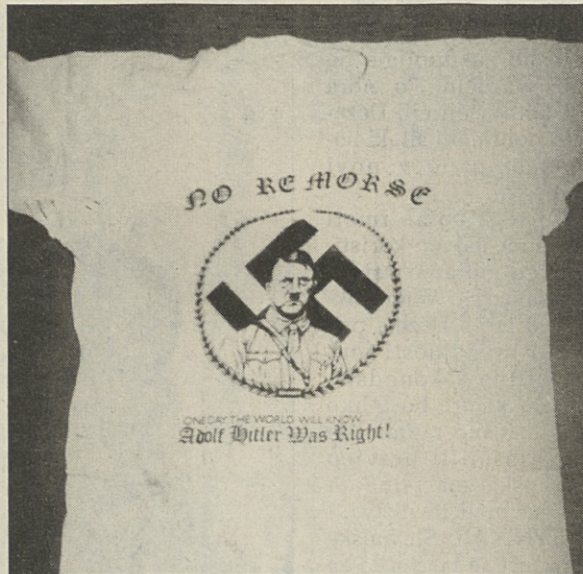
Dva izmed osumljencev sta mlada nemška državljana

MARTIN BRECELI

Trzaska policija je v teh dneh odkrila v Trstu brlog neonacističnega gibanja »skinhead«. Nahajal se je v stanovanju 22-letnega nemškega državljanja Holgerja Richterja v Valmauri. Agenti so v njem našli tri zaboje polne propagandnega materiala, od letakov z rasističnimi gesli do majic z graviranimi Hitlerjevimi podobami, od runskih krizev do slik »gologlavskih« manifestacij, pa tudi dva vojska naboja in noz. Richtje je zdaj zaprt v Koroneju, sodnim oblastem pa so prijavlje-

ni se stirje drugi moski, med temi tudi 20-letni Richejev sodržavljan in prijatelj. »Do brloga smo prišli po večdnevni preiskavi,« nam je povedal trzaski podkvestor Bruno D'Agostino, ki vodi preiskave kot načelnik urada za tužce. »Vse skupaj se je pričelo na začetku tega meseca, ko so nam lastniki nekega bara v bližini Garibaldijevega trga javili, da so jim nekega večera trije neznanci grozili, da jim uničijo lokal in da jih celo pobijejo. Dva izmed teh neznanih zlikovcev naj bi bila nemško govo-

reca, trojica pa naj bi tudi pokazala, da misli resno, s tem, da je zanetja v baru ogenj, ki so ga sicer lastniki kmalu pogasili.« Preiskave so kmalu prišle na sled nekaterim osumljencem. Poleg 22-letnega Holgerja Richterja in njegovega 20-letnega sodržavljanja H. L. so agenti prijaviili sodnim oblastem se tri Trzacane, in sicer 20-letnega P. P., 48-letnega M. M. in 28-letnega M. L. Njih istovetnosti niso objavili zaradi preiskovalne tajnosti. Zvedeli pa smo, da je namestnik državnega pravdnika Luigi Dainotti izdal nalog za preiskavo njihovih stanovanj, ki so privedel do odkritja ze omenjenega novonacističnega brloga v južnem trzaskem predmestju. Kot receno, se zdaj Richtje ze nahaja za zapahi v Koroneju. Podkvestor D'Agostino pa nam je pojasnil, da njegov arest v resnici ni neposredno povezan z odkritjem brloga v Valmauri, temveč z dogodkom, ki se je pripetil v nedeljo, 2. maja, v Ul. Ginnastica v središču mesta. Tam so namreč trije moski napadli kadeta iz svetoivanske policijske sole in izkazalo se je, da je bil eden iz-



Zaplenjena majica s Hitlerjevo podobo (Foto Ferrari)

med napadalcev prav Richtje. Zaporni nalog proti njemu je podpisal namestnik državnega pravdnika Antonio De Nicola.

Seveda pa je v središču pozornosti preiskovalcev predvsem novonacistični brlog. Bogat material, ki so ga v njem zaplenili, ze vec dni preučujejo izvedenci policijske policije Digos. Ze zdaj je jasno, da sta oba nemška državljana, ki sta vpletena v zadevo, imela odlične zveze s skinheadi v Nemčiji. Po vsem sodeč sta prišla v Trst prav z nalogom, da organizirata novonacistično postojanko. Zanimivo bi bilo

seveda tudi vedeti, kdo so Trzacani, ki so nudili nemškima gologlavcema sodelovanje. Podkvestor D'Agostino nam je povedal, da je bil eden izmed vpletenih ze znan policiji zaradi nasilnega vedenja, sicer pa je dejal, da bi osumljence težko opredelil glede na njihovo politično pripadnost.

Pristaviti velja, da se akcija trzaskе policije uokvirja v širši nact za zajezitev pojava novonacizma v državi. Notranji minister Mancino je v ta namen izdal 23. aprila letos odlok, ki pooblašča policijske organe, da preganjajo in razpuščajo rasistično nastrojene organizacije.

KRIZA / S SESTANKA NA DEŽELI

Železarno naj bi vendarle povlekli iz finančne stiske

Pritisk na banke, naj priskočijo na pomoč obratu v Škednju

V prostorih deželnega ravnateljstva za industrijo je bil včeraj zjutraj sestanek o nadaljnji usodi skedenjske železarne, ki so se ga udeležili odbornik za industrijo Ferruccio Saro, izredni komisar prizadetega obrata Giampaolo de Ferra in pokrajinski tajniki sindikatov CGIL, CISL in UIL.

Poseben poudarek so namenili zaskrbljujoci okoliscini, da racunski dvor v Rimu se vedno ni registriral odloka, s katerim zakladno ministrstvo pooblašča bančni sistem, da dovoli železarni 34-milijardno posojilo (kar pomeni, da ministrstvo kredit tudi stoodstotno jamci). Cemu tolikšna zamuda, seveda ni znano, ali vsaj uradno ne. Po eni strani pripisujejo nekateri do dejstvu, da utegne biti ministrski ukrep v nasprotju s pravilnikom Evropske skupnosti o svobodni konkurenci, po katerem naj bi bilo takšno podeljevanje posojil podjetjem nezakonito. So pa tudi taki - na primer znotraj gotovih političnih strank, ki vidijo v zadevi podtalno rovarjenje z namenom, da bi pustili skedenjsko tovarno propasti. Toda tu ni v sahu samo železarna, tu so v igri tudi osebni dohodki: uslužbenci so ze dalj časa

brez plač in tudi majski prejemek se ni zagotovljen. Skratka, podjetje je zasló v likvidnostno stisko, ki mu ne dovoljuje z ene strani rednega izplačila plač, z druge strani pa niti nabave nadaljnjih surovin in na ta način okrnjuje njegovo konkurenčno moč; zadeva je se tembolj zaskrbljujiva, ker se proizvodnja zaenkrat ugodno odvija, posebno se na področju jeklarskih proizvodov, ki jih zlahka prodajajo tako v Venetu in Furlaniji kot na avstrijskem tržišču.

Kakor nam je pojasnil prisedni generalni tajnik trzaskęga sindikata CGIL Riccardo Devescovi, bo treba zdaj pritisniti tudi na krajevne politične sile, da bi od tukajšnjih denarnih zavodov dosegli ustrezna jamstva; te banke pa niso kdovekako pripravljene anticipirati inkaso od faktur, ki jih je izdala železarna, kot je povedal izredni komisar de Ferra. Le-ta sicer ni pesimist, ampak, kot je izredno zatrdil, zmeren optimist. V teku so številna pogajanja z italijanskimi in tujimi partnerji za odkup železarne, ravno zaradi tega pa bi bilo treba vzdržati vsaj do trenutka takšne operacije.

Konec meseca bo na Deželi se en sestanek.

SREČANJE SKGZ - TERSAR

Nič več ovir za zakon o razvoju Krasa

Predstavniki trzaskęga pokrajinskega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze so na srečanju z deželnim odbornikom Tersarjem postavili na dnevni red pereča vprašanja, ki ta trenutek zadevajo našo skupnost.

Predvsem gre za takoiimenovani »programski sporazum«, ki ga vsebuje 1. člen zakona za razvoj Krasa in je ena izmed najpomembnejših točk za njegovo uresničitev. Kot je znano, gre za sredstva, ki so namenjena pobudam na kraskem območju, ki spada v trzasko občino in predstavljajo protivednosti za gradnjo sinhotrona, za katere so se dolgo borili osrednje slovenske organizacije, KGS in krajevno prebivalstvo. Odbornik Tersar je predstavnikom SKGZ zagotovil, da po dolgem usklajevanju obstaja sedaj dokončen osnutek dežel-

ne vlade in ni več nobenih ovir, da se zakon takoj sprejme.

Na sestanku je bil govor tudi o zakonu o obmejnih območjih, ki predvideva tudi finančne postavke za slovenske ustanove. Predstavniki SKGZ so se zavzeli za takojšen sklic komisije za razdelitev sredstev in so podčrtali potrebo, da se sredstva dodelijo po kriterijih, ki jih zagovarja manjšina. Tersar se je s tem strinjal, obenem pa je zagotovil svoje posredovanje pri predsedniku vlade Ciampi, da nova vlada povzame svoje odgovornosti glede zakonske zaščite manjšine, da obnovi za slovenske ustanove finančne postavke, s katerim grozi zapadlost s koncem letosnjega leta in da v skladu z načrtovano reformo volilnega sistema predvidi možnost, da ima manjšina v izvoljenih telesih zagotovljeno predstavnost.

Staffieri naj odstopi

Trzaski občinski odbor je popolnoma odpovedal in skrajni čas bi bil, da bi zupan Staffieri dejansko in ne le z besedami kot doslej odstopil. Tako meni svetovalec DSL Roberto Treu, ki zupana formalno vprašuje, kako namerava reagirati na kritike, ki sta jih na račun neučinkovitosti občinske uprave izrekli predsednik trzaskih industrijcev Toressella ter celo predstavnica njegovega odbora Poltietjeva. Ker zeli Staffieri o svojem delu, kot sam pravi, govoriti samo pred občinskim svetom, ga Treu poziva naj torej ze enkrat začne odgovarjati na kup interpelacij, ki se čakajo na odgovor.

NOVICE

Stroga kazen za umor v kasarni

Trzasko porotno sodišče je v sredo v poznih večernih urah ob koncu daljšega procesa obsodilo na 12 let zapore 19-letnega Ignazia Chiarella iz Bagherie na Siciliji, ki je 12. julija 1992 kot nabornik v kasarni Brunner na Opčinah do smrti zabodel svojega vrstnika, 18-letnega Vittoria Potenza iz Foggie. Kljub prizadevanjem preiskovalcev in sodnikov proces ni razkril vseh podrobnosti tragičnega slednja dogodkov, ki so privedli do smrti mladega nabornika. Jasno je le, da je Chiarello dvignil roko nad Potenzo zato, ker ga je le-ta kot novinca prisilil, da mu je napravil uslugo (kupil pijako), a je pri tem zapustil strazo, za kar je moral potem Chiarello odgovarjati pred nadrejenimi. Toda ali je bil to res edini razlog za Chiarellovo usodno dejanje, je ostalo nerazčisceno.

Javni tožilec Piervalerio Reinotti je za morilca zahteval 15 let zapore, branilca Riccardo Seibold in Guido Fabbretti pa sta zagovarjala stališče, da je Chiarello zabodel Potenzo v domnevnem silobranu oziroma, da je šlo za nenamerni umor. Chiarello je skušal omehtati sodnike tudi s tem, da je ob koncu svojega zagovora prosil Potenzovo mater in sestri za odpustanje. Toda porotno sodišče, kateremu je predsedoval Mario Trampus, je bilo neizprosno.

Danes praznik Državne policije

V policijski soli pri Sv. Ivanu v Ul. Damiano Chiesa 11 v Trstu bodo danes z začetkom ob 9.30 slovesno proslavili »praznik policije«. Slovesnosti bo predsedoval trzaski prefekt Luciano Cannarozzo, govoril pa bo kvestor Biagio Giliberti. Proslave se bodo lestos prvič po več letih uradno udeležili tudi predstavniki neodvisnega sindikata policije (LISIPO). Tako piše v tiskovnem sporočilu njegovega deželnega tajništva, v katerem je sicer tudi poudarjeno, da se policisti se vedno spopadajo s kopico neresenih sindikalnih problemov.

»Veliki ples« trzaskih Mittelevropcejev

Trzaska delegacija Mittelevropskega kulturnega združenja se je odločila, da bo ozivila tradicijo, ki je zamrla ze pred več kot desetimi leti, in obnovila tradicionalni »Veliki ples Mittelevropce«, ki so ga nekdanj prirejali v pivovarni Dreher. Tokrat bo ples v diskoteki »La Capannina« v Ul. Costalunga 116, in sicer v nedeljo ob 20.30. Lokal bo za to prilicnost izgubil svojo občajno podobo in glasbo, poleg srednjeevropskih in trzaskih ritmov pa bo udeležencem postregel tudi s tipičnimi jedili in napitki, med katerimi bo kraljevalo pivo. Vabljeni so vsi, posebno zazeljeni pa gostje v tradicionalnih ali folklornih oblačilih.

WWF vabi na akcijo »Čisti gozd« pri Dolini

Trzaska sekcija Svetovnega sklada za naravo WWF vabi v to nedeljo prostovoljce na akcijo »Čisti gozd«. Prostovoljci bodo začeli čistiti območje pri cerkvi pri Jezeru ob 8. zjutraj.

DEVIN-NABREŽINA / KRIZA?

KPI-DSL in zeleni zahtevajo volitve

Slovenska skupnost pravi, da bo odgovarjala po 6. juniju

Nad občinsko upravo devinsko-nabrežinske občine se zgrinjajo temni oblaki krize, iz katerih ze bobnece grozi gmenje predčasni občinskih volitev. V sredo je socialistični odbornik za proračun in osebje Lorenzo Corigliano najavil svoj nepreklicni odstop; včeraj sta svetovalski skupini komunistov-DSL in zelenih v občinskem svetu izdali zelo ostro tiskovno sporočilo, v katerem dejansko zahtevata odstop sedanjega odbora in predčasne volitve.

Sporočilo opozicije uvodoma najavlja, da sta se svetovalski skupini komunistov-DSL in zelenih odločili za prekinitev programskega soocenja, ki so ga uvedli februarja v občinskem svetu, da bi se na podlagi le-tega porodila nova uprava. Svetovalski skupini sta prišli do tega zaključka na podlagi dveh dogodkov, ki ju ni mogoče spregledati: odobritev in objava zakona št. 181 o neposredni izvolitvi zupanov v občinah z do 15 tisoč prebivalci (in devinsko-nabrežinska občina spada med te občine), ter rezultat aprilске referenduma, ki neoporečno zahteva korenito spremembo in preosnovno dosedanjih upravnih teles. Tako komunisti-DSL kot zeleni sicer priznavajo, da je bilo delo, ki so ga opravile pristojne svetovalske komisije, pretežno pozitivno, istocasno pa poudarjajo, da »ni več dovoljšnjih razlogov, ki bi preprečevali srečanje z

volilnimi zarami.«

Vecina v sedanjem občinskem svetu predstavlja nekaj starega, preseženega, vezana je na politične sile, ki doživljajo tako v vsedrženem kot v krajevnem merilu globoko krizo, o čemer prica tudi odstop odbornika Corigliana. Taka večina ne more privedi do prenovitve, ocenjujeta opozicijski svetovalski skupini, ki sta se zato odločili, da umakneta resoluciji o programskem raziscenju v občinskem svetu. Obenem pozivata druge svetovalske skupine, naj se skupno spoznamo za razpustitev občinskega sveta.

Včeraj je izdala tiskovno sporočilo tudi devinsko-nabrežinska sekcija SSK. Sekcijski tajnik Antek Tercon v njem opozarja, da se stranka - kljub odstopu odbornika Corigliana - se vedno cuti vezana na upravno-politični sporazum, ki ga je bila sklenila s KD in PSI, in izjavlja, da ne misli narediti nobenega političnega koraka do izteka bližnjih upravnih in deželnih volitev. »Sicer pa je SSK kot prva zahtevala politično raziscenje in morebitno razširitev občinske večine na vse demokratične sile. Namesto tega so nekateri raje s predvolilnimi gestami zapustili »potapljačajo se barko« - s katero v resnici nihče ni popolnoma zadovoljen - in tako prepustili vse odgovornosti bivsim kolegom in tovarišem,« zaključuje z bodico socialistom tiskovno sporočilo SSK.

SODIŠČE / PREISKAVE

Riccesi zapustil zapor Cividinu za mesec dni podaljšali hišni pripor

Trzaski gradbenik naj bi imel črni fond iz katerega naj bi financiral politike

Trzaski gradbenik Ennio Riccesi je včeraj zapustil pordenonski zapor, v katerem je bil pod obtožbo korupcije, ki se je nanašala na gradnjo nogometnega stadiona Nereo Rocco. Za ta korak se je odločilo sodišče svobode, ki je po mnenju njegovega odvetnika Antonia Franchinija iz Benetk očitno upostevalo, da ni več razlogov za preventivni zapor, upostevalo pa je tudi njegovo zdravstveno stanje, ki se je poslabšalo, odkar se je znašel za resetkami (Riccesi ima težave s srcem in pritiskom). Riccesi je doslej zavrnil vse obtožbe, tako pred sodnikom za predhodne preiskave Monico Boni kot pred namestnikom državnega pravdnika Rafaeljem Titom.

Na novo zaslanje pa se pripravljajo drugi trzaski podjetnik, Mario Cividin, ki je ze dva meseca v hišnem priporu. Cividinu, ki je vpleten v preiskavo o novem upepeljevalniku v Zavjah, bi se včeraj iztekel rok tretjega naloga o preventivnem priporu, a predvčerajšnjim zvečer mu je finančna straza dostavila novega. Tudi tega je podpisal sodnik za predhodne preiskave Vincenzo D'Amato na zahtevo namestnika državnega pravdnika Antonia De Nicola. Sledji je vprašal za nadaljnja dva meseca pripora, D'Amato se je odločil za enega.

Zadnji zaporni nalog naj bi predvideval nov prekršek, in sicer davčno utajo.

Po ugotovitvah finančne straze naj bi bile izdane fakture za 200 milijono

nov lir za dela, ki jih Cividinovo podjetje ni nikoli izvedlo. Preiskovalci sumijo, da obstaja vez med izdanimi fakturami in prvotnim kaznivim dejanjem, ki naj bi ga bil zagrešil, in sicer korupcijo. Trzaski gradbenik naj bi bil namreč uporabil omenjeni znesek za ustanovitev črnege fonda, iz katerega bi protizakonito financiral politike.

Kot je povedal odvetnik Fischer Tamaro, trzaski gradbenik zavraca vse obtožbe. Iz razumljivih razlogov ni hotel nič crhniti o vzrokih za podaljšanje hišnega pripora. Na vprašanje, kako Cividin prenaša vse te težave z roko pravice, je odvrnil, da je 73-letni gradbenik zelo močna oseba.

REGULACIJSKI NAČRT / ŠE VEDNO NI REVIDIRAN

Občina Trst predolgo zanemarlja dolžnosti

Poziv deželnega odbornika Daria Tersarja

Trzaska občinska uprava mora najpozneje v šestih mesecih sprejeti splošno varianto o reviziji lastnega splošnega regulacijskega načrta. To je odredil deželni odbor in Občini jasno zabical, da gre za neodložljivo nalogo, kajti vsa zadeva se je zavlekla v nedogled. V zadevnem sklepu, ki ga je deželna vlada odobrila na predlog odbornika Daria Tersarja, piše, da so ze ob odobritvi variante st. 25 k splošnemu regulacijskemu načrtu leta 1981 pozvali Občino Trst, naj temu prilagodi svoj načrt najkasneje v teku enega leta. V resnici se to ni zgodilo in minilo je ogromno časa kljub nemnim vzpodbudam in apelom iz vrst gotovih

političnih strank, gradbenikov in vseh, ki si prizadevajo za smotno urbanistično kulturo.

Dejstvo, da je deželno upravno sodišče (TAR) varianto 25 večkrat zavrnilo, je problem samo se zaostri. Ne samo, z namenom, da bi priskotila finančno na pomoč trzaski občinski upravi, ji je deželna vlada nakazala več kot 670 milijonov lir za oblikovanje novega splošnega regulacijskega načrta (584 milijonov za načrt kot tak in 88 milijonov za ustrezno geološko raziskavo), vseeno pa sta minili dve leti in pol, ne da bi Občina Trst kar koli postorila. Taksno odlaganje z revizijo urbanističnega instrumenta ni zdaj nikakor več sprejemljivo, ugo-

tavlja odbornik Tersar s pripombo, da tako ravnanje porazno učinkuje na razvoj gradenj in siceršnjih urbanističnih posegov.

Trzaska občina ima torej šest mesecev časa, da sintetizira sugestije in predloge iz vseh teh let, ki ze popolno odražajo stvarno stanje v občini oziroma potrebe in zahteve glede njenega nadaljnjega razvoja. Pri tem lahko seveda pomaga Občini poklicno usposobljeno osebje od zunaj, dodaja odbornik Tersar, toda odločen bo vsekakor moral biti prispevek zadolženih občinskih uradov: »Gre za važno prilicnost, ki naj jo trzaski občinski svet izkoristi pametno in odgovorno.«

KULTURA / POBUDA PRISTOJNEGA ODBORNIŠTVA

V muzeju Revoltella bodo uredili stalno razstavo umetnin - ob drugih tudi Spacal

Trzaska občinska uprava namerava z razstavami in podobnimi prireditvami počastiti spomin na vse Trzacane, ki so podarili Občini ali muzejem lastna umetniška dela oziroma stvaritve iz testamentskih zapuščin.

To je napovedal v včerajšnjem tiskovnem sporočilu občinski odbornik Alessandro Perelli in v tej zvezi omenil zapuščino Giulia Kurlanderja. Le-ta je v testamentu zapisal, da je treba vsako dobroino oddati in z ustreznim iztržkom obli-

kovati sklad, iz katerega naj se crpa denar za nakup slik in kipov, ki jih gre podariti mestnim muzejem - prednost naj pojde stvaritvam iz 19. in 20. stoletja, ustvarjalci naj bodo pristni Trzacani. Ko ne bi imeli na voljo pomenljivih del domaćinov, bi lahko izbrali tudi dela ustvarjalcev iz Veneta, Istre in Furlanije oziroma tistih, ki so delovali v Trstu. Iztržek od realizacije dobrin in kreditov naj bi bil občinskemu muzeju Revoltella, katerega ravnateljstvo je ze posredovalo izvrševalcu Kurlanderjevega testa-

menta vrsto imen, s katerimi naj bi obogatili muzejsko zbirko.

Na tem seznamu so poleg drugih naslednji umetniki: Marcello Mascherini, Lojze Spacapan, Piero Marussig, Arturo Nathan, Vittorio Boffalo, Carlo Sbisà, Leonor Fini, Lojze Spacal, Giuseppe Zigaina in Anton Musić.

Znotraj kuratorija muzeja Revoltella naj bi v prihodnjih mesecih uredili razstavo, ki bi organsko odražala umetniške zapuščine in daritve, ki se niso bile nikoli razstavljene.

Adriano Sofri danes gost v študijskem krožku Miani

Adriano Sofri bo danes gost Krožka Miani. Na sedezu krožka na Korzu Italia 13 bo predstavil svojo knjigo Le prigioni degli altri. Zacetek srečanja ob 17.30. Krožek Miani bo uvodoma predstavil svoje naslednje pobude. Med temi izstopajo srečanja s palemskim javnim tožilcem Giancarlo Casellijem, milanskim sodnikom Colombom in beneskim sodnikom Felicejem Cassonom.



GLASBENO ŠOLSTVO

GM se pripravlja na občni zbor

Teško finančno stanje glavni problem

JOZE KOREN

Glasbena matica se pripravlja na občni zbor oziroma na izredni občni zbor, za katerega je bil kot okvirni datum določen 14. junij. Izredni občni zbor je nujen zaradi odobritve novega statuta, o katerem je tekla že dalj časa razprava v upravnem odboru, v katerem pa je treba po ugotovitvah zadnje seje upravnega odbora, ki je bila v ponedeljek, 10. t.m., definirati se nekatere stvari in jih uskladiti z veljavno zakonodajo, toliko bolj, ker naj bi novi statut bil tudi podlaga za doseg statusa »ente morale«, ki bi ustanovi Glasbene matice olajšal dostop do dodatnih finančnih sredstev za njeno delovanje oz. za doseg konservatorija njene sole.

Do obecnega zbora pa bo treba urediti tudi seznam članstva, saj se ga morata udeležiti, zato da bo veljaven, vsaj dve tretjini članov.

Izrednemu obecnemu zboru bo takoj v nadaljevanju sledil redni občni zbor, ki bo potekal se po starem in bo torej obsegal predsedniško, tajniško in blagajniško poročilo ter poročilo nadzornega odbora, po razpravi pa se izvolitev novega upravnega odbora.

Za pripravo kandidatne liste v imenu starega upravnega odbora je bila zadolžena stiričlanska skupina iz vrst članov upravnega odbora.

Letošnja občna zbornica sovpadata s posebno težkim in vse bolj zaskrbljujočim finančnim stanjem Glasbene matice, saj kot znano, z letosnjim letom zapadejo triletna nakazila Glasbene matice po zakonu za obmejna območja, ki so v zadnjih dveh letih omogočala ustanovi ziveti, čeravno v stalni negotovosti zaradi rednega zamujanja nakazil za nekaj mesecev (za leto 1993 jih GM sploh se ni prejela), kar je vsakokrat dodatno brnenilo bilanco zaradi visokih pasivnih obresti na bančne kredite, ki jih je bilo treba najemati za plače uslužbenecem, socialne dajatve in redne upravne stroške...

Ce zakon o obmejnih območjih ne bo refinanciran, pa tudi če bi se obseg nakazil zmanjšal, bi to postavilo Glasbeno matico in v prvi vrsti njeno glasbeno solo, pod vprašaj. Upravni odbor je bil glede tega seznanjen s skupnimi napori obeh slovenskih osrednjih organizacij SK-GZ in SSO, da bi prišlo

do pozitivnega izhoda iz te kritične faze, ki se seveda tiče tudi drugih osrednjih kulturnih ustanov naše narodnostne skupnosti.

Precej časa je upravni odbor na svoji ponedeljkovi seji namenil vprašanju novega ravnatelja sole, ki jo sedaj do konca solskega leta vodi kot v.d. ravnatelj prof. Bogdan Kralj. Sicer je to vprašanje bilo v zadnjih mesecih večkrat na dnevnem redu, se vedno pa upravnemu odboru ni uspelo priti do soglasja ali vsaj večinskega stališča o načinu izbire ravnatelja: ali z internim natečajem ali z imenovanjem s strani upravnega odbora, kar je sicer v njegovi pristojnosti.

Beseda je tekla tudi o vprašanju prostorov. V sklepni besedi je predsednik upravnega odbora Adrijan Semen podaril, da je problem Glasbene matice res zelo resen, da pa ga ne kaže dramatiizirati pač pa je treba narediti vse, kar je mogoče, da se obstoj Glasbene matice in njene glasbene sole zagotovi, po eni strani z rednim nakazovanjem sredstev iz javnih virov, po drugi pa s cimprejšnjim priznanjem sole GM za državni konservatorij.

FORNI AVOLTRI

Poletna kolonija

Nič več v Comegliansu

Odbor Slovenske Vincencije konferencie, ki vsako leto organizira gorsko počitniško kolonijo za slovenske otroke s Trzaskega in Goriskega, obvešča starše, da je moral sedež kolonije prestaviti iz Comegliansa v nekoliko višje lezečo vas Forni Avoltri. Sele pred kratkim so izvedeli, da bodo stavbo v Comegliansu, kjer je bila že nekaj let naša kolonija, poletni poopravljali. Slovenski Vincencijevi konferenci pa se je posrečilo, da je dobila nov sedež v se lepši vasi.

Vas Forni Avoltri leži nekaj 15 km od Comegliansa proti Sappadi, 900 m nad morjem. Obdana je z visokimi gorami in z zelenimi smrekovimi gozdovi. Ima mnogo možnosti za sprehode, izlete in igre na prostem. Otroci bodo bivali v lepi novi stavbi osnovne sole z velikim dvoriščem in prostorno telovadnico.

Upati je, da bodo otroci, ki so se vpisali v kolonijo v Comegliansu, veseli spremembe. Morda bo zamikalo se kakega otroka, da se pridruži. Vpišejo se lahko otroci od 5. do 16. leta. Morda jih lahko vpišejo že v rednem roku občinske zdravniške asistentke občin na Trzaskem (razen trzasko). Na Goriskem vpišejo prav te dni. V Gorici imajo obrazce za prošnje

Predstavitve prevoda Rebulovega romana

V dvorani Igo Gruden v Nabrezini bo danes, z začetkom ob 20.30 predstavitev italijanskega prevoda romana Alojza Rebulu V Sibilnem vetru. Predstavitve prireja Krozek 1991 Devin Nabrezina. Uvodno besedo bo imel Miran Kosuta, nekaj oddolmkov iz romana pa bosta prebrali Miranda Caharija in Patrizia Vascotto.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK, 14. maja 1993
BONIFACIJ

Sonce vzide ob 5.35 in zatone ob 20.28 - Dolžina dneva 14.53 - Luna vzide ob 2.04 in zatone ob 13.32.

Jutri, SOBOTA, 15. maja 1993
ZOFKA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17,8 stopinje, zračni tlak 1002,5 mb rahlo narašča, brezvevne, vlaga 70-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 14 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Enrico Fragiaco, Mattia Grandi, Matteo Franco, Clarissa Ulcigrai, Chiara Marangoni, Federico Martari, Stefania Somma.

UMRLI SO: 78-letna Miroslava Grison, 85-letni Carlo Steiner, 85-letni Giusto Della Venezia, 82-letna Bruna Colautti, 71-letni Mario Schiulaz, 81-letni Edoardo Brandolini, 83-letna Maria Micheli, 82-letna Germana Sancia, 81-letni Oliviero Cociani, 86-letna Alia Marini, 73-letni Lamberto Bassi.

LEKARNE

Od ponedeljka, 10., do nedelje, 16. maja 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Sentjakovski trg 1 (tel. 727057), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Senjakovski trg 1, Ul. Commerciale 21, Ul. Ginastica 44.

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginastica 44 (tel. 764943).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpriznica od 14. do 20. ure in priznica od 8. do 20. ure.

HITRA POMOČ tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 22.15 »Magnificat« r. Pupi Avati.

EXCELSIOR - 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Sola con l'assassino«, i. Sean Young.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.00, 22.00 »Liberia«, r. Pappi Corsicato.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Swings kids«, r. Thomas Carter.

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Red rock west«, i. Nicholas Cage.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Wind - più forte del vento«, r. F.F. Coppola, i. Jennifer Gray.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Gli occhi del delitto«, i. Andy Garcia, Uma Thurman, John Malkovich.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Ramba e le femmine analmente perverse«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Sommerby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

LUMIERE - 17.30, 21.00 »Malcom X«, r. Spike Lee, i. Denzel Washington.

ALCIONE - 17.45, 20.00, 22.10 »Notti selvagge«, r. Cyril Collaro, i. Cyril Collaro in Romane Bohringer.

RADIO - 15.30, 21.30 »Belle, porcelle scandalose«, porn., prepovedan

mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

KULTURNI KROZEK 1991 vabi danes, 14. t. m., ob 20.30 v Grudnovno dvorano v Nabrezino na predstavitev romana Alojza Rebulu V SIBILNEM VETRU. NELLE VENTO DELLA SIBILLA. Prisoten bo avtor, o njem in o romanu bo spregovoril Miran Kosuta, med predstavitvijo bosta Miranda Caharija in Patrizia Vascotto prebrali nekaj odlomkov iz romana.

KD IVAN GRBEC - Skedenj priredi jutri, 15. t. m., ob 20.30 ur predavanj z diaprojektirano »Kanada in Quebec« dr. Damjane Ote. Vabljeni!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3 vabi jutri, 15. t. m., na predavanje z naslovom NACIZEM - OD PREZVEMA OBLASTI (LETA 1933) DO PONOVIŠNE OBUJANJA IDEOLOGIJ. Govoril bo univ. prof. Jože Pirjevec. Zacetek ob 18.30.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ vabi na PROMENADNE KONCERTE pihalnih orkestrorv v nedeljo, 16. in v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri na trgu v Ricmanjih. Nastopili bodo: v nedeljo, 16. t.m. Banda cittadina di Buia (Videm) in Pihalni orkester Logatec (Logatec); v nedeljo, 23. t.m. Società Filarmonica di Bertolio (Videm) in Pihalni orkester Litostroj (Ljubljana) Vabljeni!

SKD TABOR - Openska glasbena srečanja - v nedeljo, 16. t. m., ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah bo na spored koncert z naslovom MATINEJA Z GLASBO STARIH MOJSTROV. Nastopajo Daniela Brussolo (flavta), Irena Pahor (oboa), Peter Filipčić (celo) in Riccardo Radivo (klavir). Na sporedu Vivaldi, Telemann, Quantz in drugi baročni avtorji.

DRUSTVO SLOVENSKIH UPKOJENCEV TRST prireja v sredo, 19. t. m., ob 16. uri v Gregorčičevih dvorani v Trstu v Ul. sv. Franciska 20 predavanje z naslovom: KAKO NAJBOLJSE PREZIVETI III. STAROSTNO DOBO. Predaval bo prof. B. Pavletič, letosnji dobitnik reda dela. Vljudno vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 19., petek, 21., sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Rivoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

Praznujemo skupaj 40. obletnico umetniškega delovanja S. AVSENIKA v športno-kulturnem centru v Zgoniku v petek, 21. t. m., ob 20.30. Krstni nastop Avsenikovih naslednikov. Gasperji bodo predstavili svojo novo kaseto. Glasba, zabava, presenečenje! Rezervacije eno uro pred nastopom pri blagajni.

OBVESTILA

SK BRDINA organizira drugi kraski Bike slalom in Vzoredni bike slalom trofeja Lea Motorbike v nedeljo, 16. t. m. v Repnu s pričetkom ob 10. uri. Vpisovanje na sedežu kluba Proseka ul. 131 na Opcinah 12. in 13. t. m. od 20. do 21. ure.

KD KRASKI DOM obvešča, da bo začela delovati posvetovalnica za narodne noše. Prvic bo na razpolago v ponedeljek, 17. t. m., ob 21. uri v Bubicnem domu v Repnu. Za podrobne informacije pokličite na tel. št. 327124.

SLOVENSKI VISOŠKOLSKI SKLAD »S. TONČIČ« v Trstu obnavlja letno nagrado »dr. France Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi visokošolske pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu. Nagrada je namenjena deseterici, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgozdovine ali znanosti in ki je sklenila kandidatov visokošolskih študij v obdobju med junijem 1992 in aprilom 1993. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje studije najkasneje do 20. oktobra t.l. v NSK v Trstu, Ul. sv. Franciska 20, nakar bo prejeta dela obravnavala komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2.000.000 lir, bo razglašen februarja prihodnjega leta.

AKCJA TABORNIKOV RMV ob 40-letnici ustanovitve (NAZA) v TABORNIŠKI RAJI! Prijave do konca junija 1993. Prijavnice so na razpolago pri

clanih RMV, v Trzaski knjižarni in v Narodni in studijski knjižnici.

IZLETI

TABORNIKI RMV Trst-Gorica vabijo člane v nedeljo, 16. t. m. na celodnevni izlet v Tolmin. Odhod avtobusa ob 9. uri iz Fernetičev in ob 10. uri iz Nove Gorice. Vabljeni!

Urniki odhoda avtobusov za izlet v Bassano del Grappa z Veselimi godci jutri, 15. maja: iz Boljuna ob 7. uri, iz Borsta ob 7.10, z Opcin ob 7.30 izpred Prosvetnega doma.

SEKCIJA VZPI-ANPI iz Kriza prireja v soboto, 22. ter v nedeljo, 23. t. m. izlet v pokrajino Brescia. V soboto bodo izletniki sodelovali na odkritju spomenika v kraju Prato Longo (tukaj je padel rojak Henrik Stefancic), v nedeljo pa bodo obiskali Lumezzane, kjer je padel Krizan Josip Veriginella. Cena izleta 180.000 lir. Vpisuje Gogi Bogatec (tel. št. 220175).

ŠOLSKO VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst-obvešča solnike, da je razpisano delovno mesto ravnatelja na nižjih srednjih solah s slovenskim učnim jezikom. Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom, in ima: univerzitetno izobrazbo, profesorski stalež in najmanj pet let delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju.

Kandidati naj vložijo prošnje z dokazili na Deželni solski urad se do jutri, 15. t.m. Razpis in morebitna pojasnila dobite na sedežu sindikata (Ul. Garducci 8, tel. 040/370301). Urnik: torek - od 11.30 do 13.00, sredo - od 17.00 do 18.30, četrtek - od 9.30 do 11.00 in petek - od 15.30 do 16.30.

MALI OGLASI

OSMICO odpre Alfredo Brajnink, Domjo 172. Toci belo in crno vino, tel. št. 281244.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost st. 18.

OSMICO je odprl Max Kralj - Slivno 12

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO bosta odprla Deneš Pepi in Boris Sancia v Dolini. Tociata belo in crno vino.

OSMICA pri Piscancih.

+

V 94. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, nono in pranonno

Matija Štoka

Zalostno vest naznanjajo sinova Bogdan in Rafko, vnukinja Laura, Nives in Leda ter ostalo sorodstvo.

Pogreb bo jutri, v soboto, 15. t. m., ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v proseko cerkev.

Prosek, 14. 5. 1993

Ob izgubi nepozabne tovarisice Tonke Vidau izraza najgloblje sozaje svojim

sekcija DSL
Opcine - Bani

Ob izgubi dragega očeta Ludvika izrekamo iskreno sozaje Stanki Mokole in družini

Zveza upokojencev CGIL za Zahodni Kras

Ob prerani smrti tovarisa Ludvika Mokole izreka globoko sozaje vsem svojem

odbor VZPI-ANPI Devin-Nabrezina

Ob boleci izgubi dragega očeta smo ti, dragi Edvin, iskreno ob strani

prijatelji harmonikarskega orkestra Synthesis 4

Silvano Ferluga vabi na pokusno domačo kapljico. Na izbiro nudi malvazijo, sauvignon, rose in refosk. Za prigrizek pa slanimi in domače oljke.

OSMICO je odprl Just Skerlj - Salez 44.

KRASKI OVČAR, edina slovenska avtohtona pasma, primeren po značaju tudi za majhne otroke. Mladice odličnega porekla z rodovnikom prodam. Tel. 226207.

PRODAM priklopo el-nach 3,75 m za 3 osebe + 1, v dobrem stanju. Tel. 228365.

PRODAM avto fiat panda 900, prevoženih 2.700 km. Tel. št. (0481) 882553.

PRODAM polo GL, letnik 1990. Tel. 213750.

ZEMLJIŠČE v Prečniku (kmečko področje E5) prodam. Tel. št. (040) 200878 po 18. uri.

ORODJARNA isce delavca z izkušnjami in struženju in rezkanju. Tel. v delavnih urah na št. (040) 227034.

KAROSERIJA in avtomobilska delavnica Gustin - Ul. Carsia 45, Opcine isce resnega in izkušenega avtomobilca za takojšnji sprejem v službo. Tel. št. 214522.

PRODAJALKA z dolgoletno prakso nudi pomoč trdnosti ali trgovini za prodajo oblačil ali v katerikoli drugi stroki. Tel. št. 828251.

ZDRAVNIK kupi prostora za ambulanto v središču Trsta, blizu železnice postaje, v višjem nadstropju, tudi zasedeno. Tel. št. 225530.

V PETEK, 6.5., sem izgubila ključe na cesti Padrice-Lonjer-Katinara. Najdite! Naj telefonirajte na št. 578042. Caka ga lepa nagrada.

PODARIM tri mucke, stare en mesec. Tel. št. 226324 ob uri obdov.

Z neizmerno zalostjo sporočamo, da tovarisa

Ludvika Mokole

ni več med nami.

Zena Celesta, sin Edvin, hčere Magda, Stanka in Boska z družinami, brat Gigi, nekaki in drugo sorodstvo.

Pogreb bo jutri, 15. t.m., ob 15. uri iz Prečnika naravnost na pokopališče v Sempolaj.

Prečnik, Salez, London, Matulji, 14. maja 1993

Dragi nono Ludvik, ne bomo te pozabili. Hvala!

Veruska, Ivan, Jagoda, Jernej

Ob izgubi dragega očeta Ludvika izrekamo iskreno sozaje Stanki Mokole in družini

Zveza upokojencev CGIL za Zahodni Kras

Ob prerani smrti tovarisa Ludvika Mokole izreka globoko sozaje vsem svojem

odbor VZPI-ANPI Devin-Nabrezina

Ob boleci izgubi dragega očeta smo ti, dragi Edvin, iskreno ob strani

prijatelji harmonikarskega orkestra Synthesis 4

ODDAJA / ZA ZAMEJCE

Na koprski televiziji jutri prvi TWC dnevnik skupine Karst Brothers

Kabaretistom se je uresničila želja: po TV z WC-jem o aktualnih vprašanjih

Kabaretisti skupine Karst Brothers pripravljajo svoj »xentree«. Po daljšem premoru, ki so ga prekinili le epizodični krajsi nastopi na pomembnih prireditvah, se bodo tokrat predstavili v novi obliki in predvsem na novem mediju - televiziji. Jutri ob 18.50 bo na koprski televiziji stekla njihova prva oddaja - TWC dnevnik.

Zamejski kabaretisti so že dolga leta stremeli po nastopu na najbolj polnem mediju. Njihovo hrepenenje je bilo tolikšno, da so celo eni svojih uspešnih prireditev dali naslov prav Zamejsko tele (na odru je bil govor seveda o tele-viziji, ne pa o stiringovih zamejskih letih). No, letos se jim je želja vendarle izpolnila, za kar pa se morajo v prvi vrsti zahvaliti pobudi koprskih televizije, ki je razširila svoje slovenske programe. Sobotne oddaje kabareta se bodo tako vrstile ob sobotah vse do konca junija, po poletnem premoru pa se bodo spet vrstile na zabojne (in vseslovenske) mejske (in vseslovenske) ekrane v jesenskem času.

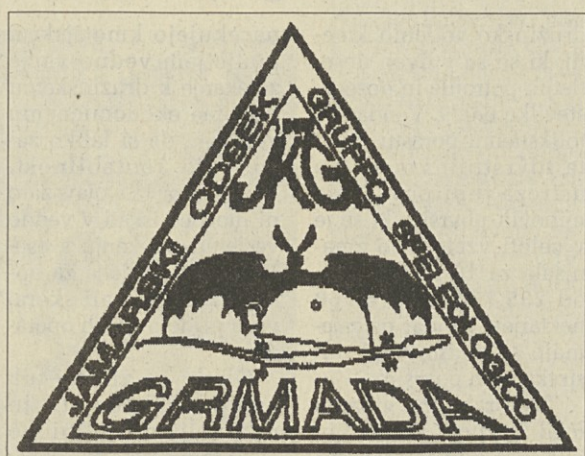
TWC dnevnik bo svojevrstna informativna oddaja. Kot se za spektakularno novinarstvo pritega, ga bosta vodila komika, ki bosta s svojim

WC-jem krožila po Primorski in po Krasu, da bi neposredno poročala o tem, kar se dogaja tostran in onstran meje na političnem, kulturnem, športnem in družbenem področju, seveda pa ne bodo izostale druge sprotno aktualnosti. Oddaja bo obogatila pevski vložek pevskega zbora, ki ga vodi pevovodja Ladi Tubo, pri sportu pa se bo neposredno s športnih prizorišč oglašal športni novinar Mafjo Gergolet. Oddaja bo gotovo rentabilna, saj bodo za kritje njenih stroškov poskrbeli številni reklamni spoti, kar tudi prica o absolutni aktualnosti TWC dnevnika. Ce imate o tem kak dvom, se lahko na lastne oči prepričate jutri ob 18.50 na TV Koper.

NARAVA / POBUDA JAMARJEV IZ CEROVELJ

Jama Pejca na Grmadi na ogled javnosti

V prvi vojni v njej največja podzemeljska bolnica



Jamarji SD Grmada nudijo ljubiteljem Krasa in narave nasploh edinstveno prilžnost. V nedeljo, 16. t.m. bodo namreč društveni jamarji primerno opremlili ter dobro razsvetlili notranje prostore Pejce na Grma-

di (it. Grotta sul Monte Ermada, 4501 VG), ter bodo na razpolago vsem, ki bi si jama radi ogledali. To bo med 10. in 17. uro.

Jama, zanimiva in geološkega a predvsem iz zgodovinskega vidika,

se nahaja malo pod vrhom Grmade. Do nje lahko pridemo tako, da sledimo cesti, ki iz vasi Cerovlje pelje proti državnim mejam ob Grmadi za približno 800 m, ko vidimo na desnem robu cestno tablo, ki nas opozarja na bližino mejne crte. Tu obrnemo proti levi, ter sledimo kolovozu, označenemu s številko 3 markiranih stez, skoraj do vrha Grmade, nakar ponovno zavijemo na levo ter sledimo markacijam do jame. Pot do jame bo vsekakor označena s primernimi smerokazi ne le iz Cerovlje, temveč tudi z vrha Grmade.

Ljubitelji zgodovine gotovo vedo, da so jame v prvi svetovni vojni odigrale res pomembno vlogo. Vanje so se nameč zatekali vojaki, nekatere pa so bile opremljene za prenočevanje, večje so bile celo preurejene v prave bolnice.

Pejca na Grmadi je prav tak primer jame, saj je v njej v času prve svetovne vojne delovala največja »podzemeljska« bolnica na trzaskem Krasu.

Se danes kažejo na sanitarne objekte delno ohranjeni betonski zidovi, po stenah jame pa lahko zapazimo izolatorije, ki so služili za razsvetljavo. Jama je vsekakor res vsem lahko dostopna, saj jo sestavlja 100 m dolg umetno izkopan rov ter 170 m dolga naravna jamska votlina.

Prilžnost torej, ne le za ljubitelja narave, temveč tudi za tiste, ki se zanimajo za zgodovino našega Krasa. (T. F.)

GLASBA / V PRO



MLEKO / SESTANEK Z DIREKTORJEM ZDRUŽENJA APROLACA

Zapletenost mlečnih kvot skrbi živinorejce

Kmečka zveza na voljo vsem, ki bi potrebovali pomoč

Na pobudo Pokrajinskega združenja rejcev je bilo v ponedeljek v prostorih Hranilnice in posojilnice na Opcinah srečanje z direktorjem deželnega združenja APROLACA, g. Toninjem. Udeležili so se ga predstavniki obeh kmečkih stanovsko-sindikalnih organizacij Kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev (za KZ tajnik Edi Bukavec in vodja strokovne službe dr. Mario Gregorič) ter veliko število živinorejcev, kar je zgovoren dokaz, da je tema srečanja med našimi živinorejci globoko občutena.

Gre namreč za vprašanje mlečnih kvot, ki je sicer že dalj časa na dnevnem redu, zlasti po uvajanju novih norm v okviru EGS, ki postavlja praktično na glavo vso prejšnjo politiko živinorejce oz. pridelave mleka.

Kot smo že večkrat pisali, ima vsak živinorejec oziroma pridelovalec mleka dodeljeno kvoto, ki mu pripada in ki jo imenujemo kvota A. (Ta kvota je sestavljena iz kvote za oddajo mleka mlekarji in kvote za prosto prodajo). Kvota A je bila določena na podlagi prijavljene proizvodnje v letih 1988-89 (leto se šteje od 1. aprila do konca marca naslednjega leta). Kdor je to kvoto presežal v letih 1991-92, mu je bila začasno do leta 1994-95 do-

deljena še dodatna kvota, tim. kvota B. Na to ne plača in ne bo plačal do leta 1994/95 dodatne take, ki znaša 698 lir za vsak liter.

Do takrat (1994/95), to je v dveh letih, ima živinorejec zato, da uredi svoj položaj glede kvote B, na voljo dve možnosti: prvo - zmanjšati proizvodnjo mleka na osnovno kvoto A; drugo - odkupiti proste kvote ali jih vzeti v najem. V tem drugem primeru največ za dve leti. Po dveh letih postane namreč kvota B presežek z doplačilom omenjene take na vsak liter mleka. To pomeni, da bo po preteku dveh let moral živinorejec potrebne kvote odkupiti od prostih kvot tistih živinorejcev, ki so zmanjšali svojo proizvodnjo ali jo povsem ukinili, ali pa jih dobili iz deželne sklada kvot, ki se ustvari z odstopom 10-odstotnega deleža kvote ob vsaki kupoprodaji. Pri tem pa je treba takoj povedati, da vse proste kvote ostanejo v deželi, v kateri se ustvarijo, in da se kvote z goratih območij ne morejo prenesti na nižinska območja, medtem ko se iz le-teh lahko prodajo oziroma prenesejo na gorata območja v težnji, da se jih privilegira. Velja tudi pravilo, da se pri prednostnih uposteva starost živinorejcev. Prednost imajo mlajši.

Naslednje pomembno dejstvo je, da bo bodoči pravilnik, ki naj bi začel veljati čez nekaj mesecev, predvideval tudi, da bodo v okviru določene zadruge (pri nas Zadruga kraske mlekarne) imeli pri nakupu prostih kvot prednost člani zadruge. To pomeni, da bo član zadruge, ki bo imel proste kvote, moral le-te najprej ponuditi v odkup ali v najem drugemu članu iste zadruge.

Pomembna novost v novem pravilniku se bo nanašala tudi na neposredno prodajo mleka (v hlevu), ki je pri nas še precej v navadi. Živinorejec bo namreč imel možnost, da spremeni razmerje, seveda v okviru iste osnovne dodeljene kvote, med direktno prodajo mleka in oddajanjem mleka v mlekarino.

Nadaljnja novost zadeva kvaliteto mleka. Glede na to, da po novem pravilniku mleko ne bo smelo presegati povprečnega letnega odstotka tolsce iz let 1988-89 in da bodo morebitni presežki tega odstotka penalizirani tako, da se bo za vsako desetinko odstotka tolsce več znižala razpoložljiva kvota za 18 tisočink (primer: pri zvišanju odstotka tolsce od 3,6 odst. na 3,8 odst., torej za dve desetinki odstotka), se bo razpoložljiva kvota zmanjšala pri sto litrih za 1,8 litra

oziroma pri 1.000 litrih za 18 litrov, kar seveda ni malo.

Velja tudi opozoriti, da 15. t.m. zapade rok za predložitev izjave o količini lani neposredno prodanega mleka. Izjava mora overovati občinski funkcionar. Prav tako pa novi zakon o proizvodnji mleka predvideva, da morajo s 1. aprilom vsi živinorejci, ki neposredno prodajajo mleko, voditi poseben register, ki ga morajo predhodno oziroma v Pokrajinskem kmetijskem nadzornstvu. V ta register morajo mesečno beležiti dovoljeno kvoto (od skupne) za prosto prodajo. Če pa mislijo, da bodo to mejo presegli, se morajo zateči k možnosti notranje spremembe deleža kvote med prosto prodajo in oddajo v mlekarino.

Proste kvote (zaradi zmanjšanja ali ukinitve proizvodnje) mora prizadejati prodati ali dati v najem v roku enega leta od začeta veljave novega pravilnika, kar naj bi se zgodilo v prihodnjih mesecih.

Kot vidimo, so stvari precej zapletene in vsekakor niso spodbudne za naše živinorejce. Ta ugotovitve je izšla tudi s srečanja na Opcinah.

Kmečka zveza je vsekakor na razpolago vsem, ki bi potrebovali kakšno pomoč v tej zadevi. (j.k.)

STROKOVNJAK SVETUJE / VSE O PELARGONIJI ALI GOREČKI

Lepotica na oknu

Brez te priljubljene cvetlice si skoraj ni moč predstavljati pomladi
Kako ravnati, da bo njena rast zdrava in bujna?

Brez pelargonije (gorečke) si ne moremo predstavljati pomladi, saj je ta rastlina pri nas razširjena in zelo priljubljena. Verjetno ni slovenskega doma, ki ne bi imel te plemenite, hvalne, vendar tudi zelo zahtevne rastline. Občudujemo jo lahko na oknih, balkonih in terasah. Povsod se bohoti s svojo lepoto, ki doseže vrhunec v goratih predelih. Tam je namreč podnebje posebno ugodno za to rastlino, toda tudi v naših krajih lahko dosežemo spodbudne rezultate, če jo pravilno

gojimo.

Prav zato bi bralcem, predvsem pa bralkam, radi ponudili nekaj nasvetov, ki jim bodo, upamo, pomagali, da bo njihova ljubezen do te rastline poplačana z zelenimi uspehi. Naj najprej poudarimo, da ima pelargonija (bolj priljubljena je zanjo ime gorečka) rada sončno in zračno lego. Idealen prostor bo torej našla na dobro osvetljenem balkonu ali oknu. Kljub temu pa je koristno na zelo sončnih krajih postaviti pred vazo zaščitno desko, ker se sicer zemlja v vazi

lahko preveč segreje, kar rastlini škoduje. Manj trpijo rastline v koritcih.

Pri presajanju moramo biti previdni. Predno gorečko presadimo, jo moramo dobro zaliti. Vazo nato obrnemo narobe in z njo udarimo na rob mize. Rastlina se bo brez težav ločila od vaze. Vazo ali koritce, v katero bomo pelargonijo presadili, napolnimo s sotnico do 3/4 višine. Po presaditvi bomo potisnili na prvi okoli presajene rastline. Nato dodamo po potrebi še malo prsti, toda ne do samega vrha. Nekaj centimetrov roba

mora ostati, da nam voda pri zalivanju ne odteka.

Vaze ali koritca naj bodo velika, ker potrebuje pelargonija veliko prostora in sotnice. Iz vaze mora voda hitro odtekati, zato naj bodo na dnu luknje. Prevlačna prst rastlini namreč škoduje. Ne gre torej pretiravati z zalivanjem. Zalivati moramo previdno in pravčasno. Brz ko opazimo, da je prst suha in da postaja svetlejša, je treba rastlini dati vode. Drugi viden znak pomanjkanja vode je porumenitev in sušenje li-

stov. Če dežuje, moramo počakati, da se zemlja izsuši, se nato spet zalivamo. Če je v zemlji preveč vode, ne pride vanjo zrak, tega pa korenine nujno potrebujejo za pravilen razvoj rastline. Poleg tega pa zacementirajo v takih pogojih korenine gniti, kar ima za posledico hiranje ali celo smrt rastline. Paziti moramo tudi, da pride voda iz zalivaca do zemlje v vazi. Zgodi se namreč, da pri lepo razvitih pelargonijah, ki so prekrile z bujnimi listi, odteka voda po listih na tla. V zemljo, ki je v vazi, pa je pride kljub zadostnemu zalivanju pre malo. Temperatura vode naj ne bo prenizka. Praviloma bi morala imeti zalivalna voda nekaj stopinj več kot ozračje. Zalivanje z zelo mrzlo vodo je nevarno, ker se rastline lahko »prehladijo«. Zato zalivamo raje v hladnejših urah. Z vodo bodimo torej previdni: ne preveč, ne premalo, vedno pa pravčasno.

Goreckam je treba, kot nasploh vsem rastlinam, zagotoviti primerne hranilne pogoje. Da to dosežemo, jih moramo pravilno gnojiti. To delamo večkrat (enkrat tedensko), a v majhnih količinah. Pravilno gnojenje zagotavlja rastlini vse hranilne snovi, potrebne za pravilen razvoj. Količina gnojila naj bo naslednja: v zalivacu s kapaciteto 10 litrov raztopimo zlico gnojila. Če bomo tako ravnali, bodo pelargonije zdrave in bujne rasle.

Tudi pelargonija ima sovražnika. Najpogostejše jo napadejo uši, rdeči pajek ali glivice. Za boj proti škodljivcem in za zatiranje bolezni imamo na razpolago več specifičnih pripravkov. Nasli jih bomo v vsaki trgovini za kmetijstvo (agrarie). Na vsakem pripravku so zapisana navodila za pravilno uporabo. Teh navodil se moramo strogo držati. Rastline opazujemo v kratkih presledkih. Brz ko se pojavijo prvi znaki obolenja ali napadov, moramo nemudoma zaceti z zatiranjem.

Na koncu naj še pomnimu, da ne bo odveč, če pelargonije temeljito čistimo. Odstranjujemo suhe liste in tiste dele, ki so že odcveteli. Tudi porumeneli in obledeli liste v notranjosti rastline je bolje odstraniti. Rastline se bodo na tak način okrepile in pridobile na lepoti.

Dr. Mario Gregorič
Strokovna služba KZ



Zavidično cvetoči balkoni na prijetni domačiji v Forni di Sopra, kjer je višinsko podnebje za gorečko kot naročeno

ZAKONODAJA / FITOFARMACEVTSKA SREDSTVA

Ministrstvo za zdravstvo podaljšalo rok za izčpanje zalag strupenih sredstev

Ministrstvo za zdravstvo je s svojim dekretom št. 256 z dne 2. avgusta 1990 izdalo pravilnik za prilagoditev fitofarmacevtskih sredstev normam o klasifikaciji, embalaži in nalepkah za nevarne pripravke, s čimer je začel izvajati prejšnji dekret predsednika republike št. 141 iz leta 1988, ki je osvajal nekatere zadefinirane norme Evropske gospodarske skupnosti. Fitofarmacevtska sredstva so glede na svojo strupenost za človeka in živali razvrščena v naslednje skupine (razrede):

1. skupina: »zelo strupena« in »strupena« sredstva;
2. skupina: »škodljiva« sredstva;

3. skupina: sredstva s strupenostjo, ki presega prvo in drugo skupino;

4. skupina: a) sredstva, katerih normalno uporabljanje lahko povzroča za človeka pomembna tveganja; b) sredstva iz tretje skupine, ko je začeta koncentracija aktivnih snovi v njih takšna, da znižuje njihovo škodljivost za človeka na mejo in pogoje, ki jih določa črka a) tega razreda.

Šesti člen istega ministrskega dekreta oziroma dekreta predsednika republike se nanaša na izčpanje zalag. Najprej je bil za to določen rok šestih mesecev, da bi imeli opera-

terji možnost izkoristiti zalogo pri svoji proizvodnji glede na nalepke in embalažo in se prilagoditi predpisanim novim normam. Kar pa zadeva zaloge v prodajalnah, je zakonodajalec določil rok 24 mesecev, in sicer od 12.9.1990, to je od dne, ko je začel veljati ze omenjeni pravilnik.

S svojim dekretom z dne 16. novembra 1992 št. 550 (objavljenem v Uradnem listu z dne 23.1.1993) je ministrstvo zato, da se izenačijo doslej predvideni roki za izčpanje zalag teh sredstev tako pri operaterjih kot v prodaji, določilo v ta namen nov rok z zadolžitjo 11. decembra 1993.

KMETIJSTVO V ŠTEVILKAH / TRENDI PRI OBLIKAH VODENJA KMETIJSKIH POSESTEV

V Furlaniji-Juljski krajini še vedno prevladujejo neposredni obdelovalci

Zanimivi podatki iz poročila prof. Maria Gregorija z videmske univerze

V zadnjem - sicer časovno že zelo oddaljenem - povzemanju iz poročila dr. Maria Gregorija z videmske univerze o sedanjem položaju kmetijstva v deželi Furlaniji-Juljski krajini in o njegovih razvojnih težnjah, samo se dotaknili vprašanja spreminjanja oziroma nadziranja števila zaposlenih na kmetijah glede na njihov obseg, kakor tudi vprašanja sprememb pri vodenju kmetij. Tokrat se bomo dotaknili poglavja, ki govori o spremembah pri oblikah vodenja kmetijskih gospodarstev, ki seveda doživljajo spremembe tudi kot odraz socialnega in ekonomskega položaja v deželi.

Najbrž ni težko razumeti, da se je v zadnjem

dvajsetletnem obdobju najbolj skrčilo število kmetij, ki so jih upravljali splovinarji, koloni in podobne. Njihovo število se je od 1534 zmanjšalo na vsega 84 v letu 1990 ali za skupnih 28.000 hektarjev.

Zmanjšalo se je tudi število kmetij v neposrednem upravljanju kmetov oziroma število kmetij neposrednih obdelovalcev, in sicer za približno eno tretjino, od 77.674 na 51.735. Kljub temu pa ostaja ta oblika vodenja kmetij še vedno glavna struktura deželne kmetijstva, saj predstavlja kar 89,4 odstotka kmetij in 56,1 odstotka vseh površin.

Nasprotno pa se je v istem obdobju povečalo število ekonomično ali

družinsko vodenih kmetij, ki so se v dveh desetletjih potrojile in dosegle število 6.029. Vendar pa tolikšnemu porastu števila tovrstnih kmetij ne ustreza tudi povečanje njihovih površin, ki se je v celoti vzelo celo zmanjšala za 10 odstotkov, od 235.734 na 214.768 hektarjev, vendar pa zamejajo še vedno 43,8 odstotka vseh površin.

Taka različna gibanja med številom podjetij in njihovimi površinami zahteva nekoliko bolj razčlenjeno razlago, da bi se izognili napacnemu vtisu, da se vodenje kmetij še stalno placano delovno silo vedno bolj, siri v podjetjih malega obsega. Gre v resnici za težko razumljiv proces, saj stalno rastoči stroški za delovno silo

narekujejo kmetijskim podjetjem vedno večje zatekanje k družinskemu oziroma ekonomičnemu vodenju, da si lahko zagotovijo rentabilnost. Razlago za ta pojav zato ni mogoče iskati v vedno večjem zatekanju k osebi zunaj podjetja za opravljanje vseh ali skoraj vseh pridelovalnih operacij.

Glede na značaj teh kmetijskih podjetij in uporablajoč definicijo »kapitalistična« in »nekapitalistična« podjetja glede na uporabljano placano delovno silo, je mogoče kmetije razvrstiti v dve skupini: tiste, ki uporabljajo stalno placano delovno silo za vsaj 100 dni na leto in na tiste, ki ne razpolagajo s tako placano delovno silo in se po-

služejo priložnostnim zaposlovanjem. Razumljivo je, da je mogoče imeti (po klasični definiciji) »objektivno kapitalistična« samo kmetijska podjetja iz prve skupine, medtem ko je značilnost tistih iz druge skupine v tem, da zunanje moči sicer opravljajo proizvodne operacije v njih, nimajo pa z njimi nobenega rednega delovnega odnosa.

Po taki razvrstitvi so leta 1982 prve kmetije predstavljale 513 enot oziroma manj kot 1 odstotek, s skupno obdelovanostjo 141,62 hektarji, druge pa 2795 enot ali 4,15 odstotka in obdelovalnostjo 20.314 hektarjev oziroma 6,6 odstotka vseh površin s povprečjem 7,24 hektarja na kmetijo. (j.k.)

ZUNANJA TRGOVINA / LETNI OBRAČUNI MEŠANIH ZBORNIC IN ZDRUŽENJA ACCOA

Danes občni zbor tržaške delegacije Združenja trgovinskih zbornic za čezjadransko državo, prihodnji teden pa letne skupščine v Milanu

Na sedezu tržaške Trgovinske zbornice bo danes ob 18. uri letni občni zbor članov tržaške delegacije Združenja čezjadranskih trgovinskih zbornic (ACCOA), ki so se oblikovale po razpadu nekdanjega Italijana. Na dnevnem redu so poročila o delovanju tržaške delegacije v lanskem letu in v prvih letosnjih mesecih s predlogi za prihodnje pobude, sporočila v zvezi z bližnjimi sestanki upravnih svetov posameznih zbornic v Milanu in v zvezi z bližnjimi občnimi zbori samega ACCOA, Italijansko-hrvaške in Italijansko-slovenske zborni-

ce, ki bodo 18. maja v Milanu, pred zaključkom pa bodo člani tržaške delegacije preverili se lansko finančno poslovanje.

Tržaški člani ACCOA bodo današnji občni zbor opravili tudi kot pripravo na milansko skupščino. Predsednik Kurt Meyer jim je namreč že v vabilu k udeležbi na občnih zborih v Milanu napovedal, da je napotil trenutek za relaksiranje dejavnosti in za sprejem pomembnih odločitev. Konkurenca je precejšnja, saj je po razpadu Jugoslavije zrasla cela vrsta novih mešanih teles za zunanjetrgovinsko sodelovanje.



Tovorni terminal na Fernetičih, pomemben zunanjetrgovinski dejavnik (F. Krizmančič)

GIBANJA / PODATKI TRGOVINSKE ZBORNICE

Lani močan padec zaposlitve

Pred izidom je običajni letni statistični pregled za tržaško pokrajino

Tržaska Trgovinska zbornica oziroma njen studijski urad je izdelal studijo z analizo glavnih ekonomskih pojavov v tržaski pokrajini, ki gre do demografskega, zaposlitvenega in proizvodnega gibanja do gibanja v sektorju zunanje trgovine in prevoznih. Iz zbornicega dokumenta se zlasti izhaja odločno poslabšanje na področju zaposlenosti glede na leto 1991: razlika med številom na novo zaposlenih in tistih, ki so delovno mesto zapustili, se je lani zvišala na 1500, potem ko je bila že leta 1991 nega-

tivna. Gre za dokaj veren kazalec sposobnosti absorbiranja odvisne delovne sile, ki se je posebno povečal v drugem polletju lani, ko je delo zapustilo kar 1.270 oseb, medtem ko se je število iskalcev dela v enem letu povišalo za 10,9 odstotka.

Ob sorazmerno stabilnem gibanju prometa v tržaskem pristanišču, ki se je znižal samo na področju prevoza blaga z ladjami ro-ro, ki krožijo okrog sveta, pa je bilo lansko leto občutno neugodno na področju turističnega prometa. Hotelske nočitve v tržaski občini so

doživele sedem odstotni upad, in to predvsem na račun manjšega doliva gostov iz Francije, z omejevalne Jugoslavije in Avstrije. V zameno se je sicer povečal obisk iz Združenih držav Amerike, in to za kar 22 odst., vendar gre ta porast zanesljivo pripisati pogostim postankom ameriških vojskih ladij v tržaskem pristanišču.

To je seveda le nekaj najzanimivejših podatkov o lanskem gibanju, katerih celovitejša slika bo v kratkem izšla v običajni publikaciji Trgovinske zbornice o ekonomskem gibanju v tržaski pokrajini.

Premije za pitance

Kmečka zveza obvesča živinorejce, da je po novem pravilniku začel veljati nov postopek za predložitev prošnje za premije za vzrejo pitancev. Prošnje je treba nasloviti na združenje AIMA do 15. junija (na posebnih obrazcih) za vse pitance, ki so presegli 8 mesecev. Po novem pravilniku je predvidena še druga premija v primeru, da pitane preseže 20 mesecev in se živinorejec obveže, da ga bo redil še nadaljnja 2 meseca.

Premija znaša 70 ECU (okrog 130.000 lir) na pitanca v prvem in še dodatnih 70 ECU v drugem primeru.

Prošnje bo treba poslej predložiti dvakrat letno od aprila-maja in od oktobra-novembra in ne več trikrat kot doslej. KZ vabi interese, naj se za izpolnitev prošnje oglašijo v njenih uradih.



ŠOLSTVO / STAVKA SLOVENSКИH DIJAKOV IN ŠOLNIKOV PROTI UKINITVI UČITELJIŠČA GREGORČIČ

Enotno za obstoj šole

Sindikata šolnikov napoveduje stopnjevanje protesta, če ne bo ministrstvo preklicalo ukrepa - Šolski skrbnik dr. Ugo Mannini podprl zahtevo po ohranitvi samostojnosti učiteljskega in liceja



JURIJ PALJ - MARKO MARINCIC

Pred slovenskim solskim centrom v Gorici se je včeraj odvijala skupna protestna manifestacija dijakov in solskega učnega in neučnega osebja. Pred solskimi poslopiji so se namreč zbrali stavlajoči učitelji, profesorji in dijaki sol s slovenskim učnim jezikom na Goriskem, ki so na mirnem in dostojanstven način tako pokazali, kaj mislijo o odloku solskega ministrstva, ki dejansko skuša ukiniti učiteljsko Simon Gregorčič. Ministrski odlok, ki je za naslednje solsko leto postavlja učiteljske-pedagoške liceje na raven sekcije klasičnega liceja Primož Trubar, je naletel na oster protest tako pri dijakih kot pri solnikih. Okrog devetih zjutraj so se stavlajoči zbrali pred solskim centrom v Ul. Puccini in se odločili, da bo stavkovno zborovanje kar na prostem. Pred množico dijakov in solnikov je protestno izjavil Sindikata slovenske šole, ki jo objavlja posebej, prebral prof. Marjan Voncina. Pred njim pa je smisel protesta strnil v nekaj besed predsednik sindikata prof. Leopold Devetak, ki je napovedal nadaljevanje in stopnjevanje sindikalnega boja v primeru, da rimsko ministrstvo za solstvo svojega odloka o združenju dveh omenjenih sol ne umakne.

Sindikata šolnikov bo na vsak način skušal doseči, da ministrstvo umakne sporni odlok in da se tako prepriča njegova uresničitev, ki bi bila za slovensko manjšino zelo hud udarec. Med dijaki in profes-

orji je vladalo veliko ogorčenje, ko so razpravljali o ministrskem odloku. Prevladovalo je mnenje, da odlok ne upošteva posebnosti sol s slovenskim učnim jezikom in tudi, da se ne ozira na nobeno pravno pravico Slovencev v Italiji. Vsi so bili mnenja, da bi izguba učiteljskega Simon Gregorčič bila samo še korak dlje k obubošanju celotne slovenske manjšine. Enako so bili tudi vsi prepričani, da je takojšnja stavka edini pravi odgovor na take poskuse krčenja pravic.

Po zborovanju je delegacija sindikata šolnikov v sestavi Ivan Sirk, Leopold Devetak in Marjan Voncina šla k solskemu skrbniku dr. Ugu Mannini, ki so mu so izročili protestno pismo in se z njim pogovorili. Skrbnik jim je pokazal sporočilo, ki ga je po telefaksu poslal na solsko ministrstvo v Rim, v katerem zahteva, naj se odlok o združitvi slovenskih sol preklicuje. Dejal je se, da iz Rima pričakuje pozitiven odgovor in pri tem se poudarja, da sta tako on kot tudi deželni solski skrbnik močno zaskrbljena zaradi nastale situacije.

Za popolnejšo kroniko naj se omenimo, da na včerajšnjem stavkovnem zborovanju nismo opazili slovenskih političnih predstavnikov razen enega, deželnega svetovaleca Ivana Bratinca, kar je med dijaki in učnim osebjem izzvalo nemalo zgražanja. Sicer pa namerava Sindikat slovenske šole se zjeti v akcijo za ohranitev samostojnosti vseh slovenskih sol tudi druge sindikalne in politične sile. Protestno izjavo z včerajšnjega zborovanja so zato poslali tajnistvom zveznih in avtonomnih solskih sindikatov ter strankam.



Sindikata slovenske šole: združitev je nelegitimna

Sindikata slovenske šole je odobrila protestno resolucijo, ki so jo poslali ministrstvu za solstvo, Vsestranskemu solskemu svetu, deželnemu in pokrajinskemu solskemu skrbniku, pokrajinski upravi ter v vednost prof. Josipu Pecenu kot članu Vsestranskega solskega sveta, senatorju Darku Bratini in pokrajinski odbornici za solstvo Aleksandri Devetak. Vsebinsko resolucije povzemamo v nekoliko skrajani obliki.

Odbor Sindikata slovenske šole za Furlanijo - Julijsko krajino - Tajništvo Gorica je v zvezi z odločitvijo ministrstva za solstvo "o transformaciji učiteljskega s slovenskim učnim jezikom Simon Gregorčič v sekcijo priključeno klasičnemu liceju Primož Trubar v Gorici" na izredni seji dne 12. maja 1993 soglasno odobrila sledečo resolucijo:

1) navedeni akt je nelegitimen, kajti omenjena "transformacija" pomeni dejansko ukinitve učiteljskega Simon Gregorčič, ukinitve, ki pa je po ustanovnem zakonu slovenskih sol na Trzaskem in Goriskem (zakon 1012/61) izvedljiva samo z odlokom Predsednika Republike;

2) omenjeni akt sploh ne upošteva nacrta za racionalizacijo solstva, ki ga je gorisko Solsko skrbništvo odobrilo za petletje 1990-91/1994-95. Nacrt je ze leta 1990 poudarjal "neopustnost združenja" dveh navedenih sol, ker utemeljuje njuno samostojnost

tako pomen, ki sta ga pridobili v krajevni stvarnosti, kot tudi ministrski odlok št. 40 iz leta 1990;

3) preseneca, da je ministrstvo enostransko in centralistično sprejelo tako hudo odločitev, ki je močno prizadela vso slovensko narodnostno skupnost na Goriskem;

4) hudo je tudi, da ministrstvo sploh ni upoštevalo specifičnosti slovenskega solstva, za katere se ni moglo sklicevati na splosna načela o številčnosti in to predvsem zaradi ustavne zaščite (ministrstvo je na primer leta 1975 dovolilo odprtje razreda zavoda Ivan Cankar s 7 dijakih sklicujoč se na "zaščito jezikovnih manjšin");

5) ni sprejemljiva uporaba različnih meril za slovenske šole v goriski in trzaski pokrajini, katerih delovanje urejajo iste norme (Z. 1012/61 in Z. 932/73), ker je zakonodajalec hotel zagotoviti enak tretina v obeh pokrajinah;

6) ukrep močno prizadene slovensko etnično skupnost na Goriskem, ker izvoljuje fiziognomijo dveh med najpomembnejšimi višjimi srednjimi solami, ki imata za to narodnostno skupnost nenadomestljivo kulturno, družbeno in narodnostno vlogo. Če naj omenimo prestiž in zgodovinsko tradicijo, ki sta leta 1990 preprečila združitve italijanskega učiteljskega s klasičnim licejem, naj povemo le, da sta bili obe soli

ustanovljeni že pred prvo svetovno vojno, da so se v njih solale in so poučevale velike kulturne osebnosti, katerih ime ostaja neolčljivo vezano na identiteto enega ali drugega zavoda. Združitve zavodov bi izbrisala to identiteto in bi jo javno mnenje razumelo kot ogrožanje samega obstoja sol, ki ju je po fašističnem dvajsetletju obnovila se zavezniska vojska uprava;

7) ukrep je povsem v nasprotju z vsemi usmeritvami o zaščiti jezikovnih in etničnih manjšin v okviru ES in v protitoku glede na tretina italijanskih sol v Republiki Sloveniji;

8) ukrep bo, če bo izvršen, težko pogojeval samo delovanje obeh zavodov, tako kar zadeva upravno kot didaktično-vzgojno delovanje in teži k razkroju slovenskega solstva nasploj;

9) na učiteljsku Simon Gregorčič je v teku globalna eksperimentacija s ciljem preobrazbe v pedagoški licej. Vsaka sprememba vodstveno-upravne strukture bi ogrozila kontinuiteto in homogenost eksperimentacije.

Sindikata na koncu opozarja na odločno spontano reakcijo, ki jo je izzval ministrski ukrep in ki je privedla do včerajšnje stavke.

SSS na osnovi vseh navedenih točk zahteva naj ministrstvo nemudoma preklicuje ukrep o združitvi dveh slovenskih sol.

GORICA / ŽUPAN TUZZI V SLEPI ULICI

Občinska koalicija vse bližje razkroju

Polemična poteza PLI - Odgovor DSL Fiorelliju

Ze itak zrahljano upravno koalicijo na celu goriske občine vse bolj pretresajo vetrovi krize, ki pihajo v smeri predčasni volitev. K temu prispeva tudi izjava župana Erminia Tuzzija, da občinskega sveta, ki se ze nekaj tednov ni sestel, ne namerava več sklicati vse do casa po junijskih upravnih volitvah. Tuzzi utemeljuje to upravno mrtvilo z nevarnostjo, da se ne bi seje občinskega sveta sprevrnilo v volivno tribuno. Opravičilo se zdi bolj pretveza, saj imamo v Italiji skoraj vsako leto volitve in bog ne daj, da bi vsakik zamrla dejavnost vseh izvoljenih teles. Prej bo držalo, da županov "poizvedovalni mandat" ni obrodil rezultatov v

smeri sirjenja koalicije in je torej sedanja večina ostala v slepi ulici.

Na DSL, ki je te dni glasno zahtevala Tuzzijev umik, dosedanja koalicija ne more racunati, na druge (razen ce se noce obrniti na skrajno desnico) se manj. S tem posredno v zvezi gre omeniti včerajšnji odgovor DSL predstavniku Zelenih Fiorelliju, ki je polemiziral, ces da je DSL na zadnji seji občinskega sveta skupaj s skupino Per Gorizia bivšega odbornika Fornasirja pri glasovanju podprla upravo. DSL odločno zavrca očitke in navaja, da prisotnost njenih svetovalcev nikakor ni bila odločilna za odobritev sklepa. Dodatno je nemirne

politične vode v Gorici včeraj razburkala vest o odstopu predstavnika PLI De Colleja iz upravnega sveta Mestnih podjetij za storitve. De Colle v dokaj ostrem pismu krivi za ta korak vladajočo oblast, tj. najbolj gnilo, staro in skorumpirano strankarstvo Krščanske demokracije ter njenih satelitov italijanskega jezika in tu di ne«. Mimo utemeljitve pa najbrz ne gre pozabiti na dejstvo, da so liberalci ze dolgo zaman zahtevali zase predsedstvo te ustanove. Kakorkoli ze, tako ostre besede najbrz ne bodo brez posledic glede sodelovanja PLI v večini na občini, saj najbrz sedanjí spori presegajo raven običajne predvolilne polemike.

GOSPODARSTVO / POBUDA ASCOM

Združenja ustanovila Svet za ekonomska vprašanja

V teh dneh se je sestel novoustanovljeni Svet za ekonomska vprašanja na Goriskem, ki deluje v okviru Zveze trgovcev. Svet so ustanovili z namenom, da preuči vse ekonomske težave, ki so prisotne na goriskem področju in skuša nanje dati tudi zadovoljive odgovore. V tem organu so poleg trgovcev zastopani tudi obrtniki, mali industriji, predstavniki kmetov, turistični delavci in zastopniki bank, skratka skorajda ves ekonomski potencial Goriske. Svet ni politično obar-

van, trdijo ustanovitelji, ampak je sad vseh zdravil sil, ki želijo izboljšati finančno in socialno ter ekonomsko raven goriske regije. Ze v svojem programu so napovedali, da naj bi Svet predvsem kontroliral uporabo javnega denarja, katerega proizvedejo prav kategorije ljudi, ki jih ta organ predstavlja. Kot prvo nalogo so si pri Svetu za ekonomska vprašanja zadali pripravo podrobne nacrta za gospodarski in finančni razcvet goriskega področja, ki je sedaj v globoki socialno-ekonomski krizi.

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Notti selvage«. CORSO 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prepovedan mladini pod 14. letom. VERDI 20.00-22.00 »Ossessione d'amore«. TRZIC COMUNALE Ni predstave. EXCELSIOR Danes zaprto.

OBVESTILA

OBCINA SOVODNJE sporoča, da bo ulica Brenner (in železniški podvoz) zaprta od danes, 14. maja, do konca rusenja hise št. 1. SPD GORICA obvesca udeležence izleta 16. t.m.

NOVICE

Predstavitve monografske revije in filmov o 1. svetovni vojni

Nocoj ob 17.30 bodo v prostorih vojnega muzeja na goriskem gradu predstavili monografsko izdajo zgodovinske revije "Qualestoria" z naslovom: "Dalec od domovine, na mejah sveta. Dnevnik, spomini, pričevanja vojni vojakov in civilnih ujetnikov v prvi svetovni vojni (1914-1918)". Revijo bosta predstavila urednica izdaje Marina Rossi in pisec enega prispevka v njej Paolo Malni. Na večeru, ki ga pripravlja deželni Institut za zgodovino osvobodilnega boja, bosta sodelovala tudi direktor Pokrajinskega muzeja Maria Masau Dan in direktor Muzeja iz Trenta Vincenzo Calli. Po predstavitvi bodo prikazali dokumentarne filme iz generalnega staba ruske carske vojske in druge, ki so jih dobili od različnih filmskih agencij.

Luca Suelzu v Exitu

Danes ob 18. uri bo v galeriji Exit v ulici Favetti 16/3 otvoritev likovne razstave goriskega umetnika Luca Suelzuja. Suelzu uporablja na svojih platnih večjih dimenzij vsa izrazna sredstva nasega casa. Predvsem pa je umetnik, ki izhaja iz ze tako imenovane multimedialne družbe in so zato njegove slike prenapolnjene z vsakdanjostjo, kateri tako kibernetika kot tudi vsi mass-media niso tuji. Razstava bo odprta do 12. junija in si jo bo moč ogledati vsak torek, četrtek in soboto od 17. do 20 ure.

Oddaja o zadrugi ITE

Na valovih Ljudskega radia iz Gorice (FM 97.00) bo danes ob 17. uri na sporedu oddaja o težavah, ki jih imajo v sedanjem času zadruge in se posebno zadruga ITE. Ker imajo zadruge velike težave zaradi pomanjkanja naročil in odslavljanja zaposlenih, so na Ljudskem radiu menili, da je umestno uvrstiti tako oddajo ze samo iz solidarnosti na program.

Zbor Podgora na reviji v Kopru

V Kopru se je odvijala v soboto in nedeljo četrta revija slovenskih cerkvenih zborov. Mesani pevski zbor Podgora je nastopil v nedeljo 9. maja. Oba dneva je prireditelj snemala RTV iz Ljubljane. Pred številno publiko, ki se je zbrala v stolnici se je v soboto zvrstilo 9. v nedeljo 8 zborov. Zbori so zastopali razne kraje iz Slovenije in so v glavnem izvajali Marijine pesmi slovenskih in tujih skladateljev. Podgorski zbor, ki je bil tudi edini iz zamejstva, se je predstavil slusateljem z vedno priljubljeno Vodopivcevo skladbo Kraljica moja, s Palestinsko Alma Redemptoris mater in Gallusovo Regali ex progenie. Zbor je pokazal dobro dinamiko, kvaliteto in razvito fineso pri izvedbi; glasovi so bili razliti in ubrani, pesmi so bile občutno izvedene.

OBVESTILO

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolžni znesek lahko izročite našim raznasalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravtako se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih na Trzaskem in Goriskem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.

na Golico, da bo avtobus odpeljal točno ob 7. uri iz Rožne doline, za Kompassovim kioskom. Društvo nadalje obvesca, da pripravljajo izlet v Cerkno z ogledom aragoneitne jame in bolnice Franja. Izlet bo predvidoma 6. junija. 13. junija pa bo v Zgoniku srečanje zamejskih planinskih društev. KD OTON ZUPANCIC organizira "2. BEACH VOLLEY" za ženske in moške ekipe, na plosči doma A. Budal v Stan-drežu. Vpisovanje do 18. maja 93 na tel. 521053 (Tanja) in 21841 (Erika).

na občini. SINDIKAT UPOKOJENCEV CGIL v Doberdobu prireja od 16. do 19. junija izlet v Cinqueterre in San Marino. Vpisovanje do 15. maja 1993 pri Mili (tel. 78072).

OBCINA DOBERDOB namerava pogodbeno po-veriti nalogo sprejema davčnih prijav 1993 ter prijav ICI. Interesenti lahko predložijo prošnjo na prostem papirju na občini do 10. ure 17.5.93. Obvezno mora biti priložena overovljena kopija višješolske diplome, v prošnji pa je ovezna izjava o znanju slovenscine.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349 DEZURNA LEKARNA V TRZICU OBCINSKA 1, Ul. Terrenziana 26, tel. 482787

POGREBI

Danes ob 13.15 Dulcisio Bressan iz splosne bolnisnice v Faro, ob 13.15 Ottavio Zorat iz splosne bolnisnice v Campolongo ob Tilen-tu ter ob 13.15 Rosa Piz-zin vdova Zorzet iz splosne bolnisnice v Skocjan ob Soci.

SREČANJE / TRIJEI VEČERI V KATOLIŠKEM DOMU

Mladi skupaj v duhu Evrope

Nocoj evropske nagrade tudi trem dijakom šole Ivan Trinko

Evropa skupaj je naslov prireditve, ki jo prireja Solsko skrbništvo in Evropeistična akademija za FJK. Zacela se je sinoci z nastopom solskih skupin v Katoliškem domu, nadaljevala se bo še nocoj in jutri obakrat ob 19. uri. Ze predvčerajšnjim so pripotovali v Gorico dijaki iz madžarskega Zalaezerskega, ki so gostje sole Locchi, s katero ze imajo redne izmenjave. Včeraj so pripotovali skupine iz Nemcije, Osijeka, jutri pa bo se skupina učenec osemletke

iz Nove Fuzine pri Ljubljani, ki jih bo gostovala slovenska sola Ivan Trinko. Pomembna je tudi prisotnost mladih iz Osijeka, s katerim Gorica navezuje solidarnostne in druge oblike sodelovanja. Danes jih bo ob 12.30 sprejel župan Tuzzi na občini, kjer jim bo pokrajinska odbornica za solstvo Aleksandra Devetak izročila solske potrebnice in drugo blago zbrano po goriskih solah.

Na nocošnjem večeru v Katoliškem domu bo sodeloval tudi pevski zbor sole Ivan Trinko pod

vodstvom dirigenta prof. Stanka Jerčija. Večer bo izkoristili tudi za podelitev nagrad zmagovalcem na letošnjem vsestranskem natečaju ob 40. solskem dnevu Evrope. Nagrade bodo prejeli tudi trije dijaki sole Trinko: Katerina Bresa (1.B) in Luka Frandolic (2. razred - Doberdob) za likovna izdelka ter Mitja Morgut (2.B) za spis. Jutri ob 19. uri pa bo v Katoliškem domu se zadnji vesel in pisan kulturni nastop, na katerem se bodo poleg nekaterih goriskih predstavile tudi vse skupine

Na slovesnosti ob podeljevanju nagrad bo tudi nastop dijaškega orkestra srednje sole Randaccio iz Trzica in telovadne ekipe sole Della Torre iz Gradisca.



NOVICE

Odprava vizumov za vstop v Irsko

LJUBLJANA - Ministrstvo za zunanje zadeve RS je sporočilo, da je v četrtek prejelo obvestilo irskega zunanjega ministrstva, ki pravi, da slovenski državljani v prihodnje ne bodo več potrebovali vizumov za vstop na ozemlje Republike Irske.

Novi izraelski predsednik o mirovnih pogajanjih

JERUZALEM, WASHINGTON - Novi izraelski predsednik Ezer Weizman je v četrtek zvečer v Jeruzalemu pred parlamentom, ki ga je izvolil 24. marca, zapisal. Wizam je na predsedniškem položaju zamenjal Chaima Herzoga, ki je bil izraelski predsednik deset let. Nekdanji general je že ob izvolitvi marca obljubil, da si bo prizadeval za uspeh bliznjehodnega mirovnega procesa in poskušal preprečiti spopade s Palestinci. Na pogajanjih v Washingtonu pa je palestinska delegacija ponovno zavrnila predlog ZDA o delni avtonomiji Palestine na zasedenih ozemljih, saj je po njihovem mnenju predlog prilagojen predvsem izraelskim interesom. (Reuter, STA)

Ruski podpredsednik oblikuje svojo opozicijo

MOSKVA - Ruski podpredsednik Aleksander Ruckoj je začel oblikovati svojo »civilizirano opozicijo«, ker ga je predsednik Jelcin preveč oddalil od oblasti. Ruckoj je na četrtkovem srečanju s predstavniki društva Zdravniki brez nasilja v Moskvi pojasnil, da bo njegova opozicija temeljila predvsem na sredinskih strankah in gibanjih. Borisu Jelcinu je vojno napovedal tudi parlament. V četrtek je ustavnemu sodišču izročil protestno noto, v katerem ga obtožuje, da s samovoljno podpisanimi dekreti poskuša uvesti novo ustavo, pri tem pa zaobiti veljavno zakonodajo, je sporočila ruska tiskovna agencija Itar-Tass. (Reuter, STA)

Walensa na Portugalskem

FATIMA - Poljski predsednik Lech Walensa, ki se je mudil na dvodnevnem uradnem obisku na Portugalskem, je v četrtek obiskal romarsko mesto Fatimo, simbol odpora proti komunizmu. Te dni namreč tam praznujejo 76. obletnico Marijinega prikazovanja. Walenso je v Lizboni med drugim sprejel tudi portugalski ministrski predsednik Anibal Cavaco Silva. Poljski predsednik si je v okviru obiska prizadeval dobiti podporo pri urejanju odnosov z ES in poglobiti sodelovanje med državama. (Reuter)

Umik enot ZN z iraške meje

ZENEVA - Združeni narodi so se v četrtek odločili, da z iraške severne meje umaknejo 236 pripadnikov modrih celad, ker jim tega ne dopuščajo finančne možnosti. Prvih 50 vojakov ZN bodo odpoklicali že danes, drugi vojniki naj bi se umaknili do srede junija, razen če se bodo zahodne vlade odzvale pozivu ZN, naj prispevajo denar za misijo. (Reuter)

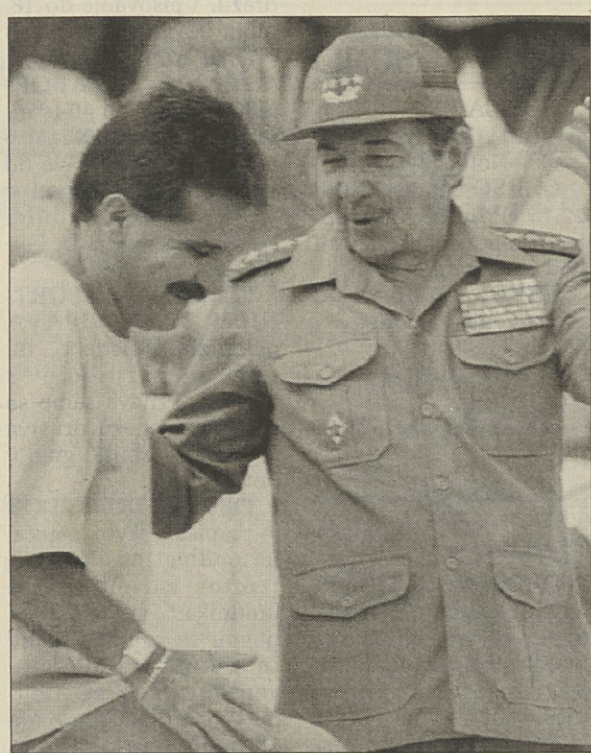
KUBA / ODNOSI Z ZDA

Oporišče Guantanamo je »nevarno in odveč«

Kubanci bi radi obnovili sodelovanje z veliko sosedo

ANTONIO RALUY / AFP

mlju. Po generalovem zagotovitvi se »občajne provokacije sovražnika« nasajajo na kršitev kubanskega zračnega prostora, na »obsenosti«, ki jih mečejo onstran bodeče zice in na drugo stran minskih polj, ki jih obdajajo. Da so zmanjšali nevarnost incidentov, ki so povzročili tudi smrt več kubanskih vojakov zaradi ameriških strelcev v 60. letih, so se kubanske cete leta 1970 odločile, da se bodo umaknile en kilometer stran od oporišča, dolgega 320 metrov visoko v gričevju, ki je eden zadnjih preostankov hladne vojne. »Provokacije so stalen pojav«, je povedal general Jose Solar Hernandez, vojaški poveljnik province Guantanamo, pooblaščen, da skupini novinarjev, ki so prisli obiskat to področje v torek in sredo, razkaže »nevarnost« in »nesmiselnost« obstoja te ameriške enklave, ki meri 110 kvadratnih kilometrov. Leži približno 1000 kilometrov vzhodno od Havane in že od leta 1903 sodi pod ameriško jurisdikcijo. Leta 1934 so bile pravice Amerikanov znova potrjene s sporazumom, ki določa, da lahko ozemlje pride v roke Kubancev le s privolitvijo ZDA.



Roberto Robaina in Raul Castro (Foto: AP)

ditvah »popolnoma zastarelo«, zatrjuje general, ki kaže maketo enklave, nameščeno v nekem tunelu pod opazovalnico. Na vprašanje o pomenu kubanskih čet okrog ameriškega oporišča general Solar Hernandez odgovarja, da je število kubanskih vojakov »približno se enkrat večje od števila ameriških vojakov«. V celoti je na ozemlju province Guantanamo »100.000 mož pod orožjem«. »Na voljo imamo vsa potrebna sredstva za odgovor na vsakršno agresijo; s temi sredstvi lahko oporišče tudi uničimo«, zatrjuje in poudarja, da si Kuba »ne želi vojne«, ampak si prizadeva urediti nesoglasja

po diplomatski poti. »Zmeraj smo bili pripravljeni na pogovor z ZDA in zmeraj smo si želeli, da bi se odnosi izboljšali«, zagotavlja Robaina, ki je bil imenovan za ministra 29. marca.

Stikov med prebivalci oporišča in njihovimi sosedi Kubanci skoraj ni. Vsak dan odhaja na delo v oporišče 26 Kubancev, ki imajo dostop do na Kubi skoraj neznanih ugodnosti. Leta 1964 je imelo takšno dovoljenje v pogodbi z ameriško mornarico več kot 2.000 Kubancev. Približno 9.000 prebivalcev okrožja Caimanera ima zelo natančno predstavbo o ameriškem življenju, ker lahko sprejemajo televizijske signale, ki jih prestrežejo na oporišču. Majhna skupnost prebivalcev, naseljena okrog zaliva, ki se zajeda v notranjost, se največ ukvarja s pridelavo soli. Tovorne ladje, ki prevzajajo sol, plujejo po poti, ki seka ameriški del zaliva, kjer so zasidrane ladje ameriške mornarice.

Za Pentagon je Guantanamo edino oporišče, ki ga ZDA se imajo v kakšni komunistični državi, in je odlično zemljišče za vaje. Uporabljajo ga za boj proti prometu z mamili od Karibov do centralne Amerike in proti nelegalnemu priseljevanju iz Haitija v ZDA. Tistih nekaj kubanskih beguncev, ki se jim posreči vsako leto prebiti čez mnsko polje nikogarsne zemlje oziroma priti po morskem poti vanjo, sprejmejo zelo gostoljubno in jim dovolijo, da se pridružijo kubanski skupnosti na Floridi.

FRANCIJA / URUGVAJSKI KROG POGAJANJ V GATT

Za ohranitev evropske identitete

Balladur predlaga ustanovitev nove svetovne organizacije za trgovino (OMC)

PARIZ - Francoski premier Edouard Balladur je imel v četrtek odločen govor o pogajanju z Gattom, zlasti o kmetijskem sveznju, z željo, da bi se kmalu prenehali spopadati z ZDA, ki že več mesecev zavirajo razpravo o tem. Francija »se ne bo pustila ustrahovati« z argumenti, po katerih naj bi obramba francoskega kmetijstva zavirala pogajanja, je izjavil Edouard Balladur, ki je predložil globalni memorandum v zvezi s temi pogajanjimi. Omenjeni dokument, ki ga je v sredo naslovil na svoje evropske partnerje, znova poudarja, da je zacasni kmetijski sporazum, ki so ga podpisali 25. novembra v Washingtonu, poglavito jabolko spora med Parizom in Washingtonom in je »v takšni obliki nesprejemljiv«.

Pogajanja v urugvajskem krogu »so zdaj nekoliko zastala, ker so s la preveč po poti spora med ZDA in Evropo, ki je bila nemara tudi organizirana«, je izjavil Edouard Balladur. »Rad bi naredil konec temu procesu, ki ga usmerjajo zoper Francijo že cele tedne in katerega bistvo obstaja v tem, da nekaj sto tisoč francoskih kmetijcev zavira obnovo produkcije in svetovne dejavnosti, ki bo nastopila kot posledica sporazuma v Gattu«. V

zvezi z občutljivimi kmetijskimi vprašanji Francija od kmetijskega sporazuma se naprej terja, »da ohrani temeljna načela PAC« in se »izogne temu, da bi evropski kmetijski izvoz obital v domnevi, da se svetovno tržišče krepi«.

Francoska vlada v svojem memorandumu zatrjuje, da ne bo prišlo do sporazuma z Gattom, dokler ne bo prej doseženo »premirje v trgovinskih sporih, ki se trajajo«. Ti spori so povzročili trgovinska nesoglasja med ZDA in ES, ki so se večkrat zaostila do prave napovedi o transatlantski trgovinski vojni.

Edouard Balladur je pojasnil, da morajo pogajanja odsej postati »globalna« ter pri tem upoštevati vsa druga področja, ki so sestavni del urugvajске runde (storitve, odprtost tržišče, intelektualna lastnina). Vztrajal je pri nui, da morajo Evropejci razumeti svoje skupne interese, in pri tem posredno namignil na osamljenost, v kateri se je Francija znasla z vsemi temi vprašanji ob svojih evropskih partnerjih.

»V igri je torej prihodnost Evrope in Združenih držav ter evropskih gospodarstev. Treba je zagotoviti, da bodo evropska podjetja navzoča na vseh tržiščih«, je poudaril Edouard Balladur, saj

bi se »Evropa zelo rada izognila trgovinski vojni, vendar pa bi prav tako rada ohranila svoja delovna mesta«. Balladur je vztrajal tudi pri nujnosti ohranjanja »identitete« in »kulture« Evrope v teh pogajanjih.

Pojasnil je, da pričakuje pozitiven odgovor od svojih evropskih partnerjev, zato bo v prihodnjih dneh poslal na pot svoje ministre, ki bodo podrobneje razložili francoska stališča. Tako bo minister za zunanje zadeve Alain Juppé že prihodnji teden odpotoval na Dansko, v državo, ki bo kmalu prišla na vrsto, da predseduje ES.

Francija je prav tako predlagala ustanovitev Svetovne organizacije za trgovino (OMC), s katero bi zagotovila »prevlado nepristranskega mednarodnega prava« na trgovinskem področju. O memorandumu, ki ga je predlagal Edouard Balladur v zvezi z Gattom, Pariz meni, da bi OMC predstavljala »bistven element za kredibilnost in učinkovitost večstranskega sistema«. Pariz je prepričan, da se mora ES »opremiti z učinkovitimi instrumenti trgovinske obrambe«. Sredstva, ki so ji na voljo zdaj, »so skromna v primerjavi s strah zbujajočim arzenalom ameriške enostranskosti«, je zapisano v besedilu.

DANSKA / REFERENDUM

Drugič na volišča za in proti Maastrichtu

Izid bo zelo tesen, vendar v prid združenji Evropi

ALISTER DOYLE / REUTER

rast v vseh članicah Evropske skupnosti. Danska, Velika Britanija in Nemčija so se edine države, ki se niso potrdile sporazuma. Henrik Overgaard Nielsen, vodja junijskega gibanja proti Maastrichtu, meni, da je Politikenova raziskava podcenjevala število nasprotnikov sporazuma iz lanskega leta. Povedal je, da pristasi sporazuma zaradi zdlgočasnosti, ki jo je povzročilo nenehno propagiranje sporazuma, ne bodo prisli na volišča, med-

tem ko se nasprotniki zavedajo, da je potrebno dansko suverenost zavarovati pred nedemokratsko unijo 340 milijonov ljudi. Vse letošnje raziskave so pokazale večinsko naklonjenost sporazumu, medtem ko je mnenje lanske leto zelo nihalo. Približno teden dni pred lanskim referendumom je Gallupova raziskava pokazala 41 odstotkov za, 39 odstotkov proti sporazumu, kar 20 odstotkov volilcev pa je bilo neodločenih. Letos je odstotek pri-

stavev padel le po govoru podpredsednika komisije Evropske skupnosti, ki je prestrašil volilce s »se tenejšo zvezo po Maastrichtu«. Fich se sprašuje, če se Bangemann ni mogoče prav namerno odločil za svoj govor, da bi s tem onemogocil sprejetje sporazuma na Danskem.

Nekaj danskih radikalov trdi, da sporazum med 12 državami ES ni izvedljiv in da bi danski »ne« omogočil petim ali šestim evropskim državam, med njimi tudi Nemčiji in Franciji, da bi se združile v unijo brez drugih.



Pogled na glavno Maastrichtsko ulico (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

POLJSKA / GROZI SPLOŠNA STAVKA

Pogovori med vlado in Solidarnostjo se čedalje bolj zaostrojejo

Sindikati je radikalnejši, zdaj ostaja samo še vprašanje, kako naprej

TIMOTHY HERITAGE / REUTER

VARSAVA - Poljski sindikat Solidarnost je zagrozil, da bo sklical generalno stavko, ki lahko spravi v nevarnost zgodovinsko alianso z vlado in ogrozi prihodnost koalicijske. V sredo so se voditelji Solidarnosti v Gdansk dogovorili, da bodo začeli s pripravami za splošno stavko, s katero protestirajo proti vladni odločitvi, da ne bo izpolnila zahtev glede plac tisocev stavkajočih učiteljev in zdravstvenih delavcev. Zmernejši člani sindikata so zavrnili zahteve radikalcev, naj bi se splošna stavka začela takoj, tako da datum za začetek akcije ni določen. Odnosi med sindikatom in vlado so na najnižji ravni, odkar je premierka Suchocka lani prevzela funkcijo.

Navzkrižje zastavlja nova vprašanja o vlogi gibanja svobodnega sindikata, ki je

vrigel ob tla poljsko komunistično oblast leta 1989 in je bil v posebnih odnosih z vlado, ki so vse odtlej vključevale nekdanje aktiviste Solidarnosti. »Vzrok za dramatične stavke v javnem sektorju so arogantnost vlade in napadi državne administracije na sindikat«, pravi nacionalna komisija Solidarnosti v sporocilu, polnem hudih besed. Komisija je sklenila, da bodo zahtevali, naj se v parlamentu glasuje o nezaupnici vladi, če do 18. maja ne bo dosežen dogovor z učitelji in zdravstvenimi delavci. Vlada pa ne more ustreči njihovim zahtevam.

Ni mogoče predvideti, kakšen odziv bi lahko dobil poziv na splošno stavko, niti tega, kako bo ravnala manj-

sinska vlada. Koalicija se je doslej lahko zanesla na 26 članov parlamenta iz vrst Solidarnosti za podporo njenim predlogom. Izguba njihovih glasov bi zagotovo povzročila vladi velike težave. Korenine razdora med Solidarnostjo in vlado ležijo v dejstvu, da se je vloga sindikata omejila na klasični položaj sindikalne organizacije. Vladni voditelji upajo, da bodo lahko ublazili razpoko in da bo stavkovni val kmalu ponehal, toda prihodnost njihove zveze je v veliki meri odvisna od tega, ali bodo vztrajali pri stavki in glasovanju o nezaupnici.

»Sindikati je postal radikalnejši. Kaj je naslednji korak. O tem bo verjetno odločil naslednji teden.« je dejala Bożena Wawrzewska, komentatorica casnika Rzeczpospolita.

TAJVAN / VSI NISO ZA ZDRUŽEVANJE S KITAJSKO

Vse več Tajvancev razmišlja o samostojnosti

Obstaja bojazen pred vojaško intervencijo »domovine«, ki je pri večini Tajvancev osvojevana

TAIPEH - Javno-mnenjske raziskave kažejo, da se je rekordno dvignila javna podpora za razglasitev neodvisnosti Tajvana in za opustitev uradnega cilja ponovne združitve s Kitajsko.

Neka tajvanska zasebna ustanova za raziskavo javnega mnenja je ugotovila, da bi se od vprašanih kar 23,7 odstotka strinjalo z neodvisnostjo Tajvana, 54,3 odstotka pa temu nasprotuje.

To je največja stopnja podpore neodvisnosti, odkar je ustanova začela

raziskovati javno mnenje na to temo v poznih osemdesetih letih. Prej se je odstotek gibal med dvanajst in šestnajst. Kot pravi direktor ustanove Ting Tin-Yu, so Tajvanci čedalje bolj pripravljeni odkrito povedati svoje politično mnenje po demokratičnih reformah, ki so se začele z razveljavitvijo vojne zakonodaje leta 1987.

Nacionalistična vlada, ki je bila leta 1949 porazena v kitajski državljanski vojni, močno nasprotuje gibanju za neodvisnost in se je zaobljubila, da bo nekega dne

znova združila Tajvan in Kitajsko. Vse do lanskega leta so disidente aretirali, ker so podpirali neodvisnost. Toda demokracija je omogočila, da je postalo gibanje za neodvisnost čedalje močnejše in separatistična Demokratska napredna stranka je bila precej uspešna pri parlamentarnih volitvah lanskega decembra.

Glede kitajske groznje, da bo okupirala Tajvan, ce ta razglasi neodvisnost, 55,3 odstotka anketiranih verjame, da bi Peking to obljubo uresničil, 20,7 odstotka pa

meni, da to ni mogoče.

Raziskava je bila opravljena po zgodovinskih pogovorih med Kitajsko in Tajvanom prejšnji mesec v Singapuru. To je bilo srečanje na najvišji ravni med starima nasprotnikoma od leta 1949. Domenili so se, da bodo ustanovili mehanizem za redna pogajanja o trgovini in drugih zadevah.

Toda celo po pogovori je 52,6 odstotka anketirancev dejalo, da je zanje kitajska vlada sovražna, medtem ko je 21,9 odstotka menilo drugace. Raziskava je tu-

di pokazala, da 41,3 odstotka vprašanih pričakuje, da bodo odnosi s Kitajsko ostali v naslednjih petih letih v temelu nespremenjeni, medtem ko jih 3,6 odstotka pričakuje, da bo Tajvan razglasil neodvisnost, 21,3 odstotka pa jih prevideva neke vrste ponovno združitve, morda v ohlapno federacijo. Samo 16 odstotkov vprašanih meni, da bodo odnosi ostali nespremenjeni se celih deset let, večina pa meni, da je nemogoče napovedati prihodnost za naslednjih trideset let. (Reuter)

BIH / OBRAČUNAVANJE V MUSLIMANSKEM VRHU

Kdo bo koga

Na Abdićevo sporočilo za javnost je ostro odgovorilo poveljstvo Vojske BiH - Je vpleten tudi Izetbegović?

ZEKHERIJAH SMAJIC

SARAJEVO - Besedni spori muslimanskih predstavnikov v bosanski vladi so v zadnjih dneh postali ostrejši kot kdajkoli doslej. Dolgo tleči ogenj se je razplamtel po nedolžnem sporočilu za javnost, s katerim je 10. maja Fikret Abdić od obeh strani zahteval, naj brezpogojno prenehata s spopadi. Abdić opozarja, da »naj-novejši spopadi grozijo, da bodo prerasli v odprto hrvaško-muslimansko vojno, ki bo imela katastrofalne posledice« in poudarja, da sta mirovni načrt podpisali obe strani, zato je namesto kritiziranja potrebno sprejeto rešitev izvajati, ne pa je krojiti s silo.

Zanimivo je, da je na sporocilo takoj ostro odgovoril glavni stab vojske BiH, ne pa državno predsedstvo.

V vojaškem sporočilu so 11. maja napisali, da »vojska BiH odločno zavrača Abdićeve obtožbe, da poskušajo z orožjem onemogočiti izvajanje mirovnega načrta«. Abdiću ocitajo, da ne upošteva, da so krivdo za spopade pripisali HVO celo mednarodni opazovalci, na koncu pa so ga »poučili«, da je popolnoma zgrešeno enačenje vojske BiH z muslimanskimi oboroženimi skupinami.

Sporočilo vojskega vrha oboroženih sil BiH so kot ekskluzivno novico objavili vsi mediji. Komen-

tator državnega radia je ocenil, da je Abdić v javnosti izstrelil obtožbe, ki bodo v najboljšem primeru izzvale presenečenje in negotovost, očitali pa so mu tudi, da že za več kot leto dni neupravičeno izostaja z dela.

Abdić je na napade odgovoril že naslednji dan in povedal, da se je istega dne več kot štiri ure po telefonu pogovarjal s predsednikom Izetbegovićem in predstavnikom bosanskih Hrvatov Bobanom. Rezultat telefonskega razgovora je skupna izjava Izetbegovića in Bobana o prekinitvi napadanja. Abdić trdi, da je javnosti pisal na temelju stališč, do katerih so se dokopali skupaj z omenjenima sogovornikoma, in da gre za navadno obračanje besed; zanika, da bi »vojsko BiH enačil z muslimansko oboroženo silo« in da bi v sporočilu za javnost »rehabilitiral radikalne tokove HVO, ki so začeli z agresijo na BiH«.

Abdić se na Muslimane obrača kot eden od njih, kot Musliman. Zakaj torej na njegov politični razglas reagira vojsko poveljstvo, in ne državni vrh, katerega član je Abdić? Na svetu ni vojske, kjer bi nižji častniki hodili po glavah višjih, in to javno - v državnih medijih. Do tega pa ni pri-

slo prvič. Izetbegović je v zadnjih tednih tujim novinarjem večkrat povedal, da je naloga vojakov bojevanje, in ne ukvarjanje s politiko, kar so večkrat očitali poveljujočemu generalu Haliloviću.

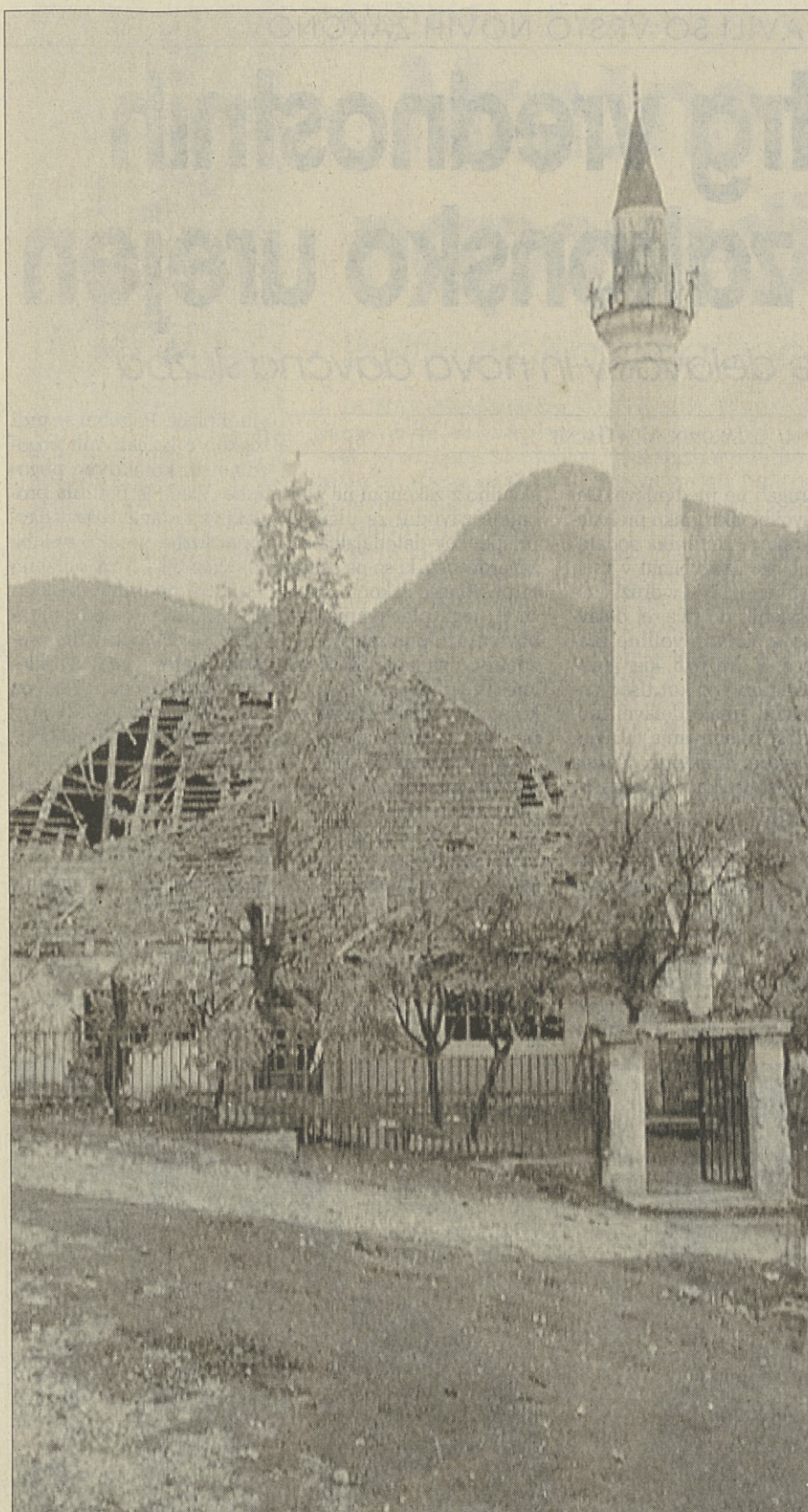
Epicenter potresa so torej odnosi Izetbegović - Abdić. Spor se je začel pred prvimi večstrankarskimi volitvami leta 1990, ko je Abdić prevzel ne-hvaležno vlogo pomirjevalca med Izetbegovićem in Zulfikarpasićem. Soustanovitelj Stranke demokratske akcije sta se sprla zaradi državnega predsedniškega mesta, čeprav se volitve se niso niti začele. Abdić pa je želel dobronamerno ohraniti zakon med dvema povsem nekompatibilnima osebama. Takrat je Izetbegović izgubil zaupanje v Abdića, ki pa je spoznal, da je Izetbegović karierist. Na prvem kongresu stranke se pred vojno je Abdić javno kritiziral vodstvo stranke in zahteval kadrovske čistke, vendar pa je bila Izetbegovićevega frakcija spet v premoci. Od takrat se Abdić odmika od politike in se posveča gospodarskim problemom države in s tem zavestno ali pa tudi ne tone vse globlje v nekakšno opozicijo znotraj stranke. Avgusta 1992 je na lastno pobudo

odšel v Veliko Kladuso, ni pa se odpovedal svojim političnim funkcijam. Z njegovim odhodom iz Sarajeva in z zamenjavo Stjepana Ključića je poleg trdne vezi s poveljujočim vojsko BiH v prvi plan v predsedstvu vstopil Ejup Ganić, ki mu pripisujejo ustanovitev Sandžak-Bosne.

Izetbegović je nasprotoval Abdiću tudi v Cazinski krajini, z Ljubijankcem v Bihacu in Veladžićem v Veliki Kladusi. Ni preveč znano, da je Abdić z njima že od samega začetka v ne-nenih sporih, Abdić pa je sam izjavil, da je »samozvane voditelje muslimanskega ljudstva postavil na trdna tla«.

Najnovejši dogodka nakazujejo, da je dokončni obračun pred vrati. Izetbegović verjetno ve, da ne more imeti večjega vpliva na Krajinske, kot ga ima Abdić, lahko pa vpliva na to, da se bodo Krajinski obrnili proti Abdiću, obenem pa podpirali Izetbegovićevo politično usmeritev.

Kot kaže, gre za končno porazdelitev oblasti na tistem delu BiH, ki bo ostal Muslimanom, vse pa spominja na poredne otroke, ki so jih s silo posedli za premajhno mizo in se zato med sabo bodejo z vilicami in drug drugemu kradejo hrano, na koncu pa vsi ostanejo lačni, ker so skoraj vso hrano raztresli.



Pred granatami niso varni niti kulturni spomeniki niti verska obeležja. V Žepi, mestecu na vzhodu Bosne in Hercegovine, so Srbi porušili tudi mošejo. (Foto: AP)

NOVICE

Hrvaška opazovalka v Gattu

ZENEVA - Na sestanku sveta predstavnikov Splošnega sporazuma o trgovini in tarifah (Gatt) v sredo so Hrvaško soglasno sprejeli kot opazovalko v tej mednarodni organizaciji. Hrvaski predstavnik v na uradu ZN v Ženevi Miomir Zizul pa je izrazil upanje, da bo Hrvaška kmalu postala polnopravna članica Gatta. Zizul je člane sveta tudi seznanil z gospodarskimi težavami Hraske, ki so nastale kot posledica vojne na tem območju. (STA, Hina)

Nato končal obisk v Albaniji

TIRANA - Delegacija Severnoatlantske zveze, ki jo je vodil general zveze Nato Skorfion, je v sredo končala tridnevni obisk v Albaniji, na katerem so se pogovarjali o morebitni priključitvi Albanije v to organizacijo. Skorfion, ki se je s svojimi kolegi seznanil z delovanjem vrhovnega poveljstva oboroženih sil Albanije, je novinarjem povedal, da pogajanja »potekajo v pravi smeri«, o podrobnostih pogajanj pa ni hotel govoriti. (STA, Hina)

Čmogorski premier v Rimu

RIM - Predsednik čmogorske vlade Milo Đukanović se je v četrtek mudil na neuradnem obisku v Italiji. S sogovorniki v Rimu je proučil program italijanske človekoljubne pomoči Crni Gori, ki se srečuje s problemom beguncev. V Crni Gori je trenutno 70 tisoč beguncev, kar pomeni 13 odstotkov celotnega prebivalstva. (STA, AFP)

Etnično čiščenje v Sandžaku

NOVI PAZAR - Muslimani iz Sandžaka vse pogostejše opozarjajo svetovno javnost na nasilje srbskih oblasti v pokrajini. Muslimanski nacionalni svet za Sandžak je v najnovejšem sporočilu za javnost zapisal, da so prebivalci pokrajine, predvsem njenega zahodnega dela, zadnje dni žrtve okrepljenega nasilja Srbov, etničnega čiščenja in umorov. Na tem območju so doslej ugrabili že več kot 140 Muslimanov, 42 pa je bilo ubitih. V čmogorskem delu Sandžaka pa naj bi etnično očistili 15 vasi. Že več kot 45 hiš je bilo na tem območju sezganih, med njimi ena mošeja, trdi Muslimanski nacionalni svet, hkrati pa izrazil nezadovoljstvo z dejavnostjo misije Kevsa, ki doslej ni iskala niti ene vasi v Sandžaku. (STA, Hina)

Ameriške mirovne sile najverjetneje na Kosovo

WASHINGTON - Tiskovna predstavnica Bele hiše Dee Myers, je sporočila, da je ES ZDA pozvala, naj poslije svoje enote v okviru mirovnih sil ZN na Kosovo. Predsednik Bill Clinton se sicer zavzema za preprečitev konflikta v tej pokrajini, vendar se ni sprejel dokončne odločitve, je dejala Myerseva. Clinton pa je v torek potrdil, da preučuje možnost, da bi ameriške vojske poslali v Makedonijo in tako preprečili širitev bosansko-hercegovskega konflikta. (STA, AFP)

HRVAŠKA IN SRBIJA / MED SPRTIMA STRANEMA

Vojna še traja, Hrvati in Srbi pa so se že začeli pogovarjati o ozemlju

Pogajajo se o zamenjavi ozemelj, vštevši severno Bosno

DONALD FORBES / REUTER

BEOGRAD - Zavrnitev mirovnega načrta za Bosno s strani bosanskih Srbov je pretrgala tajne priprave za normalizacijo odnosov med Srbijo in Hrvasko, se je v četrtek zvedelo iz političnih virov.

Zahodni diplomati menijo, da že nekaj časa potekajo pogovori o odnosih, ko se bo vojna končala, vključno s priznanjem Hraske kot neodvisne države s strani Jugoslavije. Uspeh pogovorov je odvisen od trgovanja z ozemljem, ki so ga osvojile srbske sile v Hravski in Bosni med vojnimi spopadi, ki so sledili odcepitvi dveh nekdanjih jugoslovanskih republik po letu 1991.

Bosanski Srbi ne želijo sprejeti mirovnega načrta, ki ga podpirajo ZN in po katerem bi bosanski Hrvati

prevzeli nadzor nad strateško pomembnim območjem v severni Bosni, ki je trenutno v srbskih rokah. Anonimni viri navajajo, da je zavrnitev bosanskih Srbov ustvarila težave v zahtevnih pogajanjih med Beogradom in Zagrebom.

Srbski predsednik Milošević, ki vodi vojno ekonomijo na robu poloma, neuspešno izvaja močan pritisk na bosanske Srbe, naj popustijo. Viri, ki so blizu jugoslovanskemu vodstvu, so povedali: »Jugoslavija in Hraska vodita resne pogovore o rešitvi nasprotij.« Po besedah beograjskega političnega analitika Branislava Miloševića potekajo pogovori večinoma v vilah v severni Srbiji. »S pogovori so

prisli že precej daleč,« je dodal. »Če bosanski Srbi ne bi zavrnili mirovnega načrta, bi se Milošević in Tudman že uradno srečala. Odločitev bosanskih Srbov je bila za oba zelo zaviralna.«

Po mirovnih pogovorih z mednarodnimi posredniki ta mesec v Atenah, na katerih je sodeloval tudi Milošević, je Tudman izrazil pričakovanje, da bo Jugoslavija »v bližnji prihodnosti« priznala Hraske v njenih mednarodno priznanih mejah. Dogovor med Hravti in Srbi, dvema največjima skupnostma v nekdanji Jugoslaviji, je bistven za mir v prihodnje. Uporniki Srbi so leta 1991 med vojno za neodvisnost

na Hravskem zasedli tretjino hrvaškega ozemlja. Vlada v Zagrebu se je zaobljubila, da bo to ozemlje vse-kakor povrnila, tudi s silo, če bo treba. »Pogajajo se o menjavi ozemelj, vključno s severno Bosno,« pravijo viri iz beograjskega vrha. »Toda hrvaška stran vztraja, naj bo to vprašanje del celotnega paketa, ki bi vključeval jugoslovansko priznanje Hraske v okviru njenih mednarodno priznanih mej.«

Srbski nacionalisti trde linije v jugozahodnem delu Hraske Krajini so leta 1991 razglasili neodvisnost. Vir iz beograjskega vodstva pravi, da so bili pogovori v Zagrebu že čisto blizu dogovoru o priznanju

Hraske s skoraj avtonomno srbsko Krajino znotraj njenih meja. Seveda pa se zdalec ni gotovo, ali bo vodstvo krajinskih Srbov sprejelo tak predlog. Josip Manolić, vodja hrvaškega državnega komiteja za normalizacijo odnosov s Srbijo, je potrdil, da potekajo intenzivni pogovori, zanimal pa je, da bi bila predmet pogovorov menjava ozemelj. Dejal je, da je povezava med priznanjem Hraske in krajinsko avtonomijo, da pa so trenutno na mizi tudi novi predlogi.

Eden izmed visokih hrvaških predstavnikov, ki ni želel biti imenovan, je dejal: »Pogajanja s Srbi so že zelo daleč. Doslej ni bil še v ničemer dosežen dokončni dogovor, čeprav so Srbi dali nekaj ponudb za menjavo ozemelj.«

TURČIJA / TRETJI KROG PREDSEDNIŠKIH VOLITEV

Demirel bo verjetno izvoljen z navadno večino, kar krepi opozicijske stranke

ANKARA - Premiera Sulejmana Demirela bo v nede-

ležo turski parlament v tretjem krogu izvolil za novega predsednika države. Po drugem krogu volitev, ki je bil v sredo in v katerem je bilo treba dobiti dvotretjinsko večino, je Demirel dobil 235 glasov pred svojim glavnim nasprotnikom Kamranom Inanom, članom Stranke matere domovine, katere ustanovitelj je bil 17. aprila umrl Turgut Özal.

Podpredsednik vlade Erdal Inonu, je v sredo izjavil, »da Demirelu za izvolitev zadošča 226 glasov. Vsekakor pa se bo moral spoprijeti s precej glasno opozicijo«.

YURTASAY MIHCIOGLU / AFP

Opozicijo, na katero se sklicuje Inonu, že od začetka vodi Mesut Jilmaz, vodja Stranke matere domovine, ki je največja stranka v opoziciji. Ta obtožuje Demirela, »da ima ambicijo vladati državi iz predsedniške palače, ne da bi bil neposredno odgovoren, ko bo enkrat izvoljen, ker je mesto predsednika republike že po ustavi simbolno«. Yilmaz ocita Demirelu, Stranki prosperitete in Republikanski ljudski stranki, da se niso posvetovali s člani parlamenta pred napovedjo pred-

sedniške kandidature. Prej je takšno kritiko naslovil prav Demirel na Turguta Özala in s svojo stranko predsedniške volitve bojkotiral.

V Ankari opazovalci že ugibajo o Demirelovi strategiji, če bo zares izvoljen za predsednika. Kot menijo poznavalci, lahko izbira med formulo predsednika Özala, ki si je predsednika vlade moral zbrati »na ukaz«, in med povsem simbolno funkcijo predsednika. Parlament mora izvoliti novega predsednika po največ starih krogih glasovanja in pred 27. majem, da se izogne razpustitvi in predčasnim volitvam.

SRBIJA / PRIMANJKOVANJE ZDRAVIL

Sankcije so potisnile srbsko zdravstvo za sto let nazaj

Zdravstveno stanje Srbov se je strahovito poslabšalo

RADMILA LALIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - V ZR Jugoslovanski zaradi sankcij in blokade opuščajo skoraj vse metode visoko specializiranega medicinskega zdravljenja. Otroci s srčnimi napakami umirajo, ker ni pogoj za operacije, operacijskih dvoran pozimi ne ogrevajo, vrste bolnikov, ki čakajo na presaditev ledvic, pa so vse daljše. Nekateri umirajo, drugim pa se vse bolj blizu konca življenja.

Taksen je trenutni položaj v zdravstvu ZR Jugoslavije, kot so ga prikazali novinarjem na današnji tiskovni konferenci, ki jo je organiziralo Zvezno ministrstvo za delo, zdravstvo in socialno politiko. Nevrokirurški se lotevajo najbolj zapletenih operacij brez rentgenskih slik, medtem ko so klinike za nalezljive bolezni polne bolnikov, ki so se zastupili s krvjo, ker niso poprej opravili testa za hepatitis.

Ze več mesecev ni mogoče v ZR Jugoslaviji izvajati niti običajne zdravstvene zaštite, bolnike na psihiatriji pa zaradi pomanjkanja zdravil za pomiritev znova privezujejo in zdravijo z elektrošoki.

Njihova smrtnost strahotno narasla. Bolnikov, ki zaradi alergije ne smejo dobiti penicilina, ne morejo zdraviti z ničimer, ker antibiotikov preprosto ni, so povedali na današnji tiskovni konferenci.

Po besedah zveznega ministra za zdravstvo

Veliborja Popovića je jugoslovansko zdravstvo v 90 odstotkih odvisno od uvoza. Čeprav Resolucija 820 ZN ni predvidela sankcioniranja človekoljubne pomoči, je položaj v praksi povsem drugačen.

Na onkološkem institutu v Beogradu ni niti najosnovnejših citostatikov. Čeprav so se pred tremi meseci vplačali pol milijona dolarjev za uvoz zdravil, teh sredstev banka v Londonu noče sprostiti, poroča gradivo oddelka za tisk Zveznega ministrstva za zunanje zadeve o vplivu sankcij na zdravstvo, ki

so ga razdelili novinarjem. Na kardioloških oddelkih po Srbiji je umrlo 41 otrok zato, ker zdravniki niso mogli operirati. Kot odgovor na vse pozive jugoslovanskih zdravnikov je komite za sankcije VS ZN že leta 1992 uvedel sankcije za uvoz surovin za zdravila, čes da so jugoslovanske tovarne zdravila izvažale v Slovenijo. Kasneje so ugotovili, da je neko majhno zasebno podjetje iz Beograda opravilo transakcije z zdravili s podobnim podjetjem v Mariboru. V Jugoslaviji že mesece primanjkuje vr-

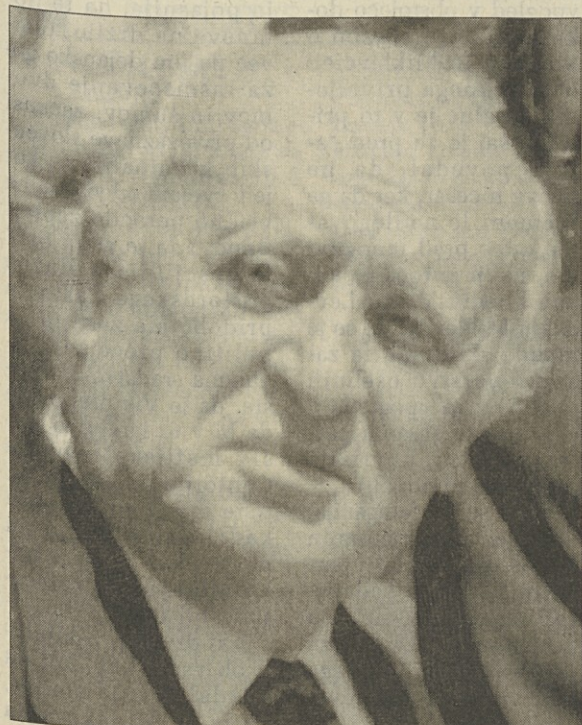
ste zdravil za osnovno zdravstveno varstvo. Ni mogoče dobiti zdravil za srčne bolnike, za obolenje z rakastimi boleznimi, ni antibiotikov, psihosedativov, antidepresivov, zdravil, ki preprečujejo zavrnitev presajenih organov, v bolnišnicah pa primanjkuje sanitetnega materiala, sredstev za zdravljenje soka in intenzivno nego.

Jugoslovanski zdravniki že objavljajo prve rezultate sankcij, ki kažejo hudo poslabšanje zdravstvenega stanja prebivalstva. Kot primer je naveden tudi bolnik, ki je imel v Loznici (mestu na meji med Srbijo in BiH) dva dni epileptični napad samo zaradi pomanjkanja intravenoznih antiepileptikov. Število tistih, ki so v Beogradu zboleli za tuberkulozo, se je v letu dni povečalo za 68 primerov. V enem od centrov za dializo, kjer so bili prisiljeni 15 ledvičnim bolnikom dializo omejiti s potrebnih treh terapij na dve terapiji tedensko, so umrli štirje bolniki. Narasla tudi epidemija hepatitisa, črevesnih in drugih nalezljivih bolezni.

Vsi ti podatki so zapisani v gradivu oddelka za tisk in informiranje Zveznega ministrstva za zunanje zadeve, ki so ga danes razdelili novinarjem. Hkrati so tudi poudarili, da je treba zaradi Resolucije 820 VS ZN pričakovati se veliko težji položaj v zdravstvu od opisanega.



Sankcije občutijo v beograjskih porodnišnicah (Foto: MERLIN)



Sulejman Demirel

SEJA VLADE / PRIPRAVILI SO VRSTO NOVIH ZAKONOV

Slovenski trg vrednostnih papirjev bo zakonsko urejen

V kratkem soupravljanje delavcev in nova davčna služba

LJUBLJANA - Vlada je na včerajšnji seji med drugim potrdila tudi predlog za izdajo zakona o trgu vrednostnih papirjev z osnutkom. Kot je na novinarski konferenci pojasnil predstavnik ministrstva za finance Drago Kolman, ta zakon zagotavlja varnost malim investitorjem in obsega paket sistemskih zakonov, ki bodo imeli pomembne posledice na finančnem področju. Za zdaj se osnutek zakona nanaša na ureditev trga kapitala v razvitem svetu in upošteva resitve, ki so predpisane v smernicah Evropske skupnosti. V zakonu je natančno opredeljena javna ponudba vrednostnih papirjev, ki jih bodo lahko izdajale pooblašene borzno-posredniške hiše in banke - to bodo morale na novo pridobiti licence in za svoje delovanje zagotoviti z zakonom določeno višino ustano- vnega kapitala. Na borzi bodo lahko z vrednostnimi papirji poslovali le člani borze, ki so hkrati tudi njeni delničarji, izdajateljji vrednostnih papirjev pa bodo morali izdati poseben prospekt, v katerem bodo objavljene vse pomembne informacije, ki bodo v pomoč morebitnim investitorjem. Zakon uvaja tudi klirsko in depo hišo, ki bo skrbela za hrambo vrednostnih papirjev, njihovo postopno dematerializacijo in pravočasno poravnavo

ALENKA L. JAKOMIN, MIJA GACNIK

vseh borznih transakcij. Za stabilnost in razvoj trga kapitala bo skrbela komisija za vrednostne papirje, samostojna in neodvisna ustanova, sestavljena iz strokovnjakov, predstavnikov vlade in Banke Slovenije, odgovorna pa bo državnemu zboru.

Vlada je obravnavala tudi predlog zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Kot je dejala Jozica Puhar, je zakon v zadnji fazi pred obravnavo v državnem zboru. Med novostmi, ki so jih vnesli v predlog, je tudi razširitev veljavnosti zakona na sodelovanje delavcev, zaposlenih v zadrugi, pri upravljanju zadruga, kar zakon o za-

drugah ne predvideva. Delavci bi tako lahko prek delavskega zaupnika sodelovali pri upravljanju v vseh primerih, ko je v družbi zaposlenih več kot tisoč delavcev, imajo delavci možnost imenovanja t. i. delavskega direktorja, svojega predstavnika v upravnem odboru.

Vlada je obravnavala tudi predlog za izdajo zakona o poračunavanju obveznosti republike do Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje z osnutkom. Gre za plačilo prispevkov republike, ki jih določene skupine zavarovancev

skladno z zakonom ne plačujejo zavodu; za plačilo prispevkov delodajalca za zavarovance, ki so na osnovi posebnega zakona oproščeni tega plačevanja; za obveznosti, prevzete ob razdelitvi nekdanje SFRJ; in znesek za rekreacijo upoko-jencev. Jozica Puhar je predstavila tudi vizijo reševanja problematike plač v javnem sektorju. Kratkoročno nameravajo urediti razmerja med najnižjimi in najvišjimi plačami, tako da so vse, ki se financirajo iz proračuna, urejene z enim zakonom. Dolgoročno je treba sprejeti zakon o javnih uslužbenih, v katerem bi poleg položaja omenjenih uslužbencev uredili

tudi plače. Potrebni so tudi zakon o kolektivnih pogodbah in kolektivne pogodbe. Vlada je potrdila projekt vzpostavitve nove davčne službe, predlog uredbe o Agenciji RS za sanacijo bank in hranilnic in sklep o merilih za dajanje državnih garancij pravnim osebam v letošnjem letu. Sklenila je, da se cene za odvoz in odlaganje odpadkov v Mariborju povišajo za 10,9 odstotka.

Vlada je za zaprtimi vrati razpravljala tudi o aktualnih vprašanjih glede določitve meje s Hrvaško. Kompetenčni spor obrambnega ministrstva z ministrstvom za okolje in prostor pa je vlada umaknila z dnevnega reda in odločila, da se ministra uskladijo do naslednje seje.



Jozica Puhar: Zakon o soupravljanju prehaja v sklepno fazo (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

SEJA KOMISIJE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Potrjeni kandidati za ustavne sodnike

Del opozicije je proti - Kandidati za svet RTV

LJUBLJANA - Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je na svoji včerajšnji seji razpravljala tudi o predlogu predsednika republike Milana Kucana, da državni zbor na svoji naslednji seji izvoli tri manjkajoče ustavne sodnike. Kucan je predlagal Franca Testena, Lojzeta Udetu in Bostjana M. Zupancica. S kandidati so člani Kviza tudi soglasali. Uvodoma se je zapletlo pri pojasnjevanju, zakaj je bilo treba na ta predlog kakati - kot je dejal poslanec SLS Janez Podobnik - skoraj 16 mesecev, in koga je predsednik države konzultiral, preden je predlagal omenjene kandidata. Zgodbo o predlaganih in nato zavrnjenih kandidatih za ustavne sodnike, sta pojasnila nekdanji član predsedstva Ivan Oman in sedanjí namestnik generalnega sekre-

tarja urada predsednika republike Martin Cerkenik. Prvi je dejal, da ga je predsedstvo osebno pooblastilo, da pridobi soglasje takratnega Demosa. To mu je tudi uspelo, vendar poslanci kasneje niso spoštovali strankarske discipline in niso potrdili vseh strankarsko dogovorjenih kandidatov. Cerkenik je povedal, da se je zapletlo tudi pri drugem poskusu, medtem pa so se blizale volitve. Zato so vse preložili na kasnejši čas. Cerkenik je dodal, da je predsednik države prejel skupno devetnajst predlogov za omenjena tri mesta ustavnih sodnikov. Člani Kviza iz vrst opozicije so zanimali, da so bili o tem obveščeni. V zvezi s tem velja omeniti le dejstvo, da ob kandidaturi Franca Testena in Bostjana M. Zupancica včeraj ni bilo slišati nikakršnih pri-

pomb, bile pa so glede kandidature Lojzeta Udetu. Njegovi kandidaturi sta nasprotovala zlasti predstavnika Zelenih in Samostojne poslanske skupine, pridružil pa sta se jima tudi oba predstavnika SLS. V nadaljevanju seje so člani Kviza soglasno predlagali razrešitev starih dotedanjih članov sveta RTV: Vlaste Jalusič, Blaža Zeleznika, Matjaža Albrehta in Jozeta Zupancica. Državnemu zboru bodo v izvolitve predlagali nadomestne člane, in sicer Daret Milica, ki ga predlaga koordinacija novinarskih sindikatov RTV Slovenija; Ota Vilicnika, ki ga predlaga Samostojna poslanska skupina; Andreja Lenarčica, ki ga predlaga Slovenska nacionalna stranka; in Marjan Novak, ki jo predlaga SKD. S kandidaturu Dimitrija Rupla niso soglasali. (I. M.)

PREDLOG ZAKONA O GOZDOVIH

Nujno je večje varstvo gozdov

Odprto je še vprašanje vlek ter varstva ogroženih vrst divjadi

IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - Na peti seji odbora državnega zbora za kmetijstvo in gozdarstvo so obravnavali predlog zakona o gozdovih. Gre za zakon, ki ga je pred enim mesecem potrdila vlada. Ivan Oman (Krsčanski demokrati) in Franc Zagožen (Slovenska ljudska stranka) sta menila, da je novi zakon preveč rigorozen, ko gre za pripravo vlak. »Priprava vlak ni poseg v gozd, ne glede na to, kakšna je mehanizacija,« je dejal Oman, Zagožen pa je dodal, da naj bi trasa za vlak tako kot doslej izdelal revirni logar, ki bi si prizadeval za čim manjši poseg v gozd, vlak pa bi se vedno opravljal buldo-

zer. Težave pri novem zakonu o gozdovih se pojavljajo tudi zato, ker ni sprejeta sicer nujno potrebna zakonodaja na področju lovstva. Ta zakon naj bi posebej obravnaval ukrepe za ohranitev ogroženih vrst divjadi oziroma prosto živečih zivalskih vrst, pri čemer bi morali paziti na ravnotežje med divjadjo in okoljem.

O financiranju obrambe pred točo so dejali, da proračun zanjo namenja premalo denarja (le 84 milijonov tolarjev), saj bi bilo po programu izvedbe operativne obrambe pred točo v letu 1993 potrebnih vsaj 144 milijonov tolarjev.

SPOROČILO OBRAMBNEGA MINISTRSTVA / VOJAŠKA STANOVANJA

Spor o pristojsnostih

V dnevnem časopisju (Delo, Republika in Dnevnik, 11. maja 1993) so bili objavljeni članki, v katerih se ministrstvu za obrambo očita nezakonito izvajanje privatizacije vojskih stanovanj. Ministrstvo za obrambo je ugotovilo poskuse zlorab pri privatizaciji vojskih stanovanj. O tem smo javnost že obvestili (Delo, 1. aprila 1993, str. 3). Zato je ministrstvo ponovno proučilo pravni temelj glede možnosti, da bivši imetnik stanovanjske pravice in ni državljani Republike Slovenije, prenese pravico do odkupa svojega oziroma družinskega člana, ki pa je državljani Republike Slovenije, ter glede izpolnjevanja pogojev prejšnjega imetnika stanovanjske pravice in njegovega družinskega člana, za katerega poda pisno privolitve v smislu 128. in 148. člena stanovanjskega zakona. Po mnenju ministrstva za obrambo določba 117. člena stanovanjskega zakona ne omogoča, da bi tuj državljani prenesli pravico na

oziroma družinskega člana, državljan Republike Slovenije, dokler ne bo vprašanje pridobivanja stvarnih pravic uredil zakon. Zato velja načelo, da nihče ne more prenasati na drugega nekaj, česar sam nima. Če imetnik stanovanjske pravice privoli, da njegov oziroma sorodnik odkupi vojaško stanovanje, potem mora tudi oziroma družinski član izpolnjevati enake pogoje kot imetnik stanovanjske pravice za odkup po ugodnosti iz 117. člena stanovanjskega zakona, saj bi v nasprotnem primeru obsli zakonske določbe. Minister Jazbinšek je pri vladi Republike Slovenije na podlagi 8. člena zakona o vladi sprožil »kompetenčni spor«. Meni, da spada privatizacija vojskih stanovanj v njegovo delovno področje. Zato naj bi moral minister za obrambo pred pričetkom izvajanja kakršnihkoli ukrepov, ki so drugični od tolmačenja stanovanjskega zakona ministrstva za okolje, pridobiti soglasje Jazbinskega.

Taki postopki pomenijo svojevrstno uzurpacijo pristojsnosti tolmačenja zakona in izvajanja privatizacije stanovanj. Niti iz stanovanjskega zakona ali kakršnegakoli drugega predpisa namreč ni razvidno, da je izvajanje privatizacije stanovanj v pristojnosti ali delovnem področju ministra za okolje in prostor. Vlada Republike Slovenije je z uredbo o izvedbi privatizacije stanovanjskih hiš in stanovanj, prevzetih od organov in organizacij nekdanje SFRJ in JLA, v 3. členu za to izrecno pooblastila Ministrstvo za obrambo, zato o kakšnem kompetenčnem sporu na podlagi 8. člena zakona o vladi ne more biti govora, ker je bila pristojsnost že določena. Obvezno razlago zakonskih določb daje državni zbor, in ne ministrstvo za okolje in prostor, ki si to pristojsnost enostavno prisvaja. Ministrstvo za obrambo pa bo tudi v prihodnje izvajalo privatizacijo vojskih stanovanj na osnovi omenjene uredbe in stanovanjskega zakona.

NOČNO NADALJEVANJE KOMISIJE ZA NADZOR NAD DELOM VIS

Noč dolgih (poslanskih) prepričevanj...

Zakaj Brejc ne zaupa Kozincu in Miklavčiču - Iskanje novih dokumentov - Tožilec ni dovolil vpogleda

IVANKA MIHELČIČ

Sirše ne bo odstopil

LJUBLJANA - Kot smo včeraj že poročali, so člani komisije za nadzor nad zakonitostjo dela varnostnih in obveščevalnih služb po dobrih dveh urah dela sejo zaprli za javnost in sicer v trenutku, ko naj bi nekdanji predstojnik Visa Miha Brejc moral pojasniti članom komisije, zakaj ni želel predati zapupnega gradiva o Hitu in Casinu nobenemu posamezniku temveč le parlamentarni komisiji. France Bucar ga je takrat, naj spomnemo, javno vendarle pobaral, da v bistvu ne bo odkril nič novega, saj sta imeni sedanjega direktorja Visa Janeza Sirseta in pravosodnega ministra Miha Kozinca tako ali tako že prisli v javnost, toda Brejc je vztrajal in so člani komisije na to izglasovali, da bodo sejo nadaljevali za zaprtimi vrati.

Vista d.o.o.

Tako se je tudi zgodilo. Iz vsega, kar smo po tem uspeli izvedeti, pa bi lahko rekli, da se je po tem tudi veliko dogajalo in sicer ne le v poslojpu slovenskega parlamenta, temveč tudi v prostorih Visa, ki se vedno domuje v poslojpu ministrstva za notranje zadeve.

Kot navajajo naši viri, je na zaprti seji Brejc najprej pojasnil, da dokumente ni predal ne Sirsetu, kot svojememu nasledniku, ne Kozincu kot pravosodnemu ministru in članu vladne trojke zadolžene za nadzor nad delom Visa, ne temeljnemu tožniku Tomazu Miklavčiču. Prve-mu zato ne, ker je iz iz-selddkov visovih operativcev menda bilo mogoče utemeljeno sumiti, da v njegovem primeru gre za korupcijo, drugim dvema pa tudi ni mogel predati nicesar, čes da sta bila sodelavca udbe. Sirsetovo krivdo je menda bilo mogoče

razbrati iz nekega telefonskega pogovora dveh sodelavcev Hita o tem, kako naj mu nakazujejo denar v tujino in sicer prek podjetja Vista, d.o.o., katerega je Sirse solastnik. Ugovarjanje nekaterih članov komisije, da mu je to bilo lahko tudi podtaknjeno, za nameček pa da se v zgodbi o nakazovanju denarja sploh ne ome-nja Sirsetovo ime, tem-več le podjetje Vista, pa je menda povzročilo »dvigovanje temperatu-re« med navzočimi. Na-daljevalo se je z obto-zbami na račun Kozinca in Miklavčica, na kar

jim je Brejc predlagal, naj od Visa zahtevajo dokumente iz katerih je razvidna njuna povezanost z nekdanjo udbo in kateri opravičujejo Brejcevo dvom in nezaupa-nje.

Odhod na VIS

France Bucar je napisal zahtevek Visu, pet-clanska delegacija (Igor Bavcar, Jože Pucnik, Gabrijel Berlic, Alojz Metelko in Jozef Kopse) pa je ob 19. uri s tem odko-rakala nekaj ulic stran in v prostorih notranje-ga ministrstva na to pre-bila dobre stiri ure. »Družbo« so jim delali notranji minister Ivo Bi-zjak, generalni sekretar vlade Mirko Bandelj, pa Kozinc, Sirse in Miklav-čič. Med tem časom so novinarji postopali pred parlamentarno sobo, v njej pa so se dolgocasil preostali člani parla-mentarne komisije, in tudi na glas bentili, za-kaj v vsej parlamentarni stavbi ni vsaj igralnih kart, saj bi jim z igra-njem taroka, čas hitreje mineval.

Na sedežu Visa pa je Sirse nasprotoval, da poslancem omogoči vpogled v obstoječo do-kumentacijo službe o Kozincu in Miklavčiču brez njunega privolje-nja. Kozinc je v to pri-volil, saj je že pred časom povedal, da ne skriva nicesar, ker da ga bremeni le nadlegova-nje udbe pred mnogimi leti, naj ji poroča o svo-jem klientu Vinku Lev-stiku. Miklavčič pa se je menda skliceval na zakon o varstvu osebnih podatkov in vpogleda v dokumente članom parla-mentarne komisije preprosto ni dovolil.

Nato se je delegacija, okrepljena s Sirsetom in Kozincem, vrnila v parlament, kjer so nadalje-vali sejo do pol enih po-noci. Cas so izrabili za prebiranje prinesenega gradiva in za zasliševa-nje Kozinca, ki naj bi ga, kot so dejali nekate-

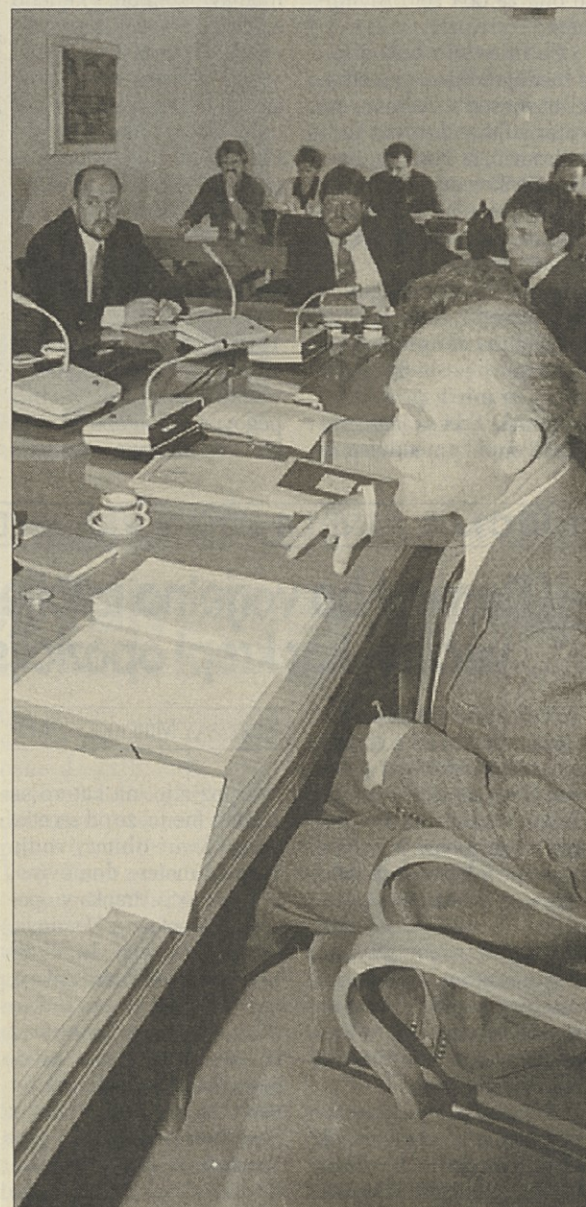
ri, pravzaprav pripeljali do tega, da bi navseza-dnje vladi ponudil svoj odstop. Glede Sirseta pa naj bi predlagali tožil-stvu, da napiše obtožni-co.

Po nekaterih virih so sejo zaključili z glasova-njem, s katerim so (8 proti 5) sprejeli Brejce-vo razlago, zakaj ni pre-dal gradivo Kozincu, po drugih virih pa tega gla-sovanja sploh ni bilo. Dogovorili so se se, da sejo nadaljujejo v pone-deljek se naprej za zaprti-mi vrati, uradnih izjav pa da do takrat javnosti ne bodo posredovali.

Dvomi in sumi

Sicer so mnenja o do-gajanjih na tej zaprti seji včeraj bila močno delje-na. Pozicijske stranke so prepričane, da je v oza-dju vsega le igra demo-kratov, kar naj bi bilo razvidno tudi iz dejstva, da je Bucar sklical sejo v času, ko sta dva člana komisije (Zlobec, Pahor) bila v Strasbourgu na seji evropskega parla-menta, Bucar pa da se je temu pomembnemu do-godku, kot član delega-cije, vendarle izognil. Z druge strani pa prihaja-jo pojasnila, da te dom-neve ne držijo, tem-več da jim dejansko gre za rasciscivanje dvo-mov in sumov, začeni od prve zaznave sloven-skih kriminalistov, kot je v svojem odgovoru na vladno poročilo zapisal Brejc, »da je stara SDV iz posojilniške službe portorškega Casinaja pridobivala zase in za politiko precejšnja finančna sredstva«, do ti-ste, da je Vis prepričala da bi v to igralnico pri-sla mafijska družina Contorno Salvatore, in tiste o »sumu, da stari kadri pridobivajo na moči«, kar da se je po-kazalo tudi ob prislu-skovalni aferi.

Kaj drugega zaključiti ob vsem tem, kot da »nadaljevanje sledi«, pa je ta hip skorajda nemogoče.



Bucarjeva komisija brez Pahorja in Zlobca (Foto: TRIO)



KOROŠKA / SLOVENSKA MANJŠINA

Različna tolmačenja Venceljevih izjav

Predsednika NSKS in ZSO za Republiko zavzela stališče

CELOVEC - Predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, Matevz Grilc in Marjan Sturm, sta napoved slovenskega državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu Petra Vencelja, čes da bo Slovenija v bodoče bolj podpirala kulturno-prosvetno dejavnost, hkrati pa zmanjšala dotacije za politične organizacije koroških Slovencev, dokaj različno komentirala.

Matevz Grilc je v pogovoru za Republiko dejal, da je po sestanku slovenskih organizacij v Venceljom v sredo popoldne na generalnem konzulatu v Celovcu jasno, da si Slovenija nujno želi skupno zastopstvo, s katerim se lahko kompetentno pogovarja o vseh zadevah, tudi glede financ. Pozicijo Slovenije - tako predsednik NSKS - pa je v neki meri razumeti tudi kot pritisk na politične organizacije koroških Slovencev, da končno ustanovijo tako skupno zastopstvo. »Osebnostno se cutim potrpenje pri zavzemanju za skupno zastopstvo koroških Slovencev«, je dodal Grilc ter pri tem poudaril, da bi tako pluralistično sestavljeno zastopstvo moralo enotno nastopiti na zunaj.

Grilc je razgovor z državnim sekretarjem

dalje tolmačil v to smer, »da Slovenija ni pripravljena podpirati politike takoiimenovane multikulturalnosti in nekega nadomeščanja narodne identitete s to multikulturalnostjo« ter temu se dodal, da gre to zadržanje Slovenije v prvi vrsti v smer Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Marjan Sturm pa je v pogovoru za nas list dejal, da »Vencelj odpira pri Zvezi slovenskih organizacij odprta vrata«, saj se je ZSO »veskozi zavzela za koordinacijo vseh političnih faktorjev na Koroškem.« To je in bo tudi v bodočnosti nacelo politike ZSO. Od NSKS pa Sturm pričakuje, da bo tudi ta organizacija pristala na razgovoru v sredo opozoril na to, da je Slovenija, »kadar je ocenjevala koroške razmere iz centralne slovenske optike, vedno zgrešila in da je to vedno slo na račun substance slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem - tako leta 1920 kot leta 1945«. Zato kot predsednik ZSO upa, da nova slovenska oblast »te napake ne bo več naredila«.

Glede zadržanja Slovenije pa je Sturm dejal, da je državnega sekretarja na razgovoru v sredo opozoril na to, da je Slovenija, »kadar je ocenjevala koroške razmere iz centralne slovenske optike, vedno zgrešila in da je to vedno slo na račun substance slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem - tako leta 1920 kot leta 1945«. Zato kot predsednik ZSO upa, da nova slovenska oblast »te napake ne bo več naredila«.

IVAN LUKAN

V zvezi s tekočo pravico o multikulturalnosti je Sturm poudaril, da je ZSO »subjekt, ki deluje v avstrijskih političnih razmerah in za to tudi sama določa svojo politično koncepcijo«. Glede napovedi Vencelja, da bo Slovenija zmanjšala višino finančne podpore političnim strukturam koroških Slovencev pa je predsednik ZSO napovedal konkreten odgovor tedaj,

ko bo zano, kakšno vsoto namerava Slovenija dati Zvezi slovenskih organizacij.

Kot je Republika včeraj kot edini slovenski dnevnik poročala, je državni sekretar Vencelj v sredo po pogovoru s predstavnikami koroških Slovencev napovedal, da bo Slovenija po lastni presoji razporedila podporni sredstva slovenskim organizacijam, ker se le-te ne morejo spozumeti na skupen predlog.

CELOVEC / GOSTOVANJE

Navdušili gledališki bizeri iz Slovenije

Koreodrama in Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana sta v sredo s koprodukcijo »Prihajajo« navdušila koroške gledalce. Na sporedu sta bili dve predstavi v celovškem gledališču Felsentheater, katero je že večkrat bilo prizorišče izrednih biserov koroške kulturne scene.

Osnova igre je drama Eugena Ionesca, ki v dramati »Stoli« prikazuje ostarele zakonski par, ki caka na vse svoje dedice, ki pa ne »prihajajo«. Stoli ostanejo prazni, umirata v

praznini, v nič, nesmisel. Režiser Damir Zlatar Frey je to praznino spremenil v sijajno, grozljivo, očarljivo prizorišče, kjer dozvljata dva od sveta razočarana človeka dramo umiranja.

Levji delež uspešne prestave nosijo igralci, na celu dostojno ostarele Stefke Drolceve in močnega igralca Pavla Ravnohriha. Veliko priznanje je treba izreči SPZ v Celovcu, da posreduje koroškim Slovincem tudi take zaklade slovenske ustvarjalnosti.

Prvi uradni obisk v državi Izrael

IVAN LUKAN

DUNAJ - Avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky bo od 8. do 11. junija letos obiskal Izrael. Kanclerjevo potovanje je prvi uradni obisk nekega avstrijskega kanclerja v državi Izrael v celotni zgodovini avstrijsko-izraelskih odnosov.

Na sporedu uradnega obiska je srečanje avstrijskega kanclerja z ministrskim predsednikom Rabinom, zunanjim ministrom Peresom ter novo izvoljenim predsednikom Weizmanom. Vranitzky se bo z najvišjimi izraelskimi politikami sestel v Tel Avivu kot tudi v Jeruzalemu.

Kot je urad zveznega kanclerja se sporočil, bo Vranitzky v okviru svojega obiska v Izraelu obiskal tudi spominsko mesto Yad Vashem, ki je opomin na žrtve holocausta.

Avstrijsko-izraelski odnosi so bili predvsem v času, ko je bil Waldheim predsednik Avstrije, močno moteni.

AVSTRIJA / GOSPODARSTVO

Mračne napovedi

Politiki proti dramatizaciji

DUNAJ - Gospodarska recesija je zajela ves svet, je socasna, izredno težka ter slična krizi, kot jo je svet doživel v 30-tih letih tega stoletja. Avstriji sicer gre malo bolje kot drugim državam, toda tudi zanjo ni vzroka za poseben optimizem.

To so bile glavne izpovedi prognoz, ki jih je bilo slišati na mednarodnem simpoziju »Avstrija - vzorci primer v Evropi?«, katerega so sredi tega tedna na Dunaju priredili Državna banka, Bank-Austria in Avstrijska radio-televizija (ORF).

Svicaški strokovnjak na področju gospodarskih ved je v okviru simpozija svaril pred visoko stopnjo brezposelnosti ter dejal, da je pričakovati nov tehnološki sunk, ki bo uničil ogromno število delovnih mest ne samo v Evropi, marveč po celem svetu. Napovedal pa je tudi izumiranje »tipa klasičnega delavca« ze v prihodnjih 10 do 20 letih.

Avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky, ki je prav tako referiral na simpoziju, je pesimističnim prognozam svicaškega znanstvenika ugovarjal. Dejaj je, da bi se gospodarska kriza iz 30-letih ponovila samo tedaj, ce politiki ne bi

ukrepali. Temu pa ni tako.

Mračnim prognozam so ugovarjali tudi drugi vidni avstrijski politiki in gospodarstveniki. Tako sta zvezni minister za gospodarstvo Schüssler kot tudi minister za socialane zadeve Hesounv okviru »okroglice« v sredo zvečer na avstrijski televiziji menila, da je nakazana slika prevec pesimistična ter da se sedanja gospodarska kriza ne da primerjati s položajem gospodarstva v 30-tih letih.

Hesoun je ob tej priliki zavzel stališče tudi do sedanje krize v vladni koalicii med socialdemokrati in ljudsko stranko. Menil je, da postanejo v težkih casih razlike med partnerji seveda bolj očividne, hkrati pa poudaril, da kljub temu ne racuna z razpadom koalicii in s predcasnimi volitvami.

Kot smo v zadnjih dneh poročali, je ljudska stranka na celu s predsednikom Busekom socialdemokratski večini v vladi zagrozila z možnostjo predcasnih volitev, ce le-ta ne bo ugodila nekatrim njihovim zahtevam na področju gospodarske politike. Konkretno se je ÖVP izrekla proti nadaljnjemu subvencioniranju državne industrije.

NOVICE

Koalicijski kompromis pri novem zakonu o tobaku

DUNAJ - V koalicijskih pogajanjih je prislo do kompromisa gelde močno osporavanega predloga za zakon o tobaku, ki ga je izdelal socialdemokratski minister za zdravstvo Michael Ausserwinkler. Njegov zakonski osnutek je predvideval popolno prepoved reklame za tobacne izdelke (do leta 1997), široko zascito za nekadilce z ostrimi kazenskimi dolocili v primeru neupoštevanja ter omejitve pri količini nikotina in škodljivih snovi v cigaretah. Ausserwinklerjevi predlogi so - kot smo večkrat poročali - naleteli na ostro kritiko s strani tabacne industrije in gospodarstva, ministru pa je celo manjkala ustrezna podpora v lastni stranki. V pogajanjih z zdravstvenim referentom koalicijskega partnerja (ÖVP) Güntherjem Leinerjem so skoraj vsa sporna določila bila crtna: reklamne prepovedi za tobacne izdelke ne bo, namesto tega naj bi Avstrija prevzela (liberalne) smernice Evropske skupnosti; določila o zasciti nekadilcev bodo ostala, vendar so crtna skoraj vsa določila o kaznovanju v primeru neupoštevanja. Prepovedana pa bo vrsta »tezkih« cigaretnih znamk.

Brez žensk - kritika nad sestavi ustavnega sodišča

DUNAJ/CELOVEC - Predsednica socialdemokratskih žensk na Koroškem, Melitta Trunk, v izjavi za tisk kritizira sedanjo sestavo avstrijskega ustavnega sodišča, v katerem ni zastopana niti ena ženska. Poslanka v koroškem deželnem zboru s tem v zvezi meni, da je skrajni cas, da se sestava tega vrhovnega sodišča spremeni v to smer, da bi polovica članov oz. članic sodišča bilo žensk. Taka sestava da bi odgovarjala tudi strukturi prebivalstva, saj imajo ženske - po zadnjem popisu leta 1991 - v Avstriji večino. Trunkova nadalje izraza kritiko, da ustavno sodišče v specifčno ženskih vprašanjih zastopa ženskemu spolu nenaklonjena stališča.

Junija sejem »Voda 1993«

CELOVEC - Družba za znanost in javnost na celovški univerzi prireja v sodelovanju z celovskim sejmom in uradom koroške dežele valde od 3. do 6. junija 1993 v sejmski hali 7 v Celovcu specialni »Vodni sejem«. Gre za prireditve, s katero hočejo organizatorji javnost opozoriti na pomembnost elementa vode za življenje na našem planetu. Stevilni univerzitetni inštituti ter raziskovalni zavodi bodo na sejm predstavili različne raziskovalne projekte, studentom pa bo na razpolago široka paleta studijskih ponudb. Sejem bo odprt vsak dan od 10. do 18. ure, vstopnina za odrasle pa znasa 50 silingov, za obiskovalce pod 18 let je vstop brezplačen.

DUNAJ / »GOVOR AVSTRIJI«

Erhard Busek za avstrijsko mirovno edinico

Poziv k vojaški intervenciji v BiH

DUNAJ - Avstrija je vojasko premalo zavarovana in naj ustanovi mirovno edinico, je včeraj predlagal predsednik avstrijske ljudske stranke in namestnik zveznega kanclerja Erhard Busek.

Na slavnostni prireditvi ÖVP v dunajskem dvorskem gradu je Busek v svojem »govoru Avstriji« skusal najti tehtne in premisljene besede k vprašanju varnosti, evropske integracije in gospodarstva. V mirovni edini, tako Busek, naj bi avstrijski organizacije združenih narodov ali Evropske unije nastopali pri vojaških in civilnih akcijah.

Busek je v nadaljnjem

kritiziral evropsko držo do vojne v Bosni in Hercegovini. Spomnil je na splošni evropski konsenz proti fašizmu in barbarstvu, ki da sprico aktualnih dogodkov v bivši Jugoslaviji grozi propasti. Izpostavil je, da ni mogoče na eni strani pri spominskih prireditvah obsojati Auschwitz in na drugi strani nič podvzeti proti etničnemu čiscenju, koncentracijskim taboriščem, posiljevanju in masovnemu uničenju v Bosni in Hercegovini. Busek je v svojem pozivu »k evropskemu ukrepanju v zascito miru, svobode in človeškega dostojanstva« posredno pozval k vojaški intervenciji za ustavitve vojne na Balkanu.

Karl Koffler novi predsednik nadzornega odbora ÖDK

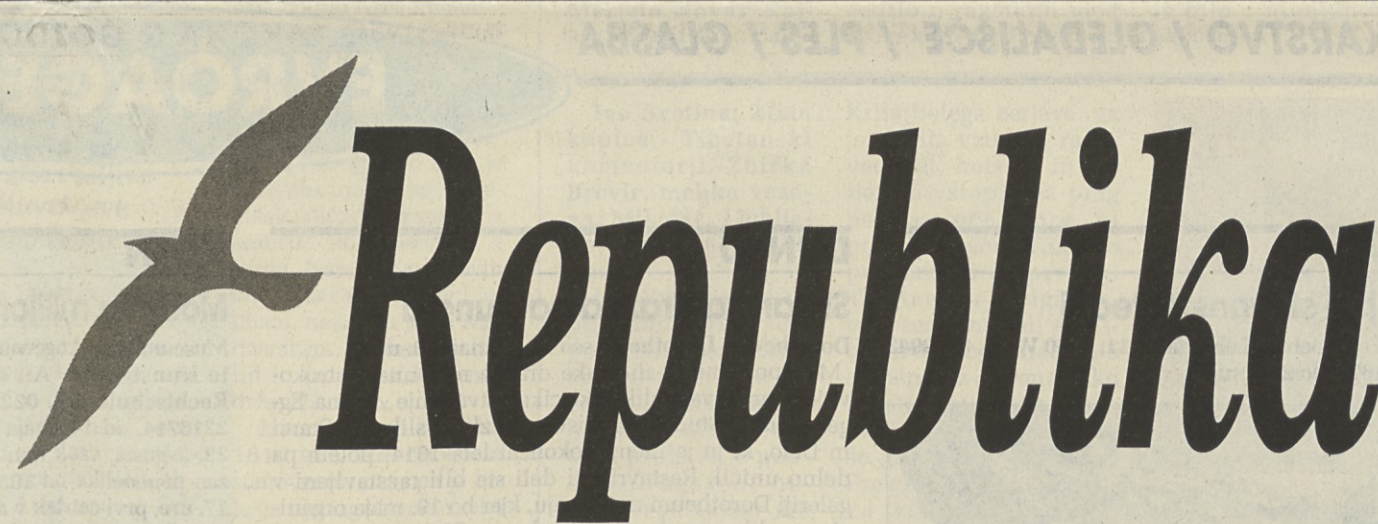
CELOVEC - Predsednik trgovinske zbornice za Koroško Karl Koffler je te dni bil izvoljen za novega predsednika nadzornega odbora podjetja Avstrijske Dravske elektrarne. Koffler je nasledil Karla Baurechta, ki je 20 let predsedoval temu gremiju.

Trgovinska zbornica za modernizacijo izobraževanja

CELOVEC - Koroška trgovinska zbornica je na tiskovni konferenci predstavila svoj program za modernizacijo avstrijskega izobraževalnega sistema s posebnim poudarkom na potrebe gospodarstva. Zbornica med drugim predlaga uvedbo strokovne mature, ki bi vajencu - po uspešnem zaključku vajenske dobe - omogocila dodatno strokovno izobrazbo ter mu odprla tudi možnost strokovnega študija na univerzi. Druga pomembna zahteva zbornice je odprava enoletnih šolskih tipov, namesto tega pa uvedba petletne realne sole, v katero naj bi bil integriran tudi tako imenovani politehnični tečaj oz. 9. šolska stopnja.

»Ötzi« naj omogoči analizo zraka izpred 5000 leti

INNSBRUCK - Svetovno znani človek iz öztzalskega ledenika kot antropološka in zgodovinska senzacija se naprej skrbi za vnmemo raziskovalcev. Innsbruski znanstveniki zdaj hočejo z njegovo pomočjo izvesti analizo zraka izpred 5000 leti. V ta namen bodo s titanskimi sondami skusali iz pljuca mumificiranega »pratirolca« odvzeti morebitne preostanke zraka, ki naj bi omogocili primerjalno raziskavo o onesnaženosti zraka in njegovi obremenitvi s škodljivimi snovmi. Kot poroca innsbruski univerzitetni inštitut za prazgodovino, specialne sonde zdaj izdelujejo v Združenih državah Amerike.



Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec
* Beljak
* Bekštanj
* Bilčovs
* Bistrica ob Zilji
* Brnca
* Borovlje
* Čajna
* Galicija
* Globasnica
* Goselna vas

* Grabštanj
* Hodiše
* Kotmara vas
* Labot
* Loče
* Ločilo
* Miklavčevo
* Področca
* Podgorje
* Psinja vas
* Podklošter

* Rožek
* Selo pri Škocijanu
* Svatne
* Šteben
* Šentilj
* Šentjakob
* Škocijan
* Šmarjeta v Rožu
* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk
* Št. Ilj
* Št. Primož
* Struga
* Tinje
* Velikovec
* Vernberk
* Vrba
* Železna Kapla
* Žrelec

PRIREDITVE

Petek, 14.5.1993
CELOVEC
Mohorjeva ljudska sola, 20.00 - »1, 2, 3, vse se veseli«, igra ansambel »Veseli studentje«;
Mladinski dom SSD, Mikschallee, 20.30 - »Pozdrav prijateljem«, Koroško slovensko srečanje muzikantov, nastopila bosta tudi Alpski kvintet in Magic Music (znan tudi kot »Die drei Oldies«);
BELJAK
Muzej mesta Beljak, Widmannsgasse, 18.00 - Otvoritev 500 let Paracelsus;
SENT JAKOB V ROŽU
Farna cerkev, 19.00 - »Shalom-Mir-Friede« - koncert duhovnih pesmi, ob 10-letnici Mladinske skupine iz Ledinc;

Farna dvorana, 20.30 - Premiera »Vklenjeni Prometej« (Aischylos), nastopajo igralci iz Roža, učenke Višje sole za gospodarske poklice v Sentpetru in člani Godbe na pihala jeseniške zelezarne;

Soboto, 15.5.1993
ZELEZNA KAPLA
Farna cerkev, 19.00 - »Koncert sakralne glasbe«, nastopajo: Ljubljanski madrigalisti, na orgle bo igral Matej Voje;

Nedelja, 16.5.1993
GLOBASNICA
Pri Sostarju, 14.30 - »Izredni slavnostni občni zbor ob priliki 90 letnice obstoja Slovenskega kulturnega društva v Globasnica.



Slika z razstave v Sivčevi hiši, ki jo je naslikal petletni umetnik

UMETNOST ZA OTROKE

Sivčeva hiša

V Radovljici, sredi starega mestnega jedra, stoji lepo obnovljena Sivčeva hiša. V njej je galerija, v kateri si lahko vsako leto ogledamo osem do deset različnih razstav. Sivčeva hiša sodi v sklop muzeja radovljiške občine, ki ga vodi gospa Marusa Avgustin. Sama, kot galerist, pripravlja tudi razstave v galeriji. »Predvsem bi rada poudarila, da smo pionirji v Sloveniji s postavitvami razstav ilustracij. To je tudi naša posebnost. Ze od leta 1969 vsako leto pripravimo potujočo razstavo ilustracij, pri tem pa se omejujemo na akademske umetnike. Preostale letne razstave, ki jih pripravljamo, so s področja sodobnega likovnega ustvarjanja. Vedno pazimo, da našim obiskovalcem predstavimo vse likovne vrste in ustvarjalce različnih generacij.«

Razstava Pravljica

V tem tednu, od 7. do 15. maja, so Sivčeva hiša zavzeli otroci. »Nekateri se cudijo, kaj dela otrok pocnejo v galeriji, ki je namenjena delom akademskih, profesionalnih umetnikov. Prepričani smo, da je razstava Pravljica plod profesionalnega dela pedagogov z otroki, zato smo jo tudi uvrstili v program naših dejavnosti. Na razstavi lahko vidite dela v vseh tehnikah, ki so mogoče na papirju, poleg tega pa se kiparska dela v različnih materialih. Otrok je ustvarjal in spontan, saj nima kompleksa, da nečesa ne zna. Tu lahko dobivajo spodbudo tisti odrasli, ki globoko v sebi še nosijo svojo otroškost,« nam je povedala gospa Avgustin. Svoja doživetja pravljic so naslikali otroci iz vrtec radovljiške

občine in sole s prilagojenim programom, osnovne sole Antona Janše.

Spremneprireditve

Ob razstavi cel teden potekajo spremljevalne prireditve. S svojimi dosežki na nelikovnih umetniških področjih nastopajo različne otroške skupine z dramskim, pevskim, gibalnim, pripovedovalnim programom. Na razstavi se bodo ogledali tudi odrasli igralci Cveto Sever, Miran Kenda, Rado Muzan, Nace Simončič, srečali boste lahko pesnico Nezo Maurer, pravljicarko Lidijo Artelj, za otroke pa bo Jurija Murija risala akademska slikarka Melita Vovk-Stih.

Mala čarovnica v Mariboru

V mariborskem lutkovnem gledališču ze dobrih deset dni uspešno razveseljujejo otroke z novo lutkovno predstavo Mala čarovnica. To je igra s petjem, maskami in lutkami. Premiera je bila v petek, 30. aprila. Odrsko priredbo Preusslerjevega besedila je naredila Jana Synkova, besedilo je prevedel Marjan Pungartnik, igro pa je režirala češka gostja Katarina Zahradnikova. Glasbo je napisal Boris Rosker. Tudi scene, lutke in maske so delo češkega ustvarjalca, Miroslava Melena. Mala čarovnica Mikulka, ki je stara komaj dvestotirinsedemdeset let, ima težave z odraslimi čarovnicami, ki je ne jemljejo resno in ji ne dovolijo na čarovniški ples. Mikulka vseeno odide na ples, tam pa jo odkrije huda čarovnica Burkla, ki ji vzame metlo in ji prepove carati. Sledi »spopad generacij« in srečen konec

Petkovškova likovna kolonija

Vrhniška osnovna sola Ivana Cankarja je ze enajstič pripravila otroško likovno kolonijo, imenovano po Jožefu Podbevsku, slovenskem slikarju z Verda. Tema letosnje kolonije je bila Barje kot izjemna in slikovita kulturna krajina. Popoldne, 7. maja, smo si lahko v Močilniku ogledali razstavo del, ki so nastala med delom kolonije.

Muzejski zobobol

V celjskem muzeju novejšeg zgodovine je bilo 5. maja veliko ljudi, ki so z jezikom tipali po zobeh in iskali luknjice. Na zobozdravstvene težave in z njimi povezano mučenje na zobozdravniškem stolu jih je spomnila otvoritev stalne Slovenske zobozdravstvene zbirke. To stalno zbirko bodo spremljali strokovni katalog, plakat in poseben program za najmlajše, imenovan Muzejski zobobol.

Mladi glasbeniki

Letos je v različnih krajih Slovenije potekalo ze 22. tekmovanje mladih glasbenikov. Zaključni koncert prvonagrajencev iz različnih kategorij je bil v veliki dvorani Glasbene sole Fran Korun-Kozeljki v Velenju. Velenjčani so organizirani Evropski koncert, na katerem so nastopili prvonagrajenci nacionalnih tekmovanj iz Avstrije, Belgije, Madžarske, Nemčije in Slovenije. Mladi ustvarjalci so bili gotovo najbolj veseli posebnih nagrad, te pa so bile igranje s slovenskimi simfoničnimi orkestri, samostojni recitali, snemanje na radiu ter skupni in samostojni koncerti.

Mojca Jan

Spomenik sponzorjem in mecenom Cankarjevega doma

LJUBLJANA - V ponedeljek, na dan rojstva umetnika, po katerem se ustanova imenuje, so v Cankarjevemu domu slovesno otvorili ploščo oziroma kar skulpturo kiparja Petra Skalarja, na kateri stojijo imena pokroviteljev (slovenski pojem za sponzorje) in mecenov omenjene ustanove. Direktor Mitja Rotovnik je v svečanem nagovoru poudaril, da je v stanju, "ko državna podpora kulture v zadnjih treh letih upada in vse kaže, da tudi v prihodnje ne bo nič bolje", obenem pa upada tudi dobiček od vstopnic, saj bi "ekonomske" cene v današnji gospodarski situaciji potrošnikom kulturo popolnoma odtujile, edini način preživetja Cankarjevega doma in kulture nasploh vse tesnejše povezovanje z gospodarstvom. Ker država ne le ne stimulira tovrstnega sodelovanja (odbitek davka za podjetje, ki vlaga v kulturo, je po veljavni zakonodaji 0.001 (tisočinka) celotne davčne stopnje) temveč pobira celo davek od vloženih sredstev, so se v Cankarjevem domu odločili, da vsaj z javno zahvalo, podelitvijo plaketa in castnim zaznamkom na plošči izrazijo hvaležnost tistim podjetjem, ki so (glede na zgornje podatke) pripravljena dobesedno zapravljati denar - in ga vlagati v kulturo. Tako je Mitja Rotovnik cestital pokroviteljema desetletja, Adria Airways in Smeltu, in pokroviteljem leta 1992 Smelt internacionalu in Pivovarni Laško. Mecen desetletja 1982/92 (terminološka razlika je ta, da mecen ne zahteva niti pojavitve svojega imena na programih, plakatih in propagandnem materialu) so Smelt, Emona, Emona Maximarket, Slovenijales, Intertrade, Poslovni sistem kemija, Lesnina, Poslovni sistem Mercator, Petrol, IBN JT (nekadaj Jugotekstil Impex, Metalka in Astra Veletrgovina - podjetja, ki so v osemdesetih pomagala Cankarjevemu domu odplačati nad tri milijone dolarjev dolga za dokončanje del in s tem omogočila, da je največja kulturna institucija sploh se pri življenju. Upajmo, da bo skulptura z imeni mecenov in pokroviteljev, ki ji bodo vsako leto, leta 2002 pa z novo "desetletnico" dodali nova imena podjetij in direktorjev le-teh, vsaj deloma pomagala državi, da vlaganje v kulturo iz norosti prekvalificira v zazeljeno in pozitivno poslanstvo, predvsem pa navezi kulture in podjetništva, v cash vsakoletno manjše pomoči države edini možnosti za "kulturno prihodnost".

Tone D. Vrhovnik

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

DUNAJ

Dunajski slavnostni tedni

Wiener Festwochen, Lehargasse 11, 1060 Wien, tel. 9943 222 5861676, do 20. junija



Danes, 14. maja ob 21.15, bodo s spektaklom spanske jahalne sole odprli letošnje Dunajskie slavnostne tedne, na katerih se bo do 20. junija zvrstilo nekaj pomembnih gledaliških predstav in drugih umetniških dogodkov. Tako bo od 15. do 18. maja premierna uprizoritev predstave The Cave na glasbo Steva Reicha, ki jo koproducirajo več svetovno znanih kulturnih institucij. Concerto a 4 voci - Evropski glasovi je naslov glasbeno-scenskega programa z Andrejo Jonasson, Natasho Parry, Didier Sandre in Giorgiom Strehlerjem. Dunajski JESS-TRIO bo izvajal glasbo Beethovna, F. Liszta, F. Schuberta in R. Schumann. Predstava je pa na sporedu 16. maja. Istega dne se bo zacelo tudi štiridnevno gostovanje kulne gledališke skupine The Wooster Group iz New Yorka z najnovejšo work-in-progress predstavo Fish Story. Znani ruski režiser Jurij Ljubimov in njegov Teater na Taganki sta skupaj z dunajskim festivalom in festivalom v Ludwigsburgu pripravili svetovno premiero opere Zivago, ki bo zasedla Odeon od 18. do 23. (razen 20.) maja. Ljubimov, ki je tudi avtor besedila, se je zgledoval po Doktorju Zivagu, veliki uspešnici pisatelja Borisa Pasternaka. Predstavo, ki bo zaradi precejšnje označevalne moči omenjenih imen gotovo postala uspešnica, bodo tako na Dunaju kot doma izvajali v rusini. Reza Abdoh z gledališko skupino iz New Yorka bo s predstavo The Law of Remains prišel do Dunaja, kjer se bo mudil od 24. do 28. maja. Od 26. do 29. maja prihaja iz Berlina predstava Alkestis po Evripidu (koprodukcija dunajskega festivala in Volksbühne na Rossa-Luxemburg-Platz). Režiser je Frank Castorf, ki je obenem intendant omenjega gledališča in pogosto hvaljen v nemških casopisih. Potem bo pet dni (27. in 29. maja ter 1., 3. in 5. junija) v dunajskem musicalskem paradizu Theater an der Wien razsajal Achim Freyer, se eden izmed številnih slikarjev, ki danes kot režiserji obvladujejo evropske gledališke odre. Gluckova opera Alceste, ki jo bodo sicer izvajali v francosčini, je nastala v koprodukciji festivala in Državne opere Unter den Linden iz Berlina. Iz majskega dela programa navajamo se ekskluzivno gostovanje Plesnega gledališča iz Wuppertala, ki ga vodi slavna koreografka Pina Bausch. S predstavo Nageljni bo populana umetnica po desetih letih spet nastopila na Dunaju, in sicer od 29. do 31. maja. (A. M.)

DUNAJ

Slikarska dražba na Dunaju

Dorotheum, Dorotheegasse 17, Dunaj, 19. maj Med posebnosti slikarske dražbe na Dunaju strokovnjaki pristevajo slikarski cikel Stvarjenje Albina Egger-Lienza. Studije se posvečajo zlasti slikama Starci in Delo, ki ju je Lienz dokončal leta 1914, potem pa delno unčil. Restavrirani deli sta bili razstavljeni v galeriji Dorotheum na Dunaju, kjer bo 19. maja organizirana slikarska dražba z naslovom Umetnost 20. stoletja. Sliki bosta naprodaj poleg likovnih del drugih umetnikov.

Poleg Lienzovih del bodo na dražbi ponujena tudi dela Gustava Klimta: portret mladenke in skice k slikama Mlada gospa in Hermine Gallia. Omenjena dela so trenutno razstavljeni v londonski in praski galeriji. Naprodaj bodo tudi grafike Oskarja Kokoscka, med katerimi najviše vrednotijo grafiko z barvno kredo, ki jo je slikar ustvaril med vojno leta 1916, ko je bil konjenik. Impresivni so med drugim ročno barvani svetlolistki z bibličnimi motivi. Te umetnine so se v casu nemškega tretjega rajha znašle na seznamu prepovedanih del. Naslednje veliko delo je tihožitje z jabolki in cvetlicami iz leta 1927 avtorja Herberta Boeckla.

Med številnimi preostalimi znanimi imeni izstopajo Carl Moll, Anton Faistauer, Bronzia Koller Pinell, Alfons Walde, Arnold Clementschitsch, Otto Rudolf Schatz in Norbertine Bresslern-Roth. (M. P.)



KOLN

Moda za milijone

Museum für Angewandte Kunst Köln, An der Rechtschule, tel. 0221-2216714, od 14. maja do 29. avgusta, vsak dan razen ponedeljka od 10. do 17. ure, prvi četrtek v mesecu do 20. ure



V kölnskem muzeju za uporabne umetnosti so odprli razstavo Moda za milijone, na kateri bo modni kreator Heinz Oestergard predstavil nekaj svojih najboljših modnih kreacij. Profesor Heinz Oestergard je vsestranski umetnik, ki je svetu poznan kot prvi povojni kralj nemške mode. Najprej je ustvarjal kolekcije za ženske. Le-te so se takoj navdusile nad oprijemajočimi dnevnimi oblekami v pastelnih barvah in nad vihrajočimi večernimi toaletami. Oestergard se je v šestdesetih letih ogledal za revolucionarno mladostniško modo, danes pa obožuje svilo, poslikano z motivi iz antičnega življenja. (V. S.)

LONDON

Presleyeva kitara »Marlin« na dražbi

Christie's, 8, King Street, St. James, 14. maj Izjemna dražba pri Christie's v Londonu: kitara Martin, ki je spremljala Elvisa Presleya na mnogih znamenitih turnejah, bo naprodaj za vse bogatejše oboževalce večnega kralja rock'n'rolla. Osebnim predmeti velike legende rock'n'rolla se vedno zbujajo precej zanimanja pri oboževalcih in njihova cena se vedno raste.

Smrt Elvisa Presleyja, rojenega v znamenju leva, po mnenju mnogih njegovih oboževalcev se vedno ostaja zavita v tancice skrivnosti. Ob obletnici njegove smrti se v njegovem rojstnem mestu Memphisu zbere množica navdušencev, ki pocastijo njegov spomin. Zgodovina kitare, imenovane Martin, za katero je določena izključna cena 100 tisoč funtov, je skrbno in obširno dokumentirana. Kitara je ena zadnjih dragocenosti mita iz Memphisa, ki je naprodaj. (V. S.)



FRANKFURT

Frida Kahlo v Frankfurtu

Frankfurt, Schirn Kunsthalle, Am Römerberg, do 23. maja: Modra hiša - Svet Frida Kahlo, odprto ob ponedeljkih od 14. do 18. ure, od torika do petka od 10. do 22. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 19. ure.



Opus mehiške slikarke Frida Kahlo (1907-1954) obsega blizu sto oljnih platen ter nekaj akvarelov in risb. Kljub tako skromni zapusčini njeno delo fascinira vsakega gledalca. Z navdušenjem sta ga sprejela tudi Kandinsky in Picasso, André Breton pa je umetnico opisal kot »la belle du diable«, kot idealno podobo nadrealistične ženske. Celotna Madonna si je v svojo spalnico obesila eno najpomembnejših del Frida Kahlo: Moje rojstvo iz leta 1932. Na frankfurtski razstavi je na ogled 40 oljnih slik in 20 risb te vedno bolj popularne umetnice. Med razstavljenimi deli so tudi Moja dojilja in jaz (1937), Bolnisnica Henry Ford (1932), Mali jelenček (1946) in Dona Rosita Morillo (1944). Slike so postavljene v okolje mehiške in predkolumbijske umetnosti: avtorji razstave so zbrali tudi glinene lonce za rože, kulne figurice iz papirmaseja, votivne slike in indijanske obleke. Zbrali so tudi dve seriji fotografij Frida Kahlo, ki sta jih posnela njena prijateljica fotografinja Lola Alvarez Bravo in nemški fotograf Fritz Henle. Na teh fotografijah vidimo umetnico, ki se ji ogi nikoli ne zasvetijo, njene misli in občutja pa so skrbno zaklenjeni v telesu, za katero se zdi, da je odrevenelo. O Fridi Kahlo in za Frido Kahlo govorijo le njene slike. V svojih izrazitih in nezamenljivih sifrah govori o upanju, trpljenju in strahu. Govori o trpljenju, ki so ji ga povzročile huda prometna nesreča in več kot trideset neuspešnih operacij; proti koncu življenja Frida Kahlo namreč ni več mogla hoditi. Na slikah Diego in jaz (1949) in Dve Fridi (1939) govori o zapletenem odnosu s svojim možem, slikarjem Diegom Rivierom. Razstava bo po Frankfurtu obiskala se ameriski Houston in Bruselj. (A. K.)



KULTURNA DEDIŠČINA / IZ GALERIJSKIH ZAKLADNIC

Mojstri (evropski) in umetnine (iz slovenskih zbirk)

V Narodni galeriji je še do 4. julija odprta razstava Evropski slikarji iz slovenskih zbirk. Predstavljamo vam tri izmed slovenskih slikarskih zbirk.

»Nič več ne bo, kot je bilo!« je rek, ki, čeprav je že posteno zlažnan, drži kot pribito tudi za naše muzeje in galerije. Njihovi delavci namreč v zadnjih letih vse bolj dokazujejo, da "to niso samo svetišča lepega in zanimivega, pa tudi ne le mrliške vezi, temveč da prerasajo v žive, komunikativne prosto-

re, kamor ljudje, siti t.i. instant kulture, vse raje zahajajo" (Ralf Ceplak). Tem in bodocim obiskovalcem muzejev in galerij namenimo poslej rubriko, ki smo jo poimenovali Iz muzejskih/ galerijskih zbirk. V njej vas bomo od casa do casa seznanjali z najbolj dragocenimi predmeti, ki jih

premorejo muzeji/ galerije na Slovenskem. Na kratko jih bomo predstavili v besedi in sliki; povedali, kdo so njihovi avtorji (seveda v primerih, ko so znani), v čem je njihova vrednost in ne nazadnje, kako so zdajšnji lastniki do njih sploh prišli.

Narodna galerija v Ljubljani je prav gotovo že vr-

sto let v vrhu tistih pri nas, ki "znajo zvabiti ljudi do umetnin, da jih uživajo, vidijo in ne le gledajo, da so jim razstavni katalogi v uk in veselje. To je spretnost, ki jo težko dosežemo. Spretnost in nelahka naloga je tudi najdenje mere med poučno, znanstveno in estetsko, spektakularno in kritično razsta-

vo, ki ni lažna in ne zapravlja težko prisluženega denarja, " pravi kustodinja dr. Ksenija Rozman, soavtorica zdajšnje razstave v Narodni galeriji Evropski slikarji iz slovenskih zbirk. Sicer pa je glavni "krivec" za tokratno tretjo predstavitev evropskih mojstrov in njihovih umetnin (od 14. do 20.

stoletja) v Sloveniji, ki bo na ogled do nedelje, 4. julija, spet prof. Fedrico Zeri, umetnostni zgodovinar, kritik in največji živeci poznavalec italijanskega slikarstva.

Za tokratno predstavitev smo izbrali tri dela, podatke o njih pa povzemamo po razstavnem katalogu.

biblijske scene, redkeje portrete.

Izvor: Slika (ki je bila najmanj dvakrat restavrirana) izvira iz zbirke Landes Bilder - Galerie v Gradcu, čeprav je po starih seznamih v Gradcu ni bilo mogoče identificirati. Slika je z drugimi umetninami dobila leta 1903 zdravilnice v Rogaski Slatini (za opremo prostora). Ivanu Zormanu, prvemu ravnatelju Narodne galerije, se jo je (z naslovom Kralj napade črnca z baklo, žena miri) leta 1932 posrečilo se z drugimi umetninami pridobiti za NG. S tem pa popotovanje te slike se ni bilo končano! Umetnino so neznano kdaj odnesli iz NG, potem pa je bila obesa na hodniku v gradu Brdo pri Kranju, rezidenca maršala Tita. Ko je IS Skupščine SR Slovenije leta 1986 prepustil Narodni galeriji vse slikarske in kiparske umetnine iz tega poslopja, so med njimi našli tudi to staro galerijsko last...

Mitološka scena (?) na Brdo in nazaj

Delo: Mitološka scena (?). Kralj se divje zaganja na desno, neka žena ga zadržuje, zamorec z baklo v roki se prestrašen obrača h kralju. Zastor, zgoraj razprt, dokazuje, da se dogodek odigrava v nekakšnem pristenku in da je povezan s pretrganim ljubezenskim srečanjem.

Avtor: Pietro Liberi (1687, Padova - 1687, Benetke), ki je živel razgiban in razkošno, sicer pa je pomemben kot začetnik razvoja beneskega baročnega slikarstva. Bil je izobražen, v svojih delih pa je iskal "ljubkost in milino" (Sandrart, 1643). Z erotičnimi in profanimi temami je zaslovel v Srednji Evropi med plemstvom in zbiralci. "Z veseljem je slikal akte, zlasti zenske, ki so vrh njegovega dela" (Zanetti, 1771). Upodabljal je tudi mitološke, literarne, zgodovinske in



Avtor ostaja uganka

Delo: Jeremija ukaže skriti sveti ogenj. Prizor, ki ga kaže slika, je redek in doslej ni znan v kakšni drugi upodobitvi. Predstavlja preroka Jeremija (to je oseba zgoraj na desni, ki drži knjigo), ko ukazuje hebrejskim duhovnikom, naj skrivajo sveti ogenj v izsušen vodnjak. To naj bi se zgodilo tedaj, ko so odgnali Hebrejce v Perzijo (Sveto pismo, II. knjiga Makabejcev, 1, 19 in 2, 1).

Avtor: Čeprav je slika (ki je dobro ohranjena, restavrirana je bila leta 1977) zelo kvalitetna, ostaja njen mojster vendarle vprašljiv. Avtor te pomembne slike se vedno ni ugotovljen; brzkone gre za genovskega umetnika, ki ni daleč od zgodnjih del Domenica Piola (Genova 1627 - 1703).

Izvor: Brzkone iz kartuzije Bosserville pri Nancyju in pripeljana v Pletenje 1899 - 1904, ko

so tu našli zatocišče francoski kartuzijani. Zdaj je delo posojeno Galeriji "Božidar Jakac" v Kostanjevici na Krki.

Težko resljive Kavčiceve upodobitve

Delo: Dekle resi Aristomena iz ujetništva (okoli 1801). Pauzanij, maloazijski pisec, ki je živel ok. leta 175, je opisal zgodbo, kako so Krečani, ki so se bojevali na strani osvajalnih Spartancev, ujeli Mesenijca Aristomena. Odpeljali so ga na kmetijo, kjer sta živeli dekle in njena mati. Dan pred prihodom ujetnika je dekle sanjalo, da so volkovi pripeljali na njuno kmetijo leva brez krempljev. Dekle mu je nataknilo kremplje, da je razkosal volkove. Ob prihodu ujetega Aristomena se je dekle spomnilo sanj. Krečane je opijani, najtrdnije spememu je odvzelo bodalo, prerezalo je spono in

osvobodilo Aristomena.

Avtor: Franc Kavčič (1755, Gorica - 1828, Dunaj) je po risbi, kompozicijah, koloritu in izbiri tem izrazil novoklasicist. Na njegovo delo je vplivalo francosko novoklasicistično slikarstvo, s katerim se je seznanil v Rimu. Največ Kavčičevih del je na Dunaju in v Ljubljani, nekaj jih je na Madžarskem, Češkem, v Italiji in (eno) v Združenih državah.

Izvor: Slika je bila leta 1810 še v Kavčičevem stanovanju, nato pa je bila za njo izgubljena vsaka sled do leta 1988, ko jo je neznan zasebnik prodal Dorotheumu, dunajski avkciji hiši. Tu jo je med nedražbenimi predmeti kupila starinarica Oswald & Kalb GmbH (Dunaj) in jo 1989 dala v Dorotheumu v prodajo na božično avkcijo. Slika je bila kupljena za Narodno galerijo z denarjem Kulturne skupnosti Slovenije ter Koncerna Gorenje v Velenju. (MAK)



Kozerija o dostopnih in nedostopnih dosjehih

Oni dan se je uslužbencu na neobdobju ministrstva za kulturo zazdel, da kar prijazno: ob prihodu v službo ga je izza sklepetajočega tipkalnega stroja pozdravila računovodkinja s prošnjo, da bi ta dan podpisoval. Skrbnik se posebej prezrtega področja - celo njegovi sefi so ga pri moledovanjih za denar pozabili omeniti, kljub temu da bi se lahko sklicevali na tiste naloge države, ki so svete vsaki oblasti - si je od kupčka virmanov obetal skromno zadoščenje posredovanja drobtin s pozeruhove mize. Kako bi si mogel misliti, da mu bo užitek zagrenil navaden kemični svinčnik, ki je prav tisti hip sklenil usahniti. V ekonomatu so ga namreč osorno zavrnili, da v bodoče ministrstvo takšnih drobnarij svojim uslužbencem ne bo kupovalo. Mimogrede so mu pod nos pomolili se knjigo, v katero bo odslej moral vnaprej vpisovati stevilo in dolžino faxov, ki jih namerava tedensko oddati ali pa pričakuje, da jih bo prejel. Sele glede na knjigo bodo spet naročili papir za telefax, morda pa celo ugovorili, da telefaxa v resnici sploh ne potrebujejo. V grozi je uradnik stekel k računovodkinji, da bi preveril, ali je med virmani, ki so zdaj bruhalo iz njenega sklepetala, tudi tisti za njegovo plačo in se spraseval, pri komu bi lahko bila knjiga, v kateri je zapisano njegovo ime. (L.B.N.)

Nagrada za najbolj nekonvencionalno likovno delo

Tobacna tovarna, ki je bila doslej znana predvsem kot sponzor na področju sporta, čeprav so se večkrat nastopala kot sponzor razstav slikarja Zaplatila, kiparja Andreja Gabrovca in slikarke Dusanke Kajfez. Letos se je odločila nagraditi drugacnost v likovni umetnosti.

S tem namenom so se odločili za razpis in nato podelitev nagrade West v vrednosti 20.000 nemških mark (v tolaški protivrednosti) najbolj nekonvencionalnemu slovenskemu likovnemu ustvarjalcu.

Blagovna znamka West, ki jo zastopa Tobacna Ljubljana, želi tako spodbujati umetnike, ki so pripravljeni in sposobni premostiti ovire vsakdanjosti, so drzni v svojih predstavah in hočejo izraziti svoje vizije.

Polovica nagrade bo umetniku izplačana na podelitvi v gotovini, druga polovica pa bo namenjena financiranju nagradjenca naslednje razstave.

Posebna komisija, v kateri bodo sodelovali kritik Tomaz Brejc, pesnik Tomaz Salamun, akademski slikar Lojze Logar, akademski kipar Lujo Vodopivec ter angleški pisec in kritik Paul Crowther, bo samostojno določila nagradjenca.

Na razpis se lahko pisno prijavijo vsi, ki se na Slovenskem ukvarjajo s slikarstvom, kiparstvom ali grafiko.

Rok za oddajo predlogov je od 13. do 27. maja, ustvarjalci pa jih morajo poslati na naslov: Tobacna Ljubljana - za nagrado West, Tobacna 5, 61000 Ljubljana. Poslane predloge bo komisija ocenila in 29. maja 1993 razglasila nagradjenega umetnika. Sponzoriranje kulture in umetnosti je v mnogih svetovnih deželah že tradicija, pri nas pa se sele uveljavlja.

Kultura je v letošnjem državnem proračunu deležna le majhnega deleža potrebnih sredstev, zato je donatorstvo gotovo pomemben element in primeren način za spodbujanje slovenske umetnosti.

Nagrada West, ki jo bodo letos prvič podelili, lahko postane tradicionalna, kar pa je odvisno od letosnjega odziva.

Kakšno je razumevanje nekonvencionalnosti v slovenskem kulturnem prostoru, bomo torej lahko izvedeli ob koncu tega meseca, ko bo znan umetnik, ki mu bo pripadel naziv »najbolj nekonvencionalni likovni umetnik«. (V. S.)

IZŠLO JE... / KNJIGE



Jože Snoj: Bajanja o Bogu, eseji, uredila Marjeta Novak Kajzer, broširano, Zalo-

zba Mihelac, Ljubljana, 1993, cena 1470 tolarjev.

Avtor je svoje besedilo sprva hotel podnasloviti Pravljični apokrif, vendar je med nastajanjem delo postajalo vedno bolj »odraslo«, čeprav je pisava ohranila vso nameravano pravljicnost in pesniškost. Ob Genezi, Kabali, Gnozi in teoriji Veličnega poka (avtor poudarja, da se je z omenjenimi viri ukvarjal povsem amatersko) je Jože Snoj napisal besedilo o razmerju med človekom in Bogom, o

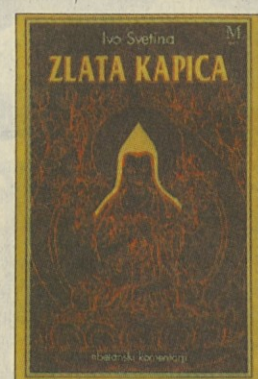
poti človeštva in sveta od prvotnega kaosa do kaosa (in vnovičnega rojstva) ob zadnjem Jezusovem vzdihu. Poti Snojevega teksta, kratke cloveske zgodovine, so naslednje: Oče in sin, Svet iz besed, Kača, Adam, Eva, Kajna, Marija, Sveta noč, blaze-na noč in Jezus - pri katerem se po avtorju vse konča in znova začne.

»In je izdihnil Boga v božjo gluhoto. In vse je bilo z njim znova započeto.« (T. D. V.)

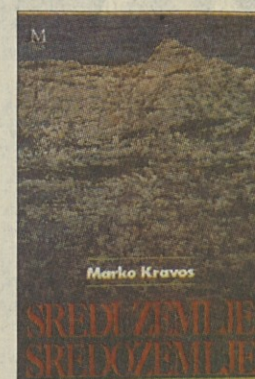
Ivo Svetina: Zlata kapica - Tibetanski komentarji. Zbirka Brevir, mehka vezava, Mihelac, Ljubljana, 1993, 1680 tolarjev.

Ivo Svetina, ki ga poznamo predvsem po liriki z estetičnimi, politično revolucionarnimi in satiričnimi motivi, tokrat prehaja v povsem drugacnem, neznani svet. Odkar mu je julija 1986 pršla v roke knjiga pesmi tibetanskega pesnika Tsang Jang Gjatsa

Krila belega žerjava, ga je vodila vztrajna rado-vednost, hotele in želja, da vstopi čez prag bele palače, gore, ki podpira nebo. Tako so po dramski prepsnitvi Tibetanska knjiga mrtvih sedaj nastali se Tibetanski komentarji. Po srečanju z dvema tako eksotičnima knjigama je avtor postal učenec, ki so ga obstopili učitelji. Prek njih se je učil nauka vseh prebujenih, sprejemal duhovno vedenje budizma in postal čuteče bitje. Tako Svetina cuti, da so Ti-



betanski komentarji prva naloga, ki so mu jo naložili umrli, vendar nikdar mrtvi učitelji. (I. S.)



Marko Kravos: Sredi zemlje - Sredozemlje, izbrane pesmi, trda vezava, Mihelac, Ljubljana, 1993, cena 1995 tolarjev.

France Pibernik: Ajdova znamenja, pesmi, uredil in izbral Tone Pavček, trda vezava, Mihelac, Ljubljana, 1993, cena 1575 tolarjev.

France Pibernik, pesnik, avtor pogovorov s slovenskimi literati, poznavalec slovenske poezije (studiji Med tradicijo in modernizmom in avantgardo) in v zadnjih letih urednik Balantičeve poezije, se Slovencem znova predstavlja v »osnovni dejavnosti«: s pe-

snisko zbirko Ajdova znamenja. Iz izbranega gradiva petih zbirk je urednik povzel skupno noto - navezanost na gorensko pokrajino in kulturni milje ter poseben odnos do zgodovine. Avtor sam kot svojega mladostnega vodnika omenja predvsem T. S. Eliota (vrh te usmeritve je zbirka September iz leta 1974), kasnejši prehod v prosti verz pa iz današnje perspektive pojmuje kot poseben, ne pa tako radikalen premik, kakor ga je sam videl v sedemdesetih letih. Prvi izbor Pibernikove poezije je s



svojim za Slovence že mitičnim naslovom po urednikovih besedah »komorna, lepa, tiha in poetična knjiga«. (T. D. V.)

ONKOLOGIJA / OSEL LAHKO KDAJ PA KDAJ ZAIDE NA LED, KIRURG PA NIKOLI

Polpeti in dva načina odkrivanja raka na dojki, če ne štejemo čakr

Kirurg že vnaprej pove svoji žrtvi, da ji bo najprej odvzel vzorec tkiva, ga poslal patologu, ki ga bo zmriženega preiskal pod mikroskopom - operacija le pri negativnem izvidu

Joj, že spet o tem, bodo vzdihnili - moski. Modre ženske bodo molcale in si sestavek na skrivnem prebrale, saj vedo, da bo to »reč« nekoc gostila vsaka petindvajseta. To pot bomo se enkrat in strnjeno opisali najpomembnejši korak, to je odkrivanje te »reči«. Preprečiti je namreč ni mogoče, pač pa dovolj zgodaj razkiniti in izleciti. Izprasnih radiestezistov z zanesljivim nihalom je le malo in se dragi so menda, deformacija oranžnega avričnega telesa (4 do 12 cm nad boleznijo) in značilni premiki tretje zgornje čakre pa sta vidna laikom le ob posebnih legah planetov in zgodaj zjutraj. Zato se bomo omejili na dolgočasne zdravniške postopke, ki so preštet že v naslovu. Ti so le po vrsti tili:

1/ Palpacija. Izraz uporablja medicina mnogo raje kot pojem »otipavanja«, ki ima v tem primeru precejšnji pomen. Rakasto tkivo je največkrat omejeno z diplomatsko nejasnostjo, trse od zdrave zleze in se vanjo vpenja. Boli nikoli, kar je pravzaprav najbolj zoprno. Otipati ga je prav lahko, če le roka ve, kaj išče, če je dojka dovolj mehka in pregledna in če v njej ni nedolžnih, pa nadležnih mastopatij. Te slednje so na otip povsem drugačne: gladke, elastične in pod prsti navadno »plesejo«, kot grahči, fiziolški, češnje in podobne poslastice. Skoraj vedno so

boleče in njihovo lastnico prav po nepotrebnem plašijo. S palpacijo je mogoče odkrivati tumorček, ko doseže, denimo, premer enega centimetra. Opravi jo lahko zdravnik z roko, ki raka pozna. Takih pa je zal malo. Prepoznani maligni tumor je namreč skrajno kratkoziv. Komaj ga najdejo, že ga izrežejo in pogosto otipavati ga imajo prilicnost le izbranci, ki se s tem pečajo. Celo ginekologom ni posebno domač in zato se večina od njih neka otepa pregleda dojk, tako kot se drugi zdravniki otepajo ginekoloških pregledov. Boljša pot je navajanje zensk, da se pregledujejo same. Raka sicer ne poznajo, bolj kot zdravnik pa se lahko privadijo na lastne dojke in navadno prve odkrijejo v njej, kar pač odkrijejo. Sam sem srečal zensko, ki si je sama nasla tumor, velik le dva milimetra. Vsekakor svojevrsten rekord.

Prednost palpacije je v tem, da je hitra, preprosta in poceni. Hiba tega pristopa pa je nizka »senzibilnost«, saj je mogoče tumor zatipati le, če je dovolj velik oziroma dojka dovolj majhna. Vsakoletna palpacija pri zdravniku je odločno premalo, premalo pa je tudi zdravnikov. Nauk je, da si bodo morale ženske se na pravi pomagati same. Bog jim pomagaj!

2/ Mamografija. To je rentgenska preiskava, za-

MARJAN ERJAVEC

snovana na gostoti rakastega tkiva, ki je rahlo večja od okolice in na značilnih mikrokalcinacijah, drobnem »pesku«, ki je včasih v tumorju. Oboje pušča na rentgenskem filmu prepoznavno podobo. Ker pa rentgenski žarki ze sami po sebi lahko sprožijo raka, so se okrog njih dolgo lomila kopja zvenceh imen. Eno od njih je menilo, da je treba enkrat zaceto mamografijo redno tudi ponavljati, da bi morebitno nastalo škodo se pravocasnno odkrili. To pa vedno ni prikladno in modernjša se mi zdi danes prevladujoča sodba, da je treba pac do skrajnosti znižati dozo sevanja pri tej preiskavi. To pomeni sodobno opremo: snemalne aparature z dovolj nizko delovno napetostjo in ostrim žariščem velike ločljivosti ter moderne filmske ojačevalne folije, ki sibi ki rentgenski signal primerno okrepijo. Zaradi znane širokogrudnosti vseh dose-danjih odločujočih (od direktorjev do ministrov) je pri nas komajda kje najti opisane tehnične naprave. Prednost mamografije je v tem, da odkrije že zelo majhen tumor in bi bila potrebna le vsako leto ali dve. Hiba te preiskave je množica lažnih alarmov in brez potrebe objokanih žensk ter malo manj kot deset odstotkov tumorjev, ki tudi filmu

uidejo. Nauk: Mamografija? - Seveda, kadar je zanjo opravičljiv razlog.

3/ Digitalna mamografija. Nasim preljubim digitalnim časom niti mamografija ni mogla uiti. Osnovna misel je bila, izmeriti gostoto rentgenskega filma s senzorjem, z računom pa nevidne razlike toliko napihniti, da jih opazi celo neuko oko. Naprava je nova in draga (200.000 dolarjev), sliko tumorja pa pričara v poljubni mavricni barvi. Kot vsaka novost je se močno sumljiva. Pričakujemo, da bo njena prednost v se večji občutljivosti, kot jo ima dosedanja mamografija, in da bo na njej spregledanih manj tumorjev kot doslej. Kdorkoli pa se je že ukvarjal s podobnimi čarovnijami, pa natančno ve, kje bo tudi poglobljena hiba: Prizadevni in vestni zdravnik bo napravi toliko časa vrtel gumbe, da bo tumor tudi »nasel«, kar je pravzaprav precej preprosto. Rezultat bo torej več lažno pozitivnih diagnoz in več po nepotrebnem objokanih ženskih oči. Zelo zlobni nauk bi se lahko glasil: Sareno, budali drago. Tega se zavedajo tudi drugi in v Torontu skušajo napravi vdihniti vsaj nekaj inteligence, seveda spet digitalne.

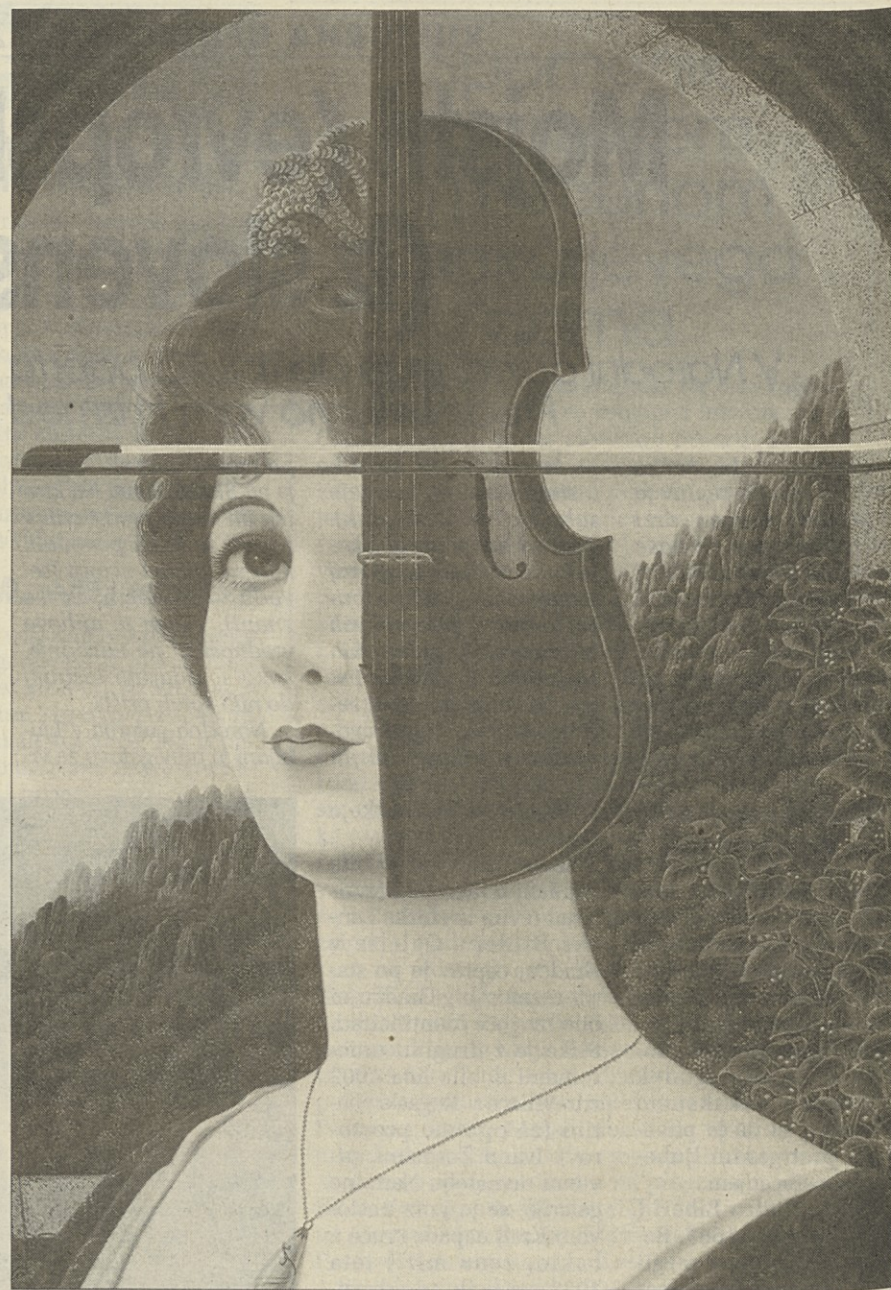
4/ Magnetna resonanca. To je slikanje radijskih odmevov, ki jih v močnem

magnetnem polju vračajo deli telesa oddajni anteni, močan računalnik pa uredi v zbirko prelepih tomografskih slik. Čeprav naprava vidi pravzaprav le razpored vodika (vode), so slike urešničev skrivnih sanj vsakega zdravnika: pri »živem telesu« ponudijo serijo slikovnih prereзов, ki so tako prepričljivi kot rezine tlačenke. Prepričljiva je tudi cena teh sanj, ki se je že znižala skoraj na milijone dolarjev. Ljubljana magnetno resonanco pričakuje z enako pobožnostjo, kot so včasih na kmetih čakali novo mašo. Prednost MRI, kot se temu uradno reče, je zanesljiva diagnoza, rahla hiba pa v tem, da bodo bodoči vozniki te sanjske odmevnosti dobili živčni zlom, če bo kdo pri njih naročil slikanje dojk. Nauk: Kdor visoko leta, se bo moral omejiti na 1. in 2. točko v tem sestavku.

4.5/ Le pol točke si je nemara zaslužila termografija, čeprav je zasnovana bistroumno: V malignih tumorjih je navadno več žilja, ki prinaša kri iz toplih telesnih globin. Tumor je zato sorazmerno toplejši od okolice, se je nekdo domislil pred časom, tehnika pa je planila in skoraj čez noč ponudila (beri: poskusila prodati) medicini imenitne termografske kamere, ki so dajale infrardečo sliko kože z natančnostjo 0,1 stopnje. Zal se je hitro izkazalo, da kožo grejejo le tisti tumorji,

ki so tik pod njo in ki so prav lahko dostopni veliko cenejšim diagnostičnim prijemom. Prednost termografije je v tem, da je s tega polja izginila skoraj tako naglo, kot se je na njem pojavila. S tem je izginila tudi njena hiba. Nauk: Ni vsak dan nedelja, tudi v medicini ne. Prav mogoče pa je, da se bo sicer bistroumno nacelo kmalu vrnilo skozi zadnja vrata kot mikrovalovna termografija, ki pa meri temperaturo tudi v globini tkiv, tam, kjer ta neprijetna rec navadno tudi leži. In kako je s tistim »+2« iz naslova? Se tako lepa, morda celo pisana slika pametnega kirurga ne bo prepričala, da bi se lotil izkazovanja svoje bolnice brez resnične nuje. On hoče potrdilo, tako rekoč črno na belem, brez barvaste sare. Zato:

5/ Biopsija. Ta pomeni majken rez kože in uplenitev koščka tkiva za mikroskopsko preiskavo, ki jo opravi patolog (brigo, brigice...). Ker je žensk s (največkrat nedolžnimi) tumorskimi dojkami miriada, so se svoje case biopsije opravljale kot na tekočem traku. Bralke v lepših letih se bodo gotovo spominjale takih biopsijskih festivalov, ki jih je pokojni nestor našega dojkoslovja prim. J. Zitnik prirejal vsako sredo dopoldne, zavlekle pa so se včasih celo do večernih ur. Za njimi je ostala kopica negativnih izvidov in neljubih brazgotin. Pravo olajšanje je torej



prinesla današnja

6/ Igelna biopsija, pri kateri je noz zamenjala kot lastna igla. Kosček tkiva je nadomestila gruča izvlečenih celic, navadnega patologa pa specialist citologa. Tudi odslej gredo biopsije po tekočem traku, vendar brez neljubih brazgotin in celo po večkrat, če se prvič ni najbolje obneslo. Vse dokler nima kirurg potrdila črno na belem.

Klasično biopsijo na do-

ki opravi kirurg le se v tistih redkih primerih, ko citologija nikakor ne da konsistentnega odgovora. In se takrat v »ex tempore« obliki. Kirurg že vnaprej pove svoji žrtvi, da ji bo najprej odvzel vzorec tkiva, ga poslal patologu, ki ga bo zmriženega preiskal pod mikroskopom. Če bo rezultat - to pot kar po telefonu - negoden, to tekla operacija naprej, sicer pa bodo srečno bolnico prebudili. Pre-

dnosti in hibe tehle zadnjih dveh metod so zanimive le za specialiste, nauk pa je jasen: Osel lahko kdaj pa kdaj zaide na led, kirurg pa ne sme.

P.S. V članku *Frankenstein stopa v mestni pragost*, ki je bil objavljen 12. maja, je bil M. Erjavec pomotoma označen kot avtor, čeprav ga je le mojstrsko prevedel. Bralcem se opravičujemo! (Op. ured.)

SOCIOLOGIJA / ZNOTRAJ LEVICE NAJ BI SE ZAČEL OBLIKOVATI NEKAKŠEN LIBERALNEJŠI RADIKALIZEM

Na vidiku je popolnoma novo politično prizorišče Evrope

MIRO KOCJAN

kateri cedalje bolj govorijo v zahodni Evropi, bo lahko »solidarnostna družba, zasnovana na tržni ekonomiji«. To je denimo tudi stališče Michela Rocarda, pomembnega predstavnika francoskega socializma in se nedavno predsednika francoske vlade, ki sodi med znane teoretike francoske levice. »Solidarnost« je v vsakem primeru smer, v katero se zadnje case se najbolj pogosto usmerjajo predstavniki evropske levice.

Mnenja se sicer krizajo; François Furet si na primer zastavlja vprašanje, ali je prav, da govorimo o krizi »celotne« levice, če pa so v težavah samo nekateri njeni deli denimo socialisti. Ali je propadel socializem ali vsa leвица? Znano je, da je F. Furet že pred kakimi dvajsetimi leti začel opozarjati, da bo socializem zasel v hudo krizo, vendar ne samo zaradi napake poti, ki jo je ubral v vzhodni Evropi, marveč zavoljo nekaterih dobesedno »razvojnih« boleznih. Res je, med drugim, da ni bil socializem nikoli sposoben natančno analizirati sodobnega kapitalizma; jemal ga je preprosto za apriornega sovražnika in ga neodgovorno izločal iz svojih preučevanj.

Za socializem je bil kapitalizem negacija demokracije in konec; dejstvo pa je, ugotavlja danes velik del evropskih sociologov, da je prav kapitalizem, žal dokaj zamudno, pa vendar, začel demokratizirati družbo; seveda na pobudo ali pa zaradi pritiska levice ter sindikalnih organizacij; toda glavni akter procesa demokrati-

zacije je bil le kapitalizem. In se danes je tako, da socializem lahko ravna s kapitalizmom tako, da ga ali sprejme, se pravi, da privoli v njegov družbeni red, ali pa ga zavrne.

»Svoje« vloge žal nima; v zadnjih letih se je pokazalo, da socializem ni uspel in danes ne vemo, kam z njim, meni Edgar Morin; današnji svet je drugačen, vsekakor ne ustreza več orožju, s katerim je razpolagal socializem. Ideosloko pa je socializem resnično propadel; v iskanju nove poti se danes poraja tudi nekakšno »napredno (progressivno) gibanje«, pač v duhu resitev, ki si jih predstavlja Michel Rocard; preučevanje, katero pot ubrati, pa iskreno spremljajo samokritike na račun storjenih napak, ali pa preprosto zgrešenih teorij.

Tako je bila leвица več kot sto let prepričana, da je vzvod družbenega napredka »tehnični razvoj«; danes pa je propadla »sociologija razredov«. Civilizacijski proces je zavrnil prevlado enega izmed razredov; pokazalo se je, da dobrin ne deli država, pač pa tržišče. Ni naključje, če danes mariske (tudi na levice) niso naklonjeni temu, da bi se stranka ali pa gibanje imenovalo »socialistično«. Rešitev s kakšno drugo denominacijo, sicer zmeraj s prizvočkom levice, bi bila bolj sprejemljiva.

Skratka, evropski socializem ni znal postaviti natančne diagnoze o kapitalizmu; ni razumel, da je kapitalizem pac »proizvod naravne selekcije« in da ga ni mogoče preprosto izločiti ali ga pre-

zreti, kot ugotavlja Bobbio; ne samo to, levičarski sociologi in filozofi danes priznavajo, da je v zgodovinskem tekmovalstvu med socializmom in kapitalizmom zmagal slednji in da se socializem umika v neredu; na zadnjem posvetu o tem, kakšna naj bo evropska leвица, ki ga je priredila institucija Mi-

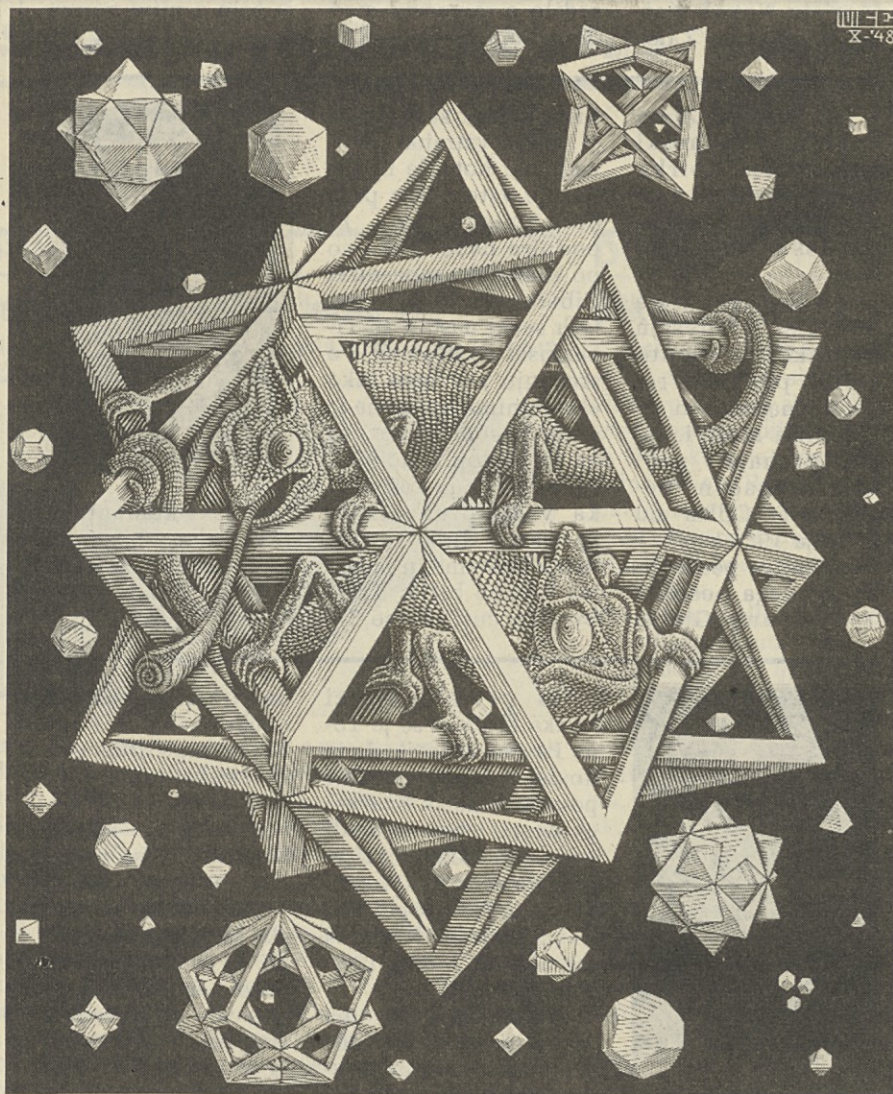
tako na primer, ali sta kapitalizem in tržišče ista stvar ali ne; kako ravnati z državo in tržiščem (oziroma kako razdeliti njuni vloge), da bi zagotovili resnično demokratično ure-ditev? Rocard vztraja pri svoji tezi, »da bi morali upravljati s tržno ekonomijo s pomočjo »humanega« dejavnika, se pravi s

zma, levice, kapitalizma in naposled demokracije so na moč zapletena; tudi Le monde diplomatique priznava, da danes denar, ogromen kapital vodi svet, preziraje demokratična merila. Finance imajo zmeraj večjo oblast. Porajajo pa se, čisto politično, tudi nekatera druga vprašanja: komunisti je izgubil bitko, zmagovalec pa je kajpak na drugi strani, na desnici, kot so ugotu-

hodnost oblikovala povsem novo politično podobo. Ralph Dahrendorf, prav tako izvrsten preučevalec in poznavalec političnih in družbenih dogajanj, prihaja celo s tezo, da »bodo nekatere stvari postavljene dobesedno na glavo«, pač glede na nase sedanje poglede, ki izhajajo iz polpreteklega obdobja. Nikakor pa zdaj ni mogoče niti v zgradku zarisati prihodnjega političnega prizorišča.

Prejokoslej bodo nastopile močnejše skupine, ki pa ne bodo več togo desnica, leвица ali pa sredina, kakor je danes, marveč bodo brzčas nastale iz »prečnih smeri«. Prav Dahrendorf jih vidi v glavnem takole: socialna demokracija naj bi presla v glavnem v roke konservativcev in naj bi scasoma postala kar desničarska stranka: v smeri levice naj bi se začel pomikati nekakšen liberalnejši radikalizem (ki je že danes tu pa tam zaznaven), v sredini pa naj bi se utrdila široka, politično dokaj gibljiva »laična« grupacija.

Zelo vprašljivo je, kako bodo v prihodnje ravnali sindikati; doslej so bili zmeraj v senci strank in bi morali potemtakem slediti njihovem toku; toda sociološke raziskave opozarjajo, da se bo »neodvisna« vloga sindikatov stopnjevala, zato pa se bo krepila tudi njihova »politična funkcija«; kako naj bi jo uresnicevali in kakšno mesto naj bi sindikati zasedli na političnem prizorišču, pa je se vprašljivo. Sociologi si niso enotni, pravzaprav nimajo odgovora, saj je očitno, da jih je gotovo več.



Stars, lesorez 1948

Kaj in kako bo s politično levico po vsej Evropi, je ne samo tema dneva, marveč let, nemara pa tudi desetletij; nekatera znamenja družbenega razvoja so sicer pomembna, pa tudi simptomatična: eno izmed prvih je, da so razlike med desnico in levico zmeraj manjše in da jih mestoma, na primer pri reševanju javnih problemov, celo ni več. Seveda so »ideološke« razlike zmeraj navzoče, toda ves razvoj, kakor vse kaže, gre v to, da bo ideologija cedalje manj pomembna, medtem ko bo pomemben stvaren odnos stranke, gibanja ali skupine do konkretnih problemov.

Nekatere primerjave niso umestne, pa tudi objektivno ne zdržijo jasne

opredelitve o tem, kdo je obrnjen v levo in kdo v desno, se manj pa, kje se stikajo. Toda nekateri domaci primeri le niso za la- se privlečeni; kar se včasih dogaja v našem republiškem parlamentu, je nehotno zgornjo. Težko je na primer reči, da nekatere trditve denimo Marjana Podobnika, ki se sicer ima za desničarja, niso tudi »levičarske«; včasih se celo zdi, da so nekatera njegova stališča bolj levičarska od levičarjev.

Podobno se dogaja tudi drugod in parlamentih in predstavniških organih po vsej Evropi; deloma zato, ker je leвица v krizi, deloma pa, ker prihaja do prestrukturiranja na politični sceni, pojavljajo pa se tudi, kakor jim pravi filozof Morin, »združevalni pro-

cesi«, ki začenjajo spajati ali vsaj povezovati politične sile, ki so si bile se pred kratkim tradicionalno sovražne. V vsakem primeru leвица je v krizi, še bolj v krizi pa je socializem; dokazi so nesporni; dovolj je, če pogledamo, kaj se dogaja s francosko, špansko ali pa italijansko socialistično stranko. Tudi v manjših državah so socialistične in druge levičarske stranke v težavah.

Italijanski filozof Norberto Bobbio ugotavlja, da »socializem išče izhod iz labirinta, pa ga se ni našel«. Proces bo najbrz dolgotrajen; leвица včasih kar zatava v desno, desnica pa v levo; zmeraj teže bo zatrdno reči, da je »takšna« rešitev levičarska ali desničarska. Ena izmed »levičarskih« perspektiv, o

STARI OCEAN

Četrto stoletje od »majskega gibanja 1968«

SERGEJ FLERE

Četrto stoletje je v sodobnem dinamičnem političnem življenju vsekakor pomembna časovna razdajla, saj so se dogajanja zelo zgostila. Po drugi strani pa moramo priznati, da je od »studentskega 1968. leta ostalo zelo malo. Mlajše naj spomnimo, da je slo za leto protestov, demonstracij »siting« (izraz, ki je takrat zaslovel, pomeni pa mirno okupacijo neke ustanove s sedenjem), pa tudi spopadov z organi državne represije. Slednji so bili tudi ostri in so nekajkrat terjali življenja. Ti dogodki so imeli vsekakor mednarodne razsežnosti, zajeli so države z obema tedaj obstoječima političnima sistemoma (na primer ZDA, Francija, Italija, Britanija na eni strani, Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija na drugi). Toda niso menili, da gre le za dogodek, ki bi presežali nacionalne, državne meje: močno je prevladovalo mnenje, da gre za svetovno, globalno gibanje (seveda so nemalostevnilni tedaj menili, da bo to gibanje dokaj hitro in korenito spremenilo ta svet). Sicer so bile oblike, razsežnosti, pomen gibanja v posameznih okoljih zelo različne, obstajal pa je zelo pomemben in vsebinski skupni imenovalec: preprosto smo mu rekli »nova levica«. Slo je za levicarje, ampak v nasprotju z realnim socializmom in establinimi socialističnimi strankami Zahoda. V tedanji Čehoslovaški je to pomenilo predvsem zavračanje sovjetizma in uveljavitev civilne družbe, na Zahodu pa predvsem zavračanje kapitalizma in establinmenta, vseh institucij in vrednot vladajočega

sistema. Zdelo se je, da se bo zahodni sistem zrušil ali vsaj korenito spremenil, saj je francoski predsednik De Gaulle odstopil (sicer sele po referendumu, na katerem njegovi predlogi niso bili sprejeti). Tudi drugod na Zahodu je kazalo, da gre za zgodovinsko pomembno in vplivno gibanje, ki bo dalo radikalen pečat zgodovini. V ZDA je to prineslo močan pritisk proti vietnamski vojni oziroma udeležbi ZDA v njej. Tudi za Vzhod je kazalo, da ga bo gibanje spremenilo v socializem s clovesko podobo.

»FIC IN HIM«



(Avtor je redni profesor sociologije na Univerzi v Mariboru)

val je neartikulirane ideje o presežanju vsakega posredovanja institucij med ljudmi (denar, država), o možnosti nekakšne svetovne skupnosti s socializmom s clovesko podobo, se najbolj vsebinsko pomembna pa je bila ideja samoupravljanja, ki jo je sprožilo to gibanje v zahodni Evropi. Na Sorbonni je sicer visel plakat, na katerem je pisalo »Autogestion, mais pas a la Yougoslave!« (Samoupravljanje, ampak ne na jugoslovanski način!) K temu je treba dodati, da je bil glavnemu toku gibanja tuj nacionalizem (ceprav so se že tedaj kazale razlike). Nedvomen je bil tudi antimitarizem. Konec leta 1968 je gibanje začelo usihati. Medtem so Rusi vkorakali na Čehoslovaško in nas spomnili, da obstajajo tudi družbeni determinizmi, razmerja moči itd. - ne le lepe želje.

Vseeno so studentska gibanja to obdobje močno

zaznamovala kot zgodovinsko obdobje, prav tako pa tudi obdobje, ki je bilo na obzorju. Pravzaprav so po 1968. letu dolgo pričakovali, da se bo uspešno ponovilo. O studentskem gibanju se je na veliko pisalo; nekdo je pripomnil, da je bilo v enem letu napisanih več knjig o francoskem studentskem gibanju (ali studentsko-delavskem gibanju, kadar si hotel biti patetičen) kot o

francoski revoluciji v stotih letih. To pa govori več o ekspanziji intelektualne produkcije kot o pomenu dogodkov. Stevilni so poskušali dognati, kam bo to gibanje (kot izraz novih zgodovinskih možnosti in usmeritev) pripeljalo, saj so nekateri najuglednejši intelektualci ne samo podprli studente, ampak jim celo povedali, da je zgodovina v njihovih rokah. Med ta-

kimi je bil zlasti Herbert Marcuse, nemško-ameriški filozof, ki je menil, da je revolucionarno osvoboditev clovekovih ustvarjalnih energij potencial v neintegritanih (v kapitalizmu) delih clovestva, med katere zlasti sodijo studenti (skupaj z lumpenproletariatom in množicami nezadovoljnejev tretjega sveta). Studentje pa imajo povrh tega se inicial-

ni intelektualni potencial in lahko sprožijo revolucijo, ceprav ne morejo biti njen glavni nosilec. Tudi drugi intelektualci so delili poklone studentom, na primer Jean Paul Sartre.

Niti Tito ni mogel mimo njih, ampak je rekel, da se strinja z njihovimi cilji (ne z metodami) ter jih tako pomiril, potem pa vse skupaj vrnil v običajne kanale birokratske organizacije.

Redki misleci so v tem gibanju dognali nekaj pomembnega, kar naj ne bi bilo navezano na hrepenenja mladih intelektualcev, temveč na spremeniene globinske strukture in znamenja spreminjenega casa. Mednje vsekar sodi francoski sociolog Alain Touraine, po katerem je slo za nastanek programirane, tehnokratske, postindustrialne družbe, v kateri bodo glavni problemi odtujitev, onesnaženje okolja, pomanjkanje identitete

regij - ter boj proti vsemu temu.

Zgodovina se ni ponovila, 1968. se ni vnilo, zlasti ne kot uspešnica. Ko se danes oziramo nazaj, sicer ne moremo reči, da je slo za efemeran dogodek, za peno na valu. Morda je to gibanje prispevalo k vrednostnemu eklekticizmu sedanjega casa, morda k uveljavitvi ne sicer pretirano pomembnih mehancizmov participacije (oni so vsekakor dalec od idej o samoupravljanju v družbi brez posredovanja). V Italiji je to spodbudilo Brigatte rosse.

Vseeno pa hkrati ne moremo prezreti, da je zgodovina stekla po drugi poti. Prišel je val z nasprotno smeri ali pa se je zgodovinsko nihalo obrnilo v nasprotno smer. Osemdeseta so pripeljala do krepitev tradicionalizma, vrnitve k preverjenim vrednotam, ozivitev religije. Konec osemdesetih pa je prinesel za

vse sicer ne do popolnoma nepričakovano, vsekakor pa v konkretni obliki nepričakovano popolno sesutje realnega socializma. Levica je skoraj povsod usahnila kot pomembna duhovna sila. Zamenjali so jo reaganizem, Thatcherizem s svojim antietatizmom in vrnitvijo k izvirnemu kapitalizmu (s cim manj državnega posredovanja), potem pa je z zgodovinskim odrdu dobil zvezdniško in mefistovski vlogo etnocentrični nacionalizem, tu in tam je bolj ali manj jasno videti tudi fašizem, ki seveda ni le tip oblasti, temveč predvsem tip populističnega gibanja.

Tisti, ki so pred četrto stoletje imeli 20 let, so ostali pod vplivom dogodkov studentskega maja in junija 1968. Pričakovanja, ki so oblikovala njihov svetovni nazor, se niso uresničila. Dalec od tega. Vrnile so se tudi zivali iz Pandorine skrinjice, za katere so verjeli, da so ostale v preteklosti v primerjavi z izzivi znanstveno-tehnološke revolucije in postindustrialne družbe. Za nekdanje studente je življenje polno razočaranj, tudi če so se kot uspešni yuppyji ali pa celo kot vodje nacionalističnih gibanj vključili v družbo. Tistim, ki so zvesti idealom '68, ostaja le upanje, da je zgodovina ciklična, da se bo nihalo spet vrnilo v neko novo, manj utopično levico, ki se je le necesa naučila iz zgodovine. Ni nujno, da bi slo za politično zmago levice, zadostuje tudi intelektualni uspeh. Danes ni na obzorju niti tega.

EKOLOGIJA

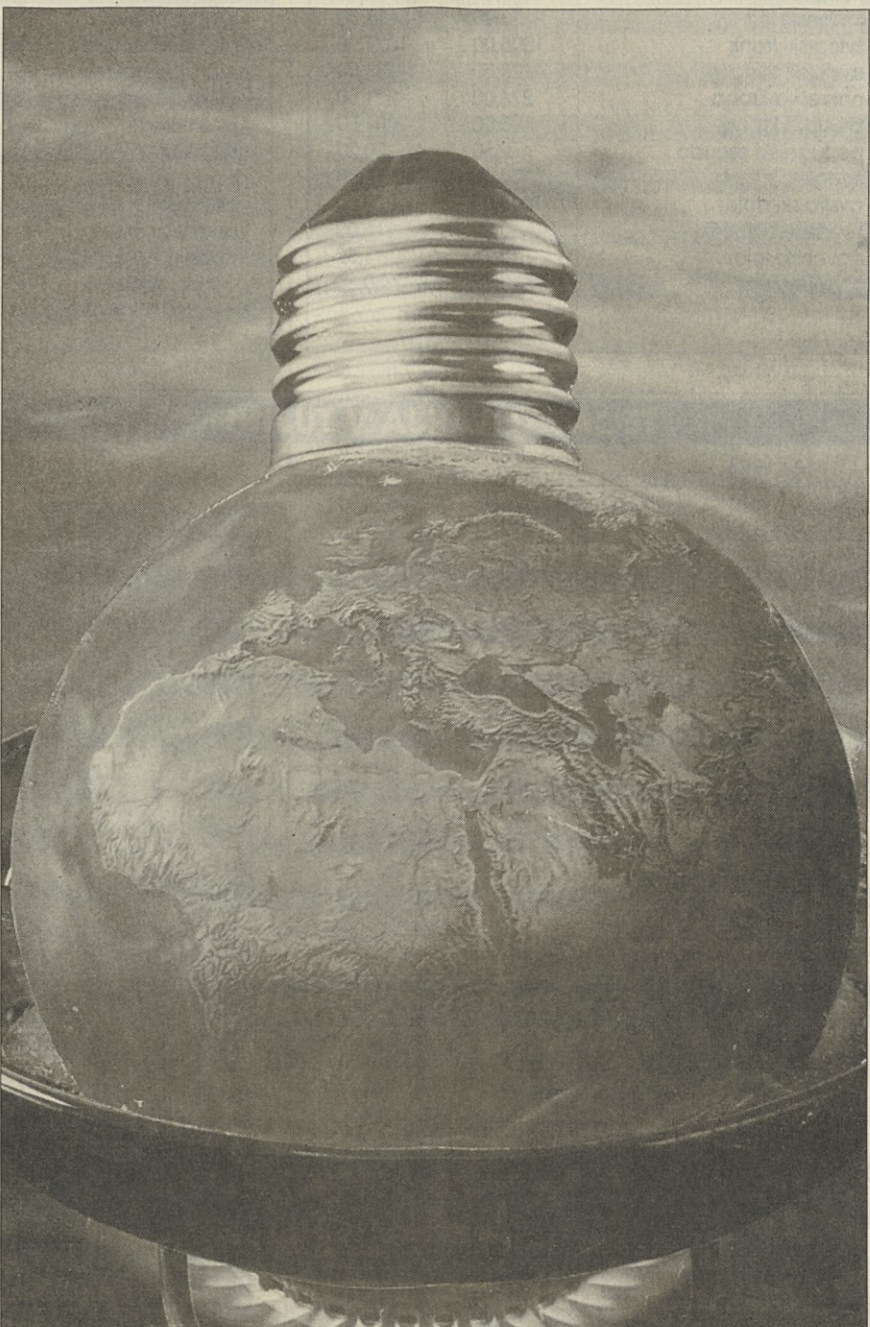
Ob novem zakonu o varstvu okolja

AVGUSTIN LAH

Zakonodaja o varstvu okolja ima kar nekaj pomenov. Podlaga je za red v pravni državi in v deželi z izjemno geografsko lego in vrednotami. Tako kot varstvo okolja ni dejavnost ali panoga, temveč je gospodarski in zavesten odnos skupnosti (ljudi in države) do narave, brez katere ne moremo živeti. Tudi zakon o varstvu okolja ureja prav ta odnos vseh dejavnikov, vseh področij do narave in vsakega od njih do drugih, ki živijo in delajo v tem prostoru. Z zahtevami za čisto okolje zaradi varovanja zdravja ljudi in zive narave, zaradi manjših tveganj in cim manj nezdgo samo spodbujamo podjetja k tehnološkemu napredovanju in obenem k zmanjševanju stroškov dejavnosti, k boljši organiziranosti in novemu produktivnemu zaposlovanju, k višji kakovosti dela, storitev in izdelkov. To so mednarodno potrjene ugotovitve OECD, EGS in drugih.

Zakone o okolju smo imeli že doslej: nastajali so od sedemdesetih let naprej - o varstvu zraka, tal in voda, o odpadkih in drugi, ki jih zamenjuje nov zakon. Nekaj težav je bilo z dosedajšimi zakonodajami in v prihodnje bi se jim morali izogniti. Prvic, vsak zakon nekaj zahteva in se lahko uresničuje, če zahteva-

no omogočimo. Pri varstvu zraka in voda so potrebne naložbe, najprej za opazovalno mrežo in sistem informiranja, potem pa za čistilne sisteme. Odklanjali so zbiranje sredstev za ta namen; le proti koncu osemdesetih let je deloval sklad na vodnem področju, ko so s stimulatивно pomočjo gradili serijo čistilnih naprav. Zelo počasni je napredovala opazovalna služba za zrak (-Anas). Vse drugo je obitalo, marsikaj celo zadnja leta. Ni prevladalo spoznanje, da se vse to pretoci v gospodarstvo in ga pozivlja - in to dvakrat, ker mu da delo in ker ga druge za drugo odrešuje težav z okoljem in z lastno tehnologijo.



Drugič, za odpadke je potrebno poleg zakona in razglasenega reda zagotoviti tudi zbiranje, vse druge manipulacije, cim boljše izkoriščanje in recikliranje, za ostane pa varno deponiranje. Odpadki so sad sodobnosti, vecinoma neizogiben, tudi tisti najbolj nevsečni - nevarni in škodljivi posebni in radioaktivni. To je zadeva republike in dogovorov z neposrednimi okolji.

Tretjič: za pravilen odnos do gospodarjenja in okolja morajo obstajati stimulacije in pomoči, to pa lahko zagotovi urejena in sposobna država na več načinov. Spodbuja razisko-

vanja in s tem iskanje rešitev. Z davčno in kreditno politiko lahko usmerja k varčevanju z energijo in s surovinami, k lastni ustvarjalnosti in k novim kooperacijam. Z različnimi režimi utegne biti celo tancokuten regulator, ki na primer z boljšim in varnejšim delom in z usposabljanjem zmanjšuje izdatke za zdravstvo in tudi stevilo invalidov ali drugih nesrečnikov.

In četrtič: nekatere je potrebno tudi kaznovati, kajti povzročanje škoda na dobrinah, vrednotah in zdravju ljudi ni dopustno, temu pa neredko botrujejo malomarnost, tudi birokracija, neznanje in včasih celo zločin. Seveda, kaznovanje ne pride samo: potrebne so inspekcije, in te so odkrivala manjši del krivic, če pa so jih, so se začeli pritiski nanje z raznih strani.

Zdaj prihaja nov čas v več pogledih. Spreminja se družbeni red in povsod isčejo gospodarje (zal tudi po nepravilnih poteh), ki bodo znali dobro krmariti tokove kapitala in delo. Bo njihov interes tudi varovanje okolja? Bomo premagali staro miselnost, da so reke in gore in ozračje nekaj vesoljnega in nikogaršnjega, ravno pravnega, da jim odrinemo, cesar nočemo pospraviti v okvirih dejavnosti, ki to delajo. Z zakonom o okolju prihajajo koncesije: tudi

vodo bo potrebno plačevati, saj sploh ni zastoj (za pomanjkljivo oskrbo in slabo ravnanje z vodo odrinemo domala en odstotek družbenega proizvoda). Vse dobrine imajo ceno in entropijo, to je izgubljanje energije (ta pa je tudi v vseh materialih od biomase do izdelkov), neracionalen transport, velik kalo surovin, pridelkov in izdelkov - prav tako kot zamude, odvise storitve in zmote. Gospodarstvo je tisto, ki terja spremembe!

Ker pa gre za spremembe, moramo le poudariti, da nastajajo tudi v metodah dela (vse vec skupinskega) in organiziranosti. Od tega je odvisno, kdo in kako bo skrbel za odnos podjetja do okolja: ta odnos se namreč uresničuje na vseh ravneh od vodilnih do tistega delavca, ki zapira pipe in odpira zapornice. Spominjam se, da so v razvitem okolju gradili dve lepi tovarni, toda projektantom in tehnologom sta vodilna direktorja prepovedala, da bi kakorkoli usklajevala reševanje infrastrukture ali celo interese mesta. In tako se je tudi zgodilo.

V novem družbenem redu bo vse bolj prožno. Spreminjali se bodo kmetijstvo, gozdarstvo, industrija, obrti in storitve. Slednje bodo narasale in delež neposrednih proizvodnih dejavnosti se bo zato

zmanjševal, nekaj pa bo povzročila prenova. Trgovina in razne oblike posredništva so se že zdaj pomnožile in razpršile. Tudi podjetja se delijo na manjše enote. Bojimo se ozkega gospodarjenja, do narave izkoriščevalskega, ki ga povzdiguje nad skupne vplive lastništvo in mnogi ljudje, odvisni od teh, bodo tiho potrpeli, ceprav bi znali ponuditi razumnejše izpeljave. Nedvomno je potrebna nova upravljalna logika in pravna država ve, komu kaj pripada, toda tudi to se ve, da narasajo problemi okolja v lokalnem in širšem, planetarnem obsegu. Negativni vplivi na okolje se že selijo čez meje, sklepi o okolju so poglavja mednarodnih dogovorov in trženje se povprašuje po kakovosti okolja, iz katerega izhaja to, kar je predmet trženja, kooperacij in transfera tehnologije.

Nov zakon prinaša tudi prave novice: studije ranljivosti okolja, informacijski sistem, zahtevnejše studije vplivov ob posegih v prostor, koncesije in tudi drugačne poti k raziskovanju pojavov v okolju. To so sele napovedi, a so poglavja sodobnega življenja, o katerih lahko dobimo metodologije, spoznanja o standardih ali o normativih kakovosti okolja in seveda tudi ekonomska merila (kot so studije koristi naložb in stro-

skov za ohranjanje in izboljšanje okolja) po potrebi iz tuje prakse (-saj imamo že naša spoznanja!), raziskovati in urejati pa bomo vsekakor morali naš prostor in dogajanje v njem sami. Tu je nevarna zanka. Če ne bomo pospeševali raziskovalnega dela in ne bomo ustvarili klime za takšno ravnanje, ne bo izhoda. Iz krize pa ne bomo izšli po starem. Vsak dan cepetanja na mestu je izgubljen in poguben. Predvsem pa ne smemo postati le servis za mednarodno trzišče, temveč moramo urediti lastne korenine - a te so v znanju, v lastnih laboratorijih in kadrih, da bo kaj trziti.

Skleniti zelim s spoznanjem, da vseh problemov okolja nikakor ni mogoče reševati samo z novimi naložbami, vsaj ne takoj. Najprej je potrebno znanje in volja. Tecaji ne stanejo veliko, tudi neposredna kontrola ne, če uresničujemo vse, kar je mogoče takoj.

Z veseljem bi brali poročila, da se je kje razmahnilo novatorstvo! V tem mrakobnem vzdusju afer in sporov deluje kot balzam branje o uspešnih podjetjih; kar nekaj ga je bilo v Gospodarskem vestniku, npr. o Revozu in la-kirnici, o Krki, Strojih na Koroskem, Cimosu in drugih uspešnejih. Tudi sejmi o okolju odpirajo okna k soncu.



MENJALNIŠKI TEČAJI

13. maj 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	71,00	73,10	10,00	10,30	7,65	7,90
Atelje 92 Idrija	71,10	72,20	9,80	10,00	7,51	7,74
Avtohiša*	70,45	71,20	9,75	10,00	7,45	7,80
Azur Grosuplje	71,00	72,50	10,00	10,32	7,50	7,83
Banka Vipra	71,51	72,09	10,05	10,15	7,63	7,69
Bela vrtnica	71,90	72,60	10,00	10,30	7,50	7,85
Bobr Trzin in Fužine	71,90	72,30	10,00	10,30	7,55	7,85
BTC Terminal Sezana	71,00	71,90	9,90	10,10	7,55	7,75
BTC d.d. Ljubljana*	71,00	72,30	10,00	10,30	7,50	7,70
Come 2 us	71,30	72,70	9,90	10,30	7,45	7,80
Dom na trgu	71,75	72,39	10,10	10,24	7,66	7,79
Emona Globtour*	70,10	72,00	9,80	10,10	7,37	7,60
Eros Ljubljana	72,00	72,50	10,10	10,30	7,70	7,85
Eros Kranj	70,90	72,50	10,00	10,25	7,60	7,75
Eurotours International	71,30	72,50	9,90	10,20	7,65	7,85
Feniks Koper*	70,90	72,30	9,86	10,50	7,55	7,78
Feniks Markovec Koper*	70,50	72,30	9,78	10,20	7,55	7,70
Feniks Portorož*	70,50	72,30	9,90	10,30	7,56	7,75
Fiba Koper	70,50	71,90	9,80	10,00	7,54	7,68
Firadas	71,10	72,60	9,90	10,25	7,45	7,70
Gallileo Kozina	70,50	71,80	9,65	9,80	7,55	7,70
Golfurist Domžale	71,00	72,00	9,90	10,35	7,50	7,85
Golfurist Ljubljana	71,80	72,30	9,25	10,20	7,60	7,80
Hida*	71,90	72,00	10,10	10,15	7,75	7,80
Hipotekarna banka Koper	70,50	72,50	9,80	10,10	7,55	7,90
Hram Rožice Mengeš	72,00	72,30	10,25	10,40	7,80	7,90
Hranilno kreditna služba	71,40	72,70	9,97	10,30	7,58	7,95
Idila Sečovelje	71,20	72,40	9,95	10,30	7,65	7,90
Ilirika Ilirska Bistrica	70,80	72,46	9,85	10,02	7,58	7,83
Ilirika Slovenj Gradec	71,45	72,68	10,00	10,24	7,66	7,82
Ilirika Postojna	71,00	72,45	9,81	10,02	7,60	7,80
Ilirika Sezana	71,85	72,40	10,00	10,20	7,70	7,82
Italdesign Nova Gorica*	71,10	72,30	9,95	10,20	7,63	7,78
Klub Slovenijales	71,70	72,30	10,20	10,60	7,75	8,00
Komercialna banka Triglav d.d.	70,13	71,96	9,92	10,16	7,55	7,83
Kompas Hertz Celje*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Velenje*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Idrija*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Tolmin*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Krško*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Hertz Bled*	71,30	72,20	9,90	10,10	7,40	7,70
Kompas Fintrade	71,90	72,39	10,10	10,22	7,55	7,85
Kompas Holidays	71,70	72,20	10,10	10,25	7,65	7,85
Libertas Koper*	71,00	72,40	9,95	10,22	7,60	7,85
Ljubljanska banka d.d.	69,30	72,70	9,80	10,33	7,37	7,88
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	72,60	9,95	10,32	7,20	7,87
LB Dolenjska banka NM	69,40	72,50	9,80	10,20	7,50	7,80
LB Komercialna banka NG*	68,60	71,60	9,51	10,08	7,01	7,69
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,50	71,90	9,84	10,20	7,20	7,76
LB Splošna banka Celje	70,30	72,80	9,58	10,34	7,30	7,89
LB Splošna banka Koper*	69,86	72,65	9,64	10,15	7,36	7,82
Ma Vir	71,70	72,50	9,90	10,40	7,60	7,90
Madai Nova Gorica*	71,10	72,00	9,96	10,20	7,58	7,74
Madai Sempeter*	71,10	72,00	9,96	10,20	7,58	7,74
Media*	72,00	72,50	10,00	10,25	7,80	7,95
Niprom I*	71,90	72,50	10,00	10,35	7,70	7,90
Niprom II*	71,00	72,00	10,00	10,20	7,64	7,78
Otok Bled	71,10	72,63	10,00	10,18	7,50	7,73
Optimizem Loz*	70,30	72,30	9,82	10,25	7,40	7,85
Optimizem Postojna*	70,50	72,50	9,80	10,00	7,55	7,70
Petrol*	72,00	72,10	10,00	10,20	7,75	7,85
Pigal Solkan*	71,05	72,10	10,00	10,20	7,63	7,77
Pigal Kobarič*	71,05	72,10	10,00	10,20	7,63	7,77
Pigal Obutek*	71,05	72,10	10,00	10,20	7,63	7,77
Pigal Diskont*	71,05	72,10	10,00	10,20	7,63	7,77
Poslana banka Slovenije*	71,00	72,00	9,85	10,20	7,30	7,70
Probanka Maribor	69,80	72,50	9,85	10,30	7,40	7,80
Publikum Ljubljana	71,79	71,98	10,10	10,24	7,76	7,87
Publikum Celje	71,50	72,39	10,05	10,35	7,55	7,79
Publikum Dobova	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Krško	71,00	72,20	9,61	10,80	7,05	7,60
Publikum Maribor	70,90	71,69	10,02	10,18	7,40	7,72
Publikum Metlika	71,00	72,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Mozirje	70,70	71,99	9,98	10,38	7,40	7,69
Publikum Novo Mesto	71,00	72,00	9,90	10,10	7,50	7,70
Publikum Piran	71,00	72,50	9,91	10,10	7,55	7,74
Publikum Tolmin	71,00	72,15	10,05	10,19	7,61	7,74
Publikum Sevnica	71,40	72,15	9,95	10,25	7,40	7,65
Publikum Sentilj	70,80	71,73	9,95	10,26	7,40	7,72
Publikum Sentjur pri Celju	71,35	72,25	10,00	10,19	7,55	7,75
Publikum Trebnje	70,20	72,40	9,90	10,10	7,50	7,72
Publikum Zagorje	71,20	72,40	10,00	10,25	7,50	7,82
Publikum Zalec	71,60	72,40	10,02	10,33	7,52	7,78
Roja	71,80	72,30	10,00	10,20	7,20	7,82
Shalaby Koper	71,00	72,28	9,86	10,30	7,60	7,74
Sif - on	71,90	72,30	10,00	10,20	7,70	7,85
SKB d.d. Ljubljana* **	71,10	72,60	10,10	10,32	7,70	7,85
Slovenijaturist Ljubljana	71,95	72,30	9,98	10,25	7,63	7,80
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	72,00	72,70	10,05	10,20	7,60	7,85
Slovenijaturist Jesenice	71,00	72,00	10,00	10,20	7,60	7,80
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	70,60	72,70	9,98	10,20	7,00	7,50
Slovenska investicijska banka*	71,40	72,40	9,85	10,25	7,60	7,85
Sonce	71,80	72,50	10,10	10,30	7,60	7,85
SZKB d.d. Ljubljana	71,40	72,70	9,97	10,30	7,58	7,95
Tarfus Postojna	69,89	72,31	9,65	9,93	7,41	7,69
Tentours Domžale	71,90	72,50	10,00	10,40	7,50	7,90
Tori*	71,20	72,50	9,90	10,35	7,45	8,00
Tourist service Portorož	69,30	71,00	9,55	10,04	7,30	7,70
Upimo	72,00	72,10	10,19	10,27	7,75	7,85
Wolf	72,00	72,20	10,10	10,03	7,10	7,85

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo; ** Menjalnice niso poslele podatkov; —

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 92 z dne 13. maja 1993 — Tečaji veljajo od 14.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	75,9509	76,1794	76,4079
Avstrija	040	šiling	100	955,6214	958,4969	961,3724
Belgija	056	frank	100	327,0116	327,9956	328,9796
Kanada	124	dolar	1	85,1817	85,4380	85,6943
Danska	208	krona	100	1742,6274	1748,8710	1753,1146
Finska	246	marka	100	1953,0604	1958,9372	1964,8140
Francija	250	frank	100	1999,7344	1999,7344	2005,7336
Nemčija	280	marka	100	6723,0996	6743,3296	6763,5596
Grčija	300	drahma	100	—	49,7321	49,8813
Irska	372	funt	1	—	163,8629	164,3545
Italija	380	lira	100	7,2408	7,2626	7,2844
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,4000	—
Japonska	392	jen	100	97,2160	97,5085	97,8010
Nizozemska	528	gulden	100	5991,9625	6009,9935	6028,0225
Norveška	578	krona	100	1585,3069	1590,0771	1594,8473
Portugalska	620	escudo	100	68,8647	69,0719	69,2791
Švedska	752	krona	100	1465,9719	1470,3830	1474,7941
Švica	756	frank	100	7441,7989	7464,8541	7486,5841
Velika Britanija	826	funt sterling	1	165,7916	166,2905	166,7894
ZDA	840	dolar	1	108,4637	108,7901	109,1165
Evropska Skupnost	955	ECU	1	130,9458	131,3398	131,7338
Španija	995	peseta	100	88,5433	88,8097	89,0761

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 14. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1,000,000	642,002	670,505	1,313,384
27		128,5779%	134,1010%	131,339%	100,000	64,289	67,050	131,339
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	636,978	656,571	1,293,550
144		97,9967%	101,0110%	99,5036%	130,000	63,698	65,657	129,355

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

13. MAJ 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	4,60	5,90
Hida*	4,00	6,00
Idila Sečovelje	5,00	6,50
Ilirika Postojna	4,20	6,60
Italdesign	4,50	7,00
Libertas Koper*	4,70	6,50
Niprom I in II*	4,00	6,20
Slovenijaturist zel. p. Lj.*	-	6,00
Sonce	4,00	6,00
Tentours Domžale	4,50	8,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

13. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1455,00	1505,00
nemška marka	912,00	932,00
francoski frank	269,00	278,00
holandski gulden	809,00	836,00
belgijski frank	44,00	45,50
funt sterling	2245,00	2305,00
irski sterling	2205,00	2280,00
danska krona	235,00	243,00
grška drachma	6,40	7,00
kanadski dolar	1145,00	1185,00
japonski jen	12,90	13,60
švicarski frank	1005,00	1027,00
avstrijski šiling	128,50	133,00
norveška krona	214,00	221,50
švedska krona	198,00	204,50
portugalski escudo	9,50	10,20
španska peseta	12,20	12,90
avstralski dolar	1018,00	1050,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,75	13,50
hrvaški dinar	0,50	0,80

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

13. MAJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,50	10,65
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,80	10,60
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,00	10,80
Italija	Kmečka banka Gorica	12,70	13,30
Italija	Tržaska kreditna banka	12,75	13,50



HRVAŠKA / ZADOLŽENOST V DRŽAVI

Vsi bodo morali plačati dolgove

Tudi vojska ne bo izjema - Vlada trdi, da ne bo tiskala denarja - Težave s podjetji

GORAN MORAVCEK

ZAGREB - Notranji dolgovi, ki znašajo več kot 10 milijard dolarjev, so največji problem, s katerim se sooča vlada Nikice Valentica. Se do včeraj »nedotakljivi« veliki sistemi, kot so ladjedelstvo, železnica, elektrogospodarstvo, pa tudi ministrstvo za obrambo in nekaj bank, so se znašli na crnem seznamu vlade. Premier Valentić meni, da morajo vsi, vključno z vojsko, ki mora imeti v pogojih vojne sicer poseben status, plačati svoje dolgove. Vsaka tovarna mora skrbeti za svoje dolgove, javnost pa bo kmalu presenečena, ko bo vlada objavila, kdo vse bo moral v stecaj. Tako zatrjuje Valentić in omenja, da tudi za ceno padca vlade nima več namena tiskati denarja brez pokritja.

»Vlada je prisla do trdnega spoznanja, da stabilizacijski program brez odpravljanja velikih inflacijskih zarisc ne bi imel smisla,« meni Borislav Skagro, podpredsednik vlade. Po njegovih besedah ima vlada največje težave z javnimi podjetji, zato je sklenila, da bo mnoge med njimi privatizirala. Ustanovili so urad za ekonomiko in restrukturiranje javnih podjetij. Država, ki je pri preobrazbi postala lastnik številnih javnih in

drugih podjetij, se zdaj zeli znebiti tega premoženja. Nasploh je problem prestrukturiranja hrvaškega gospodarstva zgoščen v problem 15 velikih podjetij in 3 bank, njihovi povprečni slabi dolgovi in terjatve pa »tehtajo« med 200 in 300 milijoni dolarjev.

Borislav Skagro je prepričan, da so družbena podjetja, uvrščena v skupino velikih izgubateljev, dolžna bankam, banke pa so dolžne varčevalcem ali državi. Ker v tem krogu izgubateljev eden dolguje drugemu, bo vlada, kot pričakuje, kmalu predlagala medsebojni pobot, tako da bodo varčevalci namesto starega deviznega varčevanja dobili delnice podjetij, te pa bodo lahko prodali na borzi, zadržali ali zamenjali.

Po vsej Hrvaški vlada pomanjkanje denarja. Po podatkih republike SDK so neplačane obveznosti podjetij nominalno narasle za 41, 5 odstotka, medtem ko je inflacija v marcu dosegla »samo« 28, 1 odstotka, pri čemer je očitno, da so neplačane terjatve tudi realno zletele visoko. Crno podobo presahlega finančnega krvnega obtoka hrvaškega gospodarstva dopolnjuje po-

datek, da je bilo v neli-kvidnih podjetjih zaposlenih kar 114.000 delavcev ali 53 odstotkov več kot februarja. Analitiki SDK razloge za to veliko povečanje pripisujejo blokadi računov podjetij v sistemu železnice, kakor tudi poslabšanju plačilne sposobnosti številnih podjetij v poljedelstvu, proizvodnji električnih strojev, v vodnem gospodarstvu, črni metalurgiji in v proizvodnji hrane. Konec marca so registrirali okrog 380 podjetij v stecaju, v katerih je zaposlenih približno 65.000 ljudi.

Na vlado izvajajo zelo močan pritisk, naj popusti »samo se tokrat« in naj vendar natisne denar. Valentić to zavrača, saj je država tudi pod budnim ocesom Mednarodnega denarnega sklada. Nacrtujejo, da bodo z gašenjem inflacijskih zarisc ustvarili pogoje za splošen stabilizacijski program. Borislav Skagro zagotavlja, da Valentićev kabinet ne bo storil nobenega koraka na pamet, ker pričakuje, da se bodo okoliščine vojne stabilizirale. Čeprav v Zagrebu svojih potez vnaprej ne razkrivajo, je »prodrlo« v javnost, da bo s fiksiranim tečajem, ki bo vezan na nemško marko, vlada spodrezala inflacijska pričakovanja.



Stavka v Dresdenu: Kdaj bodo brezposelni občutili koristi ugodnih posojil? (Foto: AP)

NEMČIJA / STROŠKI VLAGANJ V VZHODNI DEL

Guverner svetuje vladi, naj varčuje

Helmut Schlesinger nasprotuje poceni posojilom za podjetja iz vzhodne Nemčije

ANTHONY WILLIAMS / REUTER

FRANKFURT - Guverner nemške centralne banke Bundesbank Helmut Schlesinger je včeraj pozval k zmernosti pri izdatkih bonnske vlade in je znova izključil ostreje reze pri obrestnih merah nemške centralne banke.

V govoru, ki ga je imel v Bonnu na institutu za finančne zadeve, je Schlesinger kritiziral vlado, ker ne stori dovolj, da bi se ustvarili prihranki, s katerimi bi podprli transferna placila za vzhodno Nemčijo. Po soglasju glede solidarnostnega pakta za financiranje ozivitve vzhodne Nemčije je dodal: »Povečanje davkov je že v nacrtu za leto 1995 in sleherni korak dalj od nacrtovanega ne bi vodil ravno k spodbujanju rasti.«

Po Schlesingerjevih besedah je prišlo v zadnjem času do napredka na področju plac, saj so - vsaj kar zadeva zahodno Nemčijo - placilni dogovori daleč pod ravniyo preteklih dveh let.

Posebej pa se je ozrl

na vladno fiskalno politiko. »Na polju fiskalne politike je pot, ki jo je ubrala vlada, polna precejšnjih sprotnih nevarnosti,« je dejal.

Bundesbanka, ki je pred kratkim - ob recesiji v ozadju - previdno nizala obrestne mere, je pred tem morala ohranjati restriktivno tendenco zaradi popuscanj v fiskalni politiki in politiki plac. Zahteval je večjo koordinacijo med temi tremi opornimi točkami ekonomske politike, pri čemer je dodal, da tega ne bo mogoče doseči, če bo Bundesbank premalo pozorna na stabilnost cen. »Zaradi napetosti, ki jih je povzročila združitev obeh delov države, je dolžnost Bundesbank bila in tudi ostaja, da stori vse, kar je v njeni moči, da se ohrani mednarodno zaupanje v stabilnost marke,« je dejal.

Glede zahtev po močnejših rezih pri obrestnih merah, kar naj bi pomagalo oziviti ekonomsko rast, je Schlesinger dejal: »Sunkovita politika obrestnih mer, ki bi jo nekateri priporočili, ni primer-na.«

Poudaril je, da si nemška centralna ban-

ka ne more dovoliti, da bi popustila pri ohranjanju monetarne stabilnosti. Če bi to storila, to ne bi vodilo k večji rasti v gospodarstvu niti k manjši brezposelnosti.

Zgodilo bi se ravno nasprotno, je dejal. Ko je pozval k večji koordiniranosti ekonomskih politik, je dejal: »Boli ko so nezadovoljivi rezultati pri enem sektorju, več težav je pri drugem sektorju.« Možno, da bi napake v fiskalni politiki kompenzirali z lahkoto, ni. Schlesinger je tudi kritiziral z ugodnostmi dana posojila, usmerjena v vzhodno Nemčijo, ki so povzročila naval sposojanja.

Podjetja iz vzhodne Nemčije, vključno s privatizacijsko agencijo Treuhand, so si v letu 1992 najela približno sto milijard mark (62 milijard dolarjev), kar je skoraj za tretjino več kot leto poprej. Schlesinger je dejal, da ne kritizira posojil za investiranje v vzhodno Nemčijo, pač pa je preveč povpraševanja za kreditiranjem po nizkih obrestnih merah, tako v absolutnem smislu kot glede na domače zaloge kapitala.

ZDRUŽENE DRŽAVE, RUSIJA / AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

Ameriški General Motors bo dobavljal dele ruski Volgi

Rusi si bodo zagotovili izvoz, Američani dobiček v dolarjih

AUBURN HILLS, ZDA - Iz korporacije General Motors so v sredo sporočili, da bodo ruskemu avtomobilskemu proizvajalcu Volgi prodali za več kot 700 milijonov dolarjev zapletenih motornih delov. Sporazum z Volgo se zdi največji trgovinski sporazum med ameriškim in ruskim podjetjem in bo Volgi v naslednjih petih letih letno zagotavljal več kot 100.000 modernih motorjev. Kljub vsemu pa je ta sporazum veliko nižji kot 20 milijard vreden sporazum o razvoju, ki ga je pred kratkim z naftnimi crpalisci v Tengizu in Korolevu podpisala Chevron Corp. in ki je se zmeraj največji

sporazum v zgodovini med kakšno ameriško družbo in Rusijo. Znotraj sporazuma o dobavi motornih delov bo General Motors zagotavljal predvsem sisteme, ki nadzorujejo vzgig motorja, pretok bencina in raven emisije, ter tako Volgi omogočil ustrezen odgovor na predpise o varovanju okolja, je izjavil Jan Tannehill, generalni direktor G. M. iz Rochestra. »V evropskih državah, kakor tudi povsod po svetu, se vse bolj zastružujejo standardi o vsebnosti izpušnih plinov,« je povedal Tannehill. »Največji družbi ruske avtomobilске industrije (Volgi) bomo tako omogočili izvoz av-

tomobilov, s čimer ne bo zadostila samo tem neizbežnim standardom, ampak tudi vsem drugim predpisom o kakovosti, za katere smo prepričani, da bodo kmalu v veljavi.«

Volga v svoji tovarni proizvajalec prodaja trenutno štiri modele: samaro, lado, nivo in oko, že »v bližnji prihodnosti« pa bo prišel na tržišče nov model z imenom 2110.

G. M. bo svoje motorne sisteme dobavljal iz svojih podružnic v ZDA in Mehiki v Hannover v Nemčiji, kjer jih bodo sestavljali skupaj z drugimi deli iz evropskih in azijskih tovarn G. M. ter pošiljali Togliatti, ki se nahaja približno 600 milj jugovzhodno od Moskve. Jurij Pušin, mlajši predstavnik pri Volgi v ZDA, je izjavil, da Volga nacrtuje izvoz 200.000 avtomobilov letno v Evropo, Kanado in Avstralijo. Izkupicek od te prodaje bo G. M. dobil v ameriških dolarjih, kar je zelo pomembno pri njihovih prizadevanjih, da bi se izkopal iz 30 milijard dolarjev visokih izgub v lanskem letu. Pri G. M. tudi upajo, da jim bo uspelo sporazum z Volgo razširiti z dodatnimi tehničnimi sistemi, kot so krmilni sistemi za volane in transmisije. (Reuter)

LONDON - Britanski sekretar za trgovino in industrijo Michael Heseltine je v napovedal reorganizacijo svojega oddelka. Ustanovili bodo namreč nov oddelk, ki bo britanski industriji pomagal pri prodaji. Poudaril pa je, da naloga industrije, da sama poišče naročila, zaradi tega ni nič manjša. V svojem govoru v Royal Society of Arts je Heseltine razložil, kako si zamisla podporo industriji, ki ji je lani obljubil, da se bo vanjo vmešaval »pred zajtrkom in kosilom, pred popoldanskim čajem in večerjo«. Povedal pa je tudi, da nima namena industriji ponujati lažnega zdravila: »V rokah nimam nobene carobne formule ali receptov za zmagovito industrijo. Konkurenčnost je vprašanje preživetja. Če ne morete vzdržati v tekmi z drugimi, boste pač izpadli. In če bo slo narodnemu gospodarstvu slabo, bodo na koncu v slabem položaju prav vsi,« je izjavil Heseltine. Poudaril je, da vlada lahko ustvari ustrezno gospodarsko ozračje za industrijo, lahko spodbudi izobraževalne standarde in prispeva, da bodo nekatere rdeče številke manjše. »A cetudi vlada zagotovi vse te stvari, je teza konkurenčnosti še vedno odvisna od uspeha ali neuspeha poslova,« je zaključil Heseltine. (Reuter)

BRITANIJA

Odločne besede ministra za trgovino

LONDON - Britanski sekretar za trgovino in industrijo Michael Heseltine je v napovedal reorganizacijo svojega oddelka. Ustanovili bodo namreč nov oddelk, ki bo britanski industriji pomagal pri prodaji. Poudaril pa je, da naloga industrije, da sama poišče naročila, zaradi tega ni nič manjša. V svojem govoru v Royal Society of Arts je Heseltine razložil, kako si zamisla podporo industriji, ki ji je lani obljubil, da se bo vanjo vmešaval »pred zajtrkom in kosilom, pred popoldanskim čajem in večerjo«. Povedal pa je tudi, da nima namena industriji ponujati lažnega zdravila: »V rokah nimam nobene carobne formule ali receptov za zmagovito industrijo. Konkurenčnost je vprašanje preživetja. Če ne morete vzdržati v tekmi z drugimi, boste pač izpadli. In če bo slo narodnemu gospodarstvu slabo, bodo na koncu v slabem položaju prav vsi,« je izjavil Heseltine. Poudaril je, da vlada lahko ustvari ustrezno gospodarsko ozračje za industrijo, lahko spodbudi izobraževalne standarde in prispeva, da bodo nekatere rdeče številke manjše. »A cetudi vlada zagotovi vse te stvari, je teza konkurenčnosti še vedno odvisna od uspeha ali neuspeha poslova,« je zaključil Heseltine. (Reuter)

ROMUNIJA / ZAHODNE DRŽAVE JO OPOZARJAJO

Vlada bi morala odločneje ukrepati proti visoki inflaciji

Države, ki pomagaja Romuniji, zahtevajo finančno disciplino

BRUSELJ - Zahodne države, ki zagotavljajo pomoč Romuniji, so v sredo opozorile njeno vlado, da si mora bolj prizadevati v spopadu z inflacijo, pri tem pa naj si pomaga z učinkovito finančno disciplino. Stališče, ki so ga objavili po dvodnevni pogovori med skupino G-24, Svetovno banko in predstavniki Romunije v Bruslju, poudarja, da so delegati z zadovoljstvom pozdravili romunska prizadevanja pri stabilizaciji gospodarstva. Vendar pa so menili, da je inflacija trši oreh, kot so pričakovali v začetku, zato bi morali uporabiti strožjo monetarno in fiskalno politiko.

Letna romunska inflacija trenutno znaša 200 odstotkov, utegne pa se narasti, zlasti zato, ker je vlada umaknila subvencije za osnovne živilske izdelke kakor tudi za pogonska goriva, ogrevanje in javni transport. Predstavniki skupine G-24 so priznali, da prinaša hitra sprostitev cen tudi tveganje, vendar so hkrati opozorili, da je postopno zmanjševanje subvencij prav tako povezano z visokimi stroški zaradi napačne razporeditve sredstev in neprestano prelagane strukturne prilagoditve.

Ob podatku, da je brezposelnost v Romuniji že skoraj 10-odstotna, se skupina G-24 zavzema za hitro uvedbo romunskega nacrtu o privatizaciji podjetij, pri čemer je zelo pomembno ohraniti in okrepiti socialno var-



Bukarešta: Narodna banka Romunije

nost v prehodu na tržno ekonomijo. Evropska komisija je v okviru programa Phare za vzhodno Evropo Romuniji letos odobrila pomoč v višini 130 mi-

lijonov ekujev (157 milijonov USD). Evropska komisija je pri tem kot ključna področja podprla zasebni sektor, melioracijo zemljišč, izobraževanje, zdravstvo in

socialno varnost ter reformo institucij, ki naj bi prejemale pomoč v letih 1993-95. O natančni vsoti pomoči za zadnji dve leti bodo odločali pozneje. (Reuter)



Ameriški General Motors bo pomagal izplavati ruskim vozilom (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815) in
SOU/KULTURNI FESTIVAL

Kunst - Stromajer: LA LA SLINA (sreda, 19. 5. ob 21 uri. PREMIERA.). Igra PETRA GOVC.

DRAMA SNG (061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 14. 5. ob 19.30 uri) Za izven in konto.

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (sobota, 15. 5. ob 19.30) Za abonma Sobota in izven (konto). Režija : Barbara Hieng- Samobor.

MALA DRAMA (061/221-511)

W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 14. 5., ob 17. in 20. uri). Za izven.

A. Nicolaj: PRVA KLASA (sobota, 15. 5. ob 20 uri) Za izven in konto. Komediya o starejši generaciji za vse generacije.

OPERA (061/331-945)

Giacomo Puccini: TRIPTIH- PLASC, SE- STRA ANGELIKA, GIANNI SCHICCHI (sobota, 15. 5., ob 19. uri, PREMIERA). Dirigent Loris Voltolini, režiser Kresimir Dolencic, scenograf Dalibor Laginja, kostumograf Goran Lelas, koreograf Matjaz Faric.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO
(061/210-852)

J.B.P. Moliere: AMFITRION (danes, 14. 5. ob 19.30 uri). Za abonma Petek in izven.
L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI D.O.O. (danes, 14. 5. ob 22 uri) Za izven in konto.
E. Flisar: KAJ PA LEONARDO (sobota, 15. 5. ob 19.30) Za Izven in konto. **Zadnja ponovit- ev v tej sezoni!**

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE (061/312-860).

O. Scheinpflugova: FILM SE MU JE UTR- GAL (OKENCE) (sobota, 15. 5. ob 19.30. uri; PREMIERA. Za abonma red Premierski in iz- ven, nedelja, 16.5. ob 16. uri za abonma Ne- deljski popoldanski in za izven). **Zadnja pre- miera v tej sezoni!** Veseloigra v štirih dejanjih. Nastopajo: Sonja Pavcic, Jasmina Pecar, Irena Mrak, Bojan Visterm in drugi; igro je pripravil Peter Ovsce.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920)

SHOW ANSAMBEL MUSICAL, musical iz Zagreba (danes, 14. 5. ob 20 uri).

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ - avtorski projekt SVETLANE MAKAROVIC ob spremlja- vi tria Popcorn (danes, 14. 5. ob 21 uri.PREMI- RA. Za izven; v soboto, 15. 5. ob 21 uri, za izven; v nedeljo 16. 5. ob 21 uri za izven.).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 14. t. m., ob 10. uri v Marijinem do- mu pri sv. Ivanu - Recital za sole - GLAS KORENIN. Sporocilnost kulture med meja- mi. Pripravil Filibert Benedetic z odlomki iz del A. Gradnika, B. Pahorja, M. Kosute, M. Mijot, I. Grudna, O. Zupancica in S. Kosovela.

DVORANA TRIPCOVICH
Opera sezona in Baleti 1992/93

Jutri, 15. t. m., ob 17. uri (red S) - J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent Charles Farcombe. Režija Ivan Stefanutti. Peta ponovitev v nedeljo, 16. t. m., ob 17. uri (red G). Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danzak«: »Ma mere l'oye« M. Ravela in »La giana« A. Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališcem Furlanije-Juljske kraji- ne je ze v teku pri blagajni Dvorane Tripco- vich: 9-12, 16-19 (zaprti ob ponedeljkih).

GLEDALISCE ROSSETTI

V ponedeljek, 17. t. m., bo nastopila baletna skupina iz Toskane. Predprodaja vstopnic je v teku, posebni popusti za abonente gleda- lisca Rossetti in Verdi.
Od 19. do 30. t. m. gostovanje gledalisce skupine Teatro di Roma z Goldonijevo »La bottega del caffè«. Režija Mario Missirolri. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Pred- prodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

Od 19. do 23. maja bodo v sodelovanju z obcinskim gledališcem G. Verdi na sporedu

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

Danes, 14. t. m., ob 19.30 Gaetano Donizetti »Ljubezenski napoj«. Po-

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

AGENCIJA REMBRANDT/PIONIRSKI
DOM

CEKINOV GRAD (ponedeljek, 17. 5. od 15.30. ure dalje). Otvoritev razstave MLADI EX TEMPORE SLOVENIJE; obisk CEFERI- NA; lutkovna predstava z osebami iz

OPERA

G. Verdi: LA TRAVIATA (danes, 14. 5., ob 17. uri). Režiser Waslaw Orlikowsky, diri- gent Stane Jurgec. Za izven.

MINORITSKA CERKEV

KARAMAZOVI (KAKO JE ALJOSA POSTAL ANGEL) (v soboto, 15. 5. ob 24. uri in ne- deljo, 16. 5. ob 20. uri). Dramaturg in režiser: Sebastijan Horvat

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE
(063/25-332)

Ionesco: KRALJ UMIRA (sobota 15. 5. ob 19.30).Režiser Matjaz Latin. Gostovanje AGRFT iz Ljubljane. Za izven.

IZOLA

KULTURNI DOM

Milan Klec: VSEGA JE KRIVA MARJANA DERZAJ (danes, 15. 5. ob 20. uri). Režija: Dusan Mlakar, izbor glasbe: Gojmir Lesnjak, ples: Mojca Horvat; igrajo: Alojz Svete, Lucka Pockaj, Vladimir Jurc, Maja Blagovic, Gojmir Lesnjak, poje: Marjana Derzaj.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE
(064/222-701)

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komediya (danes, 14. 5. ob 20.30 uri). Gostovanje v Novi Gorici.

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komediya (danes, 14. 5. ob 20.00 uri) Gostuje Moje gle- dalisce iz Ljubljane (Spanski borci). Za abon- ma Petek II.,Konto in izven.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDA-
LISCE (065/25-326)

R. Cooney : ZBEZI OD ZENE (danes, 14. 5. ob 20.30 uri v Solkanu). Gostovanje PG Kranj za red Petek-A in izven.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Thornton Wilder: NASE MESTO (sobota, 15. 5. ob 21.00. uri). Režija: Adrijana Rustja, igrajo: Vladimir Jurc, Stojan Colja, Miranda Caharija, Lidija Kozlovic, Gojmir Lesnjak in drugi. »Magičen oris življenja v podezel- skem mestecu, s spletom drobnih cloveskih usod, osvetljenih v različnih življenjskih ob- dobjih; ocarljiva liricna tkanina, prežeta s humorjem, kjer vsakdanjost dobiva nadih večnosti, večnost pa postaja vsakdanja...«)

GLEDALISCE MIELA

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Na- stopata Anatoli Balasz in Maurizio Grande. Predstavo organizira Zdruzenje Globogas.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V sredo, 19. t. m., petek, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t. m. in sredo, 2. junija, ob 18. uri se bodo vršile zaključne akademije gojencev Glasbene matice - sole Marij Kogoj.



GRAD KROMBERK, Galerija primorskih likovnih umetnikov
DNEVI MAKEDONSKE KULTURE V REPUBLIKI SLOVENIJI

Sobota, 15. maja ob 20. uri

V sklopu prireditve otvoritev razstave likovnih del akademskega slikarja ZORANA KOSTOVSKEGA iz Skopja (na sliki) s priložnostnim nastopom violinistke Natase Popove iz Ljubljane.

V nedeljo, 16. maja ob 20. uri na Gradu Dobrovo v Goriskih Brdih (Viteška dvorana) koncert pianistke MILICE SPEROVIC-RIBARSKI in trombonista KIRILA RIBARSKEGA iz Skopja.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

HALA TIVOLI

HARE KRISHNA FESTIVAL (sobota, 15. 5. ob 20 uri). Programske tocke: Koncert bhajan glasbe; Multivizijski show; Reinkarnacija; Predavanje iz modrosti indijskih ved; Mantra Rock Dance.

KLUB K 4

NO SPEED LIMIT. Vecer s 450 km/h. (danes, 14. 5. ob 22. uri.)

KINOTEKA

Spominski vecer FRANCETA STIGLICA , pr- vega moza slovenskega filma, TISTEGA LE- PEGA DNE (sreda, 18. 5. ob 20 uri).

BOVEC

KULTURNI DOM

Prireditve KLEPET DOMA (danes, 14. 5. ob 20 uri.) Klepetali bodo z ministrom Mihom Jazbinskom.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

NABREŽINA

KD Igo Gruden

Danes, 14. t. m., ob 20.30 srečanje s pisat- eljem Alojzem Rebulo in predstavitev ita- lijanskega prevoda knjige »V Sibilinem ve- tru«. Pisatelj bo predstavil Miran Kosuta, odlomke iz knjige pa bosta brali Miranda Caharija in Patrizia Vascotto.

TRST

GLEDALISCE MIELA

Od 17. do 19. t. m. bo na sporedu ciklus fil- mov v anglescini z naslovom Remembering, ki ga prirejajo British Film Club, La Cappella Underground, Zadruga Bonawentura in Ita- lijansko-amerisko zdruzenje.

GLASBA

SLOVENIJA

NOVA GORICA

GRAD DOBROVO

Nastop TRIA LORENZ ob 35 letnici sku- pnega muziciranja (danes, 14. 5. ob 20. uri.) Izvajali bodo dela Skerjanca, So- stakovica in Smetane.

SEŽANA

KC SRECKA KOSOVELA

Koncert orkestra SF, dirigent Milivoj Sur- bek, solistka-violinistka Tatjana Lipovšek (danes, 14. 5. ob 20 uri.) Za abonma in izven.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj. Razstavo si lahko ogledate v Galeriji CD do 6. junija.V Mali dvorani CD pa razstavlja slikar TONE LAPAJNE.

MALA GALERIJA

Razstava FRANZA WESTA, slovitega du- najskega umetnika.

NARODNI MUZEJ

Razstava ROJSTVO CIPKE.

KULTURNO-INFORMACIJSKI
CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega sli- karja.

MESTNA GALERIJA

Do 22. maja je na ogled razstava izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFFSHAUSNA.

CEKINOV GRAD (Muzej novejše zgo-
vine, 061/323-968)

Do konca maja razstava MENJAVE DENA- RJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI in raz- stava JANINA KLEMENCICA - Popotna fo- tografija.

GALERIJA KOMPAS
Razstava slikarja iz Sibirije NIKOLAIA RYBAKOVA.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstav grafik akademske sli- karke MIRE LICEN KRMPOTIC.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DO- LENC.

LIKOVNO RAZSTAVISCE
RIHARD JAKOPIC

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze druств slovenskih likovnih ume- tnikov.

GALERIJA ASTER-
HOTEL HOLIDAY INN

Na ogled so dela iz keramike SNEZANE SOTLAR.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava slikarja ZLATKA GNEZDA.

Na ogled je razstava slikarja TOMA VRANA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frulla- nija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA CARTESIUS

Do 23. t. m. razstavlja slikar Pino Ferfoglia. Urnik ogleda: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprt).

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patel- lija. Urnik: samo ob delavnikih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI
CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob cetrtkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA
BIVSA PIVOVARNA DREHER

Do 6. junija razstavljajo Salvatore Fiume, Michele Casella in Norberto. Otvoritev danes, ob 19. uri.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej
Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzaské letovišcar- ske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih od 18. do 21. ure.

ART LIGHT HALL

Do 28. maja bo na ogled razstava avstrijske slikarje Gabriele Schurian.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

KNJIGARNA MOHORJEVE

Se danes je na ogled je razstava fotokrožka Koroške dijaške zveze.

KOROŠKA DEZELNA GALERIJA,
Burgg. 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keinzor..

KAVARNA UMETNIKOV,
Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele Schurian.

GALERIJA MEDIA NOX

Razstava modnega nakita LORE BOHINC na fotografijah in videu.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTI- NA GOLJJA.

CELJE

LIKOVNI SALON

Do 15. maja je na ogled razstava likovnih del TUGA SUSNIKA.

HOTEL MERX

Do 30. maja razstava slik JOZETA PERCICA- JUSKINA.

MOZIRJE

GALERIJA MOZIRJE

Otvoritev razstave akademskega slika- rja DUSANA LIPOVCA.(danes, 14. 5. ob 18 uri)

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ (prostori muzeja
Grad 2. nadstropje)

Na ogled je razstava SKAVTI IN GO- ZDOVNICI NA SLOVENSKEM.

NOVA GORICA

SPODNJI PROSTORI OBCINE

V soboto, 15. maja ob 20. uri otvoritev RAZSTAVE MLADIH AKADEMSKIH SLIKARJEV (M. Cencic, Giga de Bree in B. Vrčona) in koncert ENZO FABIA- NI z gosti.

GRAD KROMBERK

Otvoritev razstave likovnih del aka- demskega likovnega umetnika ANDRE- JA GROŠLJA (danes, 14. 5. ob 19 uri).

ŽALEC

SAVINOV LIKOVNI SALON

Otvoritev razstave likovnih del aka- demskega likovnega umetnika ANDRE- JA GROŠLJA (danes, 14. 5. ob 19 uri).



»In tu je se tretji material - glina, v kateri je obliko- val tudi uporabne predme- te (vaze, posode). Izstopa- jo glinene figure, kot bi nastajale mimogrede, kot trenuten navdih, kot odlih med velikima projektoma, vendar pa s seboj nosijo alegoričnost - grotesknost vsakdana...«

(Andrej Groselj: Maska, »gana glina)

BANI (OPČINE)

OVCARJEVA HISA

Do 23. maja je na ogled razstava z naslovom »Ondile cez Stari vrh - Bani: Zgodovina kraskega naselja skozi stare katastrofe mape, listine in pričevanja.Urnik: ponedeljek, pe- tek in sobota - od 18. do 21. ure; nedelja - od 10. do 13. ter od 16. do 21. ure.

GORICA

GORISKI GRAD

Do 16. maja bo na ogled razstava »Beneški odenki« slikarja Vanje Franka.

GRADIŠČE

GALERIJA L. SPAZZAPAN

Na ogled je razstava o goriskem likovnem zavodu »Max Fabiani«.

ČEAD

OBCINSKI PROSTORI - BORGO

PIAVE

Se danes je na ogled razstava o Nosi in oblacilni kulturi v Ziljski dolini. Razstavo sta organizirala KD Ivan Trinko in Krscanska kulturna zveza iz Celovca. Urnik: 10-12, 16-19.

ŠPETER

BENESKA GALERIJA

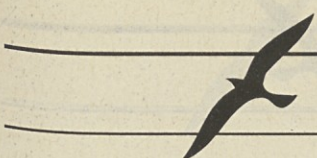
Do 31. t. m. je na ogled razstava Nandeta Ru- pnika »Idrija od tukaj in tam«. Razstavo si lahko ogledate vsak dan, razen ob nedeljah, od 17. do 19. ure.

VIDEM

PALACA SAVORGNAN

Do oktobra je na ogled razstava o arheo- loskih najdbah v Vidmu z naslovom »Zgo- dovina pod mestom«.

MESTNA HISA - MALA GALERIJA,
Theaterpl.



SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.20	Batman, 9. del ameriške nanizanke
09.45	Armada senc, ponovitev francoskega filma, VPS 945
12.05	Ze veste?, VPS 1205
12.35	Znanost, 18. oddaja, VPS 1235
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Dokumentarec meseca: Zgodba o belem konju, VPS 1315
14.05	Umetniški večer: Resnični Rembrandt, ponovitev
16.00	Osmi dan, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.10	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Stiri v vrsto, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Forum
20.30	Ubijte Charleya Warricka!, ameriški film, VPS 2030
22.20	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2220
22.44	Sova
22.55	Ljubezen da, ljubezen ne, 1. del ameriške humoristične nanizanke (VPS 2250)
23.45	Jezdec zore, 4/5 španske nadaljevanke, VPS 2330
00.30	Plezalec, 2/3 del švedske nadaljevanke
01.30	Video strani

SLOVENIJA 2

16.20	Glasba, show in cirkus: Arena klovnov, ponovitev Oddaja je posvečena jubilejni obletnici burkasta. Klovni - kralj cirkusa, vam bo pomagal, da boste za hip pozabili na čas in se smejali očarljivemu svetu, kjer kraljujejo klovni...
17.20	Sova, ponovitev
17.50	On in ona, 9/13 del ameriške humoristične nanizanke
18.45	Jezdec zore, 3/5 del španske nadaljevanke
19.30	Znanje za znanje, učite se z nami
20.10	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.30	Raka, poljudnoznanstvena oddaja
21.10	Večerni gost: Pedro Opeka, misijonar-lazarist
22.10	Lewis Carroll-Vito Taufer: Alice v čudezni deželi, tv priredba gledališke predstave Slovenskega mladinskega gledališča
	Predstava nas postavlja v svet, ki ga je treba sele odkriti. S pomočjo glavne junakinje Alice in njenega začudenega na svetom, odkrivamo čudežnost Čudezne dežele in vanjo ujetu zrcalno podobo našega sveta... TV Slovenija je predstavo posnela v tv studiju; pri adaptaciji sta sodelovala režiser gledališke uprizoritve Vito Taufer in Jan Zakonjšek, ki je delo režiral za televizijo.

KANAL A

10.40	RIS, risanke in spoti
10.50	Astrološka napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 149. dela am. nadaljevanke
18.30	Rock starine, 11. oddaja o rocku
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 150. del ameriške nadaljevanke
21.20	Dan po jutrisnjem, 17. del ameriške poljudnoznanstvene serije
21.50	Moja mama je volkodlakinja, ameriški barvni film
23.20	Rock starine, 12. oddaja o starem rocku
00.05	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.40	Live & Kickin', ponovitev 9. brčanja v živo
01.40	A Shop
01.55	Video strani

KOPER

18.15 Studio 2

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomatti-na, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Nan.: Cuori senza età
10.50	141. obletnica Policije
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Tenis: 50. mednarodni turnir Italije (M)
17.30	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
18.50	Dok.: Kvarkov svet
20.00	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: Uno Sette
21.50	Film: L'insostenibile leggerezza dell'essere, vmes (23.30) vesti
22.50	Dnevnik 1
23.05	Aktualno: Papež Janez Pavel 2 - 13. maja '81
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
2.05	Film: Quarto potere

RAI 2

7.00	Risanke in nanizanke
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Moglie e buoi
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika Trentatre in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: Bisturi per un amore (dram., '90)
17.15	Vesti in Parlamento
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes (18.10) sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: I fatti vostri, 23.15 Pegaz
23.55	Nočni dnevnik
24.00	L'altra edicola
0.15	Film: La ragazza del peccato (dram., '57)

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'al-trarete, vmes vesti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Pogled na književnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sportno popoldne
17.30	Tenis: 50. mednarodni turnir Italije
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob in Una Carlolina
20.30	Film: I migliori (dram., ZDA '89, i. Eric Roberts)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Kviz: Porca miseria
0.30	Dnevnik in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Lui, lei l'altro
17.30	TG 4 vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie, vesti
19.20	Nad.: La signora in rosa, 20.30 Renzo in Lucia, 21.30 Micaela
22.30	Film: L'insostenibile leggerezza dell'essere, vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Film: Lo chiamavano Trinità (i. Bud Spencer, Terence Hill)
22.50	Variete: Gommapiuma
23.00	Variete: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio, vreme
13.05	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Il guerriero della strada 2 (krim., ZDA '92, i. L. Lamas)
22.30	Aktualno: L'istruttoria (vodi G. Ferrara)
1.00	Odpri studio, pregled tiska in Studio sport

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Juke Box, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
16.55	Prvenci: Martin Scorsese, ameriška dokumentarna serija
17.00	Fantazoo, risanke
17.30	Nočni sodnik, am. tv. nanizanka
17.50	Meridiani, ponovitev
18.00	Studio 2: Pogovor z gosti
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Stanje stvari: Mladi
21.55	Rotocalco Nostrano, tedenska rubrika
22.40	Naravnost v pekeli, ameriški film, 1987 (igrajo: Elvis Costello, Dennis Hopper in drugi; režija: Alex Cox)

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Sedem nevest za sedem bratov, pon. filma
13.10	Zadnji pragozdovi na Koroskem
15.35	Sinja Moca, 155. del
14.00	S telesom in dušo: Skrivna strast
15.05	Heidi, risana serija
15.50	Paradizniki proti vampirjem
16.30	Video uspešnice in kviz
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Eddie je obtožen, 2. del
20.15	XY - Nereseno
21.15	Avstrijska kuhinja
21.35	Pica, pica - koscek neba, am. komedija z Julio Roberts
23.25	Smrt v rdečem jaguarju, nemško/it. kriminalka
00.50	Poročila
	Tisoc mojstrov

Avstrija 2

15.40	Tisoc mojstrov
15.50	Rojena za ples, ameriški glasbeni film (igrajo: James Stewart, Eleanor Powell in drugi)
17.30	Česki gradovi in dvorci: Družina Lobkowitz
18.00	Družinske vezi, serija
18.30	Milijonsko kolo
19.30	Cas v sliki/vreme
20.00	Kultura
20.15	Srečanje z naravo: Vrnitev velikih lovcev
21.00	Znanost, magazin
21.15	Otvoritev dunajskih slavnostnih tednov 1993, prenos iz dunajske mestne hiše
23.00	Cas v sliki

Hrvaška 1

07.50	TV koledar
08.00	Poročila
09.35	Zgodbe iz Monticella, 126. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Nemščina, 19. lekcija
11.30	Bajke
12.00	Poročila
	Ko se svet vrt, 125. del ameriške nadaljevanke
13.30	Mikser M
14.00	Poročila
14.50	Notranji glasovi, ponovitev 4., zadnjega dela ameriške nadaljevanke
15.40	The afternoon Report
16.00	Poročila
16.05	Tecaj angleščine, 2. del
16.35	Malavizija
	Decek z Andromede, 2/6 del otroške nadaljevanke
18.00	Poročila
18.05	Izziv duha
18.40	Santa Barbara, 403. del ameriške nad.
19.30	Dnevnik 1
20.05	Dan HTV
20.45	Prenos slavnostnega koncerta
21.35	Zenska v rdečem, ameriški barvni film (do 00.25)

Hrvaška 2

13.55	Svetovno prvenstvo v boks, polfinale
17.15	Ko se svet vrti, ponovitev 125. dela
19.30	Dnevnik 1
20.05	Kako cas leti, 6., zadnji del humoristične nanizanke
20.35	Potovanja: Z motorjem po Kitajski
22.20	Ziviljenjski slog
23.05	Lovejoy, 9/12 del angleške nanizanke
	Družina Addams, 8/16 del; Jasper Carrots, 2. del angleške oddaje
	Prerokovanje II, am. film (William Holden in drugi)

Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Sosedje, pon. 158. dela
10.00	Dallas, 125. del am. serije
11.20	Pomoč v duševni stiski
16.00	Pregled dogodkov dneva
16.10	Program za upokojen-ce
16.40	Northwood, 27. del kanadske serije
17.10	Za otroke
18.35	Vprašanja kristjanov
19.00	Svet kina
20.00	Dnevnik
20.40	Dallas, pon.125. dela
21.35	Panorama, svetovna politika
22.45	Filmi Ingmarja Bergmana
	Tišina, švedski cb film
	Dnevnik

TV SLOVENIJA 1 / 20.30

Ubijte Charleya Warricka!, ameriški barvni triler

Konec februarja je TV Slovenija predvajala triler Umazani Harry, eno izmed mojstrov in režiserja Dona Siegla. Naslovni junak tega trilerja, posnetega 1971, je inspektor Harry Calahan, ki se zoper zločin bori s svojimi metodami. Prav njegova svojeglavost pa je poglavitni razlog za njegove neprestane spore z mestno oblastjo.

Triler Umazani Harry je tako znanen donsielovski film z že kar obsedenim mojstrov temo: boj posameznika zoper organizacijo, boj z institucijo, s sistemom - namreč Hollywoodom, pa je bil Don Siegel osebeno.

Siegel se je iz leta v leto prepiral s producenti za čim večjo ustvarjalno svo-

bodo; posrečilo se mu je se-le leta 1973. Takrat je posnel triler Ubijte Charleya Warricka! Na plakatih za film je bil napis A Siegel



Clint Eastwood v D. Siegelovem filmu Skorpijon ubija

Film, kar seveda ni bila samo reklamna poteza, ampak predvsem samozavestna poteza. Režiser je končno lahko posnel film, kot si ga je zamislil, brez vmešavanja raznih producentov in močnejšev iz filmskega sveta.

Ne preseneca torej, da je Don Siegel svojo maksimalno ustvarjalno svobodo izkoristil za izpoved svoje-ga creda in posnel atraktiven, napet in gledljiv film. Charley Warrick (igra ga Walter Matthau) je znanlec Don Siegelov junak: trmast, vztrajen, zrel, odličen psiholog in neuklonljiv borec. Seveda pa tudi v ozadiju mafija vleče svoje poteze; na lov za nesposlojivimi roparji poslje sadističnega in brutalnega lovca Mollyja.

TV SLOVENIJA 1 22.50

LJUBEZEN DA, LJUBEZEN NE humoristična nanizanka

Uspešne humoristične nanizanke navdušujejo gledalce ameriških nacionalnih televizij ABC, NBC in CBS iz leta v leto. Zato se pogosto zgodi, da cela sezona, ki se začne s septembrom, ne prinese nobene velike humoristične nanizanke. V letošnji sezoni je velik met uspel samo eni novi nanizanki: Ljubezen da, ljubezen ne, ki je navdušila tako ameriške televizijske kritike kot gledalce. V maju, mesecu ljubezni, se bo predstavljal tudi slovenskim gledalcem in gledalcem. Režija: Lee Shallit. Igrajo: Susan Dey, Jay Thomas, John Hancock, Joel Murray in drugi.

RA SLOVENIJA 2 21.45

DRUGI BREG Miran Jarc, radijska igra

Kratka radijska igra Drugi breg bo predstavila problem, ki je še danes aktualen in ga je na svoj način v svoji ekspresionistični literaturi poskušal razrešiti slovenski pisatelj Miran Jarc. Po njegovem sta tako umetnik in umetnost, kakor tudi sleherni človek in njegovo življenje »krik demonske radosti človeka, ki pleše skozi vse svetove« in zato se mora otresti vsega, kar je zemeljsko. Vloga glasbenika Danijela bo igral Zvon Hribar, njegovega obiskovalca Edvina pa Pavle Raynhoib. Radijsko izvedbo so pripravili: dramaturg Pavle Lutan, oblikovalka glasbe je Larisa Vrhnica, režirala pa jo je Melka Rajc.

RAI 1 02.05

DRŽAVLJAN KANE, ameriški film, 1941

Film je prvenec Orsona Wellsa (6.5.1915-10.10.1985) in pripoveduje o življenju milijarderja Charlesa Forda Kaneja. Film, ki ga je Wells (na sliki) posnel pri 26. letih, je imel velik uspeh pri kritiki, manjšega pa pri gledalcih, saj dobiček ni poravnal neto stroškov. Figura Kaneja je povzročila tudi tožbo: William Randolph Hearst je tožil Wellsa, češ da je s filmom meril nanj. Igrajo: Joseph Cotten, Dorothy Comingore, Ray Collins in drugi.

PRO 7 22.55

MORILEC IZ VESOLJA, ameriški film, grozljivka

Vesoljca preženejo iz njegovega planeta. Pride na zemljo, a pri tem dobesedno izgubi glavo. Tako si jo je prisiljen »sposojiti« pri različnih ljudeh, kar povzroči vrsto zapletov. Film Morilec iz vesolja (The Borrower), posnet leta 1991, je drugi celovečerec režiserja Johna McNaughtona, cihar prvenec Henry: portrait of a serial killer, je imel prečeljen uspeh. V filmu igrajo: Rae Dawn Chong, Don Gordon, Antonio Fargas in Tom Towles, ki je že igral v režiserjevem prvenecu.

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-Ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Za in proti; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenec po svetu; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prireditev; 10.40 Primorski val; 11.00 Country glasba; 11.15 Minute za lepši jezik; 11.50 Vreme; 12.00 Točno opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobničice; 15.10 Prenos 1. programa; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Peškova centrifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.50 Sport; 19.30 Stop pops; 21.45 Radijska igra; 22.20 Radio Student.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Okno na Arbat (M. Kafol); 8.40 Soft music; 9.00 Literarni utrinek (J. Renko); 9.10 Orkestralna glasba; 9.30 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knjiga: Podobe iz sanj (I. Cankar, pripoveduje Mira Sardoč); 11.45 New Age; 12.00 Alpe-Jadran; 12.20 Slovenska lahka glasba glasba; 12.40 Primorska poje; 13.30 Iz preteklosti v sedanost; 13.40 Potpuri; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Od Milij do Devina; 15.00 Made in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: poklon Kogoju ob stoletnici rojstva; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Rock zvezde; 19.20 Napovednik.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Napoved in koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Mix time; 20.00 Za naše ljudi.

Radio Koroška

18.10-19.00 Zvočno pismo.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

10.00 Video, vodi Richie Rich; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Poročila; 23.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 01.00 Video; 02.00 Chill out Zone; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risan

NOVICE

Danes na Rojcah prvi del Športnega dne za goriske OŠ

Danes zjutraj bo na občinskem stadionu na Rojcah v Gorici prvi del tradicionalnega Športnega dneva za učence slovenskih osnovnih šol iz goriske pokrajine. Z nekaterimi atletskimi vsečinami se bodo spoprijeli učenci 4. in 5. razredov, pricetek tekmovanja bo ob 9. uri. V primeru slabega vremena bodo tekmovanje ponovili čez teden dni. Za učence ostalih razredov bo Športni dan na sporedu v sredo zjutraj v telovadnici Kulturnega doma. Učenci 1. in 2. razredov bodo imeli poligon, učenci 3. razredov pa se bodo pomerili v igri med dvema ognjema.

Minibasket: turnir »Zini«

Bor - CAMB 125:16 (68:10)
BOR: Miralem 10, Verri 2 (0:2), Sikic 4 (0:2), Smilovic 23 (1:2), Mirceta 2, Lombardo 14, Valassi 16 (2:4), Pitacco 8, Lovriha 4, Gaburro 18 (2:4), Stokelj 12, trener S. Corbatti.
Borovci so tudi na tem srečanju dokazali, da je napredek iz tekme v tekmo viden. Trdo delo daje sadove. Z zelo dobro obrambo in z zvrhano mero poztvornosti so bili naši minikosarji znatno boljši od gostov in tudi visoko zmagali. Proti koncu tekme je imel Niko Stokelj lazjo slabost, tako da se je moral zateči po prvo pomoč. Vsi v ekipi mu seveda želijo, da bi čimprej okrevalec.

Kontovel - Azzurra 97:28 (44:11)
KONTOVEL: Lupinc 22, Pavletic 14, Trobec 2, Doglia 15 (1:2), Milic 10, Grilanc 14, Semec 10 (0:2), Brezigar 2, Masten 6.
Z dobro skupinsko igro so Kontovelci zasluženo in visoko premagali Azzurro. Vsi so se namreč vpisali med strelce in z igro povsem zadovoljili. Kontovelci so tudi na tem srečanju pokazali lep napredek.

Obvestila

SZ JADRAN
obvesca, da bo danes, 14. t.m. v mali dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju redni občni zbor. Dnevni red: 1. predsedniško in tajniško poročilo, 2. blaginjsko poročilo, 3. diskusija, 4. volitve novega odbora, 5. razno.

SK BRDINA organizira drugi kraski Bike slalom in Vzoredni bike slalom trofeja Lea Motorbike v nedeljo, 16. t.m. v Repnu s pricetkom ob 10. uri. Vpisovanje na sedzu kluba Proseška ul. 131 na Opcinah 12. in 13. t.m. od 20. do 21. ure.

JK CUPA
vabi svoje clane, da se polnostevilno udeležijo 1. regate za meddrustveno prvenstvo za kajutne jadrnice "Due fiumi", ki bo v nedeljo, 16. t.m.. Vpisovanje in navodila na sedzu drustva.

JK CUPA
obvesca, da je v teku vpisovanje v jadrnalne tecaje za optimiste za otroke od 8. do 14. leta starosti. Tecaji se bodo vsrili v naslednjih izmenah: od 21.6 do 2.7., od 5.7 do 16.7. ter od 19.7 do 30.7. Vpisovanje na sedzu drustva ob sobotah od 16. do 18. ure, tel. st. 299858.

JK CUPA
vabi clane, da se udeležijo celodnevne delovne akcije za urejevanje drustvenega sedza, ki bo jutri, 15. t.m.

SD BREG - KOSARKARSKI ODESK
obvesca, da bo v ponedeljek, 17. t.m., s pricetkom ob 21. uri občni zbor kosarkarskega odseka s sledecim dnevnim redom: pregled sezone 1992-93; volitve novega odbora odseka; razno. Vabimo k udeležbi vse tekmovalce in starse nepolnoletnih tekmovalcev. Občni zbor bo potekal v telovadnici.

JO GRMADA
vabi v nedeljo, 16. t.m. na ogled vsem dostopne jame Pejca na Grmadi, ki bo ob priloznosti primeren opremljena in razstveljena. Poti iz vasi Cerovlje do jame bodo označene s smerokazi. Društveni jamarji vam bodo na razpolago med 10 in 17. uro. Za informacije tel. na st. 299442.

SPDT
prireja v soboto, 22. t.m. nočni pohod na Slavniki. Zbirališče pohodnikov na slovenski strani meje pri Kravem potoku ob 21. uri, odkoder bo pohod mimo Mihel in Prešnice do Tumove koče.

ODBOJKA / POKAL FJK

Oboji izločeni

Dijaki »Trinka« uspešni

V prvi tekmi meddeželne faze odbojarskega turnirja v okviru Mladinskih iger so odbojkarji naše goriske nizje srednje sole »Trinka« včeraj v Rovu z 2:1 (15:12, 11:15, 15:9) premagali ekipo sole »De Gasperis« iz Trenta in se uvrstili v polfinale te faze, ki bo 19. in 20. t.m. in na kateri se bodo potegovali za uvrstitev v državni finale.

VBU Videm - Sloga 3:0 (15:12, 15:6, 15:14)

SLOGA: Božić, Cisol- la, Cac, Jablanscek, Aljosa in David Kralj, Riolino, Sgubin.

V polfinalni fazi tekmovanj za deželni odbojarski pokal so slo-gasi v sredo zvečer gostovali v Vidmu proti ekipi VBU, ki bo v prihodnji sezoni nasprotnik nase, saj je pravkar napredovala v C-2 ligo. Videmčani pa so tudi organizatorji finalne faze, ki bo v nedeljo, zato je bilo povsem jasno, da so dali vse od sebe, da bi zmagali. Slogasi so nastopili okrnjeni, saj sta manjkala Strajn in Marko Kerpan. Ta se je poskodoval v soboto med prvenstveno tekmo, zgleda pa, da

je poskodbu hujša kot se je sprva zdelo in da bo morda celo moral na operacijo. Slogasi so zaigrali premalo odločno, da bi lahko zmagali, servisi so bili premalo ostri zaradi netočnega sprejema pa je bil tudi napad preveč predvidljiv in tako lahek plen domačega bloka in obrambe. (INKA)

Sokol Indules - Porcia 1:3 (6:15, 8:15, 15:9, 9:15)

SOKOL INDULES: Drasic, Marucelli, L. in T. Masten, Lupinc, Brumat, Kosuta, Vizintin, Vidali.

Uvrstitev v finale deželne finala je - med dekleti - spodletela tudi sokolovkam. V Nabrežni jih je po starih setih premagala sesterka Porcie, ki so jo v prvenstvu C-2 lige sokolovke dvakrat premagale (obakrat s 3:2). Tokrat so se gostje iz Porcie, ki so v prvenstvu zasedle končno 4. mesto, sokolovkam posteno oddolžile. Zaigrale so motivirano, zbrano in učinkovito. Posebno so se odlikovale z blokom, saj so zaustavile veliko stestilo napadov sokolovk.

Na finalnem troboju v nedeljo v Huminu bosta poleg Porcie nastopila se Sagrado (premagal je Torriano) in huminski Al Fungo, ki je odpravil cetrtoligaša Del Dogeja.

TENIS / ŽENSKA C LIGA

Končna uvrstitev Gaje je realna

V zadnjem kolu so premagale DLF

Tenisarice Gaje so se z zmago nad novinkami v C ligi poslovile od letošnjega prvenstva in bodo v nadaljevanju sezone igrale se v italijanskem pokalu.

Zadnje srečanje se ni začelo najbolj obetajoče za padriško-gropajsko ekipo. Cirila Devetti namreč ni imela najboljšega dne, po drugi strani pa je naletela na sila neprijetno nasprotnico Persijo, ki je sicer v kategoriji C-4, vendar pa je že premagala tudi nekatere igralke kategorije C-1. S kratkimi zogami je Devettijevo večkrat spravila k mreži, nato pa jo je presenetila z lobi. Taka

igra, ki za gledalce ni bila preveč zanimiva, je gostjam prinesla tudi prvo točko.

Za ravnotežje je poskrbela Momicciva, ki je brez težav premagala drugo igralko DLF Matievicchevo, o zmagi pa je odločala igra dvojic. Ta se za domače ni začela najbolje, saj so bile gostje v začetku v vodstvu. Toda Devettijeva in Momicciva sta le zbrali toliko moči, da sta dobili prvi set, nato pa je bila pot do zmage enostavna.

Gajevke so tako prvenstvo sklenile s tremi zmagami in tremi porazi in se uvrstile na sredini lestvice. Rezultat

je realen, čeprav bi morda lahko dosegle nekaj več, če bi na vseh tekmah nastopile v popolni postavi.

Velja se povedati, da bodo v nedeljo (16. t. m., medtem ko dekleta začenejo 23. t. m.) ob 9. uri na Padricah v okviru italijanskega pokala za neklasificirane igralce igrali tenisaci Gaje proti TC Ronchi, ki je verjetno najmočnejša ekipa v njihovi skupini medpokrajinske faze.

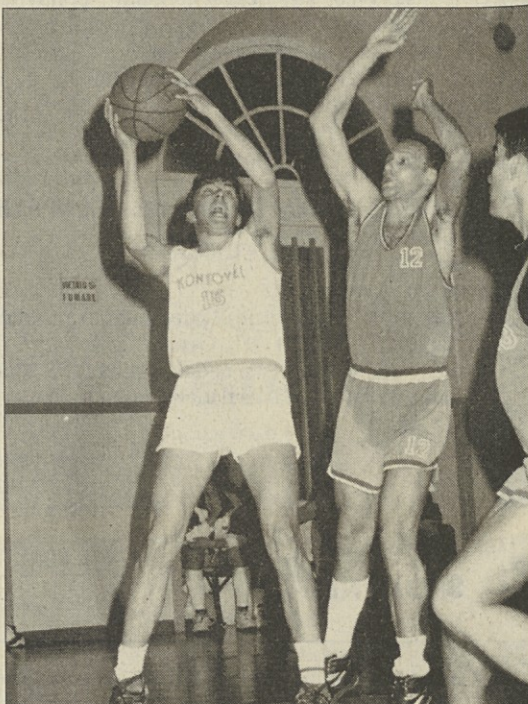
Gaja - DLF 2:1

Persi - Devetti 6:0, 6:2, Momic - Matievich 6:1, 6:2, Devetti/Momic - Persi/Matievich 6:4, 6:2.

KOŠARKA / UDELEŽBA OK

Kontovelov turnir za mladince je res velik izziv

Turnir bo danes in jutri Za uvod Kontovel - Stefanel



Kontovelec Marko Hmeljak v akciji. (Foto KROMA)

»Za naše igralce bo to lepa preizkusnja, saj bo ta turnir zares kakovosten. Res je, da bo veliko odvisno od tega, s katerimi igralci bodo druge ekipe nastopile na tem turnirju. Ljubljanska Olimpija, trzaski Stefanel in Don Bosco imajo tako kvalitetne košarkarje, da je uspeh glade igre skoraj zagotovljen.« je dejal trener Luka Furlan pred današnjim mednarodnim mladinskim turnirjem, ki ga prireja SD Kontovel.

»Danes bomo na

srečanju proti Stefanelu pred velikim izzivom, saj bo verjetno trzasko mostvo nadstopilo s popolno postavjo, ki se pripravlja na nadaljnji del mladinskega državnega prvenstva«, je se dodal Furlan.

SPORED

Danes, 14.5.: ob 17.00: Kontovel - Stefanel; 19.00: Don Bosco - Olimpija Ljubljana. **Jutri, 15.5.:** ob 16.00: finale za 3. mesto; ob 18.00: finale za 1. mesto. Vse tekne bodo v telovadnici doma Ervatti pri Brisicikh.

ODBOJKA / NARAŠČAJNIKI NA GORIŠKEM

Valprapor Soča od nedelje za naslov FJK

Med naraščajnicami je prvak Pro Romans

DEKLICE
Tolazilna skupina
Soča - Libertas Cormons 3:1 (15:6, 3:15, 15:4, 15:2)

SOCA: Pellegrin, Erina in vanja Cernic, Devetak, Florenin, Volk.

Socanke so tudi tokrat prepričljivo premagale Krmincanke, ki pa so pokazale precejšen napredek v primerjavi s prvim delom sezone. Premoč socank je bila vsekakor se vedno dovolj očitna, zmaga pa - kljub porazu v drugem setu - ni bila nikoli sporna.

VRSTNI RED: Socia 12, Acli Ronchi 8, Sanson in Cormons 4, Volley club Monfalcone 2.

NARAŠČAJNIKI
Fincantieri - Valprapor Socia CDR 0:3 (6:15, 6:15, 3:15)

VALPRAPOR SOCA:
Lutman, Plesnicar, Mucci, Pellegrin, Braione, Cernic, Frandolic.

V zadnjem prvenstvenem nastopu je združena ekipa Vala in Soce v Trzicu brez odpora premagala Trzicane, ki so točke nabirali samo zaradi lezerne igre Goricanov. Bolj se bodo morali fantje potruditi od nedelje dalje, ko jih v Cordenonu caka deželni finale proti prvakom Trsta, Vidma in Pordenona.

Torriana - Olympia 2:1 (15:13, 8:15, 13:15)

OLYMPIA: Manià, Miklus, Dorni, Pipan, Komjanc, Klanjšcek, Marini, Skorjanc.

Olympii tokrat ni uspelo premagati Torriano, k porazu pa je botrovala tudi odsotnost

Aljose Dornija, kar je trenerja Vogrica prisililo k neobicajnim rošadam v postavitivi igralcev. Fantje bi lahko kljub temu osvojili prvi set, v katerem so bili stalno v vodstvu. Nasprotno, pa so v tretjem setu nasprotnika ujeli prav v zadnjem hipu. Olympia je prvenstvo, v katerem je bilo edini cilj nabiranje izkusen, sklenila na 3. mestu.

KONCNI VRSTNI RED: Valprapor Socia 32, Torriana 14, Olympia 11, Fincantieri -2.

NARAŠČAJNICE

Naslov prvaka je osvojil Pro Romans. Potem ko je prvo finalno tekmo z 2:1 dobila Azzurra, je Pro Romans na včerajšnji povratni tekmi v Romansu zmagal s 3:0 (15:8, 15:8, 15:11)

ODBOJKA / V 1. ŽENSKI DIVIZIJI NA GORIŠKEM

Še nekaj upanja

Dekleta Olympie so tudi drugič premagale vodilni Libertas Gorizia! - 2.ŽD: točki Soči, dober odpor domovk Staranzanu



Dekleta Olympie so v soboto pripravila podvig

1. ŽENSKA DIVIZIJA
Lib. Gorica - Olympia 1:3 (9:15, 15:12, 7:15, 14:16)
OLYMPIA: Bratina, K. in A. Corsi, Cernic, Bulfoni, Princi, Braini, Lutman, Ceschia.

Olympii je tudi v povratnem delu uspelo premagati mestnega tekmeča Libertas, ki vodi na lestvici, edina poraza pa je doživel prav z igalkami Olympie. Te imajo zdaj 4 točke manj od Libertasa, imajo pa tudi tekmo manj, tako da so si s to zmago spet vsaj na rahlo odprla vrata za napredovanje v D ligo. To bo vsekakor težko, toda upanje ostaja.

Glede tekme z Libertasom pa velja zapisati, da so dekleta slovenskega goriskega drustva dala od sebe vse in dokazala, da znajo igrati. Tekma je bila zanimiva in napeta, trajala pa je skoraj dve uri, kar je za ženske tekme na tej ravni dokaj neobicajno. Kot nam je povedala trenerka Kristanciceva, je Olympia posebej dobro zaigrala v prvem in tretjem setu. Toda poglavje zase je bil četrti set. Libertas je povedel kar s 14:4 in vsi so bili že prepričani, da bo tekmo odločil tie break. Takrat pa je prišlo do preobrata. Nasprotnice so se ob visokem vodstvu nekoliko uspravale, olimpijke pa so začele z dobrim servisom in izvrstno obrambo nizati točko za točko, v končnici pa so igralko Libertasa tudi izgubile glavo in tekme je bilo konec.

Za res dober nastop zaslužijo tokrat pohvalo prav vse igralke.

OSTALI IZIDI 16. KOLA: Libertas Cormons - Farra 0:3, Corridoni - Morarese 3:0, Pieris - Libertas Villesse neod., Azzurra - Acli Ronchi 3:1.

VRSTNI RED: Libertas Gorizia 28, Olympia 24, Acli Ronchi 20, Villesse in Farra 16, Corridoni 14, Libertas Cormons, Morarese in Azzurra 10, Pieris 6. (Pieris ima dve tekmi manj, Olympia in Villesse imata tekmo manj)

1. MOSKA DIVIZIJA**Play off**

Fincantieri - Nas prapor 3:0 (15:4, 15:7, 15:10)

NAS PRAPOR: Bevcar, Korsic, Miklus, Sosol, Gulin, Paulin, Juretic.

Bolj kot razlika v kvaliteti je do izraza prišla raz-

Konjske dirke

piše: Giorgio Plettersech

Favoriti dirke v Trstu so Malinovo, levo Migliore in Lisetta KS

1. dirka (Bologna): Marazzi (sk. 2) je spet v formi. Mirano (sk. X) je vajej podobnih dirk, zato pozor nanj! Od sk. 1 naj omenimo rednega Indro MP.
2. dirka (Neapelj): Golnik (2) starta z najboljšo stevilko. Laffitte (1) je zelo nezanesljiv, a nadarjen. Miksi di Jesolo (X) po kakovosti sodi med najboljše.
3. dirka (Torino): Maestrone (X) dolgo casa ni dirkal, a je na tej dirki dalec najboljši. Ivlo Pegaso (1) bo gotovo protagonist. Preseneti lahko Miasforte (2).
4. dirka (Trst): možnost baze z Malinovo (2). Ivo Migliore (X) bi se lahko od-

lično znesel, Lisetta KS (1) se bo gotovo potegovala za zmago startni stevilki navkljub.

5. dirka (Rim, galop): Ve Nac. (2) je naš favorit. Nekateri trdijo, da bo za exploit poskrbel Monte Guard (X). Omembo zasluži Donna delle Mura (1).

6. dirka (Milan, galop): Favorit je Rodolfo (1), ce pa bo dezevalo, bo to Alberto Smanja (X). Alberta Prima (2) veliko obeta.

DIRKA TRIS
Nasi favoriti: st.13 Goleador SB; st.8 Icaro; st. 21 Goro. Za sistemiste: 23. Earn Dibs. st.6 Festival bar; st.18 Madir BI.

Totip

1. — prvi	2
drugi	1X
1. — prvi	2
drugi	1X
1. — prvi	X
drugi	12
1. — prvi	2
drugi	X1
1. — prvi	2X
drugi	1
1. — prvi	1
drugi	X2

Danes igra za vas Totocalcio**Chantal Tretjak**

Chantal Tretjak (letnik 77) zelo uspešno kotalka pri openskem drustvu Polet. Kotalka si je pripela, ko je bila stara pet let, pri tržaškem drustvu Gioni, pred tremi leti pa je prestopila k Poletu. V lanski sezoni je osvojila 5.mesto na državnem prvenstvu v obveznih likih v kategoriji mladink, letos pa si je s prvim mestom na deželni nivoju že zagotovila nastop na državnem merilu. Vadi 2x tedensko s trenerjem Petrom Brlecem in se vsak dan sama. Prejšnjic je Daniela Clocchi zadela 8 napovedi.

Atalanta - Fiorentina	2
Foggia - Sampdoria	X2
Genoa - Inter	12
Lazio - Ancona	X
Milan - Roma	1X
Pescara - Napoli	1X2
Torino - Cagliari	1
Udinese - Brescia	X2
Cosenza - Ascoli	X
Andria - Venezia	1X2
Monza - Piacenza	1
Triestina - Empoli	1
Acireale - Perugia	X



NOGOMET / PO VELIKEM SLAVJU NA WEMBLEYU

Parma je zares očarala vso nogometno Evropo

Nepopisno navdušenje navijačev - Asprilla pa močno razočaran

PARMA - Veliko slavje po sijajni zmagi Parme na londonskem Wembleyu na finalnem srečanju pokala pokalnih zmagovalcev z Antwerpom se je nadaljevalo se dolgo v noc tako v Londonu kot v Parmi.

V središču pozornosti je seveda bil predvsem trener Nevio Scala, ki ima gotovo največ zaslug pri rasti te tekipe, ki se je le v nekaj sezonah povzpela do samega evropskega nogometnega vrha. V sredo je namreč na Wembleyu povsem nadigrala belgijsko mostvo in je poleg tega postregla ljubiteljem nogometa sirom po Evropi za pravi spektakel.

Veseljje med navijaci tako v Londonu kot doma v Parmi je bilo seveda nepopisno.

Toliksno veselje pa je včeraj skazila vest, češ da Asprilla zeli zapustiti klub. Kolumbijski as je bil zelo razočaran, ker ni stopil na igrišče na sredinem finalnem obračunu z Antwerpom.

»Zelim oditi, v Belgijo, Spanijo, ve vem kam. Prevec sem razočaran, ker nisem igral na finalu. Vrnil sem se iz Kolumbije in pustil družino v zelo težkem času po smrti matere, ker so mi pri Parmi dejali, da bom igral. Veliko sem zrtvoval, da bi lahko bil prisoten na Wembleyu. Zares



VELIKO SLAVJE - Pokal so v roke hoteli vzeti tudi navjaci (telefoto AP)

sem razočaran,« je včeraj dejal Faustino Asprilla.

»Asprilla si je zelo cel le igrati, predvsem za svoje navijace v Kolumbiji. Hotel sem ga tudi poslati na igrišče zadnjih 20 minut, toda po poskodbah Zoratta in Osia sem moral narediti bolj primerni menjavi. Asprilla je sicer zelo dober nogometaš, toda pri Parmi ni mesta za zvezdnike, ki bi pogojevali skupinsko igrjo in vzdušje v ekipi,« pa je pristavil trener Nevio Scala.

Predsednik Parme Pedraneschi pa je skušal vso zadevo pomiriti:

»Asprilla je mlad in občutljiv fant. Preprican sem, da bo spremenil menjenje glede odhoda že po sobotni tekmi z Juventusom.«

In nadaljeval: »Milsim, da je bil sredin finale zares veliki nogometni spektakel, in ne samo na igrišču, temveč tudi na tribunah. Živimo v času nasilja in tudi v nogometu je nasilje vsakdanja stvar. Velik objem navijačev obeh ekip na Wembleyu je bil nepozaben in mislim, da bi morala mnoga italijanska mesta posnemati to, kar se je zgodilo na tem fina-

lu.«

Po velikem slavju pa pri Parmi ze mislijo za naprej.

Po tem velikem uspehu je namreč na dani, da je ekipa, ali vsaj del le-te, nared tudi za podvig v državnem prvenstvu. Parma ima namreč vse pogoje, da lahko poseže tudi po »scudet-

tu«. Vzdušje v društvu je idealno tako v odboru, strokovnem stabu kot med igralci. Sponzor je kar soliden (Parmalat), zanimanje za ekip v mestu pa izredno, čeprav ne »moreče«. Poprečna starost ekipe je 25 let,

obrambne vrste pa celo 23. To pa pomeni, da ima mostvo pred sabo se možnost, da poseže po več uspehih.

»Milan, Inter in Juventus se niso v našem domu. Sicer pa se lahko zgodi, da tudi mi posežemo v boj za državni naslov. Kot je to uspelo Sampdorii, na primer...« je dejal kapetan Minotti, ki je v sredo dal enega od zadetkov in je bil med boljšimi na igrišču.

Med glavnimi junaki sredinega slavja na Wembleyu je bil tudi Cuoghi, velik garac, ki je kot Zoratto ze pri koncu kariere. Cuoghi je pristavil: »Poznali so me kot nogometaša, ki greši tudi najugodnejše prilžnosti za zadetek. V sredo pa sem le dosegel gol. Parma je odlična ekipa z odličnimi posamezniki in gotovo ni naključje, da ima v svoji sredi kar osem posameznikov, ki igra v starih reprezentancah.«

Včeraj je pričakalo »junake« z Wembleya kar 600 navdušenih navijačev. Na sedežu društva je bila včeraj prava poplava čestitk, brzojav. Parmi so med drugimi čestitali Silvio Berlusconi in Milanovi nogometasi(»Cestitamo, sampioni!«), predsednik Ferrarja Montezemolo, Real Madrid Atletico Madrid, Palmeiras, Sampdoria itd.

NAMIZNI TENIS / SP

Angleži so namučili Kitajce

GÖTEBORG - Zenska reprezentanca Slovenije je na svetovnem namiznoteniskem prvenstvu s 3:0 izgubila proti Nizozemski in se bo v nadaljevanju borila za uvrstitev od 25. do 32. mesta. Nizozemska ima po današnji zmagi možnost, da napreduje v prvo jakostno skupino. Velik uspeh sta dosegli Polona Frelj in Andreja Ojstršek, saj sta premagali Nizozemki, ki sta na svetovni jakostni lestvici zenskih dvojic na šestem mestu kot najboljši evropski par. Freljova se je enakovredno borila z evropsko prvakinjo Bettine Vriesekoop, vendar je v odločilnih trenutkih naredila nekaj napak.

Pri moških je bil presenetljivo najzanimivejši dvoboj Angležev in 9-kratnih svetovnih prvakov, Kitajcev. Čeprav za Angleže zaradi poskodb ne igral njihov najboljši igralec Chen Xinhua, so Otočani Kitajce resno ogrozili. V prvem dvoboju je Alan Cooke presenetil tretjega igralca sveta, Wengeja. Anglež je zmagal z 21:19, 19:21 in 21:15. Na koncu so Kitajci vendarle s težavo zmagali s 3:1 in si že zagotovili nastop v četrtfinalu.

Rezultati - moški: skupina A: Belgija - Avstrija 3:1, Kitajska - Anglija 3:1, Juz. Koreja - ZDA 3:0, Japonska - Poljska 3:1; skupina B: Švedska - Kanada 3:1, Nemčija - Francija 3:2, Sev. Koreja - Italija 3:0, Rusija - Češka 3:2; skupina C: Madžarska - Wales 3:0, Tajska - Bahrein 3:1; skupina D: Nizozemska - Ciper 3:0, Mehika - Turkmenistan 3:0; skupina E: Slovaška - Združeni arabski emirati 3:0, Belorusija - Egipt 3:0; skupina F: Tajvan - Argentina 3:0, Armenija - Škotska 3:2; skupina G: Brazilija - Jordanija 3:0, Portugalska - Uganda 3:0; skupina H: Bolgarija - Kenija 3:0, Luksemburg - Ekvador 3:0; skupina J: Danska - Trinidad in Tobago 3:1, Čile - Iran 3:0; skupina K: Španija - Mongolija 3:0, Nova Zelandija - Sejšeli 3:0; skupina L: Nigerija - Šavdska Arabija 3:0, Hong Kong - Tahiti 3:0; skupina M: Grčija - BIH 3:1, Indija - Gvatemala 3:0, Grčija - Letonija 3:2; skupina Q: Romunija - Kolumbija 3:0, Hrvaška - El Salvador 3:0; skupina R: Indonezija - Malta 3:0, Irska - Sudan 3:0.

Zenske - skupina A: Kitajska - Madžarska 3:0, Romunija - ZDA 3:0, Sev. Koreja - Nemčija 3:0, Švedska - Danska 3:0, Kitajska - Romunija 3:0, Sev. Koreja - Švedska 3:0, Madžarska - Danska 3:0, Nemčija - ZDA 3:0; skupina B: Juz. Koreja - Rusija 3:0, Japonska - Francija 3:1, Hong Kong - Finska 3:1, Anglija - Slovaška 3:0; skupina C: Hrvaška - Bolgarija 3:1, Španija - Tajska 3:0, Islandija - Jordanija 3:0; skupina D: Tajvan - Izrael 3:0, Nigerija - Kazahstan 3:1, Barbados - Irska 3:1, Tajvan - Nigerija 3:0, Izrael - Malta 3:0, Kazahstan - Irska 3:0; skupina E: Nizozemska - Slovenija 3:1, Italija - Čile 3:0, Belorusija - Peru 3:0; skupina F: Češka - Grčija 3:0, Kanada - Ekvador 3:0, Letonija - Turčija 3:0, Češka - Kanada 3:0, Grčija - Nova Zelandija 3:0, Turčija - Ekvador 3:0; skupina G: Brazilija - Ciper 3:0, Avstralija/Umblja 3:0, Uzbekistan - Južna Afrika 3:1, Brazilija - Kolumbija 3:0, Južna Afrika - Ciper 3:0, Avstralija - Uzbekistan 3:0 Trinidad in Tobago - Gvatemala 3:0; skupina H: Poljska - Wales 3:1, Indonezija - Uganda 3:0, Škotska - Namibija 3:0, Poljska - Škotska 3:0, Armenija - Indonezija 3:0

NOVICE

Finska ugnala Avstrijo

TURKU - V včerajšnji kvalifikacijski tekmi za nastop na prihodnjem nogometnem SP je Finska s 3:1 premagala Avstrijo. To je bila prva zmaga Fincev po starih porazih in tretji poraz Avstrijce ob dveh zmagah. Strelci: Paatelainen (17), Rajmäki (21), Hjelm (51) in Zisser (90). Vrstni red 6. skupine: Francija (6 tekem) 10, Bolgarija (7) 9, Švedska (4) 6, Avstrija (5) 4, Finska (5) 2, Izrael (5) 1.

V tekmi 1. skupine je Malta v Tallinu z 1:0 premagala Estonijo.

Za Maurizia Fondriesta zmaga in vodstvo

RONCONE (TRENTO) - Italijan Maurizio Fondriest (na sliki) je osvojil 3. etapo mednarodne



kolesarske dirke po Tridrentinskem in prevzel tudi vodstvo na skupnem vrstnem redu. Fondriest je v spirtu prehitel rojaka Claudia Chiappuccija in Venezuelca Leonarda Siero.

VRSTNI RED 3. ETAPE (Meran - Roncone, 192 km): 1. Fondriest (It) 5.03:46, 0 s pprečno hitrostjo 37, 924 km na uro, 2. Chiappucci (It) po 1 sek., 3. Sierra (Ven) po 13, 0, 4. Lelli (It) po 20, 0, 5. Belli (It) po 24, 0. SKUPNI VRSTNI RED: 1. Fondriest (It) 13.59:32, 0, 2. Chiappucci (It) po 8, 0, 3. Sierra (Ven) po 22, 0, 4. Belli (It) po 34, 0, 5. Pantani (It) po 38.

Italijanski košarkarji za pomoč Bosni

MONTECATINI TERME (PISTOIA) - V nedeljo bo ob 21. uri v Montecatiniju »dobrodolna« kosarska tekma med ekipo italijanskih in tujih igralcev, ki nastopajo v Italiji, in reprezentanco Bosne in Hercegovine. V italijanskem mostvu bodo nastopili med drugim tudi Boni, Niccolai, Meneghin, Pessina, Oscar Schmidt itd. Organizator racuna na množicen obisk občinstva, saj bo prihodek te tekme namenjen ubogemu ljudstvu v BiH. Poleg tega racunajo tudi na veliko nabiralno akcijo, ki bo neposredno pred začetkom srečanja.

Košarkarski turnir miru: Goričani presenetili

GORICA - Na prvem dnevu mednarodnega kosarskega »Turnirja miru« je goriski Ciemne nepričakovano premagal italijansko vojsko reprezentanco s 110:108 (40:53; 98:98). Pri goriski ekipi je bil najboljši strellec Fazzi (32 točk). Odlicen pa je bil tudi Boris Vitez, ki je dal 23 točk. Pri azzurrih je bil Gregori Fucak s 17 točkami najboljši strellec.

V drugem polfinalu pa je reprezentanca Bosne in Hercegovine odpravila tržaški Stefanel z 88:80 (39:38). Mutapčić (23 točk) in Bilalović (16) sta bila najboljša pri BiH, pri trzaskem mostvu pa Pilutti (20) in Bodiroga (18).

Capriatijeva izpadla

BERLIN - V osmini finala mednarodnega zenskega teniskega turnirja v Berlinu z nagradnim skladom 750 tisoč dolarjev je za presenečenje poskrbela Nizozemka Brenda Schultz, ki je s 6:2, 5:7 in 6:4 izločila Americanko Jennifer Capriati. Ostali rezultati osmine finala: Fernandez (ZDA) - Wiesner (Avstrija) 6:2, 7:6; Tauziat (Fra) - Gaidano (Arg) 7:5, 6:3; Huber (Nem) - Grossman (ZDA) 5:7, 6:1, 6:3.

Slovenke v končnici

NOTTINGHAM - Slovenska zenska teniska reprezentanca si je po igri posameznic proti Tuniziji že zagotovila nastop v odločilni tekmi kvalifikacij za pokal Federation, saj vodi proti Tuniziji z 2:0. Vukasovičeva je s 6:1 in 6:1 premagala Issem Essais, Lušnicova pa s 3:6, 7:5 in 6:0 Seli-mo Sfar.

Samaranch s kolesom po Peking

PEKING - Predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora Juan Antonio Samaranch je svoj obisk v kitajski prestolnici, ki je ena izmed starih kandidat za izvedbo olimpijskih iger za leto 2.000, koncal s sprehodom s kolesom po glavnih ulicah vele mesta. Samaranch je poudaril, da je Kitajska resen kandidat, da pa imajo enake možnosti tudi Sidney, Berlin, Manchester, Brazilija in Istanbul.

NBA / PLAY OFF

New York boljši od Charlotte šele po podaljšku

Dosedanji skupni imenovalec polfinalnih tekem v obeh skupinah NBA je v tem, da so ekipe na lastnih tleh zelo težko premagljive, kar so potrdili tudi zadnji izidi. Na Vzhodu se je New York sicer moral posteno namučiti, saj je ekipa Charlotte klonila šele po podaljšku, brez večjih težav pa je peterka Seattle odpravila Houston.

V Madison Square Garden so domači navijaci skocili na noge, ko je novinec v ligi Hubert Davids 44 sekund pred koncem z metom izza crte treh točk izenacil in tako prisilil igralce Charlotte do 5 minutnega podaljška. V »over game« je glavno besedo imel Pat Ewing (34 točk) in knicksi bodo lahko obe tekmi v Charlotte igrali z mirnimi živci, saj sedaj vodijo že z 2:0.

Do iste prednosti so se dokopali tudi igralci Seattle na račun Houstona. Superpersonici so se enkrat dokazali, da je njihovo glavno orožje odlična skupinska igra, najuspešnejša pa sta tokrat bila Sam Perkins (23 točk in kar 5/6 v met za tri točke) ter Gary Payton (22 točk). Kot običajno je bil v vrstah Rocketsov najuspešnejši Hakeem Olajuwon (28 točk, 13 skokov in 6 blokad).

V torkovi tekmi med Phoenixom in San Antoniom, so sunsi večji del tekme visoko vodili (+18 v sredi 3. cetrtnine), spursi pa so z Robinsonom nadoknadili skoraj ves zaostanek (-4 same 4 minute pred koncem). V naslednji akciji pa je Charles Barkley (18 točk) dosegel 3

točke in s tem tudi potrdil zmago Phoenixa. Najuspešnejša posameznika sta bila Kevin Johnson (25 točk) in Richard Dumas (22) pri domačem mostvu, center David Robinson in krilo Antoine Carr pa sta bila najboljša pri ekipi San Antonia.

Prvi je dosegel 32 točk, 10 skokov in 7 blokad, bivši igralec Philipsa iz Milana pa 19 točk.

IZIDI IN STANJE V ZMAGAH

Vzhod: New York Knicks(1) - Charlotte Hornets(5) 105:101* (2:0 v zmagah); Chicago Bulls(2) - Cleveland Cavaliers(3) (1:0).

Zahod: Phoenix Suns(1) - San Antonio Spurs(5) (2:0); Seattle Superpersonici(2) - Houston Rockets(3) 111:100 (2:0). (V.Jogan)

VUELTA / 18. ETAPO DOBIL UKRAJINEC OVČENKO

Rominger vse bližji zmagi

GIJON - Svicar Tony Rominger je na španski Vuelti vse bližji končni zmagi. Včerajšnjo 18. etapo je dobil Ukrajinec Ovčakov pred Dancem Meinertom, Italijan Baffi je bil tretji po 33 sek., glavnina pa je na cilj prišla skoraj po devetih minutah.

Skupni vrstni red: 1. Rominger (Svi), 2. Zülle (Svi) + 0:33, 3. Cubino (Spa) +3:40, 4. Rincon (Kol) +5:05, 5. Montoya (Spa) +5:40, 6. Delgado (Spa) +7:22.

Današnja etapa od Gijona do kraja Alto del Naranco meri 153 km.

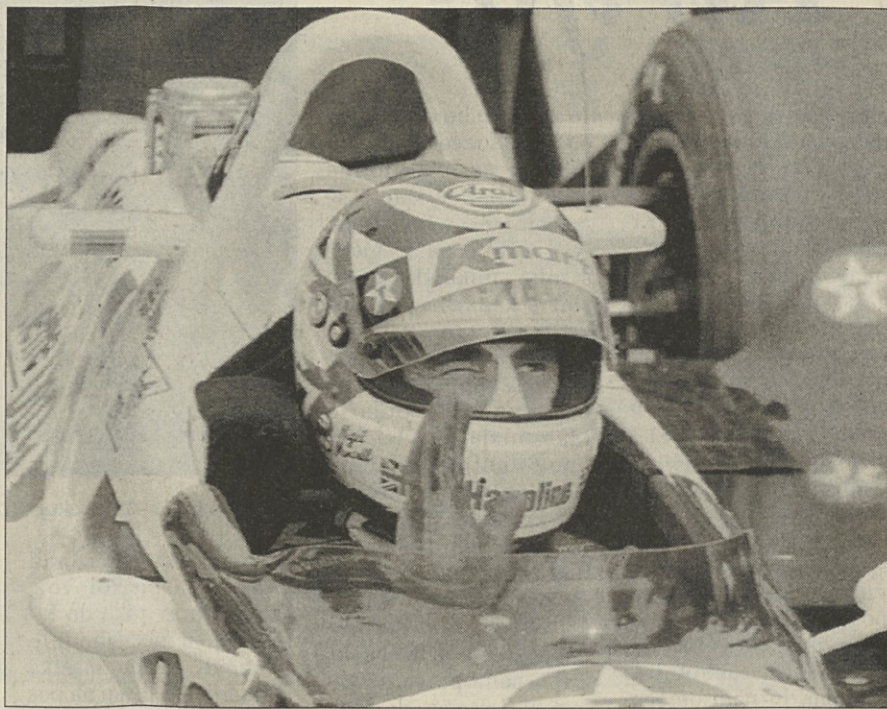
Rimski turnir odslej brez Beckerja

RIM - Po dveh urah in pol napetega dvoboja na glavnem igrišču v Foru Italicu proti Rusu Cesnokovu se je tretji nosilec Boris Becker neslavno poslovil od mednarodnega teniskega prvenstva Italije. Mogoče si je pred pričetkom pariskega Roland Garrosa vzel nekaj dni počitka, kajti drugace si ni mogoče razložiti treh zaporednih zacetniskih napak v končnici tie breaka odločilnega seta.

V cetrtninalu se je uvrstil tudi Hrvat Goran Ivanisević, ki je prepriljivo odpravil Svicarja Rosseta, zdaj pa ga čaka Urugvajec Filippini, v polfinalu, če bo do njega prišel, pa American Pete Sampras.

Rezultati osmine finala Sampras (ZDA, 1) - Bergström (Sve), Perez Roldan (Arg) - Medvedev (Ukr, 8) 6:4, 6:4, Ivanisević (Hrv, 4) - Rosset (Svi) 6:4, 6:3, Filippini (Uru) - Siemerink (Niz) 6:4, 6:4, Chang (ZDA, 6) - Steeb (Nem) 6:2, 7:6, Becker (Nem, 3) - Cesnokov (Rus) 2:6, 6:3, 6:7 (3:7), Bruguera (Spa, 7) - Novacek (Češ, 10) 6:4, 6:1, Courier (ZDA, 1) - Santoro (Fra, 16) 6:3, 6:3.

Današnji cetrtninalni pari: Chang - Becker, Bruguera - Courier, Sampras - Perez Roldan, Ivanisević - Filippini.



Opravil je 56 krogov s hitrostjo do 350 km/h

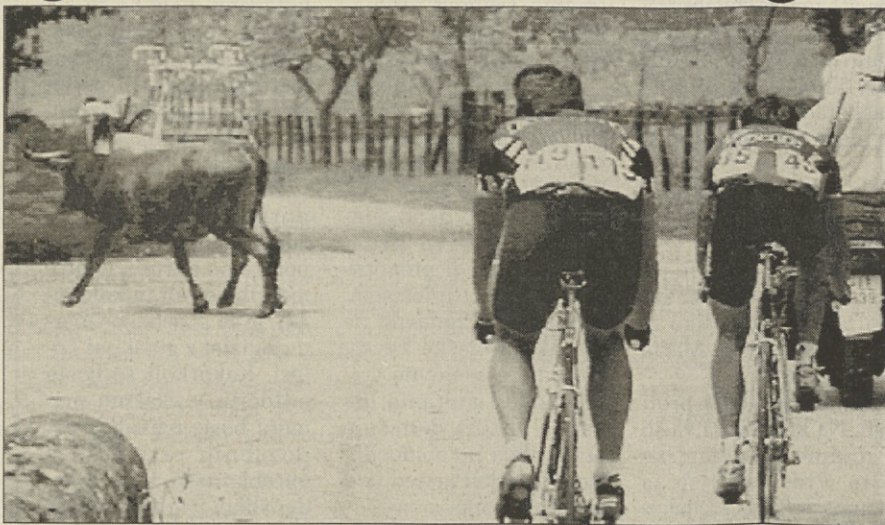
INDIANAPOLIS - Nigel Mansell je osnovni cilj dosegel - nastopil bo na uradnih treningih za nastop na znameniti 500 milj dolgi dirki v Indianapolisu, ki bo konec meseca. Devetintridesletni svetovni prvak formule ena je namreč včeraj uspešno opravil »sprejemni izpit«, ki ga morajo opraviti novinci te dirke. Na ovalni progi je Mansell (na sliki pred startom) prevozil 56 krogov z največjo hitrostjo preko 350 km na uro.

»Na uradnih treningih si bom prizadeval doseči uvrstitev med petnajstetico najhitrejših«, ki ga morajo opraviti novinci te dirke. Na ovalni progi je Mansell (na sliki pred startom) prevozil 56 krogov z največjo hitrostjo preko 350 km na uro.

Letošnja sezona v formuli indy se je za Mansla v mostvu Newmann Haas pričela odlično, saj

je ob debutu v Avstraliji prepriljivo zmagal. Toda na treningu naslednje dirke v Phoenixu je zletel s proge. Kljub bolecinam na hrbtu je 18. aprila nastopil se na dirki v Long Beachu, potem pa so ga kirurgi dokončno ustavili.

V Indianapolisu se mudi se en veteran dirk formule ena, to je Brazilcel Nelson Piquet, ki ga huda lanska nesreča, ko je pri hitrosti 350 k na uro v ovinku skoraj celno treščil naravnost v zidek ob progi, očitno ni odvrnila od namena, da se spet preizkusi na tej zahtevni dirki. Ker je vsa pozornost usmerjena v nastop Manslla, je Piquet slabe volje: »Tu so zelo strogi, a očitno obstajajo izjeme«, je pred nastopom Britanca pripominjal brazilski dirkač.



V Španiji korid, kajpak, na Vuelti ni mogel manjkati »obisk« bika (telefoto AP)



ČRNA KRONIKA

Tuji v Pomurju

MURSKA SOBOTA - Policisti na pomurskih mejnih prehodih pazljivo prebirajo papirje pri vstopu v Slovenijo. Za nekatere se preveč vestno, saj so v sredo zavrnili kar 57 tujih državljanov, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop. Včasih pa se jim kaksen tudi izmuzne. Isti dan so namreč policisti prijeli skupino desetih tujcev, ki so na ilegalen način prečkali mejo. Po izvedenem postopku so vse vrnili nazaj v države, odkoder so prišli.

Hudo ranjen kolesar

MARIBOR - V sredo popoldan je voznik osebne avtomobila Zastava 128, Karl Rudl iz Maribora vozil po Obrežni ulici v smeri Ruske ceste. V krizišču z ulico Pri cerkvi je z leve strani na obrežno cesto zapeljal kolesar, 9 letni D. K. iz Maribora. Karl Rudl je s sprednjim delom vozila trčil v kolesarja, ki je s kolesom zadel ob vetrobransko steklo avtomobila, nato pa hudo poškodovan oblezel na robu vozišča.

Odstranjene mejne table

PTUJ - Očitno vsem ni vsec, da ima Slovenija toliko mejnih prehodov. Policisti so namreč ugotovili, da so v zadnjih dneh neznanci odstranili tabli, ki opozarjajo na državno mejo. Tabla z napisom »Pozor, državna meja« je izginila v Korenjaku, v občini Ptuj ter na Japca sedlu v jese-niški občini. Pa meja ostaja tudi brez tabel.

S Traficom v Domžalčana

LJUBLJANA - 23-letni Marko Fujan je v sredo, nekaj po poldruhi uri, s tovornim vozilom Renault Traficom vozil po Smartinski cesti. Ko je obvozil parkirano tovorno vozilo s priklopnikom, je ob tem trčil v motorno kolo Tomos Avtomatic, ki ga je pravilno po nasprotni strani pripeljal Miroslov Bogosavljevič iz Domžal. Motorist je bil v nesreči hudo telesno poškodovan, zato so ga takoj prepeljali v Klinični center.

Je bil v nesreči hudo telesno poškodovan, zato so ga takoj prepeljali v Klinični centet

Izginitile devize

JESENICE - S. V. z Jesenic je bil včeraj popoldne neljubo presenečen, ko je odkril, da je njegovo stanovanje obiskal neznanec in mu odnesel za več kot milijon tolarjev deviz.

Ukraden BMW

MARIBOR - V noci iz torika na sredo je neznanec s Krakovske ceste v Mariboru odpeljal osebno vozilo BMW, registrske številke MB U2-211, last Antona B. iz Matibora. Storitca in avto se iščejo.

POČITNICE / TIME SHARING

Pošast hodi po Evropi - pošast časovnega zakupa

Po kratkem zatišju se na našem trgu pojavljajo novi počitniški poslovneži - Tudi Republika bo šla v Španijo

KRANJ - Potem ko smo že skoraj pozabili na »afero Time-sharing«, ki je lani najbolj izbruhnila ob prispevku v TV-Tedniku (zakonca sta vplacovala in vplacovala marke za »poce-ni« počitnice, dobila pa nič), se je letos znova pojavilo nekakšno krožno pismo, ki obljublja čudovite nagrade (avto, televizor, uro, počitnice na Floridi ali Španiji). Edini pogoj za prejem ene od nagrad je udeležba na »prezentaciji« ob prejšnji rezervaciji mesta na sicer anonimni koprski telefonski številki. No, pogojev je pravzaprav več: nagradi morajo biti zakoniti, vsaj 50-odstotno zaposleni (torej eden), stari med 25 in 60 let. Vendar »prezentatorji« World Holidays Investmentsa (WHI) na vprašanje, kaj storiti, če omenjeno nagradno vabilo prejmeta na primer upokojena vdova ali loceni 24-letnik, ki je ravnó izgubil službo, odgovarjajo poslovno in predvsem praktično: darilno pismo je prenosljivo.

Ker smo tako pismo prejeli tudi v nasó družino, sva se s soprogo podala v kranjski hotel Creina, kamor je po besedah natakara, ki udeležencem kuha kavico, samo v soboto na prve stiri (od šestih) seanse prišlo najmanj 30 zakonskih parov. Prezentacija sama je, kadar jo vodi energična »go-

spa Diana«, zelo profesionalna in izgleda postena. Ob ekspresnem »brain-stormingu« v obliki videa in diapozitivov pa vam vseeno svetujem dosledno zapisovanje in postavljanje vprašanj o popolnoma vsem, kar vam pade na pamet.

Pogoji časovnega zakupa so jasni in natančni? Podjetje prodaja v 80-letni zakup (tolikšno dobo lastnine nepremičnin tujcem dopušča španska zakonodaja) apartmaje v kraju Carihuella v Španiji (med Malago in Gibraltarjem). Pravice so prenosljive, apartma lahko oddajate ali posojate, če pa vas zamika kakšen drug kraj, vam bo RCI - največja ameriška time-sharing agencija - za vložek 50 do 300 mark priskrbelo svojo drugo lokacijo na poljubnem kosu Zemlje.

Celotni zakup stiri-posteljnega apartmaja za en teden letno (glede na sezono) tako stane med 11.000 in 14.500 mark, kar ob maksimalno 300 markah različnih davkov in vzdrževalnih stroškov znese letno največ (obračun: 14.500 deljeno z 80 leti) 481, 25 nemške marke - neracunajoc prevoz in hrano, ki si seveda (tudi) placate sami.

WHI pa ponuja tudi poskusni paket: v treh letih lahko 8 oseb preizkusi 6 tednov počitnic na omenjeni način za 4000 (na dan pre-

zentacije 3.500) nemških mark. Seveda s tem ne postanete lastniki apartmaja, zamrznejo pa vam zgoraj omenjeno ceno in pri sklenitvi 80-letne pogodbe znesek odstejejo.

Torej: glede na dejstvo, da smo Slovenci sila previdni ljudje, velja predvsem izkoristiti nagrado, ki jo je prejela ogromna večina vabljenih - sedemdnednega »zastojkarskega« paketa na Kanarskih otokih ali v omenjeni Carihuelli (da vidite, kaj vam ponujajo v zakup). Treba si je placati »le« pot in hrano.

Gospod Orožen (UNZ Ljubljana), ki sem ga povprašal, ali proti omenjenemu predstavništvu angleskega

podjetja teče kakrsenkoli kazenski postopek, pravi, da je dejavnost popolnoma legalna, se pa lahko zaplete pri (ne) natančnem pregledu pogodbe pred njenim podpisom, za tovrstne pravne spore pa je pooblaščen koprski sodišče. Zato se enkrat: pred podpisom pogodbe naj jo z vami pregleda odvetnik, če pa bodo v WHI res tako prijazni in Republiki odstopili kopijo ene takšnih pogodb, si jo bomo skupaj ogledali v naslednjem nadaljevanju »time sharing« počitniške serije.

P.S. Kopijo pogodbe smo dobili in jo pregleduje nas pravnik. Nadaljevanje zgodbe tako vsekakor sledi.

Tone D. Vrhovnik



»Vamos a la (španska) playa!« - seveda z WHI?

POLICIJSKO POROČILO

Občina Vič: pol razgrajalec je »tujcev«

Na Ljubljanskem barju so lani našli tri nasade indijske konoplje

JANJA DOMITROVIC

LJUBLJANA - Podatki viško-rudniške policije za lansko leto opozarjajo, da je tudi v tej občini močno narasel kriminal, pri čemer izstopajo »napadi« na lastnino z elementi nasilja.

Tako je bilo v primerjavi z letom poprej kar tisoč kaznivih dejanj več, pri čemer so velike tatvine udeležene v skupni številki s kar dvainštiridesetimi odstotki.

Med kaznivimi dejanji prevladujejo tatvine koles, vlomov v stanovanja in osebne avtomobile. Skrb se zbujajo podatki, da so v nekaj več kot tridesetih odstotkih udeleženi mladostniki, v desetih odstotkih pa kar otroci.

Nad tem se velja zamisliti, menijo na viško-rudniški občini, zato bo potrebno čimprej sprožiti večjo koordinirano akcijo policije, sol, staršev in centra za socialno delo, saj je preventiva več kot nujna.

Skoraj za tretjino večje je bilo lani tudi število prekrškov javnega reda in miru.

Največ jih je bilo storjenih na ulicah in go-

stilnah, slabi polovici pa je botroval alkohol, od 1135 so jih 984 povzročili moški in kar polovico vseh tujci. Po zakonu o tujcih je bil v 178 primerih uveden postopek pri sodniku za prekrške, večinoma pa je bilo vzrok neprijetno bivanje (največ na območju Rakove jelse in Zelenega loga), na veletznici na Rudniku pa so opazili več primerov njihovega zaposlovanja na crno.

Veliko dela pa je viško-rudniška policija imela tudi s prometom, saj se je prometna varnost poslabšala, kar dokazuje osemnajst odstotkov več prometnih nesreč.

Glede na njihovo število se je najbolj poslabšala prometna varnost na regionalni cesti Ljubljana-Podpec-Rakitna. Med glavnimi vzroki so se vedno neprilagojena hitrost vožnje, izsiljevanje in seveda alkohol.

Velike težave pa policajem, voznikom in pešcem se vedno povzroča neurejen mirujoči promet na Askercevi, Zoisovi, Trzaski, Jamovi, Jadranski, Postojnski, Emonski...

JUTRI

15. maja

15. maja 1773 se je Koblenzu rodil Clemens Lothar Wenzel Metternich, avstrijski državnik, ki je odigral vodilno vlogo v Evropi po Napoleonu.

Studijska leta je mladi Metternich preživel v Strasbourgu, Mainzu in na Dunaju. Pridobil si je temeljito pravno in diplomatsko izobrazbo. Pred francosko revolucijo se je umaknil na Dunaj, kjer se je poglabljal v studij naravoslovja in medicine.

Leta 1795 se je poročil z grofico Eleonoro Kautiz in si tako pridobil potrebne zveze v visoki avstrijski družbi. Odpri si je vrata do pomembnih državnih služb, kar si je že dolgo želel.

Že leta 1801 je nastopil diplomatsko službo na saksoskem dvoru. Leta 1803 je bil poslan v Berlin, kjer naj bi prepričal Friderika III., da bi se pridružil Avstriji v vojni proti Franciji. To mu ni uspelo.

Podobno je napačno ocenil razmere v Franciji. Njegovo optimistično poročilo o španskem uporju leta 1808 je precej prispevalo k odločitvi, da Avstrija začne vojno proti Franciji. Sledil je poraz pri Wagramu. Franc I. je v takrat Metternicha imenoval za zunanjega ministra, šest dni zatem pa je bil podpisan mirovni dogovor na Dunaju.

Za kneza Metternicha je bilo značilno, da je imel revolucionarno vrenje za bolezen civilizacije in je s svojo spretno konzervativno politiko vzbujal vtis o moči Avstrije, kar pa je bila škodljiva utvara.

IZLET ZA KONEC TEDNA

IGOR MAHER

Po slemenih med Sočo in Idrijo

Po grebenu Kolovrata in reki Idriji poteka meja z Italijo. Dokler so na tej meji gospodarili granicarji nekdanje bratske armade, so bili ti predeli le redko obiskani. Se domacini so se jih raje izogibali. Danes pa so razmere na meji povsem spremenjene in na široko se odpirajo možnosti za izlete v te malo znane kraje.

Na danasnem izletu bomo potovali od obrobja visokih Julijskih Alp vse do toplih Gorjskih Brd, skoraj ves čas po vrhu slemena Kolovrata, od koder se ponujajo čudoviti razgledi tako na zasnežene dvatisočake kot na prostranstva Furlanske nizine in Jadranskega morja.

Jutranji hlad nas bo našel na Livku. Tja nas pripelje cesta iz Idriškega, tik pred Kobaridom. Livek leži na širokem sedlu med mogocnim Matjurjem na zahodu in Kolovratom na vzhodu. Prek sedla naj bi v daljnji preteklosti tekla Soca oziroma, bolje receno, vode, ki so izvirale pod Krmom. Sele kasneje si je Soca poiskala drugo pot in jo časa do danes poglobila za skoraj 500 metrov. V okolici so vidni tudi morenski nasipi, kar nam da misliti, da je do tod v hladnejši preteklosti segal tako imenovani Soski ledenik.

Cez te morene se vzpnemo po poti proti

Livskim Ravnem pod najvišjim vrhom Kolovrata - Kukom (1243 m). S travnatih pobočij imamo vse lepši razgled na dolino Soče z okoliskimi vrhovi. Na teh pobočjih so, kadar zapade sneg, prijetna smučišča. Smučarska tekovanja imajo na Livku ze dolgo tradicijo. Pred vojno so imeli z vrha Kuka speljani progi za smuk in veleslalom. Danes sta smučarjem na poti v višave v pomoč dve žičnici. Vrh Kuka je tudi priljubljeno vzletališče jadrlnih padalcev.

Na Ravneh se pri zapušeni karavli konča asfaltna cesta in maka-

dam nas popelje na sedelce med Kukom in nekaj nižjim Nagnojem. Od tod se nam popolnoma odpre tudi pogled na Krnsko skupino na nasprotnem bregu Soče, ki vijuga skoraj tisoč metrov pod nami. Pot vodi naprej ves čas tik pod grebenom. Če smo natančnejši, gresta pod grebenom dve poti, ena na naši, druga na italijanski strani. Priporočam vam, da se držite prve.

Se lepše pa bo, če se sprehodite kar po travnatem slemenu, torej po sami meji. Sleme poteka ves čas v isti smeri, dobrih 1100 metrov nad morjem, in nam omogo-

ča lagodno hojo z obilico čudovitih razgledov. Pod nami je na jugu dolina reke Idrije, na katero se preseli meja s Kolovrata. Nad dolino pa se vleče široko, nekoliko nižje sleme kanalskega Kolovrata.

Lagodna hoja se kmalu konča. Spustimo se na cesto na sedlu Solarji. Malo nižje se k tej prikljuci tudi cesta z italijanske strani. V zavetju gozda nadaljujemo pot, ki se vse bolj usmerja na jug. Na ostrem cestnem ovinku nas zapušena karavla spomni na nekdanje zmote in nesmisle. Zapusene pa so na žalost tudi mnoge domačije, mimo katerih ubiramo naso pot. Odrezanost od sveta je marsikoga prisilila, da je zapustil rodno grudo. Tako je na Kambreskem, vasi z mnogimi zaselki na severnem delu slemena, se na začetku stoletja živel skoraj 800 prebivalcev, sedaj pa jih je le še dobrih sto.

Umirjena pobočja z ugodno klimo so primerne predvsem za sadjarstvo, nekoc pa so gojili tudi zlahtna vina, predvsem znano lahko belo vino sividin. Danes se obdelovalne površine zaradi odseljevanja vse bolj zaraščajo.

Na Kambreskem se pota razidejo: asfaltna cesta vodi v dolino Soče, makadamska pot gre po zahodnih pobočjih do Liga, naslednjega večjega



Kobarid in Kaninska skupina s Kolovrata (Obe fotografiji: Igor Maher)

kraja, mi pa bomo izbrali komaj opazen kolovoz, ki pelje prav tako do Liga, vendar po vzhodnih pobočjih, mimo zaselka Humarji. Če ste se na naš izlet odpravili z avtom, vam svetujem, da se vožnji po njem izognete, seveda če se vam motorni konjiček vsaj malo smili.

Pred Ligom se priključimo asfaltni cesti, ki pelje iz Kanala. V Ligu je opaziti precej živahnejši življenjski utrip. To med drugim dokazuje tudi ozivljena liska pustna maskerada z originalnimi pločevinastimi maskami.

Na razgledni vzpetini nad vasjo stoji nekdanje sloveča božjepotna cerkev Marijino Celje. V njej je Marijina slika, kopija bolj slavne slike iz romarskega kraja Maria Zell v Avstriji.

Pot se nadaljuje proti jugu. Na krizišču za vasjo se držimo makadamske ceste. Pred nami se za bliznjo cerkvijo sv. Jako-

ba ze kaze vrh Korade (812 m). Z njega bomo imeli na vsej poti najlepši razgled. Severno obzorje zastirajo Julijci, na vzhodu so prostrane planote predalpskega sveta, na jugu, za Goriskimi Brdi, se nam oči okopajo v Jadranskem morju, na zahodu pa se za silhueto Stare gospe (Castelmonte) nad Cedadom odpira prostrana Furlanska nizina in, ce imamo sreco z vremenom, za njo tudi priostreni vrhovi Dolomitov.

Na Koradi je poleg cerkvice sv. Genderce tudi planinsko zavetišče, ki ga ob sobotah in nedeljah oskrbuje pred kratkim ustanovljeno planinsko društvo Brda. Mogoče je tudi prenočevati na skupnih leziscih. Zavetišče je zgrajeno na ostankih vojaške kaverne iz prve svetovne vojne. Vedeti moramo, da nas je večina današnje poti vodila po območjih, kjer so divjali krvavi boji na soska fronti.

S Korade se relief in s tem tudi naša pot postopoma spušcata proti Goriskim Brdom, kjer so številne terase v tem času ze prekrita z živopisno preprogo sadnega drevja. Na prevalu Vrhovlje, med Brdi in dolino Soče, se naša pot konča. V Plavah nas čaka avtobus ali vlak, Goriska Brda pa si raje oglejmo ob kakšni drugi priložnosti, kajti po celodnevem potepanju nam bo za kaj takega zmanjkalo časa. Morda nas bodo privabile zrele cesnje ali pa jesensko grozdeje, da dobri vinske kapljice sploh ne omenjam.

Za celotno pot bomo porabili vsaj osem ur zmerne hoje. Ker ves čas poteka po mirnih, prometnih cestah in kolovozih, je se posebej primeren za izlet z gorskimi kolesi. Kakorkoli se boste odločili, v vsakem primeru boste uživali v nepozabnih razgledih z obrobja naše male, vendar slikovite domovine.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMJEC

jajca z belusi
telečja pečenka z omako
kruhov cmok
solata po želji
hruške, glazirane s čokolado

Jajca z belusi

SESTAVINE:

400 g kuhanih belusevih vršičkov (lahko so iz konzerve), 8 jajc, 100 g masla, 50 g nastrganega parmezana, 8 rezin toasta, 8 rezinic srednje mehkega nepikantnega sira, malo kisa, sol
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Rezine toasta poskropimo s polovico raztopljenega masla, po njih razdelimo beluse in se nekoliko poskropimo z maslom. Na beluse položimo rezinice sira in postavimo v srednje vročo pecico, da se sir raztopi.

Medtem v veliko slane okisane vode skuhamo zakrknjena jajca. Kuhamo jih tri minute, potem pa ocedimo. Beljake zravnamo in jih previdno položimo na rezine toasta. Prelijemo s preostlim raztopljenim maslom, potresemo s parmezanom in sveže nasekljanim peteršiljem ter ponudimo.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

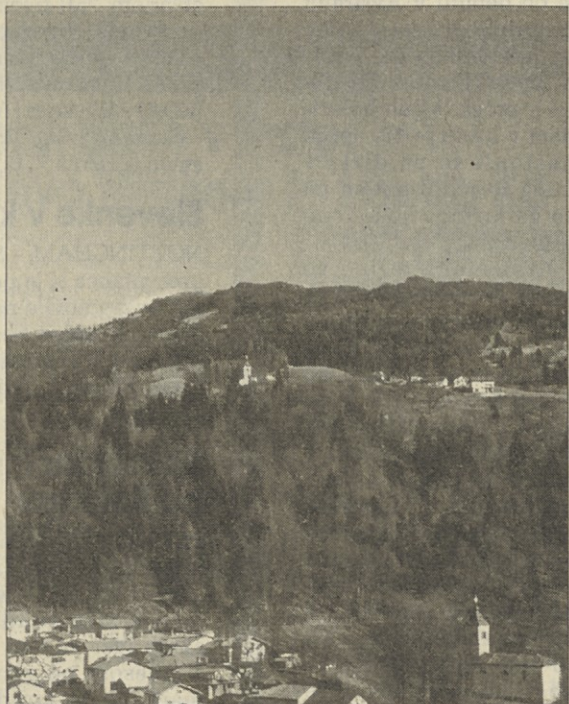
dušen mlad krompir s peteršiljem
grah, redkvice
in belusi s smetano
solata ledenka

Grah, redkvice in belusi
s smetano

SESTAVINE:

250 g kuhanega mladega graha, 200 g rdečih redkvic, 250 g belusev, zlica masla, 2 dl smetane, zlica bezgovih cvetov, sol, mleti kardamom ali pimet, peteršilj

Grah, redkvice in belusi s smetano: Redkvice in beluse očistimo in narezamo. Dusiimo jih na maslu z malo vode, dodamo kuhan mlad grah in smetano, bezgove cvetove, zaciniimo s soljo in kardamomom in potresemo s sesekljanim peteršiljem.



Livek, izhodišče današnje poti



FRANCIJA / DRAMATIČNA UGRABITEV V PARIŠKEM PREDMESTJU

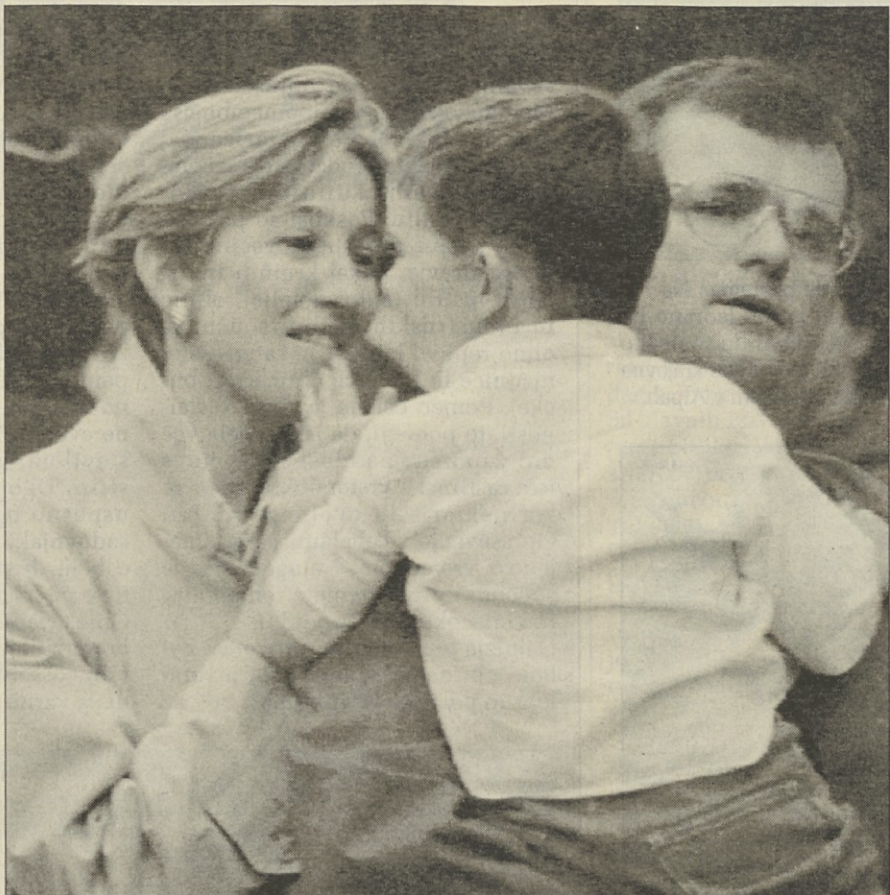
Črnci zadržali kot talce malčke iz otroškega vrtca

V rokah ima še 9 otrok, za osvoboditev vseh zahteva 100 milijonov frankov in pogovor z notranjim ministrom

PARIZ - Neznanec je včeraj vdrl v otroški vrtec Commandant Charcot v gosposkem pariškem predmestju Neuilly-sur-Seine in zadržal za talce skupino otrok in njihovo vzgojiteljico. V zameno za mleko in obložene kruhke je nekaj ur kasneje (ob 14. po krajevnem času) osvobodil pet otrok in sporočil svoje zahteve. Za osvoboditev vseh talcev zahteva 100 milijonov frankov (27 milijard lir) in srečanje z notranjim ministrom Charlesom Pasquo. Brzkone hoče izsiliti sistem, kako bi z odkupnino zbežal na varno. Po 19. uri je spustil se 12 otrok, tako da je v vrtcu z vzgojiteljico še 9 otrok.

Policija je do sedaj ugotovila, da gre za črna močne postavbe, ki je star približno trideset let. Zakaj se je odločil za tako brezupno dejanje, ni še jasno. Po zadnji vestih naj bi jih bilo v razredu, kjer se je zabarikadirala ugrabiteljica. Prefekt Charles Hardy je navedel, da je neznanec obojen z revolverjem in tri, da ima pri sebi pekleniški stroj.

Pred poslopjem otroškega vrtca vlada popolna zmeda, saj varnostniki le s težavo združujejo zaskrbljene starše. Policija jemlje vso zadevo skrajno resno. Na vseh bližnjih strehah so



Presrečni starši enega od otrok, ki jih je ugrabitelj izpustil (Telefoto AP)

ostrorelci, ki imajo ukaz, da ne streljajo niti, če bi bili matematično gotovi, da zadenejo ugrabitelja, ker bi ta lahko sprožil pekleniški stroj. Policija ne verjame, da ima razstrelivo, a iz previdnosti so vseeno ukazali ostrorelcem, naj ne streljajo. Pred poslopjem so rešilci in tudi gasilski

vozila. Pogajalci so prepričani, da bodo to ugrabitev rešili brez prelivanja krvi, saj je po vsemu sodec ugrabitelj miren in se kar pribeben. Pri tem jim po vsemu sodec pomagajo tudi psihologi, ker je življenjske važnosti, da ugrabitelja ne zajame panika. Pogajanja bodo seveda iz-

redno dolga in mučna, prej ali slej pa bi morali ugrabitelja prepričati, da popusti pri svoji bolezenskih zahtevah. Policija bodri spoznanje, da je z otroki tudi njihova vzgojiteljica Laurence Dreyfus, ki bo s svojo strokovnostjo vsaj omejila sok, ki ga doživljajo malčki.

UKRAJINA / OD LAKOTE UMRLO 8 MILIJONOV LJUDI

Spomin na žrtve kolektivizacije

Ukrajinci ne ljubijo Stalina

OSTAP ŠEVČENKO

KIJEV - Lakote, ki je v letih trideset pokosila več kot osem milijonov Ukrajincev, se čez desetletja ni smelo uradno spominjati. Zdaj pa namerava post-sovjetska ukrajinska vlada ponovno zapisati ta leta gladu v uradno zgodovino. »Brez zgodovinskega spomina ne moremo v bodočnost,« pravi Mikola Zulinski, ukrajinski vladni pooblaščenec za humanitarne zadeve.

Bič lakote je pustil po deželi, ki je dotlej izvažala žito v zahodno Evropo, potem ko je Josip Stalin prisilil uporniške kmete, da zapustijo svojo zemljo in se vključijo v kolektivne farme. Na Stalinov ukaz so krajevni komunistični voditelji pobrali do zadnjega zrna žita po kmetijah in pustili prebivalstvo brez hrane.

Zulinski pravi, da se bodo letos v Ukrajini pravzaprav tudi prvič uradno spomnili kolektivizacije izpred 60 let, saj so jo poprej prikazovali na netočen način ali jo celo zamlčevali. Za žrtvami od lakote, ki jo je kolektivizacija sprožila, bodo uradno zalozili od 10. do 12. septembra letos, ko bosta tudi dela prosta dneva. V teh dveh dneh »žalosti in spomina« bo med drugim v Kijevu na tisoce pevcev zapelo rekviem, na vzpetini ob Dnepru pa bodo odkrili spomenik. Se pred tem bodo drugod po državi postavljali spomenike v spomin na žrtve lakote, o njih bodo govorili poolah, pa tudi po časopisih, radijskih in televizijskih oddajah.

»Svetu bomo pokazali, kako so Ukrajinci trpeli, sami sebe pa hočemo opomniti, da bi se takšne tragedije ne ponovile nikoli več. Nas na rod tedaj ni imel pravic, neodvisno-

sti in niti vojske, s katero bi se lahko branil, in tako je bil na milost in nemilost prepuščen uničenju,« je pristavil Zulinski.

Za časa Sovjetske zveze je bilo prepovedano govoriti o lakoti iz začetka 30 let. Sovjetski učeniki so pisali, da je slo za »težko obdobje kolektivizacije v letih 30« in so opravičevali umor kulakov, se pravi bogatejših kmetov, čes da so bili »sovražniki ljudstva«.

Resnica o tistem času se je ohranila le v ljudskem spominu in izročilu. Lakota je izbruhnila po obdobju kolektivizacije v letih 1929-32, ko je Moskva začela postavljati vrsto nemogočih zahtev glede količin žita, ki jih je bilo treba izročiti. Stalin je povrhu ob odtujevanju zemlje izvedel se pravi napad na ukrajinske kulturne in verske voditelje ter središča.

Razmere so bile takšne, da jih angleški zgodovinar Robert Conquest primerja razmeram v nacističnih koncentracijskih taboriščih med drugo svetovno vojno. »Velik teritorij s 40 milijoni prebivalci je bil podooben Belsenu,« piše Conquest. »Četrtno kmečkega prebivalstva, moških, žensk in otrok, so pustili umirati tako, da ljudje zaradi osiobelosti niso mogli niti pokopavati svojih rajnih. Po drugi strani pa so podobno kot v nacističnem taborišču žrtve nadzirali dobro hranjene skupine policajev oziroma partijskih oficirjev. To so bile razmere za Stalinovo »revolucijo od spodaj,« je pristavil angleški zgodovinar.

Conquest je napravil več intervjuov s preživelimi in pri njih ugotovil »občutek krivde zaradi preživetja,« ki je značilna tudi za preživelce nacističnih lagerjev.

NOVICE

Iskanje žrtv v Nambiji se nadaljuje brez zastojev



QUITO - Iskanje žrtv katastrofalnega zemeljskega plazu, ki je pod seboj pokopal rudarsko naselje Nambijo v južnem Ekvadorju se nadaljuje brez zastojev. Le del trupel je na razpolago svojcem za identifikacijo, saj so ostala tako iznakažena, da bo razpoznavanje težko celo izvedencem za sodno medicino (Telefoto AP)

Nemci nasprotujejo prosti prodaji strelnega orožja

BONN - Velika večina Nemcev nasprotuje prosti prodaji strelnega orožja. To izhaja iz ankete, ki jo je zavodu Möllner Sample iz Bremena, naročil neki proizvajalec orožja za osebno obrambo. Kar 85% anketirancev nasprotuje svobodni »oborožitvi« in le 9% jih je mnenja, da bi bilo treba pistole in revolverje kupovati brez birokratskih ovir. Zanimiv je tudi podatek, da so prosti prodaji osebne orožja najbolj naklonjeni v Baden-Württembergu (20%), medtem ko temu nasprotuje kar 90% Nemkinj.

V 10 letih v Sri Lanki izginilo 40 tisoč oseb

COLOMBO - Po trditvah organizacij za spodbujanje človekovih pravic pri OZN je v Sri Lanki v zadnjih desetih letih izginilo od 14 do 40 tisoč oseb. Po trditvah nekega singalskega aktivista ima ta otoska država s komaj 18 milijoni prebivalcev nezavidljivi rekord, pred katerim zbledijo celo s hrlljive številke argentinskih in cilskih »desaparecidosov«. Temu pojavu je v Sri Lanki najprej botrovala »umazana vojna« proti marksističnim upornikom singalske stranke Janata Vimutki Peramune (JVP), nato se spopad s separatističnimi Tamilci, ki jim je singalska večina vse od proglasitve neodvisnosti kratila najosnovnejše manjšinske pravice.

»Fronta mater« in »Organizacija svojcev izginulih« se vsestransko trudita, da bi razčistili ozadje teh skrivnostnih izginotij. Tudi pokojni predsednik Premadasa je ustanovil posebno komisijo, ki pa ni razkrila skrivnosti raznih »eskadronov smrti«, ki so lovili in likvidirali vse sumljive ljudi. Da bi bila mera polna, je vlada v letih upora JVP razdelila ogromno orožja med politike in navadne funkcionarje, tega orožja pa do sedaj še nihče ni vrnil, tako da predstavlja dodatno nevarnost za srilansko demokracijo.

V Nemčiji 10 tisoč prostitutk z Vzhoda

BONN - S padcem berlinskega zidu leta 1989 se je najmanj 10 tisoč žensk iz Vzhodne Evrope začelo v Nemčiji ukvarjati z najstarejšo obrtjo. To je včeraj navedla podsekretarka za ženska vprašanja pri bonski vladi Cornelia Yzer, ki je posredovala podatke o osebah, ki so vpletene v »trgovino z vzhodnoevropskim belim blagom«. V glavnem so to ženske iz nekdanje Češkoslovaske, iz Poljske, Bolgarije in Madžarske. »Po naših podatkih, je navedla podsekretarka, je od padca »železne zavese« do danes pripelo v Nemčijo najmanj 10 tisoč žensk, ki so se protovoljno ali prisiljene pod silo razmer začele ukvarjati s prostitucijo.«

Sedemdeset mrtvih zaradi peščenih viharjev

PEKING - Kitajske oblasti so včeraj objavile podrobnejše podatke o žrtvah, ki so jih povzročili pešeni viharji v kitajskih pokrajinah južno od Gobija. Po zadnjih vesteh je mrtvih že 70, ranjenih pa skoraj sto. Se hujša je gmotna škoda, saj so pešeni viharji uničili poljsčine, prizadeli živinorejo in ohromili promet. Med mrtvimi so predvsem otroci in starejše osebe. Neurje z orkanskim vetrom, dežjem in točo pa je prizadelo tudi južnokitajsko pokrajino Jiangxi. Po zadnjih podatkih, je tu življenje izgubilo 17 oseb, stveilo ranjenih pa ni znano. Odgovorni za civilno zascito so navedli, da je orkan porušil ogromno kmečkih hiš in da je prizadel območje, kjer živi 400 tisoč ljudi.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

HONGKONG / PODVIG

Kitajci naj bi pred Kolumbom odkrili Ameriko



Z Hong Konga je izplul bambusov splav, s katerim bodo dokazali, da so Kitajci prvi odkrili Ameriko (AP)

KIOTO / SKUPŠČINA KOMISIJE IWC

Japonski neuspeh: večina je podprla prepoved kitolova

Francija se odpoveduje rezervatom

KIOTO - Kot pričakovano je Mednarodna komisija za kite (IWC) v prastari japonski prestolnici Kiotu potrdila moratorij iz leta 1986, tako da Japonski ne bodo dopustili lova na kite niti v njenih ozemelskih vodah. V zameno pa Francija ni predložila svojega predloga, da bi južno od 40 južnega vzporednika ustanovili zascitno območje za anarktične kite, kjer bi bil lov prepovedan vsaj 50 let.

Francija, Velika Britanija, Avstralija in ZDA so se obenem obvezale, da bodo pritiskale na Japonsko in Norveško, tako da bosta ti državi spodbujale prepoved lova na kite. Obenem so se te države obvezale, da bodo Japonsko pozvale,

naj se odpove brutalnemu načinu ribolova tudi s 100 kilometrov dolgimi vlečnimi mrežami, ki uničujejo vse morskoe življenje, vključno z neuzitnimi ribami.

Po mnenju britanskih delegatov pa moratorij ne bo uničil kitolovskega brodograja, če bodo kitolovci preusmerili svojo dejavnost v turizem, tako da bodo s kitolovkami peljali turiste na ogled kitov. V zadnjih petih letih je ta dejavnost narasla za 50% in je lani ustvarila za 320 milijonov dolarjev prometa. V tem turizmu prednjačijo ZDA, kjer so lani kar 3,2 milijona ljudi peljali na ogled kitov v njihovem naravnem habitatu na odprtem morju.

SAN DIEGO / VEČJI SKUPINI KITAJCEV

Ni jim uspelo ilegalno v ZDA



Ameriška obalna straža je pred kalifornijskim San Diegom prestregla hondurško ladjo, ki je imela v podkrovlju na stotine v ZDA ilegalno namenjenih Kitajcev (AP)

Vodoravno:

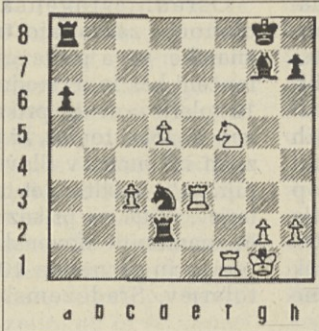
1. osnutek, nacrt, 6. japonska nabiralka biserov, 9. kdor hodi pozno spat, 11. ime italijanske filmske igralka Magnani, 12. ostrivec, 13. organ voha, 14. Obri, 15. kratica za junior, 16. ime norveške ministrke predsednice Harlem Brundtland, 17. rimska stiri, 18. ime finskega arhitekta Saarinen, 20. ime slovenske pevke Marolt, 22. poklon, 23. naziv, 24. zival-ska taca, 25. reka na českem in v Nemčiji, Elbe, 27. avtomobilska oznaka Kumanova v Makedoniji, 28. počelo taizma, 30. zacetrnici norveškega skladatelja Griega, 31. povisani bralni oder pred kornimi klopimi v starokrščanskih cerkvah, 33. del voza, 34. širok polkrožen morsk zaliv, 35. ime ameriškega jazz glasbenika Kentona, 36. lira na pet strun, 38. ime nekdanjega hitrostnega drsalca Schenka, 39. sredozemski grm z zim-zelenimi listi, v katerih je hlapno olje.

Navpčno:

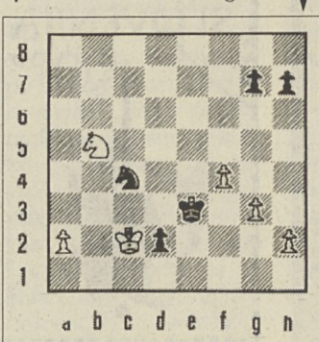
1. nočni počitek, 2. ime in priimek francoskega slikarja, najpomembnej-sega ustvarjalca politične karikature 19. stoletja, 3. nemško ime za reko Anizo v Italiji, 4. izumrla ptica velikanka, 5. crki z začetka abecede, 6. moderno mesto v Bakonjskem gozdu na Madžarskem, 7. ime in priimek francoskega plesalca in koreografa, 8. čisto premoženje, 10. napotek, 14. površinska mera, 16. značilnost zemeljskega reliefa z veliko visokih vzpetin, 19. moderna (crnska) glasba, 21. babica v meščanskem okolju, 24. zid med dvema visinama zemljišca za preprečevanje usipanja zemlje, 26. zapisnica, dnevnik, 29. kemijski znak za aktinon, 32. plesni orkester, 33. zleeb v dogah, utor, 35. nordijski izraz za smuci, 37. kemijski znak za američij.

dar, ime, sapa, Laba, KU, tao, EG, ambon, oje, rias, Stan, Avari, jr, Gro, IV, Eero, Docu, Vodoravno: shema, ama, ponocnjak, Anna, akut, nos, Avari, jr, Gro, IV, Eero, Docu, REŠITEV

Sahovska naloga st.: 155
Vitolnis - Gajdarov / Riga 1979



Naloga 155 Naloga 156



Sahovska naloga st.: 156
Barcza - Simagin / Budimpesta - Moskva 1949

Crni kmet na liniji d je prodril na drugo vrsto in ob pomoči kralja se grozi s promocijo v damo. To pa mu onemogoca beli skakač. Kako je crni, ki je na potezi, iz igre izločil belega skakača in po zaslugi prostega kmata d tudi zmagal, je naloga reševalcev.

Rešitev naloge st.: 153

Ze s prvo potezo 1...Dh4!! je velemojster Ljubojevič razkril slabosti bele rokade. 2.De5: Na 2.Sc8: Dh2: mat, na 2.h3 Dh3:+! Po jemanju crnega lovca na polju e5 pa sledi zaključna parada crnega 2...Df2! Larsen se je preprical, da je po 3.Tg1 Lg2:+ 4.Tg2: Tc1+ 5.De1 Te1: izgubljen, zato se je vdal!

Rešitev naloge st.: 154

Zrtveni motiv crih figur vsebuje možnost prodora crnega kmata c, in to predvsem zaradi nerodno postavljene bele dame na liniji h. 1...Td3!: 2.cd3 Dd4:!! Po zrtvi trdnjave se žrtve dame! Slabše je 2...c2? 3.Tc4! Dd3: 4.Df7! z remijem. 3.fe4 c2 in crni kmet nezadržano napreduje v damo. Beli se vda!

